

TRĂIASCĂ LIBERTATEA, TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

34

ANUL XXVIII(1263)
23 AUGUST 1979

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Strîns unit în jurul partidului,
al celui mai iubit și stimat fiu al patriei Române,
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU,
întregul nostru popor sărbătorește
cu dreaptă mindrie și deplină încredere în viitor

GLORIOASA ZI A ELIBERĂRII

Un vibrant
omagiu
**PATRIEI
ȘI PARTIDULUI**

la incheierea celei de a II-a ediții
a Festivalului național
CÎNTAREA ROMÂNIEI

(pag. 4—5)

Certitudine

Sînt pe planetă păsări mii
Și-n ceruri ard stele făclii
Dar nicăierea nu pot fi
Ca-n plaiul MAMEI României.

Are pămîntul pomi drept dar
Ce-și urcă timpla prințiar
Spre-adîncul cerului hotar
Dar unu-i românesc stejar.

Pictate-n glie, lin curg ape
Dinspre departe spre aproape
Dar numai Oltul își încape
Lumina undelor în pleoape...

Sînt pe planetă păsări mii
Are pămîntul pomi drept dar
Pictate-n glie lin curg ape
Dar nicăierea nu pot fi :

Un Olt ce-l porți adînc în pleoape,
Și-un neinvins de vremi stejar
Ca-n plaiul MAMEI României.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Al 35-lea
AUGUST

Implinim 35 de ani de la gloriosul August 1944, de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a decis prin actul istoric al comuniștilor, noua filă din cartea neamului. Implinim 35 de ani de nouă zidire, de nouă și grandioasă civilizație, de muncă și viață în libertate, contemplînd — pe un ecran vast cit și țara, sub lumina marilor planuri ale partidului — privesc victoriile noastre de mîine, pe temelia teafără a victoriilor noastre de azi.

Implinim 35 de ani de cînd, eliberați de lanțurile nedreptei orînduiri, am optat — definitiv și cu toată ființa noastră — pentru socialism.

Opțiune, în spațiul nostru istoric, înseamnă și a însemnat dintotdeauna gravitate, răspundere. Toate opțiunile poporului nostru au fost, de-a lungul vremurilor, acte de gravă seriozitate și răspundere.

Am optat alături de Ștefan cel Mare pentru neatîrnarea și demnitatea țării, fiind alături de el și în biruința de la Podul Înalt, și în înfringerea de la Valea Albă. Am optat alături de Mihai, însoțindu-l eroic în cei opt ani de campanii prin care viteazul ne-a dăruit cu sabia, pentru înția oară, țara de azi. Am optat alături de Cuza, alegîndu-l dintr-o suflare, nu fiindcă nu mai erau și alți bărbați la fel de decisi ca el, ci fiindcă alegerea lui a însemnat unirea, pămînt țăranilor, prima noastră democrație politică. Am optat apoi cu singe la Grivița și la Smîrdan, iar opțiunea istorică a căciularilor noștri a însemnat marea biruință a independenței și suveranității României moderne. Am apărut această independență a patriei tot printr-un act suprem de opțiune, în 1917, la Mărășești și la Oituz. Am întregit-o, întregind patria în vatra ei și în ființa ei, înfăptuind cea de-a doua unire, marea unire din 1918. Ne-am apărut apoi independența, integritatea și ființa, nedrămuindu-ne singele mai mult ca oricînd, în pateticul August al revoluției, pe Olt și pe Mureș, pe Tisa și pe Vltava, alături de forțele aliate, de ostașii Armatei roșii, pînă cînd România a devenit stăpînă deplină pe destinele ei. Opțiunea, la noi, la români, a fost, întotdeauna, între moarte și viață, între supunere și libertate, între înfudare și demnitate. Marele act istoric de la 23 August 1944 a încununat, prin luptele și jertfele comuniștilor, o îndelungă și clocotitoare istorie a bătăliilor pentru dreptate și libertate, pentru independență și ființă, pentru progres, pentru o civilizație autentică, pusă în slujba poporului, a prezentului și a viitorului lui.

(Continuare în pagina 6)

ILIE PURCARU ■

Paginile 13-20 „Flacăra” ediție specială

VICTORIA REVOLUȚIEI

de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

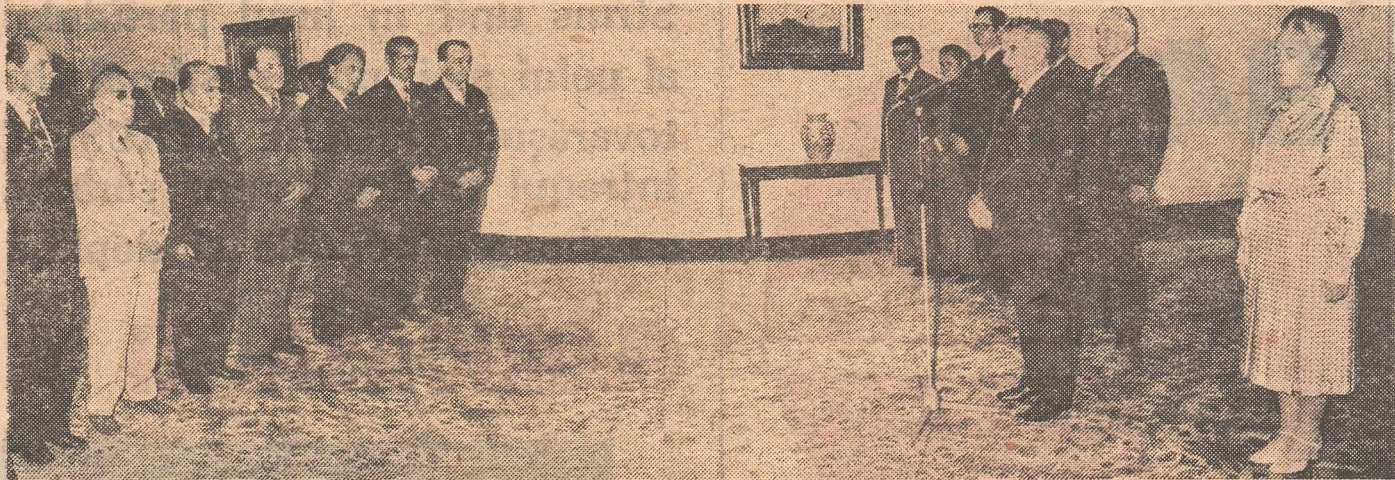
■ un amplu reportaj documentar privind înfăptuirea istoricului act de la 23 August 1944 ■ pagini de eroism legendar în cronică luptelor pentru eliberarea patriei ■ momente — reper în istoria nouă, socialistă a României

Cu prilejul mării sărbători naționale de la 23 August

Fierbinte urare de sănătate și viață lungă

Conducerea Uniunii Scriitorilor

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarăsa Elena Ceaușescu au primit duminică dimineața pe membrii conducerii Uniunii scriitorilor. Cu acest prilej, tovarășul George Macovescu, președintele Uniunii scriitorilor, a înminat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu, în semn de căld și profund omagiu, cite un exemplar al volumului „Izvoare nesecate”, pe care poezii României socialiste l-au dedicat mării sărbători a poporului nostru — a 35-a aniversare a eliberării patriei. Volumul, cuprinzând versuri semnate de 175 de creatori lirici, reprezintă o vibrantă expresie a sentimentelor de dragoste, prețuire și recunoștință pe care poezii țării — ro-

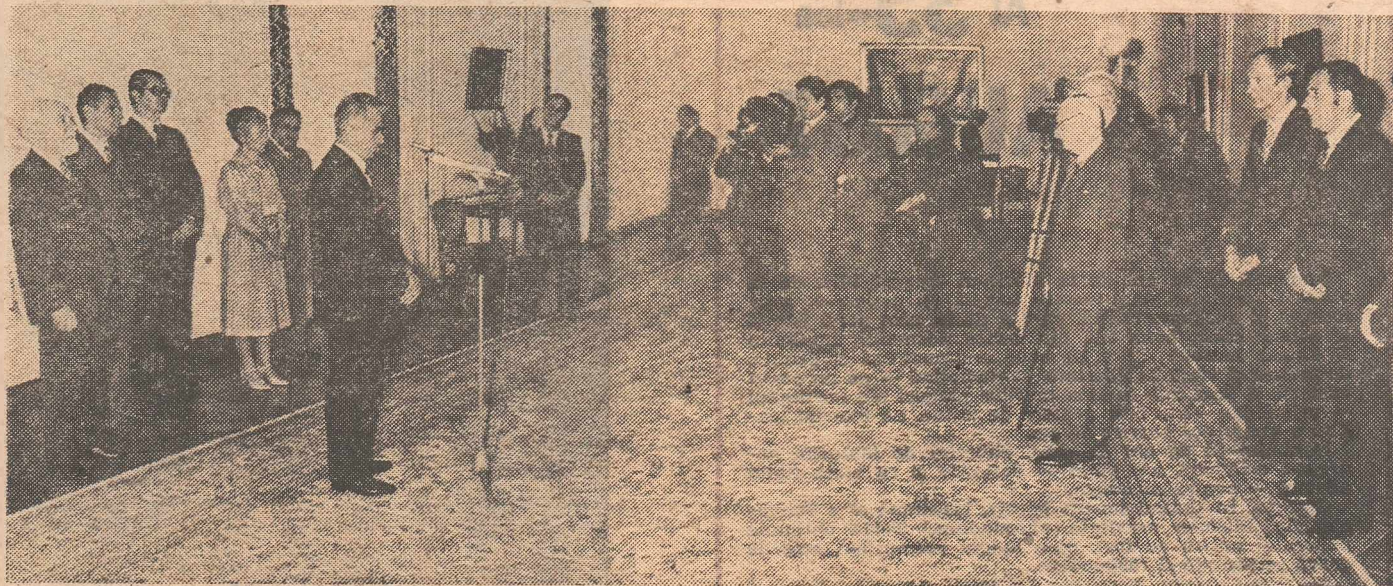
mâni, maghiari, germani și de alte naționalități — le nutrește față de gloriosul Partid Comunist Român, față de conducătorul iubit al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de patria liberă, demnă și înfloritoare, față de minunatul popor român, constructor al socialismului. Această culegere de poezii, a arătat în cuvântul său tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie o dovadă în plus a felului în care poezii, scriitorii, ca și in-

tregul nostru popor, știu să cinstească marile evenimente din viața României, mărețele realizări în edificarea socialismului, și să contribuie prin scrisul lor la opera de făurire a omului nou, de dezvoltare a conștiinței socialiste, astfel ca fiecare cetățean al patriei noastre să poată participa conștient atât la elaborarea ei și la înfăptuirea politicii interne și externe, la ridicarea patriei noastre pe culmi tot mai înalte de progres și civili-

zație. În incheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Așteptăm opere mai valoroase, cu un conținut tot mai bogat, care să redea viața și munca, preocupările și dorințele oamenilor muncii ale poporului nostru. Sint convins că scriitorii noștri, care au dat multe lucrări bune, vor făuri, în viitor, opere care să rămână în istoria literaturii și culturii românești ca realizări de înaltă valoare din toate punctele de vedere”.

Conducerea Uniunii Artiștilor Plastici

Duminică dimineața, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarăsa Elena Ceaușescu au primit pe membrii conducerii Uniunii artiștilor plastici. Ca semn al dragostei și gratitudinii lor, artiștii plastici au oferit două medaloane executate în porțelan cu deosebită măiestrie artistică, redând chipurile tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu. Prezentind aceste lucrări de artă realizate de sculptorul Horia Flămîndu, președintele Uniunii artiștilor plastici, Ion Irimescu, a transmis în numele artiștilor plastici felicitări cu ocazia aniversării a 35 de ani de la eliberarea țării, și a arătat că toți artiștii de pe in-

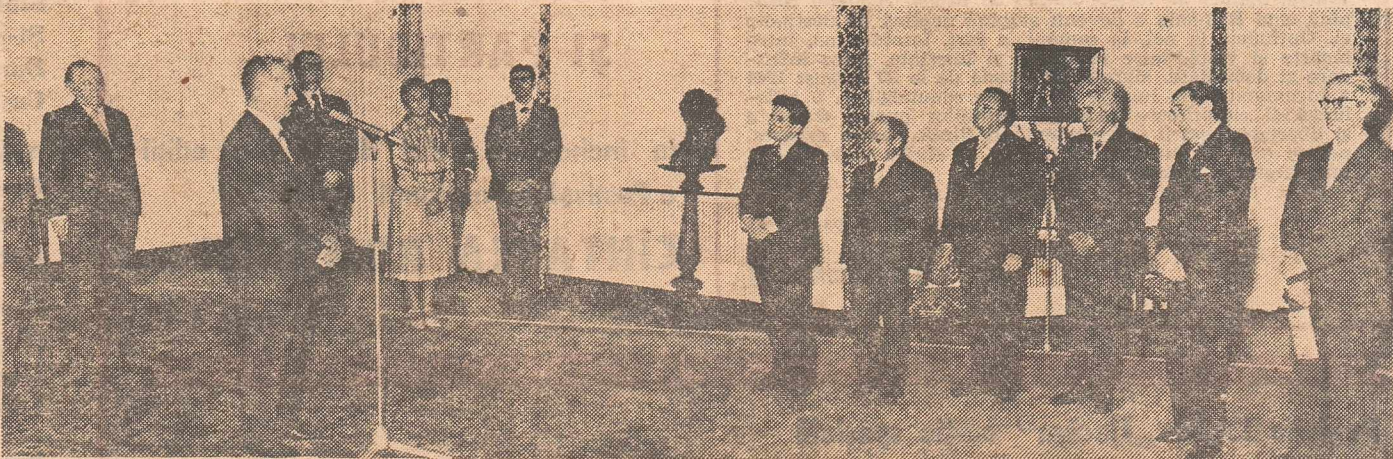
tinsul țării sint ferm hotărâți ca prin munca lor, prin creația lor să exprime din ce în ce mai mult, cu mai multă convingere, cu mai mult patriotism, toate năzuințele și dorințele poporului nostru. Exprimind mulțumiri pentru urările adresate cu prilejul sărbătoririi zilei de 23 August, pentru mesajul adresat și pentru lucrarea artistică pe care a apreciat-o ca o expresie a preocupărilor artiștilor plastici de a pune activitatea lor în serviciul poporului, al patriei, al Partidului

Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Cunosc preocupările dumneavoastră, unele din realizările de seamă pe care le-ați obținut în anii construcției socialiste, mai ales în ultima vreme. Cunosc, de asemenea, strădanile și dorințele dumneavoastră de a realiza opere cit mai valoroase, care să demonstreze capacitatea și măiestria artiștilor plastici români, opere care să demonstreze că artiștii plastici — ca de altfel toți oamenii de creație, ca întregul

nostru popor — pun tot ce au mai bun, talentul și măiestria lor, în slujba ridicării culturii și artei românești. Dezvoltarea artei și culturii constituie o parte inseparabilă a operei de făurire a noii orînduirii sociale — orînduire care asigură omului nu numai condiții materiale tot mai bune, dar și condiții de viață spirituală la înălțimea marilor cuceriri ale gândirii moderne, menite să contribuie la afirmarea plenară a personalității umane în toate domeniile de activitate”.

Conducerea Uniunii Compozitorilor

Duminică, 19 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarăsa Elena Ceaușescu au primit pe membrii conducerii Uniunii compozitorilor. Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu le-a fost înminat, cu acest prilej, din partea compozitorilor și muzicologilor poemul coral intitulat „Din inimile țării, un cântec pentru țară” de compozitorul Radu Paladi, pe versuri de Nicolae Dragoș. În cuvântul său, președintele Uniunii compozitorilor, Petre Brîncuși, a arătat că realizările creației muzicale, muzicologiei, artei interpretative, învățămîntului muzical din țara noastră se înscriu, prin originalitatea gândirii și măiestria profesională, în circuitul mondial de valori, România ocupînd în competițiile in-

ternationale interpretative sau compozitice un loc de frunte. Mulțumind pentru felicitările și urările adresate conducerii de partid cu prilejul sărbătoririi revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a zilei de 23 August, marea sărbătoare națională a poporului român și mulțumind, totodată, pentru lucrarea muzicală ce i-a fost dedicată, pentru tot ceea ce compozitorii au creat în acești ani în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, tovarășul

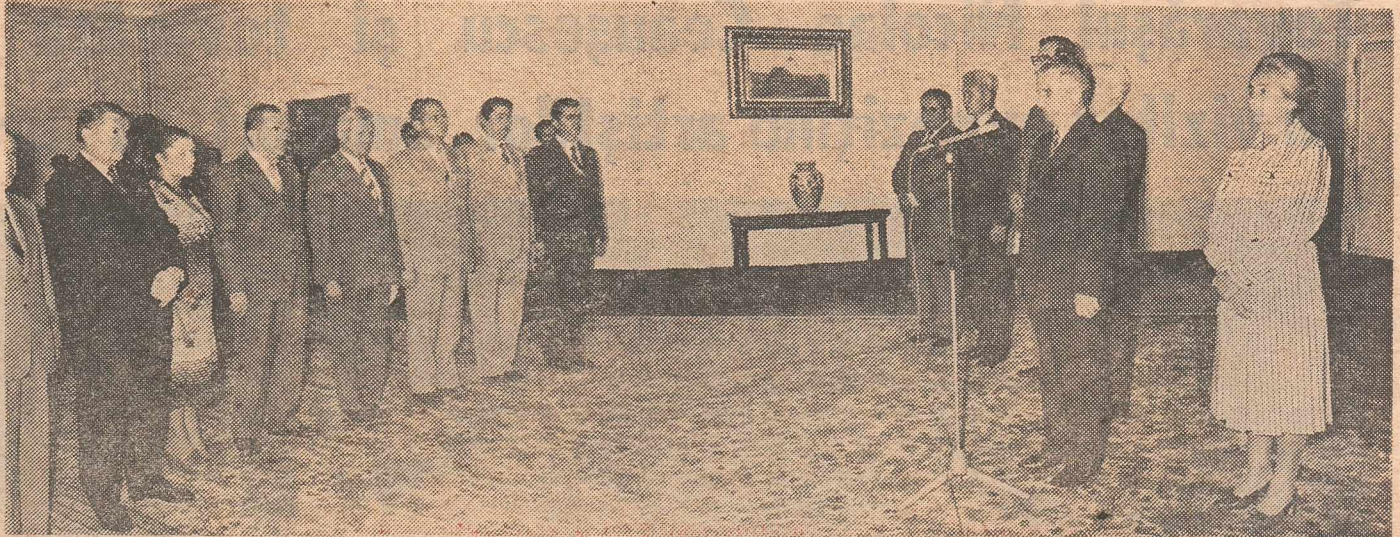
Nicolae Ceaușescu a arătat: „Am convingerea că muzicienii, compozitorii români vor găsi calea pentru a îmbina tradițiile noastre și tot ceea ce este mai bun în acest domeniu cu noul, pentru a realiza opere care să întrecă multe din cele făurite în trecut. Desigur, s-au realizat lucruri foarte bune în trecut; dar e păcat să ne mulțumim numai să admirăm ce s-a realizat cu sute sau cu zeci de ani în urmă. Trebuie să ne propunem și în acest domeniu — așa cum facem și în

știință și în toate domeniile — să creăm lucrări noi, care pornind de la ceea ce s-a făcut bun în trecut, să ridice nivelul muzicii, al creației artistice — fie în bal-et, în opere sau în alt domeniu — să dea expresie dorinței poporului nostru de mai bine, de libertate, de independență, de pace și colaborare internațională. Știu că avem forte — și aștept cu încredere asemenea lucrări!”

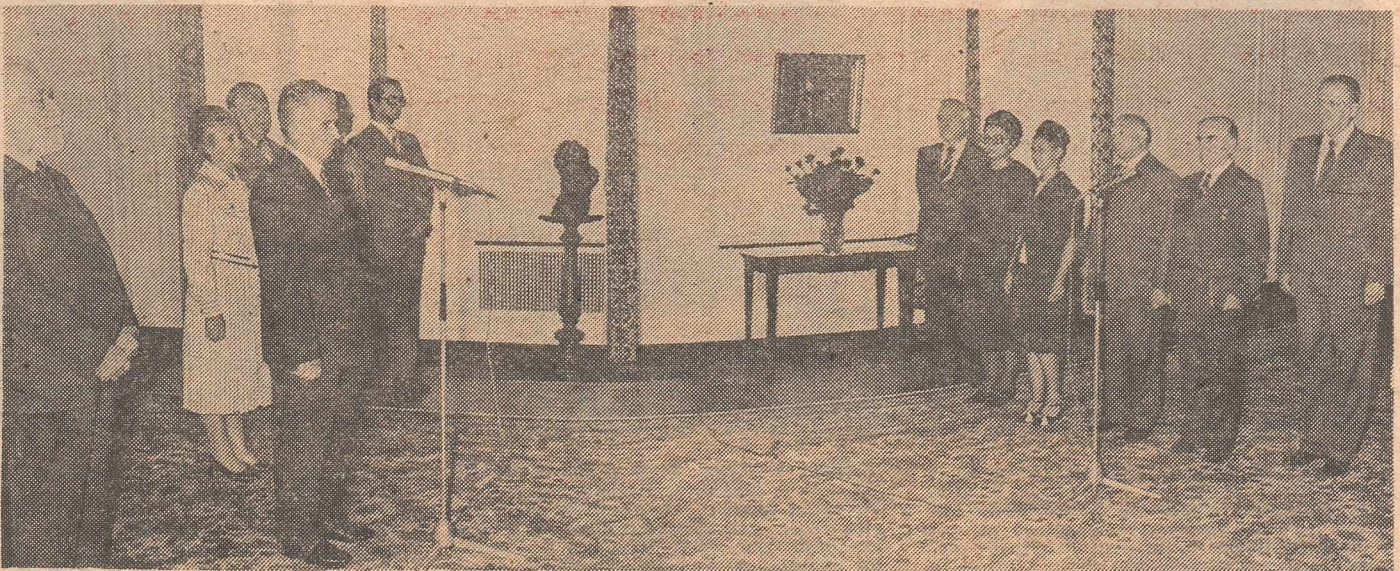
C. NICOLAE ■

Tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu

Delegația Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Delegația Consiliului Național al Agriculturii

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, în după-amiaza zilei de luni, 20 august, delegațiile Consiliului Național al Oamenilor Muncii, Consiliului Național al Agriculturii și Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

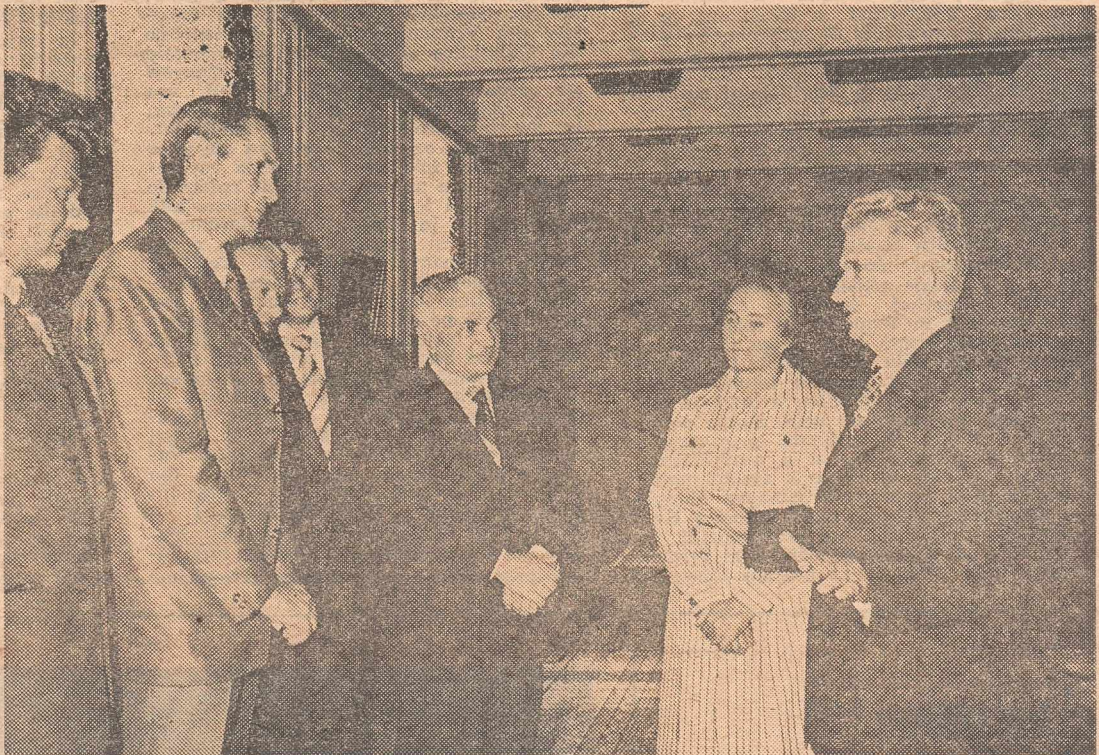
În aceste zile de muncă intensă, responsabilă, a întregului popor, în acest timp al marilor șantiere ale construcției socialiste, în acest timp al gândurilor îndrăznețe ce prefigurează o Românie mai modernă, mai bogată, muncitorii acestei țări, făuritorii viitorului ei, au venit să omagieze conducătorii. Unitatea, strinsa solidaritate de gând și faptă dintre partid, dintre conducerea sa, și oamenii muncii din România este relevată și cu prilejul marilor bucurii de suflet ale neamului, așa cum s-a întâmplat și la începutul acestei săptămâni, când reprezentanții ai oamenilor muncii au adus un fierbinte omagiu conducerii de partid și de stat, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășei Elena Ceaușescu, cu ocazia împlinirii a 35 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă din România.

Adresându-se tovarășului Nicolae Ceaușescu, Gheorghe Buruc, șef de echipă la Întreprinderea „23 August”, Erou al Muncii Socialiste, spunea, printre altele, în numele delegației Consiliului Național al Oamenilor Muncii: „Vă mulțumim, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru grija ce o purtați clasei noastre muncitoare, pentru preocuparea constantă ce o manifestați dezvoltării economice a tuturor județelor patriei, față de creșterea nivelului de viață al întregului popor. O ilustrație elocventă este și faptul că, din indicațiile dumneavoastră, de la 1 august a început etapa a doua a mării retribuției, pentru care vă exprimăm întreaga noastră recunoștință”.

Prinos de recunoștință, vibrant omagiu adus celui mai iubit fiu al țării, sentimente de înaltă stimă și dragoste față de tovarășa Elena Ceaușescu, calde felicitări și respectuoase urări de sănătate, viață lungă și putere de muncă spre binele țării și al poporului, urări izvorite din inimă, după datinile oamenilor acestui pământ, care înțeleg să fie împreună cu conducătorii lor și la muncă și la sărbătoare.

„Împreună cu clasa muncitoare, sublinia secretarul general al partidului în cuvântul rostit cu acest prilej, toate celelalte categorii sociale s-au transformat, ceea ce a dus la împlinirea unei unități deplină între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, a unității strinse a întregului nostru popor în jurul partidului. Tocmai datorită acestui fapt am putut obține marile realizări din anii construcției socialiste”.

Delegația Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

Exprimând adânci mulțumiri pentru grija statornică purtată oamenilor muncii de la sate, pentru contribuția hotărâtoare adusă la dezvoltarea și modernizarea agriculturii, în numele delegației întregii țărâni, președintele C.A.P. Purani, Marin Nedeia, asigură conducerea de partid, pe secretarul său general că muncitorii ogoarelor „vor munci fără preget pentru a încheia cu bine anul agricol, pentru a-l pregăti temeinic pe cel viitor, ca un nou pas spre împlinirea mărețelor obiective ale cincinalului viitor”.

Mulțumind Consiliului Național al Agriculturii, cooperabililor, întregii țărâni, pentru urările adresate conducerii de partid și de stat cu prilejul zilei de 23 August, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat, printre altele, marile succese obținute de țărâna noastră după eliberare, succese reflectate atât în recoltele bogate, cât și în veniturile muncitorilor ogoarelor care în primii trei ani, de pildă, au cres-

cut cu peste 25 la sută. „Apreciez în mod deosebit contribuția țărânilor, arăta secretarul general al partidului, a tuturor oamenilor muncii din agricultură, fără deosebire de naționalitate, care, în alianță cu clasa noastră muncitoare, cu celelalte categorii sociale, participă activ la întreaga operă de edificare a socialismului, la împlinirea politicii noastre interne, a politicii externe de pace și colaborare”.

În numele tuturor oamenilor de știință, al tuturor creatorilor de valori științifice din fabrici, uzine, laboratoare, din mine, mesajul delegației Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie exprima conducătorului iubit al țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei academician Elena Ceaușescu, sentimentele de mulțumire, devotament și recunoștință pentru excepționalele condiții de muncă, cercetare și viață puse la dispoziția cercetării științifice din țara noastră, pentru întreaga politică a partidului nostru privind cercetarea științifică din România.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru urările adresate arătând, totodată, că la împlinirea marelui act de la 23 August, intelectualitatea română, cei mai de vază oameni de știință, au fost alături de clasa muncitoare, pentru ca apoi, sub conducerea Partidului Comunist Român, să-și aducă o importantă contribuție la transformările petrecute în România socialistă. Subliniind importanța deosebită a Programului-Directivă pentru cercetare și tehnologie, alături pentru cincinalul următor, cit și în perspectiva, secretarul general al partidului arăta: „Aceasta impune unirea eforturilor pentru a găsi soluțiile în vederea progresului economic și social tot mai rapid, rezolvării problemelor energetice, ale materiilor prime, transformării naturii și punerii în valoare, în serviciul dezvoltării noastre socialiste, a tot ceea ce a creat și va crea gândirea umană în toate domeniile”.

MIRCEA RAICIU ■

Festivalul național „Cîntarea României”

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat expozițiile artiștilor amatori și profesioniști

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat duminică, 19 august, expozițiile artiștilor amatori și profesioniști din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, ediția a II-a. Deschise în preajma aniversării a 35 de ani de la Eliberare, expozițiile de artă plastică găzduite de Muzeul de artă al Republicii și cuprinzând lucrări premiate în cadrul etapei republicane a Festivalului național „Cîntarea României” reprezintă în ansamblul vieții noastre cultural-artistice o imagine sintetică a însuși drumului parcurs de arta românească în ultimii 35 de ani, a succeselor celor mai durabile de ordin artistic pe care le-a înregistrat în acest răstimp, a aportului ei la dezvoltarea societății noastre socialiste.

Ca modalitate de afirmare și confruntare a valorilor artistice naționale, expozițiile înfățișează în mod convingător avântul luat în România de mișcarea artistică de amatori de la orașe și sate, ce reflectă pe deplin noile realități ale țării, posibilitățile larg deschise tuturor oamenilor muncii de a practica și înțelege arta plastică. Sprijinită de către statul nostru prin instituții specializate, prin crearea cadrului organizatoric și a posibilităților materiale de exercitare a acestei nobile indeletniciri, activitatea artiștilor amatori a cunoscut o tot mai mare înflorire. S-au remarcat, în cadrul acestor expoziții, lucrările unor cunoscuți meșteri ai ceramicii populare din centre precum Horezu și

Vlădești — Vilcea, Biniș — Caras-Severin, Corund — Harghita, Rădăuți — Suceava. Varietate tehnici ale țesutului și broderiei, ce se disting prin calitatea și finețea execuției, prin grija deosebită a creatorilor populari de a păstra și continua tradițiile cele mai de preț ale folclorului nostru, au reținut și ele în mod deosebit atenția. Ștergarele cu alesături și lăicele din Vrancea, covoarele și scoartele din Galați, ca și cele în culori vegetale din Maramureș, motivele specific oltenesti ale covoarelor din zonele Gorjului sau Vilcei, velințele și ștergarele din Suceava, Brașov sau Mureș ilustrează, la rindul lor, cu strălucire, caractere specifice ale unor variate zone folclorice. Expoziția cuprinde și un mare număr de obiecte create de meșterii artei lemnului — artă dezvoltată cu deosebire în Bihor, Gorj, Maramureș și ilustrată, în cadrul expoziției, și de către participanții la tabăra de creație a artiștilor populari de la Lăzarea — Harghita. Pictura populară pe lemn, dar mai ales pictura pe sticlă, dezvoltată în centre de veche tradiție ca Brașovul, Nicula, Simbăta de Sus, în care predomină o tematică actuală, s-a bucurat, de asemenea, de binemeritate aprecieri. Înregistrând cu sensibilitate, valorificând calitățile plastice ale concretului, lucrările unor artiști naivi cunoscuți, cum sînt Constantin Vasilescu din Ploiești, Nicolae Popa din Tirsești — Neamț, Gheorghe Sturza din Botosani, Petru Mihut din Brusturi — Arad, Emil Pavelescu din București reușesc să demonstreze emoționant vitalitatea unor viziuni care cuprind și exprimă

convingător realități contemporane. Strădania artiștilor amatori de a exprima semnificațiile marilor momente ale istoriei noastre, participarea responsabilă la evenimentul contemporan înfățișează, desigur, cu mijloacele proprii artei, o conștiință civică, preocuparea de edificare a unei arte cu adînci înțelesuri sociale și patriotice.

În continuare, a fost vizitată expoziția artiștilor profesioniști, ce cuprinde o selecție atentă dintr-un număr de 55.000 de lucrări aparținînd unor creatori români, maghiari, germani și de alte naționalități din întreaga țară. Lucrările de pictură, sculptură, grafică și arte decorative, oferă nu numai o sinteză a efortului întreprins, în ultimii doi ani, în toate domeniile artistice, ci și posibilitatea rememorării unora dintre roșitele depline și durabile ale artei românești în această perioadă. Recomandările pe care le făcea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizitînd Expoziția republicană de acum doi ani, îndemnul de a crea opere tonice, de un robust optimism, cu un mesaj clar exprimat, de a alege și aborda cu mai multă îndrăzneală teme din contemporaneitate au rodit în conștiința creatorilor. Pe marile pînze ale actualei expoziții pictorii înfățișează, astfel, în viziuni artistice diverse, aspecte ale efortului constructiv pe care-l întreprinde țara noastră, chipul celor ce făuresc noua Românie socialistă, evocă marile tradiții de luptă ale poporului, momente însemnate din istoria sa. Lucrările unor maeștri consacrați ai artei noastre,

precum Ion Jalea, Ion Irimescu, A. Ciupe, Ion Musceleanu, Ion Sima, L. Macovei, Paul Erdos, alături de compoziții semnate de Viorel Mărginean, Brăduț Covaliu, Mihai Rusu, Ion Pașcu, Ion Bițan, Sabin Bălașa, Octav Grigorescu, Constantin Piliuță, Vladimîr Selă, conturează, în ansamblul acestei expoziții imaginea unei epoci, a unei națiuni, unei civilizații — aceea a României socialiste. Sculpturile, frescele și mozaicurile stau mărturie, la rindul lor, pasiunii creatoare, entuziasmului cu care arta a știut să răspundă comenzi sociale, selecția de grafică ilustrează și ea dori artiștilor de a răspunde solicitărilor tualității socialiste într-o cit mai mult varietate de stiluri.

Felicitînd, în încheierea vizitei, pe artiștii amatori și profesioniști pentru și cele înregistrate de la precedenta ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, secretarul general al partidului apreciază, în general, lucrările prezente în cadrul expozițiilor sint valoroase. Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că nu toate județele au obținut rezultate pe măsura posibilităților, a condițiilor create. În acest sens, a recomandat ca uniunile de creație, Consiliul Cultural și Educației Socialiste, artiștii profesioniști să sprijine mai eficient activitatea artiștilor amatori, încercînd a realiza din județele cu realizări mai puțin edificatoare.

D. CONSTANTINESCU

VICTORIA

Mai trebuia o dată și o dată
Să arătăm cit de viteji sîntem
Mai trebuia lumina să ne doară
Trupul să ne mai poarte înc-un semn.

De ce-a mai trebuit a mia oară
Să arătăm că sîntem de ne-nfrînt
Sîntem atît de-adînc legați de țară
Cum o pămîntul însuși de pămînt.

Mai trebuia să demonstrăm o dată
Că sîntem hotărîți a dăinui
Lucru pe care veșnic îl vom face
Dacă vreodată iar va trebui.

ȘTEFAN DUMITRESCU ■

VIOREL MARGINEAN — Port popular

EROII

Să spunem slava țării ne e dat
la praznicul luminii. O tăcere
să ne cuprîndă-nții pentru acei
ce au luptat și fost-au sfîntă jertfă
pentru-nălțarea asta minunată
la care au visat, păstrînd-o-n ochi
cînd au murit. Aducere amînte
să le-nchinăm în ceasul fericirii
și-aproape să-i simțim de noi mereu
că urcă din zdrobitele lor oase
această biruință-n zile mari.

Ei, cei dîntii, se bucură de-această
victorie perpetuată-n ani.

VASILE ZAMFIR ■

estivalul muncii și creației întregului popor

Spectacolul suprem al artei și culturii noastre în sărbătoare

N-a fost un spectacol de gală obișnuit. N-a fost o simplă trecere în revistă a omorilor artei noastre amatoare și profesionale, expresia confuziilor tulburătoare pe scenele tututor caselor de cultură, căminelor culturale, ale cluburilor muncitorești și sinezei celor mai emnificative fenomene din domeniul creației estetice, științifice și tehnice. N-a fost o simplă premieră, sau pur și simplu unul din acele grandioase spectacole de stagiu, obișnuite la urma urmei de-a lungul manifestărilor noastre artistice. În teatre, în teatre de operă sau de operă, în săli de expoziții, pe ecranele cinematografulor. A fost un spectacol monumental, un spectacol în premieră absolută cum puține se pot împlini pe o scenă pe mapamond, un spectacol cu profunde reverberații în conștiințe, o extraordinară desfășurare de talente, de ansambluri și formații artistice, exprimând într-un ritm impresionant și într-un montaj expresiv, convingător urlașă, nestăvilită dragoste pentru artă și cultură a unui popor liber și stăpîn pe destinele sale care și-a descoperit cea mai înaltă formă de exprimare la nivel național a tezaurului său de tradiții și de aspirații în sfera artei prin Festivalul „Cintarea României”.

În loja oficială au luat loc tovarășul Nicolae Ceaușescu — inițiatorul acestei supreme manifestări care dă posibilitate de exprimare prin artă la un înalt nivel de simțire și de elevație spirituală, întregului popor — precum și tovarășa Elena Ceaușescu și ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Cel mai drag fiu al poporului român, iubind și respectând pînă la sublim poezia și cîntecul românesc, a asistat astfel la un spectacol unic și total, realizat, în fapt, printr-o extraordinară emulație și printr-un extraordinar entuziasm, de cele trei milioane de participanți la actuala ediție a festivalului, de cele 140 000 de formații și cercuri reprezentînd valori culturale de pe întreg cuprinsul țării și din rîndul tuturor generațiilor. Demonstrație a democratismului desăvîrșit în care se desfășoară cultura și arta în țara noastră, a vitalității artistice a poporului nostru, indiferent de profesiuni, de indeletniciri, de locul ocupat în ierarhia socială și de limba în care se exprimă fiecare artist. Practic, ne putem reprezenta întregă această extraordinară desfășurare de gesturi temerare în sfera artei, a creației științifice și tehnice, ca o uriașă piramidă al cărei vîrf iluminat de toate reflectoarele Sălii Palatului îl constituie spectacolul de gală, spectacolul laureaților, al acelor care au cucerit premiile mari în întrecere. Astfel am avut prilejul să urmărim un adevărat panopticum al activității culturale și artistice cuprînzînd cele mai reprezentative coruri, brigăzi, orchestre, fanfare, ansambluri coregrafice și de dansuri populare, soliști vocali și instrumentiști, profesioniști și amatori, încercînd să dezvăluie, uneori în apariții scurte, de cîteva minute, comori de o uluitoare frumusețe scoase la iveală din simțirea și meditația lor asupra vieții pe care o trăiesc, asupra destinului omului contemporan în univers.

Corurile venind parcă din adîncurile istoriei, dînd glas profund și limpede cîntecelor noastre tradiționale și cîntecelor care exprimă elanul revoluționar al ace-

tor ani, au avut onoarea să deschidă marea gală a festivalului. Imnul „Cintarea României”, în interpretarea corurilor reunite ale Regionalei C.F.R. București, căminului cultural din comuna Marga — județul Caraș-Severin, ale țărănilor și muncitorilor din comuna Finteușul Mare — județul Maramureș, al muncitorilor de la I.R.A. Bacău a răsunat ca o uvertură solemnă la întreaga manifestare. Montajul literar muzical al Clubului muncitoresc „Flacăra” din Moreni a impresionat apoi prin sinceritatea mesajului, prin încrederea nețărmurită în viață și în oamenii acestor locuri, prin dăruire și curaj de a spune răsplată lucrurilor pe nume, așa cum au făcut, de altfel, toate formațiile prezente în festival la acest capitol elevat al întrecerii. Splendid a fost momentul în care bătrînul cioban Pătru Ghera din comuna Slatina — județul Caraș-Severin a declamat creația sa intitulată „La Cintarea României” din care reținem versurile de mare prospețime și expresivitate: „Visul gîndului mă-nclină / Stînd pe munți în plină vară / Ca să-mi iau condei-n mină

/ Să-șez versuri pentru țară. / Toți din sat îmi spun cioban / Nu mi-i teamă, mă mindresc / Cînd pe ploaie, sub suman / Doine, versuri tipăresc”. Printre recitatorii care au scandat versuri închinată țării și partidului s-a aflat admirabila actriță Leopoldina Bălănuță care a gravat pe placa de aur a memoriei noastre colective sentimentele de dragoste pe care întregul popor le îndreaptă către partid, către secretarul său general, prin poezia „Spre comunism în zbor”: „El, președintele dîntii” al României / El, purtătorul nostru de cuvînt / Din inima istoriei române / În cronică istorică de pe pămînt”... „Tu chemi să vină țară lîngă țară / Sub steagul păcii desfăcut în vînt / Să întren marea horă planetară / A unui ev mai bun pe-acest pămînt”.

O prezență care a stîrnit imediat interesul și participarea celor prezenți în sală, a constituit-o brigada artistică prin formațiile Întreprinderii de reparații din Brăila, Întreprinderii de transporturi din București, Combinatului de îngrășăminte chimice din Piatra Neamț, Facultății de

comerț exterior de la A.S.E., Consiliul Agroindustrial Lehliu-sat, Sindicatului de linie C.F.R. Ploiești, Întreprinderii 23 August din București. Modalitățile diverse de dialog cu publicul din locurile de muncă respective, efectul terapeutic, educativ care caracterizează aspectul gazetăresc, jurnalistic al funcționării brigăzilor, optimismul și risul sănătos, tonic prin care sînt scoase în evidență întîmplări din munca și viața oamenilor au fost răsplătite cu ropote de aplauze la replică, la cuvînt.

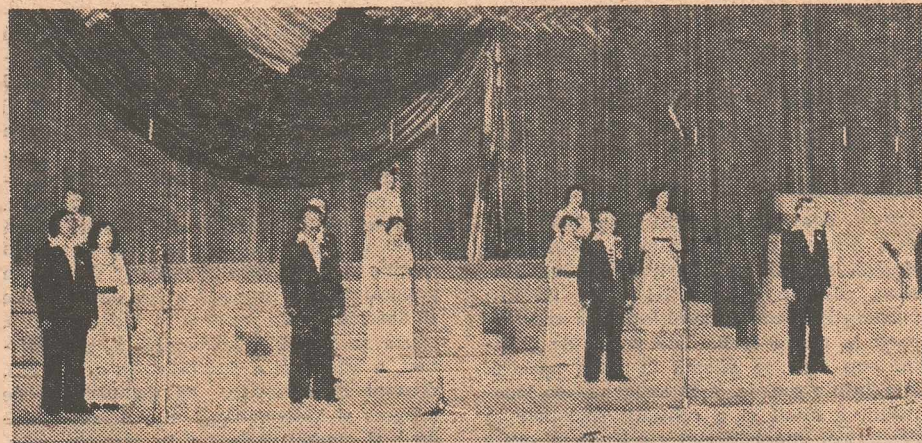
Dar, fără îndoială, emoționante, umplînd inimile de mîndrie au fost aparițiile debordante, ale formațiilor de muzică populară și a ansamblurilor de dans, într-o paletă cromatică impresionantă, pe măsura portului și costumelor tradiționale ale tututor zonelor țării, într-un ritm care a tăiat respirația și într-o armonie muzicală desăvîrșită. Imaginea multumoasă a întregii geografii folclorice a patriei! Orchestrele și soliștii de muzică populară s-au desfășurat prin fața spectatorescilor într-o succesiune aproape cinematografică, într-un montaj fabulos de sunete, mișcări unduitoare și vigoase, strigături și cimilituri, glasuri cristaline și buciume, instrumente dintre cele mai vechi și în spiritul tradiției noastre muzicale, realizînd adevărate simfonii sau rapsodii semnificative pentru tot ceea ce reprezentăm noi ca teaur artistic popular în lume. Este aproape imposibil să enumerăm ansamblurile care s-au prezentat pe scena spectacolului de gală. Ce am putea să alegem din revărsarea această torentială de optimism și bucurie de a trăi pentru a nu nedreptăți o formație sau alta premiată? Români, maghiari, germani și de alte naționalități s-au produs prin cîntec și prin dans în chip magistral pe scenă demonstrînd că la noi oricine se poate exprima în viață, în muncă precum și prin artă, în mod liber, nestîrjit, păstrîndu-și cu respect și grijă fondul principal de tradiții și modalitățile proprii de exprimare în existent.

S-au întîlnit pe scena spectacolului de gală: Transilvania, Muntenia, Moldova, Banatul, Oltenia, Bucovina, Dobrogea și Maramureșul, într-o varietate de stiluri și de interpretări care fac atît de proaspăt și mereu inedit folclorul românesc, cele mai bune formații de muzică și de dans popular din țară, de nenumărate ori mesagerii artei noastre pretutîndeni în lume, ambasadorii cîntecului și dansului atît de scumpe ființei noastre. Și mesajul lor rămîne întotdeauna al vieții, al optimismului și chemării la pace, la bună înțelegere între popoare.

Vasta scenă a Sălii Palatului a devenit în final aproape neîncăpătoare. Într-o singură seară prin această scenă s-au perindat cîteva mii de artiști profesioniști și amatori. A fost un spectacol minunat care acoperă magistral, în aur, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu referitoare la rolul și scopul acestei extraordinare manifestări în viața țării: „Festivalul „Cintarea României” constituie cel mai larg cadru de intensificare a activității cultural-educative, al participării maselor largi populare la dezvoltarea valorilor spirituale, noi ale patriei — o formă nouă de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru.”

Și spectacolul suprem al artei și culturii noastre în sărbătoare s-a încheiat, cum era și firesc, cu aplauze îndelungi pentru secretarul general al partidului, publicul și artiștii exprimîndu-și sentimentele de profundă stimă și recunoștință față de cel care conduce destinele națiunii noastre, inițiatorul acestei grandioase manifestări a muncii și creației libere.

ARON DOMIDE ■

Al 35-lea AUGUST

(Urmare din pagina 1)

Am optat, în acel mare anotimp istoric, încununând frământatele anotimpuri ale istoriei, alături de acei oameni ai opțiunilor integrale care sînt comunistii, alături de acei oameni de marcă ai spiritualității noastre, care, primii dintr-o întreagă istorie, au scris deschis, cu toată ființa lor, pentru libertate, dreptate, democrație, progres, independență și demnitate, pentru idealurile ce luminează destinul de astăzi al României, înfruntînd teroarea, înfruntînd riscul morții, cu curajul pe care oamenii îl au numai în clipele încercărilor supreme. Ei și-au făcut din încercările supreme un mod permanent de viață, ei și-au făcut din luptă o profesie, ei și-au făcut din slujirea poporului o profesie de credință, ei au fost mai mult decît niște luptători pentru o idee, ei vor rămîne mai mult decît atît. Noi am avut, în istoria noastră, mulți și străluciți luptători pentru idei și idealuri nobile, lupta lor a fost și a rămas un exemplu de identificare cu o realitate inconfundabilă, țara, opera lor a fost și a rămas misionară. Misionarismul comunistilor s-a dovedit altfel, de o altfel de calitate, nouă în peisajul nostru uman. Misionarismul lor, lupta lor pentru slujirea poporului și a unui crez — cel al omului liber, în țară liberă — au fost, din primele clipe, de o forță, de o intransigență, de o ardoare, de o intensitate a pasiunii și de o luciditate a dăruirii care, așa cum se petrece cu ferventii marilor credințe, le-au modificat însăși pasta umană, conferindu-i o altă calitate, nouă, inedită, revoluționară, impresionantă și unică, în istoria și în geografia noastră spirituală, ca și un pisc.

Grație lor, comunistilor, grație luptei lor, grație Partidului Comunist Român, cea mai tinăra forță politică a acestei țări, dar cea mai dinamică, cea mai ofensivă, singura capabilă să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor, singura credincioasă poporului, poporul român a cunoscut, pentru întia oară, gustul libertății, rîvnit de o întreagă istorie a rîvnirii. 23 August 1944 s-a afirmat astfel, în destinul nostru, ca o înaltă, fericită conjuncție a unor străvechi și năvalnice aspirații populare, purtate în lungul secolelor, cu o programă de luptă precis definită, cristalizată într-un prielnic moment, programă gîndită, scrisă, pusă în practică, sub dictarea și sub porunca timpului, acut înțeles, de comunistii români. Nu vom uita, de aceea, înflăcărarea, fierbințea înflăcărare, dar și luciditatea — fiindcă la noi, la români, opțiunea este un act de luciditate, de gravitate — cu care am încredințat acest mandat — mandatul de a ne conduce destinele — comunistilor. O înflăcărare ce ne făcea, în acea vîrstă a tinereții revoluționare a țării, să vedem drumul mai senin și mai lin decît a fost cu adevărat. Dar și o luciditate ce, totuși, ținea dreptă cumpăna judecării, determinîndu-ne să decidem că alt drum decît acesta nu este, hotărîndu-ne să apucăm neșovăitor pe acest drum.

Ce a rezultat, o știm, o vedem, o simțim, o trăim cu toții. La 35 de ani de la Augustul revoluției și al libertății noastre, la 35 de ani de la încredințarea mandatului național — al aspirațiilor naționale — în miinile comunistilor, la 35 de ani de istorie socialistă în România, se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim cu inima, o trăim cu viața noastră întreagă — că toate punctele fundamentale din programul partidului s-au împlinit și se împlinesc, că toate promisiunile și angajamentele asumate de comunistii în fața poporului au fost și sînt strălucit onorate, că, peste sacrificii și greutăți, peste încordări adesea excepționale, ziua de azi și de mîine a României și a românilor se profilează sub aura celei mai mari nobleți pe care a cunoscut-o vreodată acest pămînt.

La 35 de ani de edificare socialistă, în acest august aniversar, statisticienii și mașinile electronice au, mai mult ca oricînd, de lucru, pentru a putea cuprinde și oglindi uriașele realizări constructive ce definesc fiecare domeniu al muncii și vieții noastre, ce împodobesc fiecare localitate a țării, ce marchează destinul fiecăruia dintre noi. La 35 de ani de edificare socialistă, cifrele spun că sîntem una din țările cu o dinamică a industriei — temelia oricărei civilizații, în acest veac — dintre cele mai vii, mai intense, mai ample, de mai lungă bătaie, de mai solidă fundamentare în timp și în spațiu. Raportată la 1938, producția industrială a anului 35 al revoluției este de circa 47 de ori mai mare. Nu sîntem o țară mare

(reprezentăm, spun statisticile, doar 0,17 la sută din suprafața planetei), nu sîntem un popor numeros (doar 0,53 la sută din populația lumii), dar dăm, la ceasul de față, 1,1—1,2 la sută din producția industrială mondială. Dăm, la ceasul de față, de 3 ori mai multă producție agricolă decît dădeam în 1938, deși, pentru prima oară în istoria țării, populația noastră industrială o depășește pe cea agricolă. Am edificat, în acești 35 de ani de muncă și viață în libertate, nu numai mari uzine, mari combinate, mari incinte moderne ale agriculturii, ci și un întreg nou univers în care trăim, ne mișcăm, creăm, visăm, un univers care înseamnă școli, universități, laboratoare, spitale, palate ale științei, culturii, artelor, un univers care înseamnă casa și agora, strada și piața, orașul și satul, noile și monumentale ansambluri arhitectonice, noile locuințe, în care s-a mutat peste două treimi din populația României. Nu sîntem o țară mare, nu sîntem un popor numeros, sîntem cu doar ceva peste 21 de milioane, dar astfel de cifre, uimindu-i pe cei ce ne privesc, ne așază în rîndul popoarelor mari, al umanității mari.

Sînt cifre care se propun atenției tuturor oamenilor de gîndire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor interesați de misterul sau de miracolul renașterii României, acest „miracol românesc” ce, mai precis definit ca oricînd, e înțeles, din ce în ce mai mult, ca o facultate nepuizabilă a surprizelor, egală cu însăși capacitatea de geniu și de talent a unui popor care muncește, creează, trăiește în libertate, edificînd-o major, printr-o civilizație care-i dă măsura. Dar cifrele, ori-

siune, care o garantează, la relațiile noi între oameni, la cadrul juridic, social și politic care-i dau expresie, înseamnă acea libertate de fapt pe care, pentru întia oară, a adus-o în România socialismul. Au adus-o cei 35 de ani de edificare a noului și, cu deosebire, anii din urmă, anii maximei afirmări a socialismului românesc, anii maximei înfloriri a României socialiste, ani al căror focar de idee și faptă, al căror pisc de largă iradiere istorică a fost Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Fiindcă niciodată, ca în acești ani, avîntul muncii creatoare a poporului român, succesele lui, n-au căpătat dimensiuni mai ample și mai hotărîtoare. Fiindcă niciodată, ca în acești ani, nu s-a realizat o mai deplină fuziune de vis, faptă, crez, la nivelul întregii societăți, fiindcă niciodată, ca în acești ani, unitatea oamenilor, a tuturor oamenilor acestei țări, români, maghiari, germani, de alte naționalități, constituții în marele bloc de granit care e națiunea noastră socialistă, nu s-a afirmat cu atîta forță. Fiindcă niciodată, ca în acești ani, libertatea, democrația, putința oamenilor de a-și spune cuvîntul în problemele ce-i privesc, ce privesc prezentul și viitorul lor, laolaltă cu putința oamenilor de a se afirma, de a se realiza, de a-și construi destinele prin propria lor muncă, prin propria lor creație, prin propria lor valoare, n-au fost mai largi, mai autentice, mai palpabile.

„Cuvîntul «libertate» se poate rosti în mai multe limbi, dar are același înțeles pentru toți oamenii... Oamenii trebuie să beneficieze de posibilități egale, nestîngerite de a-și valorifica aptitudinile, de a-și manifesta capacitățile creatoare, să aibă dreptul de a-și promova interesele legitime, de a-și spune părerea și cu participarea, în raport cu priceperea și cu cunoștințele lor, la întreaga activitate socială”. Cel ce ne spune aceste cuvinte este omul care, în acești ani de maximă dez-

cut din cauza păcii și a concordiei securității și colaborării, a independenței și suveranității statelor, a democrației relațiilor internaționale, a dreptului naționale de a-și decide singure soarta, pe de temelie a politicii noastre externe principiile-cheie ale acestei politici, principiile, inițiative și acțiuni prin care România socialistă și omul care-i conduce destinele au căpătat un înalt prestigiu de aură planetară, care umple inimile de mîndrie de a-și fi contemporani. Cînd constăți că ideile și ideile care dau sens existenței tale, croiesc drum în lume și biruie, nu poți nu fi mîndru. Ele biruie fiindcă raționale și drepte, ele biruie fiindcă curajos rîspicite și urmate, în pri-

rînd, de noi.

Trăim, în acest august aniversar, această mîndrie, această dublă mîndrie, ce construcției noastre și a prestigiului ei în lume, angajați în efortul plener, vast și țara, cît și poporul, al unui drum și noi cuceriri, spre noi mîndrii. Proiectul directive ale Congresului al XII-lea, partidului, proiectele Programelor-diversivă privind știința și energia — grandios program de muncă pentru întreaga României într-o etapă nouă, definitivă, decisivă a dezvoltării economico-sociale document elaborat cu contribuția și veghe secretarului general al partidului — ne așază într-un moment crucial, apoteoză istorică, dar și de mari, înedite exigențe ale istoriei, în care timpul schimbă unghiul față de noi, în care în sine sîntem obligați, prin înseși legile care ne guvernează înaintarea și prin înseși aspirațiile noastre, să ne schimbăm unghiul față de timp. Marile sarcini și viitorului, desprinse din Programul partidului, sarcini vizînd valorificarea intențată a tuturor posibilităților de progres, vizînd depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și realizarea parametrilor socio-economici ai țărilor dezvoltate, răsfrîngeri de cea mai mare însemnătate în viața oamenilor, în bunăstarea lor, în întărirea continuă a independenței și suveranității noastre, impun o nouă opțiune, o nouă perspectivă asupra timpului asupra ritmurilor înaintării, deci asupra muncii, a creației, a gîndirii, impun o nouă aspirație, o nouă misiune, o nouă formulă a președintelui României, trecerea, în toate domeniile, la o „nouă calitate”.

„Am realizat, deci, — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — în toate domeniile puternică acumulare de forțe, care impune trecerea obligatorie la o nouă calitate. Să înfăptuim această cerință a dialecticii, dacă dorim să mergem înainte. Altfel, există riscul să rămînem pe loc și chiar să dăm înapoi. Trecerea la o nouă calitate, pe baza acumulărilor cantitative din toate domeniile, se impune acum ca o necesitate obiectivă pentru realizarea Programului elaborat de Congresul al XI-lea, pentru crearea condițiilor lor de înfăptuire a societății comuniste în România”.

Trebuie deci să urcăm mai departe, și este limpede — cuvintele secretarului general al partidului ne-o spun foarte clar — că nimeni din cei antrenati în acest urcus spre piscurile zilei de mîine, spre piscurile strălucitei civilizații a comunismului, nu poate da înapoi, că nimeni nu poate rămîne pe loc, că înapoi sau pe loc, de fapt, nu există (înapoi sau pe loc e numai scoaterea din cursă, prăbușirea, căderea!), că întregul urcus e o chestiune de solidaritate și de responsabilitate, de pasiune și de încredere, de dragoste pentru țară și de abnegație în slujirea ei, că întreg și parte sînt una confundată cu această înaltă zidire a timpului, pe care o construim, depunîndu-ne calculul și făcînd-o să crească.

Și o vom face, construind mai departe, mai bine, mai repede! Acești 35 de ani ai libertății, această nouă epocă a istoriei noastre, mai scurtă decît cea a lui Ștefan cel Mare, doar cu ceva mai lungă decît cea a Brâncoveanului, ne-a dovedit nouă înșine că avem capacități de construcție, de efort, de încredere, constituind o forță care poate naște miracole. Ne-a dovedit că avem un popor, o clasă muncitoare, o harnică, înversunată, întrepidă, eroică, miraculoasă clasă muncitoare, ce, împreună cu țărînimea, cu intelectualii, cu toți fiii acestui pămînt, de toate naționalitățile, în frunte cu comunistii, au știut nu numai să opteze, dar să-și transforme opțiunile — care la noi, la români, sînt acte de matură gravitate, de înaltă rîspundere — în faptă vie.

Optăm — alături de Partidul Comunist Român, alături de omul din fruntea lui — pentru viitorul care, o știm, ne va răsplăti însuși eforturile, spre slava patriei și spre puterea ei.

NOI

Am făurit trecuțul
Prin luptă și dragoste
Înfrîngerii și victorii
Prin credință și sacrificii

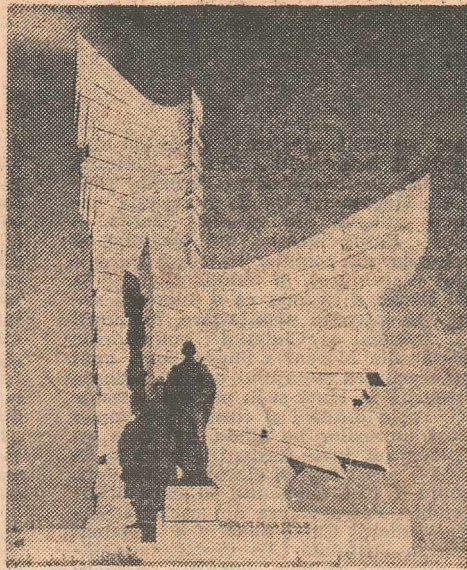
Noi
Făurim prezentul
Prin luptă și dragoste
Înfrîngerii și victorii
Prin credință și sacrificii

Noi
Vom făuri viitorul
Prin luptă și dragoste
Înfrîngerii și victorii
Prin credință și sacrificii

Noi
Douăzeci și unu de milioane
De suflete vii
Sădite în

Treizeci și cinci de ani
De istorie românească
Fiecare pentru sine
Și toți pentru toți

NIKOLAUS BERWANGER ■

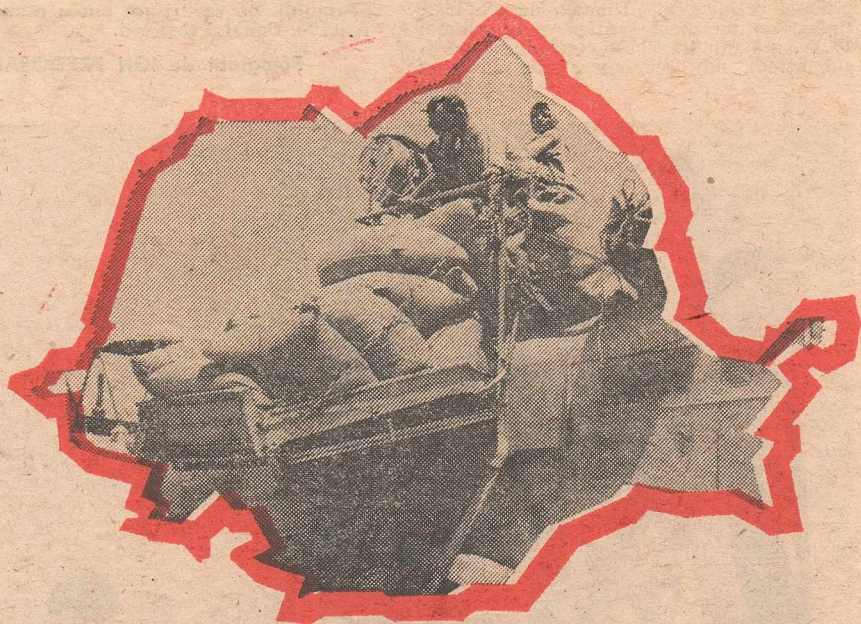
cit de sugestive ar fi, oricîtă impresionantă realitate ar concentra în sinteza lor, nu pot totuși vorbi despre multe, nu pot vorbi despre fapte care, la fel ca victoriile noastre în planul economiei, al bunăstării, al culturii, ne definesc pregnant, neori mai pregnant ca orice. Este vorba despre altfel de avantaje pe care le-am cucerit, despre avantajele unui timp deschis, prielnic omului, prielnic harniciei și cinstei, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic democrației reale, prielnic participării active, nemijlocite, a maselor largi la cirna țării. Este vorba de spiritul nou care se afirmă în viața noastră, în relațiile sociale, prin statornicirea legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu iradiere egală pentru toți membrii societății, indiferent de funcții, prin promovarea criticii și autocriticii, prin dezvoltarea fermă și sancționarea promptă și eficace a lipsurilor și a erorilor. Este vorba de spiritul efervescent al noului, de pulsul dinamic și intens al vieții noastre interne, al politicii noastre externe, pulsul unei experiențe istorice particulare, extrem de dense, în care popoare și state tinere, și nu numai tinere, văd un exemplu și un reper de meditație. Este vorba de acel element de structură al întregului edificiu al vieții noastre, de acel factor de permanență și factor motor al înaintării pe toate planurile, care e unitatea de interes, de simțire, de ideal a tuturor membrilor societății, indiferent de naționalitate, în jurul Partidului Comunist Român, neobositul cîrmaci și strateg al destinului nostru, al marilor împliniri cu care, astăzi, ieșim în lume.

Acestea toate înseamnă, cu un cuvînt, libertate. Acestea toate, de la traicului edificiu al unei economii în plină expan-

siune și înflorire socialistă, de maximă afirmare a României și a românilor în istorie, și-a făcut din aceste principii tel suveran și faptă nestrămătată de viață. Cel ce ne spune aceste cuvinte — cel ce a făcut din aceste cuvinte fapte — este secretarul general al partidului, președintele patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

El ne-a dovedit, mai mult ca oricînd, că avem un partid care a înțeles ce sîntem și cine sîntem, care și-a făcut din cauza poporului, din aspirațiile lui de libertate și demnitate, de progres și independență, cauza sa sfîntă și neabătută. El a reafirmat, a întărit și a dezvoltat, în acești ani, drumul de libertate, de demnitate, de progres și independență al patriei, gîrîndu-l și simbolizîndu-l prin numele său. El a adus o viziune nouă, revoluționară, profund comunistă, profund patriotică, asupra libertății și demnității, a progresului și independenței, asupra muncii, a existenței, a devenirii noastre, făcîndu-ne, zi de zi, entuziaști ai concepției pe care o promovează în strîns și fierț, viu și nemijlocit dialog cu poporul, cu țara. Sub conducerea lui am devenit ce sîntem și cine sîntem, am cucerit locul de înalt prestigiu de care ne bucurăm azi în lume. Sub conducerea lui — și grație aceleiași viziuni revoluționare asupra fenomenelor lumii contemporane — se petrece marelui dialog pe care azi îl purtăm cu lumea, implicarea noastră — majoră și responsabilă — în însuși miezul de foc al problemelor ce confruntă umanitatea. Nu o intenție deliberată de a ne ilustra, ci ideile și idealurile care dau sens existenței noastre ne-au implicat, într-adevăr, în acești ani, ca pe o marcantă prezență, în viața lumii, într-o lume al cărei ritm trece prin noi, a cărei respirație o propulsăm adesea, ca popor care ne-am fă-

ROMÂNIA — anul 35 al libertății

La sud, în șesul județului Dimbovița se află și comuna noastră, Potlogi. Dintotdeauna, viața oamenilor de aici a fost pământul. Vreo 2500 au rămas aici, în comună, și lucrează pământul. În afară de aceștia mai avem vreo 3000 care lucrează în industrie. Nu vorbesc de cei ce au plecat definitiv din sat. Ei sînt foarte puțini. Vorbesc despre cei ce muncesc prin alte părți dar se întorc zilnic aici, unde au familiile și case. Toți lucrează în acord global. Și nu-i greșit dacă zic: noi i-am dat pe ei industriei iar industria ne-a dat încă de pe acum, prin ei, spiritul de ordine și disciplină muncitorească. Noi, aici, la Potlogi, facem agricultură în bună parte cu muncitori! Deci, cred eu, cu o conștiință

și într-un spirit revoluționar în cel mai autentic sens al cuvîntului. Modul de desfășurare a adunărilor generale din cele trei C.A.P.-uri sînt o mărturie. Discuții există mai ales între tîrănii rămași, ca să zic așa, la plug, și cei din industrie, învățați cu programe și planuri riguroase. E adevărat însă că nu trebuie să uităm că printre cei rămași aici, care se îndeletnesc numai cu agricultura, există comuniștii comunei, în număr de vreo 500, ei înșiși o forță puternică, o forță capabilă de a crea un climat de muncă dintre cele mai rodnice. Aș spune: cei cinci sute de comuniști ai comunei, plus cei trei mii de muncitori, plus mecanizarea, chimizarea și irigarea (am construit prin forțe proprii un sistem local de irigații de peste 600 de hectare) — iată factorii de progres și garanția unei agriculturi înaintate aici, la Potlogi. Am convingerea și satisfacția să spun că adunățile generale ale C.A.P.-urilor noastre sînt tot atît de vii, prin ce se discută, prin felul cum se discută, ca orice adunare generală a unui colectiv de muncitori dintr-o unitate industrială. Aici, de fapt, stă cea mai importantă dintre inovațiile de care vorbeam mai sus. Pe asemenea oameni te poți bizui să faci producție, să duci la capăt un angajament. În urmă cu cîțiva ani, C.A.P. Potlogi a fost distins cu Ordinul Muncii clasa I. Apoi, pentru obținerea celei mai bune recolte de porumb din județ, C.A.P.-ului Pitaru avea să i se decerneze înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Intrecerea, bineînțeles, continuă.

Pămîntul este singura cale de a păstra echilibrul în raporturile noastre cu lumea. Prin ceea ce dăm, prin ceea ce primim. Numai în acest cîncinal, de exemplu, comunei Potlogi i-au fost alocate investiții în valoare de 60 milioane lei. Potlogi se numără, dealtfel, printre comunele dimbovițene ce urmează să fie propuse pentru a fi declarate orașe. La rîndul nostru știm că lucrul cel mai bun al pămîntului aduce bunăstare în viețile noastre și contribuim, după puterile noastre, la înflorirea țării. Dăm, anual, o producție de peste 40 milioane de lei.

În amintirea bărbatilor din Potlogi care au căzut pe cîmpurile de luptă, în amintirea eroilor Războiului de independență, în centrul satului a fost ridicat, în 1910, un monument. A fost astfel orientat încît soldatul să privească spre Transilvania aflată în acea vreme încă sub ocupație străină. Era la trei ani după 1907. Oricît de greu le-a fost cîndva, chiar și atunci cînd nu era al lor nici pămîntul de sub talpă, oamenii acestui loc au trăit și au gândit odată cu țara.

Este simplu ceea ce spun, este unul dintre lucrurile cele mai obișnuite și firești, dar este unul fundamental: astăzi, la Potlogi, oamenii trăiesc și muncesc odată cu țara lor. E un gând care poate cuprinde și poate da înălțimea unei vieți de om. A vieții fiecăruia dintre noi.

ȘTEFAN NEAGU ■
primarul comunei Potlogi, județul Dimbovița

Mircea Bădică

„La tirgurile lumii, mărfurile românești sînt tot mai căutate”

— Tovarășe director, faptul că sîntei născut în cel mai mare oras-port al României a avut vreo influență asupra biografiei dumneavoastră?

— Nu știu. Poate. Pentru că partea aceasta de țară este poarta maritimă a României, deschiderea ei spre lume, ei da, se poate spune că o oarecare nostalgie a drumurilor te bîntuie cînd te naști și crești pe malul mării. Linia aceea îndepărtată, orizontul, n-a stîrnit numai poezilor curiozitatea și imaginația. Dealtfel, majoritatea marinarilor noștri sînt dobrogeni. E un fapt. În cazul meu, mi-aduc aminte că mă emoționa ficcare plecare sau sosire a unui vapor.

— Meseria, funcția vă cer să plecați des în străinătate. Cum vă apare țara văzută de acolo?

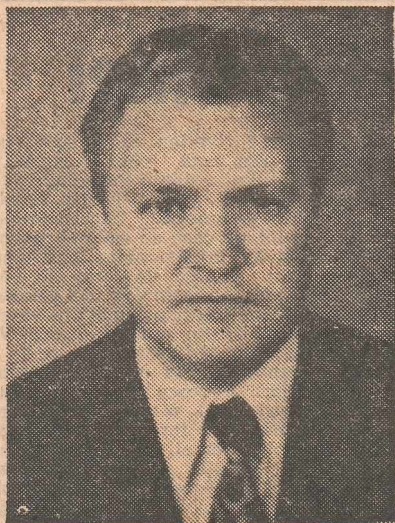
— Citeodată distanța, perspectiva oferită îți permite să te cunoști mai bine. Acasă te iei cu treburile, ești angrenat în cotidian. Aici, de pildă, îți scapă de multe ori dimensiunile unui succes! Într-o țară străină, părerile oamenilor, acea perspectivă pe care o capeți îți oferă și alte imagini ale locurilor tale, înțelegi că noi sîntem cu mult mai mult decît ne dăm seama de acasă. Prezența noastră la numeroase tirguri și expoziții internaționale, invitațiile din ce în ce mai frecvente pe toate meridianele lumii vorbesc limpede de stima de care ne bucurăm noi, românii, în lume. Dealtfel, existența tirgurilor în viața economică a României este o chestiune care ține și de istorie.

— Și ce spune istoria?

— Se cunosc foarte multe lucruri despre tirgurile și iarmaroacele din interiorul țării. Oamenii mergeau acolo în primul rînd ca să se întîlnească. Era un prilej de bucurie și de petrecere. Firește, negustoria era pe primul plan. Există însă un ritual al întîlnirilor. Nevoia aceasta de cunoaștere, de întîlnire a oamenilor există dintotdeauna. Cu atît mai mult se face ea simțită azi.

— De ce cu atît mai mult azi?

— Pentru că existența noastră în epoca pe care o trăim s-a complicat foarte mult. S-au dezvoltat știința, tehnica. Noi înșine, oamenii de pe întreaga planetă, am evoluat. Este o evoluție în ceea ce privește politicul. În aceste condiții, schimburile de valori constituie o necesitate. O necesitate pentru dezvoltarea fiecărei țări. Pentru că nu putem face abstracție unii de alții. Nimeni nu-și poate concepe dezvoltarea stînd închisat, neparticipînd la dezvoltarea, la schimbările lumii. Această participare constituie, dealtfel, una din trăsăturile

Mircea Bădică; născut la 5 iunie 1929 la Constanța; absolvent în 1953 al Institutului Politehnic din București; 21 de ani în domeniul comerțului exterior; director al întreprinderii de tirguri și expoziții; Ordinul Muncii în 1964; alte 8 ordine și medalii.

esențiale ale politicii noastre externe, rezultat direct al viziunii despre dezvoltare și cooperare cu toate țările de pe glob a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ieșirea de care vorbesc reprezintă cel mai însemnat fapt de comerț exterior petrecut în ultimii 12 ani în țara noastră. Deschiderea noastră către lume.

— Să mai rămînem o clipă în istorie. Care sînt primele participări românești la asemenea manifestări internaționale și care au fost rezultatele?

— În 1851, la Londra, în pavilionul Turciei, au prezentat produse, desigur, produse specifice, agricole, și Principele Române, Moldova și Țara Românească. După 1859, prima participare românească s-a înregistrat la Londra în 1867. La Lyon, în 1921, România participă pentru prima dată la un tirg internațional de anvergură. Foarte cunoscute sînt ex-

pozițiile mondiale de la Paris — 1938 și New York — 1939.

— Să discutăm și celălalt aspect, al schimburilor între oameni la un tirg. Sîntem buni negustori?

— Da. Avem și o bună tradiție. Am mai spus, vechi drumuri comerciale ne străbăteau țara, și perioadele noastre de înflorire de-a lungul istoriei se datorau și comerțului.

— Ce înseamnă să fi un bun negustor?

— Să faci o afacere care să mulțumească pe ambii parteneri. Există o concepție potrivit căreia bun negustor este acela care, prin abilitate și dibăcie, își înșală partenerul. Cinstea și corectitudinea, etica comercială, pe scurt, sînt trăsături ce ne caracterizează, trăsături atestate de partenerii noștri de schimb. Desigur, trebuie să fii și abil și dibaci, sînt calități esențiale ale meseriei, dar să le folosești pentru a găsi noi căi de înțelegere, cu avantaj reciproc. În acest mod se creează relația de încredere, de stabilitate, de perspectivă.

— La cîte tirguri și expoziții internaționale participăm în acest an?

— La 34. În semestrul I am participat la 14 tirguri, dintre care amintesc pe cele de la Leipzig, Milano, Tripoli, Detroit, Lyon, Tokio, Cairo și, în continuare, vom fi prezenți, printre altele, la Moscova, Stockholm, Brno, Melbourne, Alger, Nairobi. Și pentru că ne aflăm într-un an important, cu mari sărbători de suflet și conștiință, 35 de ani de la insurecție și Congresul partidului, n-ar fi lipsit de interes să dăm și o cifră a participărilor noastre în acest rîstimp.

— Vă rog.

— 865 de participări oficiale pe lingă cele directe ale întreprinderilor de comerț exterior.

— Care au fost rezultatele imediate, trofeele cum s-ar spune?

— Ținem evidența numai din 1966. 57 de medalii de aur pentru expozante, 65 de medalii de aur pentru standuri și 60 de diplome pentru organizare.

— Care a fost cel mai bogat an din acest punct de vedere?

— 1978, cu două medalii de aur, la Brno și Zagreb, și 6 diplome și alte medalii. Dar dincolo de medalii menționate mai sus se află un volum însemnat de contracte, adică esențialul pentru un tirg sau o expoziție. Pe lingă aceste contracte încheiate, tirgurile au făcut cunoscute produsele românești, contribuind efectiv la cunoașterea și introducerea mărfurilor noastre în lume.

— Este grea viața pe piața externă?

— Foarte grea. O puternică concurență pentru ocuparea unui loc sub soare. A unui loc bun, deoarece nimeni nu-și permite să facă comerț de dragul comerțului.

— Unde credeți că trebuie să mai depunem eforturi în această privință?

— La publicitate. Aici aș vrea să dau un răspuns mai larg. Faptul că o bună parte dintre produsele noastre sînt de bună calitate, fiind astfel solicitate de cumpărători externi, conduce uneori la ideea falsă că ajunge să produci bine pentru a avea vînzarea asigurată. Desigur, repet ceea ce spuneam mai înainte, calitatea,

performanțele tehnice sînt condiții absolute necesare. Dar aceasta nu exclude efortul permanent de a informa publicul consumator și cererile oamenilor de afaceri despre oferta de export și calitatea produselor ce se oferă la vînzare.

— Este, după cîte știu, o necesitate elementară a comerțului, în general. E greu să afle cineva că tu produci un utilaj excepțional, calitativ vorbind, dacă nu pomeniști nimic despre el, sau cînd o faci, cînd îl prezinți totuși, să nu-l pui în postură cea mai avantajoasă.

— Bineînțeles. Problema nu este facultativă, întimplătoare. Nu ne putem permite ca după un întreg efort material de realizare a produsului să nu-l punem în lumina cea mai favorabilă în sfera desfacerii, pentru a realiza pretul maxim obținabil, asigurîndu-se integritatea procesului producție-desfacere la cotele cele mai înalte ale eficienței. Dacă toată lumea va înțelege foarte bine acest lucru, cu siguranță că nu vom mai avea situații cînd multe produse de-ale noastre, deși au calitate de bază superioară, nu sînt suficiente de bine finisate și prezentate, nu sînt atrăgătoare. În aceste condiții sînt preferate produse similare oferite de concurență — produse cu performanțe mai slabe, dar mai bine prezentate, care iau ochii cum se spune.

— Ce produse dețin ponderea în cadrul expozitelor noastre la tirgurile din 1979?

— Mașinile-unelte, utilajele, de transport și de construcții, utilajul petrolier, tractoarele și mașinile agricole, excavatoarele, produsele siderurgice, chimice etc. 40 pînă la 50 la sută din expozatele construcțiilor de mașini sînt noi sau modernizate.

— În ce măsură sînt influențate tirgurile internaționale de criza energetică mondială?

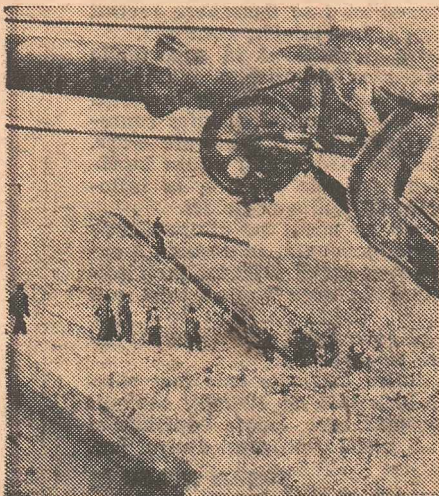
— Nu pot să dau un procent, dar influențele sînt însemnate. Pe lingă produsele fizice, la unele tirguri mari, cum este, de exemplu, Hanovra, au apărut și procedee tehnologice, prototipuri etc. care țin de sectorul de cercetare. Omenirea este preocupată din ce în ce mai mult de găsirea unor noi surse de energie. La tirguri sînt prezentate soluții de noi surse, soluții pentru economisirea combustibililor convenționali și așa mai departe.

— Cum este apreciată România în lume prin prisma manifestărilor internaționale de care am vorbit — tirgurile și expozițiile?

— Fără falsă modestie, este bine citeodată să renunți la o modestie păgubitoare pentru valoarea ta, mai ales în comerțul exterior. România este un partener de nădejde, apreciat și căutat pe piața internațională. Este vorba de aprecierea produselor prezentate, dar și a politicii noastre deschise și sincere față de toate țările lumii, a românilor în general, oameni ospitalieri și harnici. Cînd spun ospitalieri mă gîndesc și la faptul că, iată, peste un an Bucureștiul împlineste un deceniu de cînd a devenit oraș-tirg internațional.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Generații de constructori la școala muncii și a eroismului

Pe Șantierul național al tineretului de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, și-au dat întâlnire tineri din toate județele țării, veniți aici pentru un an, pentru doi, pentru o practică de vacanță — în cazul elevilor. Ei, canalul, va lega Dunărea de Marea Neagră, respectiv, de la Cernăvodă la Agigea. Va avea 65 km. lungime, lățime și adâncime diferite.

Ajungem la canal fără mari probleme și vedem că se muncește într-un mod pe care, cei dinaintea noastră, l-au botezat eroic și n-au greșit: zeci de milioane de metri cubi excavații, s-au turnat ziduri de sprijin, s-au făcut consolidări de taluze, drumuri tehnologice. Întâlnim mașini uriașe, până la 100 tone, oameni care în șantier sînt numiți, pe bună dreptate, „de-ai casei”: pe „nea Nelu”, șofer de

meserie, pe maestrul Rebeșilă, pe inginerul șef al șantierului, Ciocan Gheorghe. Este de fel din București, are acolo și casă, dar va sta aici, în punctul Straja — sediul Șantierului național al tineretului, până în iulie 1982, cînd se vor încheia lucrările.

„La toate astea au pus, și pun în continuare, umărul tinerii” — ne spune comandantul șantierului, Nicolae Ivanov, om cu două meserii — maestru prelucrări mecanice și economist. După care, fără a aștepta alte invitații, continuă: „Canalul merge pe urmele celui vechi doar pînă la Poarta Albă. În sarcina U.T.C.-iștilor cade zona cea mai grea, zona Platou. Poate ați aflat, de la 14 metri apare pinza de apă freatică. Ajungem uneori și la adîncimi de 70 metri. Ei singuri au excavat 85 milioane de metri cubi”. „Ca să avem o imagine exactă — l-am întreput — spuneti-ne, cu lopata, în cît timp s-ar face un metru cub?”. „În 3—4 ore. Aici însă totul este mecanizat”.

Aflăm de la același interlocutor că sînt prezenți, pe baricada muncii, 1400 muncitori calificați, plus cîte 2000 de elevi, studenți-brigadieri pe serie. Stînd acolo cu ei, pe șantier, a reușit, ne spune, să le cunoască problemele, dibuind înseși problemele legate de munca lor aici. De pildă — face sublinierea — e bună soluția de a-l aduce pe șantier, obișnuindu-i cu marile bătălii ale muncii. Dar, elevii nu sînt întotdeauna suficient folosiți, majoritatea fiind puși să facă muncă necalificată pe taluze, nu li se asigură front de lucru, și nu de puține ori sînt puși să facă lucrări care nu li se potentează; apoi unii părinți creează neajunsuri pe șantier prin intervențiile făcute pentru fiii lor. De adăugat și unele aspecte privitoare la cadrele didactice. Multe dintre ele, în special din județele Vaslui, Tulcea, Ialomița, Ilfov, au fost puse la dispoziția școlilor pentru unele nereguli comise pe șantier. De reținut și faptul că de la 1

martie și pînă la mijlocul lui august, de la M.E.I. n-a trecut nimeni. În sfîrșit, face precizarea, cadrele didactice se schimbă lunar, elevii la trei luni.

Sigur, astea sînt probleme care-si cer grabnic rezolvarea. Dincolo de ele însă, tinerii de pe acest șantier și-au asumat 10 la sută din lucrări și, trebuie să o recunoaștem, nu precupețesc nici un efort

pentru a le face de bună calitate, rezistente — în rezistența lor peste ani săpîndu-și și ei numele. Pentru că aici, la Straja, asta se face zi de zi. Tinerii țării și-au dat mina într-o împlinire a acestui obiectiv al neamului, pe care l-am putea numi, fără rezerve, Canalul tineretului.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Vatra Dornei — Vatră a Bucovinei

Stînd sau trecînd pe-aici aș vrea să întreb cum s-au fost strîns laolaltă un riu mare cu riurile mici, o colină muzicală cu muntele spăimos, o pată cit cerul și verde, cu izvorul de-a pururi al acestei lerbii care nu seamănă decît cu iarba impecabilă, aceea plămuită. Piraiele poartă apă de băut, un fel de elixir strălucitor, iar oamenii sînt roșii în obraji. La Vatra Dornei turnul primăriei cîntă „Craful Nou” al junelui Ciprian Porumbescu, iar mai încolo sînt sunetele fabricilor locului. O mie de pași mai sus, în toate zările, vacile și oile sînt netede și curate de parcă unul din rosturile păstorilor moderni ar fi și acela de-a le spăla cu șampon. La o sărbătoare muntenească am văzut laptele de oaie, care aici are ceva din culoarea sucului de portocală, măsurîndu-se cu centimele, metric. Bărbații cu cămăși albe și lungi pînă-n călcîie spun că asta este o măsurătoare cinstită iar simbolul mișcător al Carpaților — oia —, se premiază după chipul virtuții celei aflate în ugerul harnic și-n știința ciobanului. La Vatra Dornei este frumos totul și cînd plouă, și cînd aburi albi, de poveste ce-si naște chipurile în puful apei, un fel de geneză a mirificei oeti perisabile invăluie frumusețile de ieri, cînd cerul înalt se frîngea în munții către care suiam. Nesfîrșite pășuni și oameni, drumuri și oameni, cartiere și oameni, fabrici și întocmirea lor aici discretă, în ton cu pămîntul căruia puține din binecuvîntările celor șase milenii de civilizație păstorească nu i s-au dat. De fapt aici se află Țara Dornelor, strămoșii noștri i-au zis așa trecîndu-și virstele prin reliefurile acestă dulce și aspru cum erau costobocii, dacii liberi ajunși într-o vreme și pe la porțile albastrei și albei Atene.

Este adevărat că păstorul contemporan îți vorbește despre proteine și gîndește stîna și cireada ca-n cartea de zootehnie. Ideea revoluționară a doctorului Radu Rey privind o nouă și modernă geografie eficientă a Carpaților Nordici s-a prins de fapt lăsînd inertețile din ce în ce mai singuratic. Ca bucovinean de multe veacuri, nenumărate, în urmă, mă bucur cu exaltare să aud de acest inimos cugetător la rosturile noi ale muntelui și de propria-mi constatare: la Vatra Dornei n-am aflat și n-am auzit de oameni ostentivi, prețioasele stări de anxietate n-au atins aici curata voinicie a fireșului muncii măsurat cu lumina zilei. Este un fel de sete de asumare, sete de inițiativă negociată drept, sete de facere grabnică a binelui care, fără îndoială, poate veni din judicioasa chibzuire a inepuzabilelor averi ce le poartă acești munți armonios inestrați. Se pare însă că pînă în ceasul acesta pilda de nădejde ne-o dă gospodarul oarecum pe cont propriu, în sensul că văzîndu-i de-aproape casa, ograda și odăile, acareturile, acel spațiu intim și sacru în felul său, el spune privindu-și drept în ochi interlocutorul drumet: orice eu știu să fac, și ce fac îmi place să fie trainic și bine. Vreau să afirm aici că există în cel de-al 35-lea an al Timpului nostru nou o civilizație a omului, i-aș zice individuală, fără de care dealtfel nu poate exista civilizația amplă, aspirînd spre total. Evident, acest adevăr nu s-a însămintat ca un privilegiu doar la Vatra Dornei, însă aici lucrurile îmi par mai decise încercînd să figurez un specific. S-a vorbit adeseori despre curățenia orașului, premiile în acest sens s-au tot vestit în anii din urmă, s-a vorbit despre Dorna tămăduitoare, despre stațiune și brînzeturile locului botezate

hazlu cu nume elvețian ca și cum străbunicul meu din anul cînd „regișorii” costoboci hărțuiau soldații marelui imperiu roman, n-ar fi mincat brînză acestor ierbi ce-ating genunchii. Țara Dornelor este un pămînt pe care se cade să poșoare mai aprinsă înțelepciunea novatoare, căci din acest pînten de lume se vede lumea fără nici un complex de privitor.

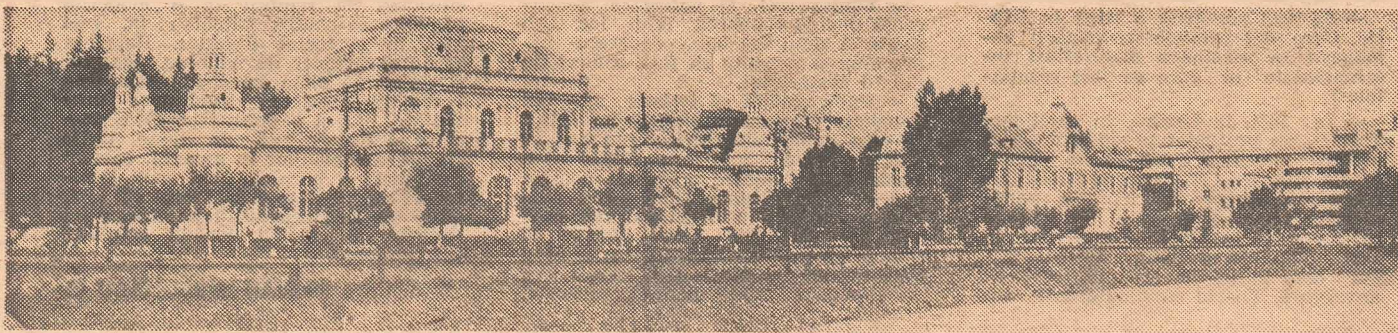
Urc spre Gura Haitii pe una din șosele, care se desprinde de oraș, Popescu Vasile este pădurar și-l întreb din ce în ce mai preocupat de la o vreme, despre ferestre și flori. Popescu Vasile, crescător de vite, în principal, și pădurar de profesie, zice: Păi cum ferestre fără floare? Ce, în case nu-s femei, nu-s fete? Dacă sînt, atunci și florile se văd. Și se văd într-adevăr ca o obsesie din povestirile romantice scandinave, aici ca un motiv de caracter, de parcă fără căpîtele simetrice de flori tînd ferestrele în rădăcinile lor, vieții de fiecare clipă i-ar lipsi sufletul. Laudă și acestui amănunt, căci el tine tot de civilizația omului. Dar acolo unde păstorul își crește vitele și oile, cite ceva se schimbă, adică, și se arată rînduiala fără timp, aceea care vine dintr-un străfund de deprinderi încercate îndelung pînă s-au văzut în stare să steie pe propriile lor temeuri. Stîna stă lingă pîrul curgător, pîrul taie în două pajistea, pajistea se-mparte geometric din vreme în vreme, o parte se frîmîntă și se îngroasă, cealaltă înflorește aceeași iarbă pînă la genunchii de-acum două mii de ani, bătura stînil se mută și ea într-o perpetuă regenerare a pămîntului. Ocul propriu n-are în sine nimic orgolios — de unde se vede că civilizația burgurilor este a pietrei și nu a ierbii! —, citiva răzloși opresc pașii dobitoacelor și însemnează desăvîrșirea. Coliba copilăriei

mele păstorești s-a stîns, în locul ei stă acum o căsuță din birne cu pat cu arcuți și undeva pe-o poliță transpirată de aburii untului, un tranzistor. Aici unde mă aduce Popescu Vasile nimeni nu fumează iar gospodarii privesc ambalajul unui pachet de țigări de parcă în el ar stăruia miracolul de bilci. Dintr-un ocol ferit de tirocoalele ursului, ne privesc gașii și pioșii ochii viteilor ca o maternitate doar din întâmplare ne-inavuită cu chipul omului. Lăudăm și acest popas căci cele ce ni se înfățișează sînt tot de civilizație; civilizația care se regenerează și produce de mii de ani încoace, măsurîndu-și ciclurile cu trimestrul și cu desajii plini ce coboară prin orașe și sate.

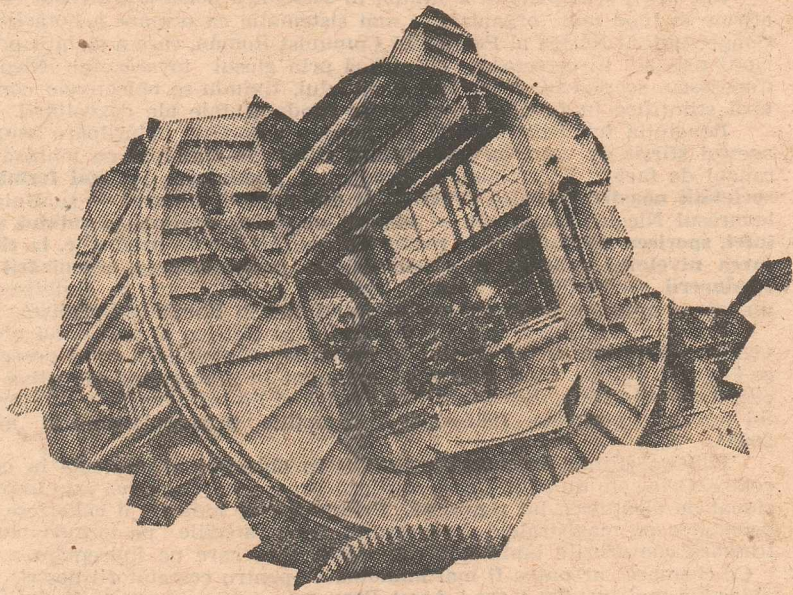
Pe altă parte a Țării Dornelor fostul meu coleg de gimnaziu, Vasile Irimiciuc, are în seamă cițiva munți, nenumărate pajisti, deci un Ocol silvic și-un raft de idei în slujba binelui ce poate veni de la munte, riu, iarbă. Stăruim însă asupra fructelor pădurii care, în credința sa, pot dărui un popor cu vitaminele trebuitoare și fără ca statul să verse în această treabă averi însemnate. Vasile Irimiciuc este, firește, un specialist, cit reporterul visează la binele țării prin buna rînduială a munților Dornelor, fostul meu coleg așază pe masă, sub ochi, certitudini. Și sînt atît de numeroase și atît de exact probate încît puținul de care pare să depîndă un capăt de faptă cere doar un semn, un fel de energie ce stă încă. Și totuși, ceva îl mai trebuie muntelui ca să facă omul fericit, iar eu nu-mi imaginez o civilizație păstorească, cu alte cuvinte, un pas îndărăt, ci unul mai mult și foarte contemporan dealtfel.

De pe-un platou tot ierbos, la Neagra Șarului, unde m-am dus să văd pașii primarului Dornei, Dimitrie Hreiciuc, pe cînd era și dumnealui păstor, mai precis, cu vreo trelzeci de ani înainte de a-si scrie teza de doctorat pe-o temă în care stă și cuvîntul pădure, se zăresc Călimanii sulfului. Drumul de beton serpuiește prin peisaje față de care ai sentimentul fizic al părerii de rău că nu le poate vedea în această clipă lumea însăși. O industrie a turismului, aici, dealtfel inegalabilă, are încă imaginea nostalgiei. Țara Dornelor este o fascinație azi omenească și coloanele cu putîntă. Pe firul Bistriței și Moldovei pămîntul binecuvîntat al irepetabilei Bucovine se sprijină pe miracolele și așteaptă idei. Dacă fiecare om este o idee de bine, și călătoria subsemnatului își poate îngădui să se încarce de viitor. Iar viitorul stă sub pleoape, aproape, ca o lumină care se face după gîndul acestor ani citorii prielnici omului și spațiului vechimii sale.

ION ȚUGUI ■

ROMÂNIA — anul 35 al libertății

Cînd am venit aici am găsit ceea ce lăsase patronul, apoi «anonima» dar ambițioasă societate S.E.T. Adică patru hale cu utilaje depășite de timp și de evenimente, în care dacă lucrau o mie de oameni (expresia «corpuri de clădiri» o păstrez ca să desemnez cele 14 edificii ridicate ulterior, ca să avem unde ne desfășura noi, cei peste 6000 de astăzi). Imediat după naționalizare, întreprinderea — răspunzînd necesităților unei economii dezorganizate și secătuite de război — producea mașini agricole, mobilier, instrumente medicale... Începînd însă cu anul 1953 în întreprindere s-a pus serios problema asigurării cu aparate de măsură și control și scule și dispozitive verificatoare de serie mare a întregii economii naționale. Așa au apărut primele matrițe linotype, șublere de exterior și micrometre, ceasuri comparatoare și balanțe farmaceutice, manometre. Odată cu trecerea timpului calitatea produselor noastre creștea, așa zice, direct proporțional cu dotarea. Pe una dintre pan-

cartele care vor fi purtate la demonstrația de 23 August am scris că 68 la sută din valoarea producției anului 1979 sînt produse noi, ori re-proiectate. Bineînțeles că asta nu s-ar fi putut realiza cu vechile utilaje. Din tot ceea ce a existat cîndva n-am mai ținut decît o freză, și aia pentru fotografii, ca să nu uităm de unde am plecat. Pentru că există nu numai o uzură morală, există și o morală a uzurii. Marea majoritate a mașinilor pe care le lucrăm sînt mașini de găurit, frezat și rectificat prin coordonate, mașini cu comandă program și mașini de prelucrat prin eroziune. Înainte o placă de bază sau un poanson le realizăm într-o lună-două; acum în maximum 12 ore. Un exemplu pe care l-aș taxa de modest dacă n-ar fi deosebit de elocvent: cîndva, prin hale bătea vîntul; apoi s-au introdus socele cu lemne; apoi caloriferele. Acum se lucrează în hale termostatate (hale în care temperatura, umiditatea și circulația aerului sînt reglate automat!) Firesc. Se lucrează cu precizie de jumătate de micron, iar micronul este a mia parte dintr-un milimetru. Vă dați seama că oamenii care lucrează în astfel de condiții trebuie să fie de o calitate deosebită, cel puțin egală cu a mașinilor pe care le au la dispoziție. Pentru ca să se ajungă la nivelurile reclamate de producție sînt pregătiți mai întîi în liceul de specialitate de care aparțin (3000 de elevi dispun de două cămine a 600 locuri, dar vor primi încă două de aceeași capacitate, unul pînă la sfîrșitul anului; 70 la sută din personalul întreprinderii are liceul terminat!) după care se trec prin diferite faze de specializare, indiferent cît de costisitoare se dovedesc, știindu-se că omul este de fapt cea mai rentabilă investiție. Iată, de curînd, s-au întors de la Preston (S.U.A.) patru ajustori (Nicolae Mocanu, Stan Nicolae, Eugenia Lefter, Floarea Zikeli) și subinginerul Ștefan Blaier. Zilele trecute discutăm cu inginerul Gheorghe Lăuțărescu. A venit aici în 1955, la școala profesională; în 1958 era strungar calificat și primea 360 de lei retribuție; în 1962 — 920 lei: fusese promovat controlor; în 1970, ca absolvent în același an al cursurilor serale ale politehnicii a intrat pe 1450 lei, în 1975 avea 2620 lei, acum are 3460 lei, iar începînd cu 1 septembrie va ridica 3860 de lei. Vă ofer și alte exemple. Ilie Lungu este rectificator, dar oricînd cîștigă cît un inginer. Prin '953 maestrul Chiru Stelian se uita cu invidie la bicicleta „Diamant” pe care strungarul Gheorghe Dicu tocmai și-o cumpăraseră. Azi dimineață același maestru Chiru îmi zice la intrare: „Uită-te la ăștia, le merge rău, se ceartă pentru locurile de parcare” (peste 300 de muncitori au mașini proprii). Mii de oameni de la noi au primit ori și-au cumpărat apartamente. I-am auzit pe o mulțime vorbind cum să-și vîndă mobila de sufragerie ca să poată să și-o înlocuiască cu alta, modernă. Și nu de puține ori îmi amintesc că încă prin anii '50 marea majoritate de la noi aveau doar două salopete — una pentru lucru, alta pentru duminică...

VASILE BALĂȘOIU ■
economist, șef serviciu contabilitate
la întreprinderea de mecanică fină — București

„Pe șantierele acestea am lăsat o parte din tinerețe și am investit o parte din suflet”

— Pe dumneavoastră, stimată tovarășe inginer Iorgu Zahiu, un cunoscut poet v-a numit, relativ recent, patriarhul geologiei românești. Sigur, vorbele astea sînt foarte mult, dar am fi curioși să aflăm pe ce credeți că s-a bazat poetul cînd v-a numit așa?

— Bănuiesc că s-a referit la bogata mea experiență în domeniu.

— Sîntem convinși că nu s-a referit numai la atît, dar vom reveni asupra acestui aspect. De cînd vă găsiți dumneavoastră, ca să zicem așa, în cîmpul muncii?

— Din 9 decembrie 1943. După terminarea Facultății de mine și metalurgie, ținînd pe atunci de fosta Școală Politennică, am intrat ca inginer practicant pe șantierul u.i. Mănești-Prahova, aparținînd Administrației comerciale de explorări, transformarea mai tirziu în ceea ce se cheamă azi întreprinderea de foraj și lucrări geologice speciale.

— Asta vrea să însemne, dacă socotim bine, că lucrați în aceeași întreprindere de 36 de ani?

— Exact. Din 1958 sînt directorul ei.

— Vă mai amintiți cum era ziua de 9 decembrie 1943?

— Era geroasă, dar fără zăpadă. M-am prezentat la șantier cu o valiză, era toată avuția mea de atunci.

— Ce-a urmat?

— Am devenit, după un an, șef de schelă pe șantierul Mănești-Vlădeni-Aricești-Mărgineni, făcînd explorare și exploatare de gaze, avînd o mie de oameni în subordine. Era război, n-aveam de nici unele, dar ne-am descurcat, înfruntînd greutățile, doborîndu-le. La Mănești, mi-aduc aminte, scula cea mai bună era vînciul, forajul se făcea cu aburi, iar transportul utilajelor și al materialelor cu caii și boii. Au urmat 15 ani, bătăuși pe mîchie, de șantiere, de la Mănești la Roiești, apoi la Praid, la Otăsău, la Pipirig, la Comănești și așa mai departe, ani în care am colindat țara în lung și în lat, adunînd o mulțime de pilde bune din tîmnicia și seriozitatea oamenilor simpli, a celor de la saibă, cum se spune, alături de care am fost și am rămas, cu vorba și, mai ales, cu fapta. Pe șantierele acestea am lăsat o parte din tinerețe și am investit o parte din suflet. Ele mi-au marcat definitiv biografia, la Mănești m-am căsătorit, tot acolo s-a născut fata, la Praid, cîțiva ani mai tirziu, s-a născut băiatul. Pe ele am învățat să muncesc fără să mă plîng și fără să mă uit la ceas. Cam asta ar fi, cred eu, totul despre mine.

— Nu-i așa, tovarășe Zahiu, veți vedea, dar am decis să vă scutim de corvoada de a vorbi despre dumneavoastră, că tare nu vă place treaba asta! Ați socotit vreodată exact prin cîte șantiere ați trecut?

— Nu știu să vă răspund, nu le-am numărat. I.F.L.G.S. are acum 80 de șantiere, a avut cînd mai multe, cînd mai puține, pe toate le-am bătut cu pasul. Din 1951 pînă în prezent, ca să vă faceți o imagine de ansamblu, întreprinderea a predat 339

de obiective geologice pe diverse substanțe, aproximativ 90 la sută din industria extractivă pe substanțe solide a țării bazîndu-se pe explorarea efectuată de colectivul nostru.

— Ce trebuie să înțelegem prin foraj și lucrări geologice speciale? De ce speciale?

— Ne ocupăm cu forajul marin, cu lucrările la mare adîncime, mergînd pînă la 6 kilometri, cu cele executate cu diametre deosebite. Ca să vă lămurii, am să subliniez că producția zilnică a întreprinderii se ridică la cîteva milioane de lei. În altă ordine de idei, folosim echipamente și utilaje, în mare parte, gîndite și realizate de noi, unele în premieră tehnologică, care asigură avantaje economice considerabile, conducînd la realizarea unor operațiuni de calitate superioară și la reducerea masivă a importurilor.

— Știm că ați propus și realizat, singur sau în colectiv, 25 de invenții și inovații, aplicate pe scară largă. V-am ruga să ne vorbiți despre una dintre ele, la alegere.

— Împreună cu inginerul Ion Ionescu, Valeriu Petcu și Dorin Berbecaru, am proiectat și realizat o mașină, i-am zis F.M. 200 H., capabilă să execute suitori cu o viteză de 10 ori mai mare decît cea obișnuită, cu mijloace tradiționale, de o echipă de mineri. După ce-am folosit-o la Somova, lângă Tulcea, am extins-o, ținînd cont de rezultatele înregistrate. Recent, la Sebeș, am făcut cu ea suitori de 230 de metri în cîteva săptămîni, treabă pe care o echipă de mineri ar fi încheiat-o într-un an! Inutil să mai insist asupra faptului, calculele-s simple, că productivitatea muncii a crescut spectaculos, iar cheltuielile de producție s-au redus mult. Ajunge?

— N-ajunge, tovarășe director. Ce-i cu

instalația 3 D.H.M., de asemenea proiectată și realizată, în cea mai mare parte, la I.F.L.G.S.? La ce servește ea?

— De concepție originală românească, ea grăbește de 4-5 ori deschiderea prip puțuri a zăcămintelor miniere subterane, fiind utilizată îndeobște în terenuri grele, acolo unde omul pătrunde mai greu sau chiar deloc. În borchișuri, de exemplu.

— Ce-s acelea borchișuri?

— Nisipuri curgătoare. Să le zicem erupții de nisip.

— Să le zicem. Vă rugăm să continuați.

— Burghiul ei, sapa, cîntărește 22 de tone și are un diametru neobișnuit de mare, de 3,6 metri. Cu toate astea, viteza de înaintare poate atinge 50 de metri pe lună, ceea ce, la lucrări de acest gen, e foarte mult. Nu sînteți de meserie, dar asemenea diametre uriașe sînt rare în foraj, nu numai la noi, pretutîndeni. Cu sapa de 3,6 am forat pentru lignit, la Borod-Borozel, iar instalația s-a comportat strălucit. Sîntem decisi să nu ne oprim aici, drept pentru care ne pregătăm pentru a lucra cu burghie și mai mari, mergînd pînă la un diametru de 7 metri. Cu ele vom ataca, în 1981, în conformitate cu documentele de partid, un zăcămint deosebit de important, deocamdată inaccesibil omului, din cauza grosimii neobișnuite a pinzei freactice. Instalația însă, sîntem convinși, se va descurca de minune, existînd date suficiente în acest sens.

— Din cîte cunoaștem, întreprinderea pe care o conduceți, nu de ieri și nici de azi, ci de 21 de ani, e renumită și apreciată nu numai în țară, ci și în străinătate. Unde, tovarășe Zahiu, și de ce?

— Grație muncii serioase și utilajelor moderne, ne-am făcut un bun renume și am cîștigat multe simpatii pretutîndeni. Am lucrat efectiv sau am acordat asistență tehnică în numeroase țări, în Zambia, în Libia, în Tanzania, în Peru, în Algeria, în Maroc, în altele. Am suficiente motive să afirm, cu o mîndrie pe care n-am de ce s-o tănuiesc, că peste tot pe unde au umbat, din inima Africii pînă pe culmile Cordilierilor, oamenii noștri și-au făcut cu abnegație și demnitate datoria de români și de geologi, lăsînd în urma lor numai vorbe alese și amintiri frumoase.

— Unde credeți că a fost cel mai greu?

— Probabil în Peru, la Antamina, la cupru.

— De ce a fost mai greu la Antamina decît în alte părți?

— Mina era cocotată la 4400 de metri, iar presiunea atmosferică nu depășea 0,7, din care cauză, am simțit-o pe propria-mi piele, în primele zile ale sederii acolo aveai mereu senzația că te sufoci. În ciuda dificultăților de tot felul, drumuri grele, distanțe mari, am realizat o organizare de șantier riguroasă, cu barăci confortabile, prevăzute cu toate cele necesare, inclusiv cu apă caldă. Condițiile oferite de români minerilor locali erau, nu exagerez, superioare celorla puse la dispoziție de alte companii străine care lucrau

în zonă. Am folosit numai echipament și utilaj produs la noi în țară, iar gazdele noastre au fost impresionate de nivelul lui. În plus, am școlarizat 300 de peruani, primind multe mulțumiri din partea sindicatelor și fiind, în repetate rînduri, lăudați de presa din Lima.

— Tovarășe director, nu mai e un secret pentru nimeni faptul că întreaga lume contemporană se confruntă cu o puternică criză energetică. Concretizînd liniile directoare ale politicii energetice a țării noastre, linii elaborate sub conducerea și cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, Program-Directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada imediat următoare, făcut public la sfîrșitul lunii iulie, conține o serie de orientări și sarcini privind geologia. V-am ruga să vă referiți la ele.

— În vederea dezvoltării potențialului energetic național, geologiei îi revin, cum era și firesc, îndatoriri mari. Programul care stă în fața ei, întocmit cu înțelepciune și chibzuință, pornind de la necesitatea ca în viitorul deceniu țara noastră să devină independentă din punct de vedere energetic, prevede ca obiectiv important extinderea cercetărilor pentru petrol și gaze la mari adîncimi, precum și pe platforma de foraj marin „Gloria”. Ea funcționează, după cum se știe, în largul Mării Negre, o a doua platformă, care se va numi, după toate probabilitățile, „Orizont”, aflîndu-se în construcție la Șantierul naval din Galați, ca rod al colaborării mai multor întreprinderi românești, între care și I.F.L.G.S. Trecînd mai departe, să amintesc că, urmînd să reducem substanțial importul de cărbune cocsificabil, acordăm o atenție deosebită descoperirii de noi zăcăminte de huiță și lignit, făcînd explorări în Muntenia, Oltenia și Banat. În ceea ce privește lignitul, intenționăm să atacăm, în cel mai scurt timp, mai multe mine plasate sub nivelul hidrostatic.

— Sub nivelul apei freactice, așa-i?

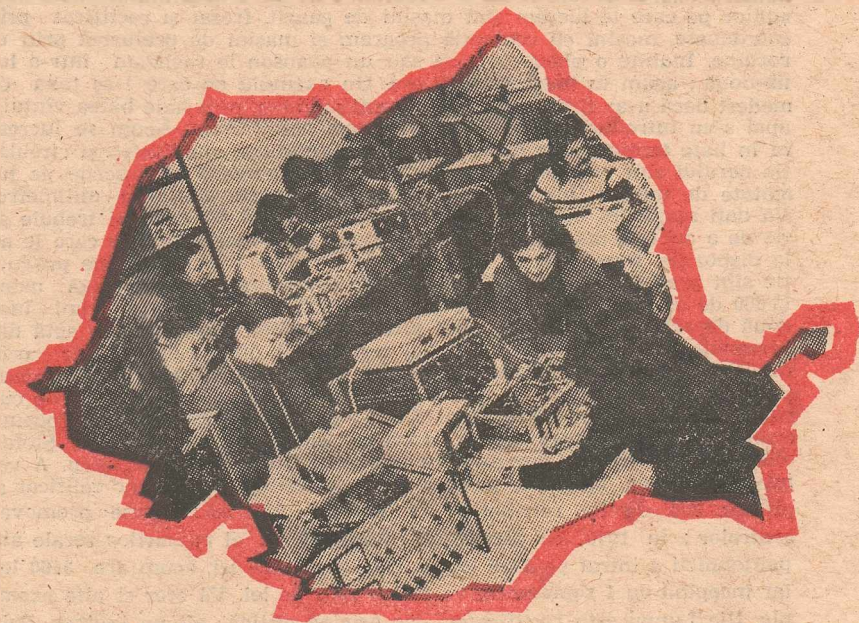
— În linii mari, da. Prospecciunile au arătat că sub nivelul hidrostatic se găsește de 3-4 ori mai mult lignit decît deasupra acestuia. De asemenea, nu e cazul acum să intru în detalii, vom accelera explorarea zăcămintelor de sisturi combustibile, căuțînd peste tot, indiferent de felul substanțelor investigate, să scurtăm considerabil intervalul dintre descoperirea rezervelor și darea lor în exploatare.

— Tovarășe Iorgu Zahiu, am ajuns la sfîrșit al acestui dialog. Ce-ați do-și să ne spuneți încheiere?

— Toate problemele discutate mai sus sînt, fără îndoială, complicate, dar sînt convins, acesta e crezul meu după care mă conduc de ani și ani, că ele vor fi rezolvate. Cît ai capul pe umeri, și noi, românii, îl avem, nu există problemă de nere-zolvat. Totul e să găsești capătul de sfoară de care să tragi că, după aceea, ghemul se deslîșă de la sine. Personal, am scos de mult din limbajul meu, ca și din acela al colaboratorilor apropiați, expresia nu se poate. Iar viața noastră reprezintă cea mai bună dovadă că n-am greșit.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

ROMÂNIA — anul 35 al libertății

Se împlinesc 35 de ani de la Eliberare, 35 de ani de când poporul nostru a pornit să-și ducă viața nouă și viața științifică, pe temelia învățării Partidului Comunist. Și partidul ne-a învățat, de la început, că tot ceea ce voim să durăm se poate întemeia numai pe știință, construcția socialistă fiind profund și funcțional științifică. Realizările, cu brațele și

cu mîntea, ale poporului nostru, zi de zi, an de an, cincinal de cincinal, ne-au dezvăluit mai apoi înțelesul fecund al acestei învățături.

Dar integrarea plenară a științei în societatea noastră a început să se afirme în mod mai organizat și mai sistematic ca urmare a hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român, care a stabilit priorități precise în cercetarea științifică prin glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, fixându-se obiectivele cercetării științifice în funcție de cerințele fundamentale ale dezvoltării.

Revoluția tehnico-științifică își pune o amprentă hotărîtoare asupra acestui sfîrșit de veac, ea promovează știința în simbioză cu tehnica la rangul de factor determinant al producției. „Înaintarea tot mai fermă a societății noastre pe calea progresului economic și cultural — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — impune creșterea continuă a rolului științei, sporirea aportului ei la modernizarea forțelor de producție, la ridicarea nivelului calitativ al economiei, la perfecționarea organizării și conducerii societății”. În această lapidară caracterizare se sintetizează un întreg program pentru dezvoltarea științei în România socialistă.

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al partidului oferă viziunea unui nou avînt creator în construcția socialistă, rolul deosebit ce-i revine științei fiind evidențiat pregnant în „Programul-Directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”.

Politica științei înseamnă priorități în obiective și strategii în cercetare. Orice om de știință care studiază Programul-Directivă este impresionat de alcătuirea lui riguroasă. Priorități clar indicate îl călăuzesc pe cercetător pe magistralele progresului, iar strategiile pe termen lung trasează contururile lumii noi, comuniste, spre care ne îndreptăm.

Ce chemare ar putea fi mai îmbietoare pentru cercetătorii noștri, ce obiective mai însuflețitoare! Acest Program, care cere punerea nemijlocită a științei în slujba intereselor superioare ale patriei, în slujba dezvoltării și prosperității țării, și prevede pregătirea rezervei de descoperiri pentru ultimul deceniu al secolului, reliefează temeinicia și largă viziune a politici de dezvoltare a științei promovate de partid, trezind admirația unanimă pentru inspiratorul ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Oamenii noștri de știință aduc caldă lor adevătură acestui Program care, alături de celelalte documente ce se vor dezbate și aproba la Congresul al XII-lea al partidului, este menit să înalțe România pe culmile anului 2000.

Academician NICOLAE TEODORESCU ■

Arhitecții glumesc pe seama confrăților într-o ale construcției: „Inginerul știe tot și nimic în plus; arhitectul este un om care nu știe mai nimic în meseria lui, dar atîtea altele în plus...”

La Institutul de arhitectură „Ion Mincu”, catedra de științe tehnice, am avut o pasionantă discuție despre relațiile omului contemporan cu lumea inconjurătoare, cu soarele cel de toate zilele, despre criza mondială a energiei și despre frumos, despre vis și realitate, am discutat deci despre atîtea altele. Cît privește butada citată la început, inutil să precizăm că nu este decît o glumă nevinovată. Cea mai bună dovadă: cel care ne-a relatat-o este el însuși inginer, șeful catedrei, profesorul universitar Alexandru Cismigiu, și conlucrează în perfectă simbioză, armonie și amicitie creatoare cu ceilalți doi interlocutori ai noștri, membri ai aceluiași colectiv didactic universitar, arhitecții Sandu Miclescu și Marius Smigelschi.

— Stimai tovarăși — le-am spus. În recente documente de partid privind cercetarea științifică și dezvoltarea în domeniul energiei pînă în anul 2000, se evocă, sub o formă sau alta, ARHITECTURA SOLARĂ. Ce este aceasta, ce se așteaptă de la ea?

De fapt — ni s-a explicat — arhitectura a fost de totdeauna solară. La fel de solară ca și omul, care este, la urma urmei, un convertor de energie (firește, nu numai atît!). Această arhitectură urmărea să „împac”, să echilibreze omul cu mediul ambiant, personificat prin soare, izvorul vieții pe pămînt. Iar acest echilibru presupune, în primul rînd, o microclimă convenabilă, ținînd seama de faptul că Homo Sapiens, ființă deosebit de pretențioasă prin alcătuirea sa biologică, nu se simte bine decît între limite restrînse de temperatură, nu mai mult de cîteva grade.

V-ați gîndit oare, din acest punct de vedere, la filozofia prispiei, a pridvorului închis al caselor noastre țărănești? Prin mijlocirea ei, arhitectul popular a creat, grație unei remarcabile intuiții, acel tampon termic permanent care asigură, simplu și eficient, confortul termic. Vara, prispă se deschide și întretine circulația aerului, umbrind, totodată, fațada sudică, expusă la soare. (Se știe că la casele țărănești peretele spre nord este, de regulă, opac). Iarna, ea se deschide, razele solare pătrund prin geam, creîndu-se astfel așa-numitul efect de seră, deci o acumulare de căldură naturală.

Și atrium-ul roman, grădina interioară, oază de pace și de liniște, slujea la menținerea unei microclime mai constante și mai plăcute decît cea a mediului aferent.

Acesta este și unul din obiectivele principale — dar la o altă scară — pe care și le propune, în zilele noastre, arhitectul britanic James Stirling, urmaș al lui Le Corbusier, construind vaste spații vitrate, cu deschidere largă către soare. Și tocmai în acest context înțelegem mai bine de ce arhitectul Constantin Joja sublinia cu atîta forță de convingere surprinzătorul modernism al prispiei țărănești.

Iată deci, de-a lungul secolelor, arhitectura solară în acțiune.

— Ce a intervenit nou în ultimii ani? — Doi factori. Primul și cel mai important: criza energetică mondială, împunînd utilizarea pe scară tot mai largă a așa-numitelor energii libere, care nu se obțin prin degradarea materiei, ca în cazul combustibililor obișnuți. Avem în vedere energia eoliană, geotermică, a mareelor — subsumate, în ultimă analiză, energiilor solare, aflată la temelia lumii vii. În

ultimii ani a mai intervenit un factor, și el legat, poate în mod surprinzător, de arhitectura solară așa cum o vedem astăzi. Ne referim la pătrunderea omului în cosmos. Zborurile cosmice ne dau, azi și într-o perspectivă mai îndepărtată, conștiința că omul nu va mai trebui niciodată să privească doar spre pămînt — la propriu și la figurat — așa cum a făcut de la începuturile istoriei.

— Ce își propune arhitectura solară? — Între altele, să schimbe rolul fațadei, deci al construcției în sine. Se va trece de la fațada-scut, la fațada-epidermă, care preia din exterior cantitatea de energie necesară sau înapoiază mediului ambiant căldura ce-i prisosește. Totodată, se întrevăd ansambluri solare, în care diversele construcții să colaboreze din punct de vedere energetic, pe măsură ce părți ale ansamblului intră în umbră și altele sînt însoarite. Schematizăm, la extrem, pentru a pune în evidență ideea de bază.

— Cîtă energie putem prelua de la soare?

— Energia căzută pe unitatea de supra-

Soarele la el acasă

ARHITECTURA SOLARĂ

față pe pămînt nu este prea mare, dar suficientă pentru a contribui la încălzirea locuințelor și a apei menajere. Se știe că s-au făcut încercări, încununate de succes, pentru a folosi energia solară și în scopuri industriale, de pildă, la Odeilo, în Munții Pirinei, unde razele solare, concentrate și reflectate printr-un sistem foarte complicat de oglinzi, topesc metalele. Avantajul constă în aceea că topirea se realizează fără ca metalul să intre în contact cu un mediu poluant, cu agenți chimici etc. și totuși rezultă foarte pur. Dar date fiind cheltuielile implicate, considerăm că astfel de utilizări industriale intensive nu sînt prea promițătoare, cel puțin în faza actuală. Trebuie însă precizat că și în anumite sectoare industriale, acele procese tehnologice în care sînt implicate temperaturi reduse, nedepășind 70 de grade Celsius, pot și trebuie, să beneficieze de arhitectura solară. De pildă, construcțiile agro-zootehnice, grupurile sociale de lingă fabrici, uscătoarele de material lemnos, de ceramică etc. Există realizări în această direcție la Balotești, Jimbolia etc.; la Băneasa. Îngă București, urmează să se construiască o stație-pilot pentru uscarea legumelor și fructelor.

— Dar, după cîte înțelegem, în concepția dumneavoastră, perspective nelimitate se deschid noii arhitecturi în domeniul locuințelor, care necesită temperaturi modeste.

— Întocmai. Se simte însă nevoia unei mutații în gîndirea arhitecților, a îndrumării cercetării științifice și pe acest nou făgaș, se impune sensibilizarea tinerelor generații de arhitecți și ingineri la un domeniu atît de nou, încît acum doi ani, practic, nu existau cărți de arhitectură solară: anul trecut apăreau pe glob cam două pe lună, pentru ca în 1979 numărul lor să salte la zece pe lună. Acesta e ritmul!

— Spuneți mai înainte că arhitectura solară este veche de cînd lumea, iar

acum arătați necesitatea unei mutații. Cum se impacă aceste două noțiuni?

— Tehnologiile actuale fac din arhitectura solară o artă și o știință a secolului XX.

„SILUETE SUPLE, CURBATE, CU FAȚA CĂTRE SOARE, AIDOMA UNOR FLORI”

Care este experiența românească în domeniul arhitecturii solare? Prin forța lucrurilor, limitată totuși, pilduitoare. Pentru a o aprecia trebuie să arătăm că peretele exterior al locuinței, al hotelului solar etc. poate deveni captator de energie fie prin suprapunerea unui sistem de panouri metalice, expuse razelor soarelui și racordate la o instalație de încălzire cvasiclasică, fie prin conceperea și construirea într-un mod cu totul nou a fațadei.

Prima soluție am putea-o asemui (din nou, simplificînd la extrem) cu instalarea unui boiler pe acoperiș și „încălzirea” sa la soare, fără ca restul instalației și construcția însăși să se deosebească prea mult de cele obișnuite. În această

tuală la un proiect de cetate solară în România.

CETATEA SOLARĂ DE LA JURILOVCA

Jurilovca, poartă a Deltei... Situată lingă un sistem de lacuri unic în Europa — peste 50 km în linie dreaptă! — ea reprezintă un adevărat paradis al yachtingului, sport din ce în ce mai popular pe continentul nostru. Alte avantaje turistice: de acces ușor pe calea apcii, cu vaporul, cu yachtul etc. și cu legătura directă cu marea, prin Portița, unde cu piciorul sting stai în apă dulce, cu cel drept — în apa sărată. Plaja: cam de zece ori mai întinsă decît cea de la Mamaia. În apropiere se află monumente de mare interes istoric, precum Histria, Enisala (cetatea de la Heraclaea), cetatea de la Doloșman, pitoreștile moschei de la Babadag, Isacea, Tulcea.

În concepția interlocutorilor noștri, Jurilovca s-ar putea transforma într-un Muzeu al satului dobrogean, transferîndu-se acolo case — altfel amenajate să dispară — din alte zone ale Dobrogei și care ar oferi astfel, într-un armonios cadru natural, o oglindă vie a arhitecturii populare dobrogene. Prin contrast, doar la cîteva sute de metri depărtare, s-ar înălța cetatea viitorului, o platformă solară, cuprinzînd un hotel solar și alte construcții de același tip, dar mai mici, în scop de experimentare.

— Deocamdată — spune Sandu Miclescu — noi am „cîștigat” hotelul de la Jurilovca. Sperăm că vor găsi audiență și celelalte propuneri, ale căror implicații tehnice, științifice și turistice — deci, pe planul rentabilității — sînt evidente.

Totodată, se preconizează măsuri de sensibilizare a opiniei publice și a specialiștilor față de arhitectura solară:

● Să se dezvolte preocupări pe această linie în învățămîntul superior. (Acum doi ani, cînd studentul, azi arhitect, Radu Ștefănescu a prezentat prima lucrare de diplomă cu acest subiect, din păcate efortul lui nu a fost suficient răsplătit, în ciuda noutății, pe care o aducea.)

● Să se întreprindă cercetări interdisciplinare privind arhitectura solară, care reclamă o strînsă colaborare între arhitecți, ingineri termotehnicieni, constructori, specialiști în prefabricate. De amînit inițiativa, din păcate rămasă singulară, a conferințelor doctor inginer Candida Oancea, care a organizat la poli-tehnică bucareșteană un seminar interdisciplinar pe această temă.

● Să se studieze în mod aprofundat utilizarea materialelor de construcții speciale arhitecturii solare, reconsiderîndu-se betonul și sticla prin această prismă.

Apar și implicații neabătute, de pildă rezistența la cutremure! Într-adevăr, arhitectura solară nu mai consideră peretele drept un ecran inert, rigid, acesta fiind conceput ductil și absorbant de energie. Dar ce altceva reprezintă cutremurul decît o descărcare necontrolată de energie? Or, „peretele solar” va absorbi cu mai mare ușurință șocul seismic. Iată o consecință neașteptată decurgînd din funcționalitatea și soliditatea edificiilor solare.

— Iar ceea ce e util și solid este și frumos — conchid interlocutorii noștri. Aceasta este, de fapt, chintesența gîndirii unui mare arhitect, contemporan cu noi.

— Cine este acest contemporan?

— Vitruviu. A trăit acum 2000 de ani.

LIONEL NIȚESCU ■

Destinul unei familii

La noi, munca și dragostea de țară sînt averea ce ne-o trecem din tată în fiu

Cronici de familii s-au scris prin istorie. Letopisește întregi cuprind destine și oameni celebri, generații de aleși al căror care domină vremile, impun gîndurile lor cu spada sau cu o simplă înțarere a capului, mișcă orele lumii cu rivirile. Mai puțin s-a scris, după cum e știe, despre oamenii simpli, despre cei care se află întotdeauna în prima linie a istoriei, despre oamenii care duc greul remurilor și care prin forța lor de regenerare păstrează vie flacăra vieții. De ceea, în cronică de față nu vom vorbi despre viețile de excepție ale oamenilor, u vom face biografiile personalităților care devin simbol, ci vom parcurge desine exemplare de oameni simpli, vom înregistra mutațiile intervenite în viețile paralele și altădată neînsemnate ale bărbaților și femeilor prin care se continuă storiile și se imprimă istoriei valențele noastre genetice, trăsăturile noastre de caracter, urcînd prin arborele genealogic, pe de trei sau patru generații, prin cronici de familie nescrișe, anonime. O călătorie prin țară deci în care nu vom transcrie neapărat eforturile constructorilor de case, de școli, de uzine, de mașini în edificarea unei noi civilizații, nu vom înregistra peisajul mereu schimbător al jur împrejurului, ci mutațiile intervenite în viețile oamenilor, în destinele marilor și micilor familii muncitorești, celelele fermenților vii ai istoriei, care fac istoria, o nasc și o transmit ca o matcă fără sfîrșit.

Cuvintele pot să pară prețioase sau convenționale, dar ele acoperă dimensiuni fundamentale ale vieții. Iată, de pildă, într-un sat ardelenesc trăiesc cîteva zeci de familii derivînd din șapte trunchiuri monumentale de oameni care se învecinează cu legenda și care poartă nume obișnuite: Valer Vlase, Mihailă Santa, Maria și Ioan Moldovan, Ioan Negruț, Ioan Bercea și Iacob Vlas. Viețile acestor oameni nu se cunosc, se amintesc doar, se comemorează. Au trăit ca toți țărani de pe pămînt, au tras plugurile în spate pe dealuri, au arat lumea în lung și-n lat, sub soarele de aramă al Transilvaniei, sub stelele Carului mare, în foșnet de vînt și-n buibuit de furtună, au copt plîne în țest, au băut apă din izvoare, din fîntini cu cumpenele aplecate, au dat naștere, au iubit, au urît, au murit și sînt îngropați în cimitirul din Lechința de Mureș. Ei au intrat în istorie simplu și anonim. Memoria doar refuză să le accepte uitarea. Memoria fiilor lor, a fiilor fiilor lor și așa mai departe. Ce-au făcut acești oameni ca să iasă din anonim? Nimic. Nimic deosebit pînă în clipa morții lor. Li s-a cerut să-și părăsească vatra, tînda, casa, ogrorul și să se retragă departe, în păduri. Li s-a cerut să renunțe la pămîntul lor, la locurile în care au trăit și să meargă în bejenie. Au fost somați cu armele, au fost amenințați cu moartea. N-au plecat. Bătrîni și demni, în haosul retragerii armatelor germane și al bejeniei concetățenilor lor, au refuzat să-și părăsească vatra. Și au fost uciși pe rînd, în șură, în tîndă, pe tîrnat, în grădină, în rîu. Printre ei bătrînii Maria și Ioan Moldovan, impușcați în valea Comlodului, ținîndu-se de mină. Ca să treacă apa peste ei și să se ștergă urmele crimei.

Urmașii lor, în număr de cîteva zeci, trăiesc și astăzi în Lechința de Mureș. Nu toți. Unii au luat drumurile orașelor, fabricilor, șantierelor, lucrează la calea ferată sau chiar la construcția de avioane, sînt oameni de știință sau strungari, profesori de școală sau avocați, marinari și constructori de drumuri etc. Din familia Mariei și a lui Ioan Moldovan trăiesc mai multe Marii și mai mulți Ioani Moldovan. E adevărat că unul din fii a murit pe front, că altul s-a stîns deunăzi. Dar au rămas, iată în viață altă Marie și alt Ioan Moldovan care au dat naștere copiilor lor care se numesc tot Maria și Ioan Moldovan și care, la rîndul lor, au făcut copii mulți, în memoria bunicii Mariei și Ioan... Bătrînii moștenitori ai celor morți eroici trăiesc în case frumoase, cu mobilă nouă, televizor, sobă Vesta, mașină de spălat, radio, automobil Dacia 1300. În ziua vizitei noastre curățau porumbul și lucrau ca la ciacă, în voie bună. Bătrîna Maria Moldovan le pregătea prînzul în bucătăria de vară. Se tăiaseră cîteva pui. Mirosea a ceapă și a usturoi. Familia Moldovan, cu mic cu mare, lucra la porumb. Ardea soarele. În casa acoperită de viță bătrînul Ioan Moldovan, fiul celor uciși, în august 1944, responsabilul sătesc din Lechința de Mureș, întors de la șantierul unui drum pe care-l construiesc oamenii din sat sub îndrumarea lui, îmi arăta fotografiile celor absenți cu nume de Maria și de Ioan, împăriași prin țară și deveniți fierari betonisti, textiliști, frezori, maiștri sau tehnicieni, cu fiii și fiicele lor — elevi sau nou născuți. Și astfel, din trunchiul viguros al Mariei și al lui Ioan Moldovan, morți apărîndu-și vatra de țărani

săraci, trăitori în case de chirpici, pe pămînt gol, flămînzi și triști dar mindri, au crescut oameni întregi, oameni mari, cu meserii frumoase, care trăiesc la bloc, în orașe, sau în case înalte de țară și le merge bine pe pămîntul stropit cu singele și jertfa bătrînilor lor.

În Tîrgu Neamț am cunoscut una din cele mai respectate familii ale comunității. Într-un oraș devenit în ultimii ani șantier cu blocuri noi și străzi pavate, locuiește maestrul croitor Vasile Balan, decorat cu „Ordinul Muncii clasa I”, pentru merite deosebite și activitate îndelungată în cadrul Cooperativei meșteșugărești „Unirea”. Vasile Balan e fiul unui vechi combatant pe fronturile primului război mondial, în tranșeele de la Mărăști și Mărășești. Familia sa locuiește astăzi într-o casă mică, așezată chiar pe strada Mărășești. Casa urmează a fi demolată iar familia se va muta într-un bloc nou. Nimeni nu regretă faptul că își vor părăsi locuința în care au trăit pînă acum, deoarece „casa nu mai corespunde exigențelor de confort și de civilizație” ale membrilor familiei. Vasile Balan a fost ucenic și călăf într-un atelier de croitorie din țirg pînă în pragul războiului cînd a fost concentrat și trimis pe front. Întors în anul 1945 la vechile sale unelte și în atelierul sordid în care a învățat meseria frustrat de drepturile care i se cuveneau și obligat să muncească 12-14 ore pe zi, fostul ucenic disprețuit și călcat în picioare odinioară s-a inserat în partidul comunistilor, și s-a aflat printre cei dintîi oameni care au pus bazele cooperativei meșteșugărești

O familie mică, modestă, însă o familie de referință pentru aspirațiile oamenilor din Tg. Neamț, oraș care-și conturează abia acum adevărata identitate.

Cavnicul e o așezare de mineri veche de peste 650 de ani, întinsă între muniți cu văi dulci și vegetație bogată și care seamănă cu o stațiune balneară. În casa Anei și a lui Ștefan Măgureanu, aflată undeva, spre marginea orașului, curată, îngrijită, zugrăvită în culoarea calmă a pădurilor și înconjurată de o gospodărie modestă, se aude, întotdeauna, bătînd un ceas demn de un muzeu de antichități, subliniind monoton și exact trecerea vremii. Pentru Ana și Ștefan Măgureanu, care implinesc în curînd 40 de ani de căsnicie, timpul se scurge acum încet ca un amurg prelung și împăcat, într-o liniște binemeritată, și într-o atmosferă de armonie. Părinții lor, morți de tineri în mină sau la pădure, i-au lăsat pradă neliniștii și vicisitudinilor vieții din cea mai fragilă copilărie. Ștefan Măgureanu a coborît de mic în subteran, în timp ce viitoarea sa soție îngrijea de copiii altora prin alte orașe. S-au cunoscut, s-au iubit, s-au căsătorit, au trăit la început într-o ruină de casă în care dormeau pe pămînt, apoi, treptat, treptat, prin muncă și-au ridicat casa aceasta curată ca lacrima, cu pereții plini de fotografiile copiilor lor. N-au mulți copii. Doar patru: Vasile, Ana, Ileana și Lucia. Primul e inginer electromecanic, a doua e profesoară de științe naturale, a treia e profesoară de matematici și cea mai mică — profesoară de istorie. Nici nu se putea altfel, cine-

trică. Mulți și-au făcut case cu etaj și vile. Cîștigă bine și își trimit copiii pe la școli înalte. Ceea ce vrea să spună că destinul familiei Măgureanu nu constituie o excepție.

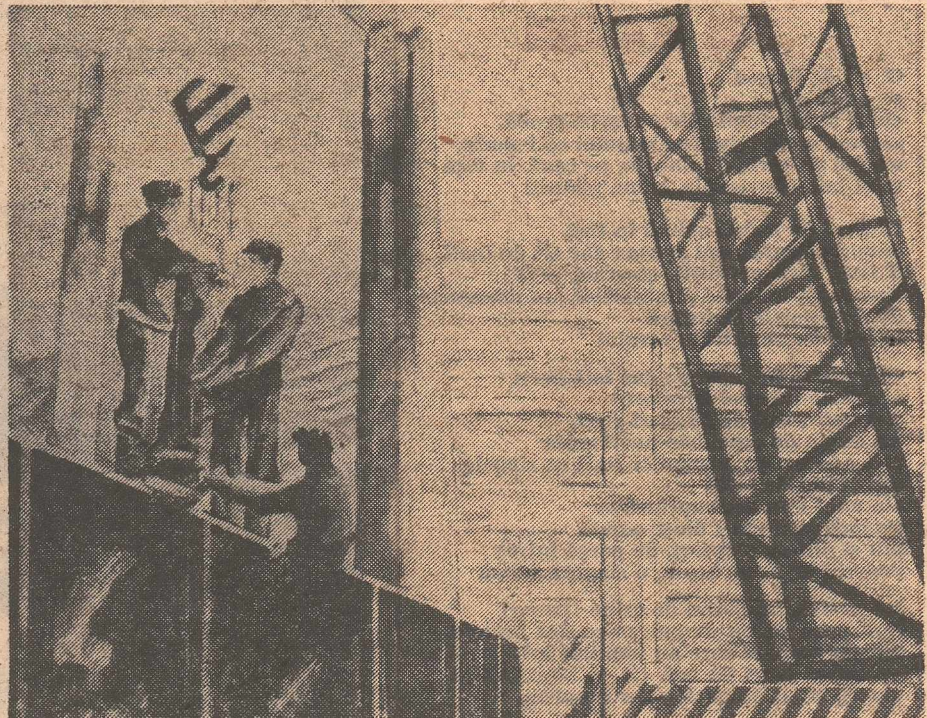
Urmărim cu interes fotografiile copiilor și părinților ținute în ramă și sub sticlă, în diferite ipostaze, mai ales tonice, lăsînd impresia că sînt luminate de o mare bucurie de a trăi și de a fi fericiți pe la casele lor, cu soții lor, împreună cu cei mai mici reprezentanți ai familiei, elevi de liceu, de școală generală sau pur și simplu la grădiniță. În vreme ce în toată casa se aude bătînd exact și rotund ceasul vechi pe al cărui cadran e desenat un tren, simbol al timpului în continuă schimbare de peisaj, și de destin. Un tren pe care familia Măgureanu l-a luat la timp. Pentru că istoria le-a fost prielnică.

Există la Cluj-Napoca, risipită în cîteva case din cartierele Grigorescu și Mănăștur, o familie numeroasă, cu 11 copii. Părinții, Ana și Iosif Varga, se trag din Sărmaș. Ana e româncă și e „mamă eroină”, Iosif e maghiar și lucrează ca muncitor la Întreprinderea „Electrometal”. Copiii sînt: Ana (29 ani), muncitoare textilistă, Maria (27 ani), de asemenea muncitoare textilistă, Ecaterina (26 ani), tricotoare, Iosif (25 ani), muncitor turnător, Gheorghe (24 ani), strungar, Gyöngy (21 ani), maistră tricotoare, Iuliana (20 de ani), muncitoare la fabrica de porțelan, Francisc (18 ani) elev de liceu, Elisabeta (15 ani) elevă de liceu, Suzana (13 ani), elevă la școala generală, Ioan (12 ani), elev la școala generală. Toți lucrează și învață în Cluj-Napoca. Duminicile vin împreună cu soții și soțiile și copiii lor în casa bătrînească așezată lângă studioul de radio și televiziune ca să petreacă împreună cîteva ore și să se bucure unii de alții. Sînt zile de adevărată sărbătoare cînd cei mari își împărtășesc sfaturile, își consultă părinții, le cer un sfat, mîncă împreună la o masă lungă întinsă în grădina casei bătrînești, sparg cîteva pîini în 13 felii, beau palincă și vin, cîntă sau privesc emisiunile de la televizor, în timp ce copiii aleargă, se joacă, se strigă și rid, într-o rumoare de stup cu albine. Români și maghiari în solștiulul aceleiași familii, oamenii muncesc bine, apreciați, sînt mindri că fac parte din rîndurile Partidului Comunist Român, au învățat la școli românești și vorbesc în casă din proprie convingere, în limba română, care le e de fapt și limba maternă. Țărani săraci de odinioară Ana și Iosif Varga, care și-au părăsit satul pentru că nu aveau pămînt și au luat drumul marelui oraș sînt fericiți văzîndu-și fiii, fiicele și nepoții cu meserii temeinice, în locuri de muncă bine retribuite, în apartamente elegant mobilate, nelipsindu-le nimic ca să fie mulțumiți, înțelegînd că numai trăind împreună frățește, românii și maghiarii vorbesc aceeași limbă, a muncii neobosite, strîns uniți în uriașa familie de oameni ai muncii din România.

Tot o familie bogată e și aceea întemeiată de Eugenia și Vasile Cupșa din satul Coroieni de lângă Tîrgu Lăpuș. Ei au mulți copii: Medenția care e tehnician veterinar, Gavril — instalator sanitar, Aurel — strungar, Natalia — țesătoare iar Viorica, Ionel, Marian, Mariana, Valeria, Liliana, Mirela, Adriana, Rodica și Cornel sînt elevi și preșcolari, U.T.C.-iști sau șoimi ai patriei, în vreme ce Ciprian, cel mai mic, implineste abia 1 an. Casa familiei Cupșa e casă de oameni gospodari, de oameni „model” după cum spun cetățenii din sat. Nimeni nu-și aduce aminte să-i fi văzut certăți sau dezbinați și ori de cîte ori li se cere sprijinul în treburile obștii sînt primii care participă la acțiunile cetățenești, mobilizînd în furul lor întreaga suflare a satului. Uneori seara, dinspre casa lor, se aude corul frumos, pe mai multe voci, al familiei, cîntînd în acompaniamentul de vioară al lui Vasile Cupșa, participant între altele la faza intercomunală a Festivalului național Cîntarea României, ediția a II-a.

Ceea ce caracterizează toate aceste frumoase familii românești prezentate aici în cîteva rînduri este împlinirea, armonia și angajarea în sensul viitorului. Oamenii vin din adîncurile vremurilor, fără să-și cunoască exact cronicile de familie, conștiința de destinul lor social și politic de cîteva generații, ridicăți la rangul demnității umane în anii construcției socialiste. Micile și marile familii își datorează noua identitate și prosperitate Partidului Comunist Român care acționează în sensul aspirațiilor noastre, ale tuturor, spre civilizație și progres. Și afîta timp cit familia rămîne celula de bază a societății, ea constituie matca tuturor aspirațiilor noastre în istorie.

ADRIAN DOHOTARU ■

VLADIMIR ȘETRAN — Constructor

a croitorilor. Vasile Balan și-a văzut visul cu ochii: acela de a lucra într-un atelier în care oamenii își sînt lor insule patrii, unde se muncește 8 ore pe zi și unde toți sînt egali la muncă și la retribuție. Dar aspirația croitorului Vasile Balan era să întemeieze o familie, să-și vadă copiii realizați pe măsura posibilităților lor intelectuale și pe măsura vremurilor. Cei doi copii ai săi au crescut în stîmă și admirația întregii colectivități, pregătiți pentru viață în mod exemplar de tatăl și de mama lor. N-a fost ușor. Oamenii nu se fac oameni cit ai bate din palme. Vasile Balan și-a educat copiii, după cum spune: „în cinste, muncă și dreptate”, oferindu-se pe sine drept exemplu și orientîndu-și copiii spre studiu pentru a ajunge „la cel mai înalt nivel al lor de competență”; pe băiat, Gheorghe Balan, l-a făcut inginer electroenergetic, repartizat după absolvirea Politehnicii din Iași la Borzești, iar pe fată, Carmen Balan, a îndreptat-o spre Facultatea de Informatică din cadrul aceleiași institut, unde a intrat de curînd cu nota 9,45. Astfel, de cîteva ani încoace, maestrul croitor își reînnoiește la intervale regulate abonamentul pe cursa de autobuz Tg. Neamț—Iași, ca să-și vadă copiii în fiecare săptămînă, îngrijindu-se să nu le lipsească nimic și învățîndu-i cu un magistral tact pedagogic cum trebuie să trăiască pentru a deveni, la rîndul lor, cetățeni respectați și admirați de oameni pentru competența lor profesională și pentru încrederea lor în „cinste, muncă și dreptate”.

va trebuia să se ocupe de istorie în familie, să țină minte pentru cei care vin după noi prin ce vremuri au trecut părinții și strămoșii noștri! Ana și Ștefan Măgureanu spun că viața lor fără copii, fără nepoți, n-ar fi avut rost și de aceea tot ce au realizat în viața asta au realizat pentru copii și împreună cu ei. I-au obișnuit să muncească de mici, să zidească o casă, să pună cărămizi, să tencuiască, să îngrijească de oi, de vaci, să cosească, să spele, să facă de mîncare și mai ales să învețe. Nu i-au crescut în puf și nici nu i-au dădăcit. Le-au respectat orele de învățatură și i-au lăsat să-și implinescă visurile singuri. Așa incit cel mai mare dintre copii, singurul băiat, și-a urmat din proprie inițiativă tatăl în subteran, și-a făcut liceul la seral și a absolvit Institutul de mine din Petroșani în specialitatea electromecanică. Prin el se transmite mai departe meseria de miner în familia Măgureanu. Inginerul Vasile Măgureanu lucrează, ca și tatăl său, la Exploatarea minieră din Cavnic, exploatare care a cunoscut o extraordinară evoluție în anii socialismului și unde se sapă cu utilaj modern. Odinioară, își aduce aminte Ștefan Măgureanu, mina din Cavnic funcționa cu intermitențe, exploatarea se închidea și se re-redeschidea la întimplare, lăsînd mereu oamenii pe drumuri, așa incit oamenii trebuiau să schimbe adeseori lucrul din subteran, cu munca la suprafață, la țâierii de păduri. Astăzi, majoritatea minerilor din Cavnic locuiesc la blocuri, cu apă caldă și lumină elec-

Destinul unui județ

BROCART DE VRANCEA

La Nereju, în Munții Vrancei, o veche familie, numeroasă, stufoasă, cu încrengături de neamuri și rubedenii pe toate ulițele, se cheamă Badiu. Ei descind, zice cronică locală, din „Badiu Bădoaie, fiul Vrâncioaiei”. Un neam la fel de vechi și de crengos se cheamă Spulber. Spulber se cheamă și un sat megiesc, roit cindva din matca Nerejului. Unul din feciorii Tudorei Vrâncioaia, unul din cei șapte feciori-păstori și feciori-osteni, viteji ai lui Ștefan cel Mare și sprijinitori ai restricției lui, se cheama Spulber.

Nume străvechi, cu rezonanță de cronică, oameni la fel de vechi, neclintiiți din loc, neclintiiți din nume, neclintiiți ca și munții care le poartă numele, cei șapte munți dăruți de slăvitul domn feciorilor Tudorei, ca să-i stăpânească „din neam în neam, fără vreun amestec sau tulburare din partea cuișva”. Oameni străvechi, neclintiiți din istorie, din datini, din obiceiuri, din arhaice indeletniciri, neamuri de vechi oieri și crescători de vite, oameni ai „Mioriței”, stăpînind, în acest Nereju, vreo șapte stine, toate la mari înălțimi. Una din ele, aflată la vreo 1.200 de metri, undeva, sus, pe virful Lapoș, îl are ca baci pe un Spulber. Spulberii veghează stina asta de cînd se știu și, ni se spune, o veghează bine. Ei își petrec aici aproape toată viața lor, aproape tot anul, începînd cu ziua de Singheorz, cînd peste munte se arată primăvara, și pînă tîrziu, cînd muntele s-a umplut cu spic de nea. Spulber coboară în sat doar la vreo sîrbătoare, la vreo adunare a obștii, sau „doar așa, ca să mai vadă lumea”, și atunci stina nu rămîne de pripas, ci sub grija nevesti-si, fiindcă secretul stinii bune e să nu fie singură, fiindcă secretul acestor oameni, al vieții lor și al dăinuirii lor, a fost, din veac, să se țină cu miinile încheștate de munții lor, de temeinicia lor.

Sîntem în Țara Vrancei, sîntem într-unul din locurile care conservă, ca toate vechile noastre „țări”, tradiții puternice, cu rădăcini în adînc de timp, mărturisind o conștiință de sine, o conștiință de „țară”, care te tulbură ca un moment. „Noroc, țară!” se salutau, cîndva, prin acești munți, ciobanii cu turmele, urcați din vetrele Nerejului, ale Nărujei, ale Suraiei sau Cimpurilor. „Cutare nu-l țară cu mine”, ziceau despre cel venit de prin alte părți, nerefuzîndu-i prietenia, dacă venea ca prieten, căutînd-o chiar, dacă graiul, simțirea și ființa aceluia erau pe potriva lui. Dar făcîndu-l totuși să simtă că ei, cei de-aici, sînt „o țară”, o „țară”-cetate, o țară închisă, un cub arhaic și parfumat de viață, o „țară” ca o floare rară, aparte, în ghirlanda înfloririlor țării, o „țară” mîndră de istoria ei, de străvechimea ei și de puritatea ei.

Un ținut care, la ceasul de față, este mai mîndru ca niciodată de fapta lui, de întemeierile lui, de actele lui de creație și de existență, ce desenează, din nou, un lec ales, o culoare aparte, o floare rară în ghirlanda înfloririlor românești, sub lucrarea acestor din urmă ani, sub irigare cu seve și energii a socialismului, care a fertilizat și fertilizează întreg acest spațiu, cu privescerea și cu viața lui. Proiectate pe această bătrînă „țară”, pe această bătrînă lume, cîndva ocilită de drumurile „civilizației, întemeierile acestui ceas istoric par a configura, prin toate datele lor, un spațiu nou sau o nouă „țară”, o inedită alcătuire, emancipată parcă de sursa istorică, deși plutind pe orbita ei, ca și un corp ieșit din gravitația terestră.

Pe un Spulber, Ion Spulber, băiat tînar, de vreo douăzeci și ceva de ani, l-am întîlnit, în aceste zile, printre constructorii de pe platforma industrială a Focșanilor. E primul din neamul Spulberilor care a ieșit din munți, e — primul din neamul lui — un om „cu carte”, cu o meserie modernă, e electrician-montor, e unul dintre reprezentanții noilor forte muncitorești a Vrancei (forță ce, spun statisticile, încheamă astăzi 42 la sută din populația județului, locurile de muncă înființate din 1968 încoace fiind de peste 25.000). Ion Spulber nu mai stă în Nereju, s-a mutat de mult în Focșani, este deci unul din cei aproape 30.000 de oameni, marea majoritate muncitori, care, în ultimii zece-unsprezece ani, au dublat populația orașului-reședință al Vrancei. Stă încă, îmi povestește, „la gazdă”, dar „e trecut pe listă pentru apartament”. Actualul plan cincinal prevede, în Vrancea, construcția a peste 14.000 de apartamente în blocuri (mai mult decît s-a construit de-a lungul celor trei cincinale anterioare!). Producîndu-mi aceste cifre, tînarul electrician-montor, descendent al Spulberilor, deci al Vrâncioaiei, o face nu sec, ci patetic, cu voce fierbinte, cu ochi strălucitori, cu acel neascuns orgoliu, cu acea aprigă patimă, tipică oamenilor de-aici, de a afirma tot ce poate face vestită „țară” lor. Din această patimă sau mîndrie a afirmării s-a ridicat și sentimentul, mai nobil, al apartenenței la obște, orgoliul gestului comun, al faptului care unește colectivitatea sub efigia marilor acte istorice. Acte precum cele care, mai mult ca oricînd, s-au petrecut în acești ani din urmă ai Vrancei, anii cînd Spulber a coborît din Nereju,

ca să se facă muncitor la Focșani.

Ce s-a întîmplat, de fapt, în acești ani, în Vrancea? Cred că în puține ținuturi românești s-a construit, într-un răstimp atît de scurt, atît de mult. Mai exact, cred că în puține se poate vedea, într-o atît de amplă, de panoramică, de adîncă, de pregnantă, de decisivă sfidare a imaginii vechi a ținutului, ce înseamnă a construi, ce înseamnă a dezvolta. În acest cincinal, fondurile de investiții alocate Vrancei (covârșitor orientate spre industrie, ca stîlp de boltă al noii construcții, al noii civilizații a bătrînei „țări”) sînt de peste 11 miliarde lei, adică mai mult decît în trei cincinale anterioare. Sumele investite în 1979 sînt egale cu cele ale întregului cincinal 1966-1970. Au apărut mari uzine și fabrici (50 de noi capacități de producție, date în exploatare doar în ultimii zece ani!), ceea ce face ca producția industrială a Vrancei să fie astăzi de 30 de ori mai mare ca în 1950. Ritmul mediu anual de înaintare industrială (un ritm de 19,4 la sută, cu mult superior mediei naționale) creează șansa de a se obține, în acest cincinal, o producție suplimentară în valoare de 1,3 miliarde lei. Marile și modernele capacități productive, date în funcțiune din 1976 încoace (printre care o întreprindere de prelucrare a maselor plastice, o întreprindere de tricotație tip lînă, o filatură de lînă pieptănată, la Focșani, o fabrică de materiale de construcții, la Odobești, o in-

și talente adormite timp de veacuri, izbușnite azi cu putere de istorie tînară.

Nimic din ceea ce constituie valoare, sursă de bogăție, potențial dinamic, n-a fost ocilit, n-a scăpat din raza prospecției, fiind atent evaluat, cîntărit, așezat grijuliu în zestrea cea nouă a ținutului și a țării, ca într-o mare cămară gospodărească. Cîmpurile, dealurile, munții, cu comorile lor, au devenit vaste antrepozite de materiale pentru noile industrii ale locului. Intrînd, într-o dimineață, în marele combinat de prelucrare a lemnului de la Focșani (a căruia fabrică de mobilă, în 1968, era unica unitate industrială mai importantă a Vrancei), mi s-a spus că ceea ce odinioară se destina focului, aici sau peste oceane (Vrancea fiind, din vechi, o „țară a lemnului”, a pădurilor, care păduri ocupă și acum aproape 40 la sută din teritoriul județului), devine astăzi bun industrial, bun de civilizație, în urma unei valorificări superioare, în pas cu tehnica cea mai nouă. Cîteva fabrici moderne echipate, rînduite pe o schemă de aparat digestiv, apucă, la un prim orificiu, în dantura de ferăstraie, buștenii pe care-i preface în mobilă și în plăci fibrolemnoase. Din bușten rămîne doar un abur vag, cu amprenta de mireasmă a rășinii, fiindcă talașul, rumegușul, tot ceea ce conține măcar o urmă de ponderabilitate și calorică, se întoarce înapoi de la o centrală termică, prin țevi și conducte, stimulînd energia dinamică a întregului gigant. Vrancea construiește mult, se industrializează accelerat, dar o face cu grijă, cu har, cu atenție și cu știință, măsurîndu-și cu scrupulozitate averile, valorificîndu-le pe o spirală mereu suitoare. O mare întreprindere de dispozitive, stante, matrice și scule aschietoare, inaugurată acum cîțiva ani pe foarte tînară „platformă industrială de sud” a Focșanilor (și care, la ceasul de față, își anexează, pe un spațiu de două hectare, o hală pentru fabricarea de elemente hidraulice), a fost destinată a deveni un harnic „mecanic șef” al branșei, care să satisfacă nevoile de echipamente de mecanică fină ale întregii noastre economii. Existența acestei întreprinderi (ce și-a sporit producția, în primii patru ani de

mele” lui Eusebiu Camilar, își aduc prin nosul în chiverniseala ținutului, adunînd animalele în asociații zootehnice, păstori rîndu-le științific, dirijînd laptele și lînă pe fâgașuri de conducte, pînă la depozitele industriale. Într-un ținut în care ierbării par peluze britanice, stropite regulat cu grija norilor și tunse nu cu foarfecele, ci cu coasa, de sute de ani, parcurile n-au fost niciodată gratuite locuri de week-end ci pașune administrată într-o severă economie păstorească, ce își aduce acum din plin dobinda. Sadoveanu încerca odinioară o paralelă între Moldova (cu referire la patria „Mioriței”) și Olanda, opunînd sălbăticia mareață civilizației avarie de fermă, dar opoziția de ieri nu mai are acum temei, iar apropierea se întîlneste pe o linie generoasă. Competiția între cele două pămînturi nu va mai fi în detrimentul celui de-aici, care calcă pași de veacuri într-un deceniu. Tară a „Mioriței”, a oilor a pomilor, a vitei-de-vie (30.000 hectare de podgorii, locul întii pe țară în producție de struguri), cu o agricultură în plină modernizare (valoarea producției ei urmează să crească, în cincinalul viitor, cu 65 la sută), Vrancea a pus în rost, în anii din urmă, vaste lucrări de îndiguiri (ocrotini o suprafață de 46.000 ha), de combatere a eroziunii solului (pe un teritoriu de 38.000 ha), de irigații (27.000 ha). Se largesc pășunile ameliorate, se largesc plantațiile intensive de pomi, se modernizează, în zonele colinare, livezile, se modernizează patrimoniul viticol (prin extinderea celor mai valoroase soiuri în plantații de înalt randament, capabile să dea cît 14-15 tone de struguri la un hectar), se amenajează „băli” (1.800 ha) pentru creșterea peștelui, se recoltează (și se trimite spre țară, în stare proaspătă sau conservată) sute de tone de fructe de pădure. Prezidează, în tot și în toate, un spirit industrial, foarte activ, foarte ager, gîndind economic, procedînd economic. Activitățile anexe ale cooperativelor agricole de producție cuprînd peste 4.000 de meseriași ai satelor. Secțiile de impletituri de răchită și de prelucrare a lemnului de la C.A.P. Suraia, de pildă, își exportă produsele în Italia, Franța, R.F.G., Olanda,

COLOANĂ DE TINERI SUB FLAMURI

O, cit de fraged se-arată a fi chiar și un simplu fir de iarbă crudă, aidoma într-un totuț freamătului ce-l simte un pui de cerb, dimineața, pe rouă, în fața unui tainic izvor din inima pădurii

Ci firul de iarbă, adîind în lînă bătaia vîntului, îmi spuse: dar cit de înalt și larg, fără opreliști, se-arată a fi zborul cel limpede al păsărilor, un mînușchi de albe petale fluturînd în oglinda albastră a cerului

Ci pasărea îmi spuse: dar iată acest ocean de flamuri tricolore și-acest ocean de flamuri roșii, un ocean de curcubee-nvolburate și-un ocean de tandafiri roșii ca singele, mii și mii de aripi ale unui imn atotcuprînzător un imn rostindu-l dintr-o dată mii și mii de piepturi, de parcă întreg poporul ar avea, acum, o singură inimă

Iar nesfîrșitul ocean de aripe-flamuri îmi spuse: o, cit de puternice sînt brațele acestor oameni care au implinit azi treizeci și cinci de ani, cit de largi le sînt umerii și cit de curate li-s tîmplele,

cită limpede lumină naște privirea lor și cit de-adevărâte le sînt vocalele de aur cu care înmiresmează văzduhul patriei lor în această tulburătoare zi de august cînd ei s-au născut odată cu Libertatea.

VICTOR NIȚA

treprindere integrată de țesături groase, la Adjud, o secție de vinuri spumante, la Panciu, noi capacități la întreprinderea chimică din Mărășești) se continuă cu schelele noilor fabrici (la Focșani: o întreprindere metalurgică cu două laminatoare, o fabrică de vase emailate, la Adjud: un combinat de celuloză și hîrtie, la Panciu: o întreprindere de tricotație de bambac etc.), care vor face ca, în anul 1985, producția actualului cincinal să se dubleze, ajungînd la peste 20 miliarde lei.

Nu numai Focșanii, ci și Adjudul, Mărășeștii, Odobeștii și Panciul — nume istorice, nume de investitură nobiliară nouă — au explodat termoneuclear în liniștea de sipet încuiat a izolatei și singuraticii Vrance, ureînd fumul marilor combustii industriale pînă la nori, iar în urma lor, trase parcă pe ața de fier, parapetele masivelor ziduri de beton au încercuit străvechea „țară” cu turnuri de pe care se vede toată lumea de azi. Blocul cu multe etaje a căpătat de mult drept de cetățenie în peisaj (la ceasul de față, peste 40 la sută din populația Vrancei trăiește în locuințe construite în ultimele două decenii!), alături de mai vechile monumente, ca un comentariu contemporan al unui text clasic, într-o relație de reciprocă și subtilă valorificare în chenarul aceleiași file. Omul de azi se întîlneste cu virtuțile omului de demult, în aceeași oglindă. În el s-au trezit, sporînd și îmbogățindu-se, vechile însușiri de edil, vechea hotărîre cu care a înșirînd în aprige războaie, vechile științe, vechile priceperi

activitate, de patru ori, lărgindu-și, în aceeași perioadă, gama produselor de la 92 la peste 2.000 de tipodimensiuni) a dus la importante economii de materiale, de energie, a dus la scăderea costurilor de fabricație de 2-3 ori față de cele obținute în sculările proprii ale fiecărei întreprinderi. Pe aceeași linie de chibzuință gospodărească, de atentă evaluare și cumpănire a avuțiilor, se inscrie și faptul că toate obiectivele în construcție de pe marea „platformă de sud” (adică întreprinderea de vase emailate, care va trebui să intre în funcțiune la sfîrșitul acestui an, noua secție de elemente hidraulice, a cărei primă etapă va trebui să producă în septembrie, întreprinderea metalurgică, cu cele două laminatoare prevăzute să inaugureze, la anul, „cariera oțelului” în Vrancea) se folosesc de „utilități în comun” (o unică centrală termică, cu o rețea de conducte pornind spre fiecare obiectiv, o unică stație de 110 kV, deci energie electrică centralizată, închisă risipei, o unică sursă de apă, deci și alimentare cu apă centralizată, o unică stație C.F.R., cu racorduri la toate noile unități). O bună gospodărie a avuțiilor și o perfectă sincronizare a gesturilor de muncă și de creație ce se aplică asupra lor, sub o comandă unică, riguroasă și fermă. Ceea ce face ca nici un strop de efort, de forță, de energie să nu se piardă, ceea ce face ca munca omului să poată rodi plenar și eficient.

Pînă și bacii din Nord, cu talazurile lor de oi care înalbesc munții ca în „Tur-

S.U.A., veniturile realizate (peste 20 de milioane de lei anual) fiind folosite la cumpărarea de erbicide și de îngrășăminte, la plata unor lucrări ale solului de cel mai înalt randament.

Culegi din toate un sentiment: cel de harnicie, de certitudine, de plînatate, de mîndrie, de civilizație constituită, de mult de-acum limpezit, cristalin ritmat, cu slefuire din nou folclorică (sîntem totuși în patria „Mioriței”), dar nu închis în sine, cum era vechea „țară”, ci deschis spre țară, spre lume, spre timp. O centură de cetate harnică, în plină și explozivă întemeiere, s-a încheat cît cuprînsul întreg al Vrancei. Vechile monumente ale istoriei nu mai par singuratic, ca niște promontorii ale unui continent scufundat, rîdicate deasupra apelor pustii doar cu turlele. Clopotele scufundate au fost trase cu năvoadele deasupra, curățate de milul uitării, puse din nou să scînteie. Fuziunea dintre trecut și viitor se face prin acest nucleu de aur al capodoperei, vechi și nouă. Cîtorii Vrancei de azi (în în palmele lor nu numai marile, grandioasele construcții ale prezentului, ci și chivoturile de miniatură ale zidurilor strămoșești, care, abia acum, puse într-o nouă monură, într-un cadru de viață și de civilizație de o inedită noblete, se vad mai bine, strălucesc mai viu.

Pămîntul Vrancei este pentru toți — cîtorii și cîtorii — același brocart de preț, țesut cu gîndul la viitor.

ILIE PURCARU

23 August 1944

23 August 1979

VICTORIA REVOLUȚIEI

de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă

«În cei 35 de ani — pe care îi vom sărbători în curînd — care au trecut de la revoluția de eliberare națională antifascistă și antiimperialistă și în circa 30 de ani de construcție socialistă, poporul român a obținut succese istorice, statul nostru a devenit un puternic stat socialist cu industrie și o agricultură moderne, în plină dezvoltare. Toate acestea demonstrează forța socialismului, faptul că un popor devenit stăpîn pe destinele sale își poate făuri, într-o perioadă istorică scurtă, o viață nouă, liberă și fericită.»

NICOLAE CEAUȘESCU

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

În România anilor '40, rezistența antifascistă înscriind pagini de jertfă și eroism s-a intensificat mai cu seamă după răpirea părții de nord-vest a Transilvaniei, instaurarea regimului militar-fascist și intrarea trupelor germane în țară. Amploarea pierderilor înregistrate pe front, jefuirea sistematică a resurselor economice ale țării, înfrîngerile suferite de statele Axei au deschis perspectivele unei lupte care va culmina cu zdrobirea fascismului. Și în această etapă, singura forță politică din România care a militat cu consecvență împotriva fascismului și reacțiunii, pentru crearea unui front unit împotriva dictaturii antonesciene a fost Partidul Comunist Român.

Obiectivele sale au fost limpede expuse, chiar din primele zile ale războiului antisovietic, în Circulara C.C. al P.C.R. din 8 iulie 1941, în Platforma-program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941, în Rezoluția C.C. al P.C.R. din ianuarie 1942, intitulată „Pieirea sau salvarea poporului român”, în Hotărîrea C.C. al P.C.R. din iunie 1943, privind Frontul Patriotic Antihitlerist etc. La 28 ianuarie 1943 apare la București gazeta ilegală **România liberă**, organ de propagandă antihitleristă al comunistilor. În acest context, represaliile guvernului antonescian nu întîrzie și cad victimă teroarei numeroși militanți ai partidului, printre care Filimon Sirbu, Pompiliu Ștefu și Petre Gheorghe, iar uneori militanți comuniști și antifasciști, intelectuali patrioți, adversari ai fascismului, sînt internați în lagărele de concentrare înființate la Caracal, Tirgu Jiu și în alte localități.

Opoziția față de război, față de politica potrivnică intereselor țării dusă de guvernul de dictatură militar-fascistă, capătă forme tot mai acute, antrenînd forțe din cele mai diverse, care se pronunță pentru salvarea independenței țării, pentru răsturnarea regimului reacționar.

În septembrie 1943, Partidul Comunist Român stabilește legături cu Palatul, fără a abandona programul și concepțiile sale republicane. În toamna aceluiași an, ia ființă Comitetul Frontului Patriotic Antihitlerist, format din organizațiile patriotice de stînga, care au răspuns apelului P.C.R. din iunie 1943: Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioților, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România, Partidul Socialist Tărănesc. Totodată, ajung în țară vești despre constituirea în Uniunea Sovietică a diviziilor „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan”, alcătuite din voluntari recrutați din rîndurile prizonierilor români. Alți patrioți români erau efectiv angajați în luptele purtate de forțele rezistenței în Franța. Partidele așa-zise „istorice” mizau în continuare pe „variantele balcanice”. În cercurile Palatului se vîntura „planul Gigurtu”, constînd în obținerea asentimentului lui Hitler în vederea înlocuirii lui Ion Antonescu cu inginerul Ion Gigurtu. Pe fondul acestor orientări, tendințe și reggrupări de forțe politice, survine propunerea de armistițiu a guvernului sovietic din 12 aprilie 1944, care, în esență, stîpulea următoarele: ruperea relațiilor diplomatice și militare cu Germania nazistă, participarea armatei române la luptele împotriva Germaniei și Ungariei, restabilirea frontierelor sovieto-române din 1940, promisiunea guvernului sovietic de a sprijini anularea Dictatului de la Viena, acordarea sprijinului necesar pentru eliberarea Transilvaniei de Nord. Propunerile nu au fost acceptate de guvernul antonescian, acesta pregătindu-se să transforme țara în teatru de operațiuni militare, sporînd numărul unită-

(Continuare în pag. II)

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. I)

ților combatante, întărind linia fortificată Cașin — Focșani — Nămoloașă — Brăila. Criza dictaturii militare-fasciste atinsese punctul ei culminant.

La 4 aprilie 1944, activul de bază al P.C.R., din care făceau parte Nicolae Ceaușescu, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Lucrețiu Pătrășcanu, Constantin Agiu ș.a. desemnează o permanență operativă formată din Constantin Pirvulescu, secretar general, Emil Bodnăraș și Iosif Ranghet, destinată să organizeze lupta solidară a tuturor forțelor patriotice și antifasciste. În aceeași lună, 69 oameni de știință redactează un memoriu în care cer ieșirea României din războiul antisovietic, protestând împotriva politicii falimentare a guvernului dictatorial. Iau ființă grupuri antifasciste chiar în cadrul unor unități militare, iar raportul intitulat „Starea de spirit din armată”, întocmit de Marele Stat Major al armatei, consemnează tendința tot mai accentuată, de neînfrinat, de părăsire a pozițiilor de luptă de către ostașii români. Dealtfel, din 12 iulie 1944, generalul Ferdinand Schörner, comandantul Grupului german de armate Ucraina-Sud, ordonase intercalarea unităților românești între marile unități germane, intru evitarea oricăror surprize.

Pe plan politic, în urma eforturile consecutive și clarvăzătoare ale P.C.R., la mijlocul lunii aprilie 1944, se realizează un acord de Front Unic Muncitoresc, declanșându-se și acțiunea organizării formațiunilor de luptă patriotice. Atât în Capitală, cât și în restul țării, sint create depozite secrete de armament și muniție, încep să acționeze grupe de partizani pe Valea Prahovei, în Banat, în Maramureș și Suceava, în Munții Vrancei și în Delta Dunării. Grupul „Mărășești”, cu baza în Munții Semenicului, acționa pe valea Birzavei, iar pe Valea Prahovei reputează succese notabile grupul „Carpați”. La 26 mai se constituie Coaliția Național-Democratică, alcătuită din comuniști, social-democrați, gruparea liberală condusă de Gheorghe Tătăreanu, Partidul Socialist-Tărănesc și gruparea național-democrată derivată din fostul partid al lui Nicolae Iorga. „Repreezentații P.C.R. — notează istoricul Gheorghe Zaharia — au semnat procesul-verbal al înțelegerii în numele tuturor organizațiilor politice din Frontul Patriotic Antihitlerist”.

Deși nu au renunțat la contactele sporadice cu guvernul Antonescu și la tratativele secrete purtate pe cont propriu la Ankara și Cairo cu reprezentanții U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii, I. Măniuș și C.I.C. Brătianu consimt să participe la constituirea unui Comitet Central de Acțiune format din reprezentanții P.C.R., P.S.D., P.N.T. și P.N.L.

Un moment notabil al acestui ajun fierbinte al revoluției de eliberare națională și socială l-a reprezentat consfătuirea din noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, desfășurată în casa conspirativă a P.C.R. din Calea Moșilor nr. 103. Lucrețiu Pătrășcanu și Emil Bodnăraș din partea P.C.R., împreună cu generalii Constantin Sănătescu și Gheorghe Mihail, colonelul Dumitru Dămăceanu, Grigore Niculescu-Buzești, Ioan Mocsonyi-Stircea și Mircea Ioanițiu, ca reprezentanți ai Palatului și ai armatei, se pronunță cu acest prilej în favoarea planului partidului comunist de înlăturare prin forța armelor a regimului antonescian, cu sprijinul larg al maselor populare. Din comitetul militar desemnat în noaptea aceea făceau parte generalii Gheorghe Mihail și Constantin Vasiliu-Râșcanu, precum și colonelul Dumitru Dămăceanu.

În iunie 1944, datorită eforturilor stăruitoare ale comuniștilor, acțiunea vastă de salvagardare națională ieșea din faza posibilităților teoretice și a tratativelor de culise. Calea revoluției era larg deschisă. „Înfăptuirea insurrecției naționale antifasciste — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru — constituia o necesitate imperioasă, la care au luat parte activă toate forțele ce se pronunțau pentru in-

(Continuare în pag. III)

Trepte spre ziua de azi

6 Martie 1945

Guvernul „pus aici de voința țăranilor și a muncitorilor”

La 6 martie 1945 România avea un nou guvern, care se deosebea radical de cele care se succedaseră pînă atunci la cîrmă țării. O amară experiență istorică învățase poporul că la orice schimbare de guvern „pleacă ai noștri, vin ai noștri”, înțelegîndu-se prin aceasta lipsa unei opțiuni reale între politicienii claselor exploatare — burghezia și moșierimea. În acel martie fierbinte au preluat însă puterea reprezentanți autentici ai poporului, exponenți ai noilor forțe sociale și politice în ascensiune. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „constituirea guvernului Groza nu a reprezentat o simplă schimbare de guvern, ci o schimbare a însuși regimului politic din țara noastră: instaurarea puterii revoluționar-democratice a muncitorilor și țăranilor”.

Calea a fost deschisă prin acțiunea nemijlocită a maselor muncitorești-țăranesti pentru democratizarea organelor locale ale administrației de stat, prin preluarea pe cale revoluționară a numeroase primării și prefecturi. Se naștea astfel o nouă putere politică, o putere de fapt. Spiritul revoluționar al perioadei, marcat prin înverșunate bătălii de clasă, se regăsește pregnant în asemenea documente ca Ordonanța nr. 1, emisă la 4 noiembrie ora 11 noaptea de noul prefect democrat al județului Constanța: „Pus aici de voința țăranilor și a muncitorilor... La începutul lunii martie, din cele 58 județe ale țării, 52 erau conduse de prefecti democrați, aduși la putere, aidoma guvernului Groza, prin voința țăranilor și a muncitorilor. Un rol decisiv în aceste acțiuni l-a jucat Partidul comunist.

Dincolo de frazele sforăitoare despre ordine și legalitate, care reveneau atît de des în discursurile reprezentanților reacțiunii, se ascundea, în realitate, teama față de masele populare, față de democratizarea vieții politice, față de înnoirile sociale. „Ceea ce mă îngrijorează pe mine — recunoștea primul ministru de atunci al țării, în ședința Consiliului de Miniștri din 20 noiembrie 1944 — este faptul că nu cumva să scăpăm din mină autoritatea și să treacă peste noi aceste mase, care astăzi vor să se aleagă primari, miine vor cere de lucru etc., și nu le vom mai putea stăpîni”. Este exact ceea ce s-a întimplat: masele nu au mai putut fi stăpînite. Ele doreau nu numai „să se aleagă primari”, ci să aibă un cuvînt hotărîtor în destinele țării.

Acțiunile de democratizare a aparatului

de stat se împleteau, la sate, cu preluarea de către țărani a pămînturilor moșierilor fugiți și ale sabotorilor. Lupta pentru pămînt, pentru reforma agrară, sub conducerea comuniștilor, a reprezentat, așadar, o altă componentă esențială a procesului de instaurare a puterii populare în România. În preajma zilei de 6 martie 1945, împărțirea pămînturilor moșierești devenise un fenomen de masă. Guvernul Rădescu refuza legea agrară, dar paragrafele ei erau scrise de inșiși țăranii cu plugurile lor, pe pămînturile moșierești în care intraseră.

Programul de guvernare publicat la sfîrșitul lunii ianuarie 1945 de către Consiliul Național al Frontului Național Democrat trasa oamenilor muncii o perspectivă clară, indica un ansamblu de măsuri practice, concrete, constructive, în măsură să asigure tămăduirea rănilor războiului și însănătoșirea vieții economice. Clasa muncitoare se afirma, în acel context, drept forța socială cea mai avansată și mai activă, dar faptul că obiectivele ei și satisfacerea unor revendicări specifice țăranimii și micii burghezii orășenești se identificau cu năzuințele vitale ale celor mai largi mase, răspunzînd unor

imperative naționale, au facilitat și grăbit procesul de concentrare a majorității poporului în jurul și sub conducerea clasei muncitoare, a partidului său de avangardă. Aceștia au fost factorii determinanți care au dus la căderea guvernului Rădescu și la formarea, la 6 Martie 1945, a guvernului propus de Frontul Național Democrat.

În noul guvern, condus de marele democrat și patriot care a fost doctorul Petru Groza, reprezentanții muncitorimii și țăranimii dobîndeau, pentru prima oară în istoria României, poziții dominante. Alături de ei figurau și exponenți ai altor pături sociale și ai intelectualității.

Printre primele realizări ale guvernului Groza se înscriau legiferarea și definitivarea aplicării reformei agrare. Se năruiau astfel temelile moșierimii, se împlinea visul de veacuri al țăranimii. De asemenea, se adoptau o serie de măsuri pentru lichidarea consecințelor războiului și normalizarea vieții economice.

Alte mari bătălii politice se profilau la orizont. La 6 martie 1945 fusese însă făcut un pas hotărîtor pe calea făuririi noii României.

Scene de pe Columna Libertății

„Exemplul pe care-l dă populația Capitalei noastre este întremător”

● „România liberă”, 24 august 1944: „În ciocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste, Partidul Comunist Român cheamă muncitorimea, țăranimea, intelectualii și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său”. ● „Ecoul”: „Forțe noi și viguroase vin la lumina zilei și intră în acțiune, ca unele care înfățișează voința adevărată a țării”. ● „Timpul”: „La Comandamentul formațiunilor de luptă patriotice din Aleea Alexandru s-au prezentat ieri mii de cetățeni, înscriindu-se ca voluntari pentru zdrobirea ultimelor resturi ale armatei hitleriste”. ● „Printre miile de patrioți care s-au prezentat din proprie inițiativă la Comandamentul formațiunilor de luptă patriotice din Aleea Alexandru, s-a prezentat și muncitorul Ioan Tomescu, membru al P.C.R. din ilegalitate. În dimineața zilei de 24 august m-am prezentat direct la casa conspirativă unde primeam, de regulă, indicații din partea conducerii partidului. De aici am fost îndrumat în Aleea Alexandru nr. 23, unde se organizase un centru de îndrumare a muncitorilor. Am primit o armă nemțească, cartușe și grenade și am intrat într-o grupă de 6 tovarăși constituită chiar atunci. În cadrul acestei grupe am luat parte la acțiunile de dezarmare a hitleriștilor din parcul Filipescu și din strada Slătineanu. Misiunea ne-a fost ușurată de ajutorul primit din partea cetățenilor, care ne informau despre locurile unde se ascundeau fasciștii. Majoritatea acestora se predau fără lupte. Pe toți cei capturați i-am predat unităților militare, reținîndu-le armamentul și muniția. Înapoiindu-ne în Aleea Alexandru, am predat armele și muniția capturate, oprindu-ne din acestea numai cît ne trebuia pentru continuarea luptei. Am fost trimiși apoi la prefectura

județului Ilfov, unde se afla sediul armatei germane pentru armata aerului, cu misiunea de a participa la dezarmarea nemților care se baricadaseră în clădire. Cînd am ajuns la locul ordonat, lupta era în plină desfășurare. Hitleriștii erau blocați în clădire de focul cîtorva grupe de soldați și luptători, printre care am recunoscut foarte mulți din membrii formațiunilor de luptă de la „Malaxa” (Bogdan Filon, Tudor Moise, Anghel Sova, Dan Petre, Iliescu Ion, Toma Gheorghe și alții). Grupa noastră, la care se alăturase și un ostaș cu gradul de frunța, a blocat capătul unei străzi situate în fața prefecturii, interzicînd retragerea hitleriștilor pe acea direcție. Ne-am amenajat fiecare adăposturi din saci cu nisip procurati din localul fostei edituri Hert, de la magazinul Sora și din clădirea poștei. Ceva mai tîrziu am reușit să ne apropiem prin curtea clădirii C.E.C.-ului pînă la 30 metri de nemți. Cetățenii din casele învecinate ne-au adus alți saci cu nisip și ne-au ajutat să improvizăm o mică baricadă. Cîteva femei ne-au adus chiar alimente. Hitleriștii au încercat de mai multe ori să iasă din clădire, dar au fost respinși de focul grupei noastre și al celorlalte formațiuni de luptă. Au fost însă opriți și dezarmați de noi și de o grupă vecină care blocase capătul străzii Ilfov... După cîteva ore de luptă, au venit în sprijinul nostru alte două subunități militare, care au atacat fulgerător pe hitleriști, înaintînd într-un singur salt pînă la zidul ce împrejmuia clădirea. Nemții au răspuns cu foc puternic, dar după cîteva minute s-au predat în totalitate”. (Colonel dr. Florian Tucă: Factori ai succeselor trupelor române în războiul antihitlerist). ● În Capitală continua cu o intensitate sporită munca în întreprinderile de importanță vitală pentru desfășurarea normală a vieții orașului. Munci-

torii din întreprinderile de panificație au lucrat zi și noapte pentru a asigura aprovizionarea cu pine a populației. De asemenea, personalul Societății de gaz și electricitate a refăcut, sub bombardamentul aviației hitleriste, liniile electrice distruse, pentru a asigura curent orașului și în special întreprinderilor, inclusiv transportului orașenesc. Aceasta a permis ca, la rîndul lor, muncitorii de la S.T.B. să asigure aproape integral circulația tramvaielor.

● Cu același devotament au răspuns serviciile sanitare de toate categoriile. Zi și noapte, personalul spitalelor a îngrijit răniți, medicii au efectuat numeroase operații, iar unii dintre ei au activat în echipe voluntare de prim-ajutor.

● Echipe de cetățeni au contribuit la stingerea incendiilor și salvarea victimelor bombardamentelor, dînd un prețios ajutor echipelor de pompieri, care au dovedit un înalt patriotism pentru apărarea avutului public și a locuitorilor pe tot timpul acțiunilor de luptă. Echipe de lucru ale primăriilor orașului, locuitorii care făceau parte din grupele de apărare pasivă, premilitarii și alți numeroși cetățeni voluntari au primit sectoare de lucru pe diferite străzi pentru înlăturarea dărîmăturilor”. ● „Universul”: „La Comandamentul formațiunilor de luptă patriotice „Exemplul pe care-l dă populația Capitalei noastre este întremător. Cu căminele sfărîmate, cu avutul prăduit, trăind zile și nopți fără întrerupere sub trosnetul împrăștiator de moarte al bombelor dușmane, populația bucureșteană de toate treptele și de toate vîrstele nu numai că nu s-a lăsat intimidată de urgia loviturilor, dar, acolo unde s-a ivit ocazia, a dat sprijin real, am putea spune ostășesc, acțiunii de dezarmare a trupelor germane, care atacau din case și din adăposturile unde se baricadaseră”.

Trepțe spre ziua de azi

23 martie 1945: Ziua când țărănimea dobîndi dreptul de-a stăpîni pămîntul pe care ea îl muncește

...De pe fronturile primului război mondial, țărănul Iordache Vasilache a fost lăsat la vatră abia în martie 1920. S-a dus la prințul Dimitrie Sturza, care preluase moșia de la Rediu, și s-a înscris în registrul de dijmă. O luase de la început cu necazul și truda, ca și-nainte de război. Speranțele, cite strinsese, se risipiseră ca cenușa și pulberea. „Pe fornt se zicea: luptați, că vă vom da pămînt! Pe urmă s-a sucit treaba. S-a dat doar la contingențele '908-910. Mai erau destui pînă să ajungă la mine. Așa că, prin '921, odată, la o adunare electorală unde erau prezenți prefectul de Neamț și deputatul de Cameră, m-am ridicat și am adus vorba chiar despre chestiunea asta a pămîntului, că nu-l avem și că trebuie să-l avem. A ieșit dandana mare. M-au dus legat din post în post, la Frunzăreni, la Costișa, la Zănești și Roznov, pînă m-au aruncat în arestul prefecturii din Piatra. M-au ținut acolo șase zile nemincat, ca pe-un hot, seara și dimineața bătea, iar ziua eram dus pe-acolo, pe-aproape, la spart lemne. Nu m-au mai judecat, m-au liberat dar mi-au zis să mă cumîntesc că altfel nu se-alege bine de mine“. Era luna martie 1921. Peste două luni, la începutul lunii mai, avea să ia ființă Partidul Comunist Român în care și-ar fi avut locul încă de pe atunci și Iordache Vasilache din Cindești Neamțului. Dar drumul lui către partid avea să fie mai încet și anevoios. Au urmat ani de muncă, ani cu necazuri multe și bucurii puține. Atunci i s-a născut cei doi băieți, oameni în puterea vârstei azi. Stîlpii bătrîneților lui. I-a crescut din puțin, dar s-au înălțat mari și sănătoși, în casa în care crescuse și el, cirpita-mai în fiecare an, fiindcă alta n-a putut să facă. Aproape că se resemnase să cadă, încet, în neputințele bătrîneții, alături de copii, fără să mai creadă că se poate schimba rînduiala strîmbă a vieții lui. Dar o întimplare, către sfîrșitul războiului al doilea, i-a schimbat gîndurile. „În octombrie 1944 au venit în sat niște băieți, spuneau că sînt de la Depoul Nicolina, de la Iași. Au stat de vorbă cu mine și m-am hotărît să mă trec pe o listă a comunistilor pe care-o aveau la ei. Ziceau că se dă pămînt și comunistii trebuie să lupte pentru acest drept. Pe urmă au plecat și n-am mai auzit nimic de ei. La începutul lui '45 au venit alții, de la Piatra de astă dată, și m-au învățat mai bine și m-au ajutat să înființez prima celulă de partid din comună. În martie, la reforma agrară, mi s-a incredințat mie răspunderea de a conduce comisia de improprietare. Trei sute de oameni au primit atunci pămînt. Mie mi-a revenit un hectar. Cînd m-am găsit la capul locului, în primăvara aceea, înainte de-a băga plugul în brazdă, parcă-mi venea să dau cu căciula-n pămînt de năduf: aveam 50 de ani și-mi iosisem puterile tinereților muncind pe pămîntul altora!“

Prin legea de reformă agrară fuseseră expropriate 1.468.000 de hectare. Au fost improprietăriți 918.000 de țărani săraci, cu 1.109.000 de hectare, restul pămîntului expropriat constituind o rezervă de stat. Datorită faptului că legea reformei agrare prevedea ca atât exproprierea pămîntului cit și improprietarea să se facă fără a se ține seama de naționalitate, s-a întărit unitatea de luptă a oamenilor muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare cu poporul român. Alături de țărani români, 90.597 de țărani maghiari, sîrbi și de alte naționalități, fără pămînt sau cu pămînt puțin, au primit aproximativ 150.000 de hectare. Suprafața totală a pămîntului cu care fuseseră improprietăriți țărănimea de către regimul democrat se aprecia la 32 miliarde de lei, sumă aproape egală cu un buget anual de stat al României dinainte de război.

Reacțiunea prevestea că agricultura României va da faliment fără „princepsa“ și „spiritul de organizare“ al marilor proprietari. Se și acționează, de altfel, pentru ca asemenea „prevestiri“ să se împlinescă. Formele sabotajului în domeniul agricol sînt numeroase. Însă una aminteste de un procedeu mai vechi. În județul Tulcea, fuseseră expropriate în 1921 circa 34.000 de hectare dar vreo trei sferturi din hotărîrile de expropriere fuseseră atacate în justiție de vechii proprietari și, pe cîi ocolite, o însemnată parte din contestații intruniseră hotărîri de admitere. Într-un interval de aproape 20 de ani, din cei 18.000 de îndreptări la improprietare au primit pămînt doar

11.122 de locuitori. Procese pe care în mod provocator foștii proprietari le întentează țărănilor improprietăriți apar și după reforma agrară din 1945. În comuna Verești din județul Ilfov, de exemplu, un fost moșier dă în judecată 200 de țărani și pune ca martori alți 300, purtînd pe la instanțele judiciare, în plină campanie de însămînțări, o mare parte din sat. Consolidarea reformei agrare avea aceeași importanță cit și actul însuși al reformei.

Prima campanie agricolă în care țărănimea își lucra pămînturile proprii era, totodată, prima campanie agricolă efectuată de guvernul democrat și avea, de aceea, o mare importanță politică. În aceste împrejurări, Comitetul Central al P.C.R. aprecia că efectuarea însămînțărilor trebuia considerată drept una dintre sarcinile principale ale partidului comunist, ale clasei muncitoare și tuturor forțelor democratice. Înțelegînd importanța politică și economică a acestei acțiuni, muncitorii au răspuns cu însuflețire chemării lansate de partidul comunist. Suprafața însămînțată în primăvara anului 1945 a fost de 7.767.010 hectare, față de cele 6.823.605 hectare însămînțate în campania de primăvară a anului 1939.

Înfăptuită pe cale revoluționară de ineseși masele țărănești, sprijinite de clasa muncitoare și conduse de Partidul Comunist Român, reforma agrară a contribuit la făurirea alianței muncitorești-țărănești, a activității și ridicată pe o treaptă superioară participarea țărănimii la viața politică a țării, în cadrul uriașei opere de reconstrucție, de edificare a societății noi.

În acele timpuri fierbinți, o inimă tinărbătea pentru viitorul patriei, pentru libertatea și fericirea poporului român.

Scena de la Columna Libertății

Zilele de foc ale Ploieștiului

În primele ore ale zilei de 24 august, gărziile muncitorești au ocupat toate rafinăriile, dezarmînd paza militară hitleristă. În a doua fază a evenimentelor, adică în zilele cuprinse între 24-31 august, trupele române au împiedicat pătrunderea în Ploiești a inamicului, l-au atacat permanent și l-au obligat în cele din urmă să accepte retragerea, după ce în prealabil l-au dezarmat.

„Greul cel mare, relatează locotenent-colonelul în rezervă Ilie Părvu, avea să înceapă în seara zilei de 31 august, cam pe la orele 18,30. Folosind tunuri, mitraliere și armament de pe un tren blindat dislocat în stația C.F.R. Găgeni, trupele hitleriste au declanșat un atac furibund asupra subunităților de infanterie și asupra bateriei noastre. Lovitura se dădea mai ales în amplasamentul secției II de 37 mm a bateriei. M-am deplasat rapid într-acolo cu o grupă de ostași și 2 mitraliere. La cele trei tunuri ale secției au trecut trei oameni, subsemnați, comandantul secției, adică sublocotenentul Oleg Petrovici, și furierul bateriei, sergentul Mihai Lesnic. Deci, la fiecare tun cite un singur om îndeplinind funcțiile de încărcător, ochitor și trăgător. Ceilalți ostași, cu cele 2 mitraliere, s-au amplasat în fața tunurilor.

După un duel de artilerie de aproape 4 ore, răsărit luna. Vizibilitatea s-a îmbunătățit și am putut efectua trageri directe cu proiectile explozive, trasoare și antitanc. Au fost incendiate mai multe autovehicule, iar peste aproximativ 2 ore, cam pe la miezul nopții, a fost incendiat trenul blindat care a început să ardă ca o torță. Pe la orele 4,30-5,00, în fața noastră, la aproximativ 150 de metri, a apărut o coloană de mașini. Am tras asupra ei fără o clipă de răgaz. Au fost distruse, în total, la acel atac, 5-6 autovehicule. În acest timp, secția II a bateriei, cea de 20 mm, comandată de locotenentul Francisc Schla-panski, veteran din primul război mon-

dial, a executat trageri directe asupra trupelor hitleriste, cauzîndu-le pierderi foarte mari. Către orele 6,00, ne-au atacat 4 tancuri care au deschis focul. Am ripostat și, după un scurt dar violent duel, trei tancuri au fost incendiate, celalalt fugind în pădurea Păulești. Deplasîndu-mă spre secția II de 20 mm, am fost din nou atacați de 3 autovehicule încărcate cu soldați hitleristi. Avea să fie ultima luptă la capatul căreia toate cele 3 autovehicule au fost incendiate. La cei amînțiți pînă acum așa mai adăuga și pe sergentul major Constantin Măcesanu, sau pe soldații Gheorghe Rusu și Nicolae Vărzaru. Pe cîmpul dintre comuna Țința și linia ferată Buda - Slănic, unde am fost noi amplasați, s-au găsit citeva sute de autovehicule distruse, peste 1.000 de mitraliere, tunuri A.A. de toate calibrele, diverse alte arme. Cîmpul era plin de morți. Au fost luați 50-60 de prizonieri, ofițeri, subofițeri, soldați. Bateria noastră a avut 3 morți și 7 răniți.“

Tot în partea de nord a orașului, aproximativ între rafinăriile Xenia și Vega, cam în aceeași zonă cu bateria 150 A.A., au luptat, ca subunități de infanterie, și soldații companiei a II-a din Batalionul 2 de instrucție, Regimentul 7 Dorobanți, companie condusă de locotenentul Eugen Lemnaru. Misiunea cea mai dificilă a avut-o plutonul comandat de sublocotenentul Tudor Popescu, pluton care, deși era alcătuit din recruți ce nu-si terminaseră perioada de instrucție, a luptat cu un eroism neclintit, stăvîlind puhoaiete de asalturi prin care trupele hitleriste căutau să intre în Ploiești. Rănit la ambele picioare, își aduce aminte soldatul Sterian Stănescu, sublocotenentul Tudor Popescu m-a trimis după întărirea la garnizoană. Misiune grea, deoarece trebuia să trec prin posturile germane. Am plecat împreună cu soldatul Dumitru Lucan, care a murit pe drum, în brațele mele, împușcat de dușman. După multe peripeții, am ajuns la garnizoană, de unde

m-am reîntors în pozițiile noastre însoțit de compania de branduri comandată de sublocotenentul Petre Nicolaescu, plus o baterie de 6 tunuri de 20 mm comandată de locotenentul Moise Marin, care mai apoi avea să cadă în Tatra. După o luptă destul de scurtă, dar violentă, hitleristii s-au retras. Cele 6 tunuri ale locotenentului Moise Marin au făcut ravagii nu numai asupra dușmanului care se retrăgea spre pădurea Păulești, ci și asupra unui tren blindat care staționa în gara C.F.R. Găgeni.“

Din cele două relatări de pînă acum, cititorul a reținut că în acele zile, în Ploiești, își făcuse apariția și un tren blindat. Multă vreme s-a crezut că n-ar fi fost vorba de un tren blindat în adevăratul sens al cuvîntului. Iată însă ce se afirmă într-un raport german: „A fost bună cooperarea dintre A.A. și trenul blindat nr. 71 I/R.A. 304“.

După cum reiese din declarațiile celor doi interlocutori, trenul blindat a suferit în gara C.F.R. Găgeni loviturile de artilerie ale bateriei 150 A.A. și ale tunurilor comandate de locotenentul Moise Marin. Mai mult decît atât, cercetările ulterioare au stabilit că trenul blindat s-a învîrțit o zi întreagă în jurul Ploieștiului, nereușind să intre în gările principale și în acest sens un merit principal l-au avut, desigur, cefeștii din Ploiești, care l-au deturnat mereu în alte direcții. Pînă la urmă, un grup de cefești a pus la cale și a realizat un plan de deraiere a trenului, eveniment care a avut loc lângă Comarnic. A fost o acțiune extrem de riscantă la care și-au adus contribuția inginerul Aurel Zănescu, din cadrul Direcției Tracțiunii, și inginerul Dimitrie Georgescu, din cadrul Direcției Mișcare. Se cuvîne să-l menționăm, la loc de cinste, pe fochistul Grigore Stelian, care și-a pierdut viața în această acțiune, precum și pe mecanicul de locomotivă Vasile Cazan care a deraiat locomotiva ce tracta trenul.

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. II)

dependența țării, pentru progresul ei economico-social. Se poate spune că acest act de importanță istorică crucială pentru România a deschis calea nu numai a eliberării definitive a patriei noastre de sub jugul dominației străine și a eliberării sociale a maselor, dar și a unei ere noi, de făurire a celei mai înaintate orînduri — orînduirea socialistă — în care poporul este deplin stăpîn pe destinele sale și merge ferm înainte spre comunism!“.

În cadrul acțiunilor de pregătire a declanșării insurecției, partidul comunist a acordat o atenție deosebită mobilizării forțelor proprii, dezvoltării legăturilor cu organizațiile și partidele din Frontul Patriotic Antihitlerist, din Blocul Național-Democratic, cu cercurile Palatului, uzînd totodată de întreaga sa influență pentru a atrage de partea forțelor patriotice și antifasciste un număr apreciabil de generali și ofițeri superiori cu vederi progresiste. Obiectivul imediat: cucerirea celor mai importante puncte strategice, a Capitalei și a Văii Prahovei, pentru zădărnicierea posibilităților de reacție ale trupelor germane concentrate cu deosebire în aceste două perimetre. Eventuale zone de repliere: Oltenia și Banatul, aflate în vecinătatea teritoriilor libere controlate de partizanii jugoslavi. Scopuri propuse în primă instanță: dejucarea planurilor întocmite cu prilejul vizitei făcute de Ion Antonescu lui Hitler, la începutul lunii august 1944, de organizare a zonelor de rezistență împotriva ofensivei sovietice în Carpații Răsăriteni și pe linia fortificată dintre curbura Carpaților și cotul Dunării maritime.

La 6 iunie 1944, trupele americane, britanice și franceze debarcă în Normandia, deschizînd cel de-al doilea front antifascist de pe continentul european. La 20 august 1944 se declanșează ofensiva armatei sovietice în sectorul Iași-Chișinău, destinat să zdrobească Grupul de armate germane Ucraina-Sud. Se intensifică bombardamentele aeriene americane și engleze asupra nodurilor de cale ferată și a regiunilor petrolifere din România. La București, în cadrul ședinței organizate la Palat din inițiativa partidului comunist, în noaptea dinspre 21 spre 22 august, momentul declanșării insurecției este stabilit pentru ziua de 26 august.

În seara zilei de 22 august, întors de pe front, Ion Antonescu convoacă ultima ședință a Consiliului de Miniștri, în care se preconizează măsuri practice de organizare a rezistenței împotriva armatei sovietice, evacuarea instituțiilor centrale, militare și civile din București, statornicirea noului punct de comandă în Transilvania, în apropiere de Sighișoara.

Devansarea clipei intrării în acțiune a forțelor patriotice, în aceste condiții, devenea un deziderat imperios. În jurul orei 17, la 23 august 1944, sînt arestați la palat Ion și Mihai Antonescu, și apoi, rînd pe rînd, alți membri ai guvernului dictatorial. În aceeași noapte, arestații sînt transportați spre o reședință secretă a partidului comunist din cartierul Vatra Luminoasă. În după-amiaza zilei de 23 august, întregul dispozitiv al insurecției este pus în mișcare. La orele 18, conform planului stabilit, generalul Iosif Teodorescu, noul șef al Comandamentului Militar al Capitalei, alertează unitățile din București și, pînă la orele 24, militarii români și formațiunile patriotice preiau paza instituțiilor centrale și a punctelor strategice din Capitală, blocînd totodată obiectivele hitleriste.

În seara aceleiași zile, la orele 22, începe radiodifuzarea Proclamației regelui, întocmită de comunisti, cu asentimentul organizațiilor și partidelor care alcătuiau Blocul Național-Democratic. „Dictatura — consemna Proclamația — a luat sfîrșit și cu ea încetează toate asupririle... Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotarele impuse, prin actul nedrept de la Viena, pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină...“

Și evenimentele se precipită: sînt dezarmați și luați prizonieri soldații și ofițerii germani întîlniți în oraș și încartiruiți în case particulare; preiau paza întreprinderilor petroliere muncitorii și ostașii din Ploiești; patru batalioane de grăniceri comandate de colonelul Nistor Teodorescu, în nordul Moldovei, atacă susținut trupele Diviziei 3 munte germane; toate unitățile armatei și jandmeriei, din ordinul generalului Gheorghe Mihail, iau măsuri eficiente de acoperire a frontierelor, mai cu seamă a liniei de demarcație vremelnice din Podișul Transilvaniei.

Tot în seara zilei de 23 august se formează noul guvern, în care, pentru prima dată în istoria țării era reprezentat și Partidul Comunist. În noaptea de 23 spre 24 august este elaborată și declara-

(Continuare în pag. IV)

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ.

ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. III)

ția prin care partidul comunist enunța principiile participării sale la noul guvern: „Încheierea imediată a armistițiului, scoaterea României din Axă și curățirea teritoriului românesc de ocupația hitleristă, instaurarea unui regim de drepturi și libertăți publice...” Este dată publicității și declarația guvernului prezidat de Constantin Sănătescu: „Regimul politic pe care îl vom înfăptui va fi un regim democratic, în care libertățile publice și drepturile cetățenești vor fi garantate și respectate”. În acest context este promulgat și decretul pentru desființarea lagărelor de concentrare și eliberarea tuturor deținuților comunisti și antifascisti.

Declanșarea insurecției i-a luat pe germani prin surprindere. Prima reacție: Hitler ordonă generalului Hans Friessner, noul comandant al Grupului german de armate Ucraina-Sud, măsuri severe de represalii, mergind până la instalarea unui nou guvern prohitlerist. În contrarietate, regele Mihai îl convoacă pe baronul Manfred von Killinger la Palat și-i comunică dorința ca toate trupele germane să se retragă fără incidente din România. În cadrul discuțiilor contradictorii care se poartă la sediul misiunii diplomatice germane, prevalează opinia generalului de aviație german Alfred Gerstenberg, care susținea începerea neînfrizată a represaliilor. La ora 2 noaptea, șeful noului guvern român ordonă continuarea ostilităților, iar la 24 august, orele 4 dimineața, sunt atacate obiectivele germane din București. În aceeași dimineață, locotenent-colonelul Ștefan Niculescu este trimis pe calea aerului la Ankara, spre a expune reprezentanților puterilor aliate cursul evenimentelor din România. În țară, operațiunile militare ale armatei și formațiunilor de luptă patriotice, întreprinse împotriva ocupanților germani, se intensifică, iau amploare.

Trupele românești din Moldova deschid breșe largi în frontul de est, fie alăturându-se acțiunilor antigermane, fie retrăgându-se spre zonele de concentrare stabilite din timp. Dramatice, de-a dreptul eroice au fost momentele desprinderii de inamic a trupelor intercalate între marile unități germane.

La 24 august, orele 6 dimineața, se consumă prima încercare a forțelor germane din afara Bucureștilor de a pătrunde în Capitală, dinspre nord. Atacul, respins, este reluat la 10 dimineața, cu un puternic sprijin de aviație. Bombardamentele efectuate de hitleristi asupra Capitalei afectează Teatrul National, Ateneul Român și alte edificii publice. Se înregistrează numeroși morți și răniți din rândurile populației civile.

În ciuda valului de foc abătut asupra ei, viața Capitalei continuă să pulseze, mai cu seamă datorită abnegației muncitorilor din sectoarele cheie ale marelui oraș. Spre sfârșitul zilei de 25 august și în dimineața zilei următoare au fost lichidate și ultimele puncte de rezistență germane din București. Șirurile lungi de prizonieri, printre care numeroși generali și ofițeri superiori, defilau în tăcere sub privirile unui popor ce îndurase cel mai pustiitor război din întreaga sa existență. De acum, centrul de greutate al luptelor se mută în pădurile din nordul orașului, în jurul aerodromurilor, în spațiul dintre București și Ploiești.

Generalii Alfred Gerstenberg, șeful Misiunii militare aeriene germane în România, și Rainer Stabel, trimis special al lui Hitler de la Varșovia, specialist în reprimarea insurecțiilor, comandau în această zonă o puternică grupare de trupe, care tentase încă din dimineața zilei de 24 august să ocupe pistele de aviație din nord-estul Capitalei. La 27 august, în urma atacurilor hotărâte ale militarilor români, situația acestei grupări devenise precară și, neputând conta pe sosirea unor întăriri eficiente, efectivul ei de 1500 oameni îmbarcați în aproximativ 200 mașini încearcă să se retragă spre nord, spre Ploiești. Coloana lor este surprinsă și dezarmată, în apropiere de Gherghita, de trupe ale Armatei 4 române, retrase de pe frontul din Moldova și aflate în curs de afluire spre Tirgoviste, de unde urmau să treacă în Transilvania.

Bilanțul insurecției din nou se dovedea favorabil forțelor ce o declanșaseră: numai în luptele din București și împrejurimi au fost capturați 6785 soldați și ofițeri germani. La 30 august, o grupă a Formațiunilor de luptă patriotice recunoaște printre prizonierii ei un trofeu de soi: generalul de cavalerie Erik Hansen, care intruse de la bun început caracterul și amploarea insurecției. „Noul guvern român trebuie să fie luat în serios — îl informa acesta pe Hans Friessner, la 24 august 1944. Nu trebuie să se creeze iluzia că este vorba doar de o mică clică de trădători. El are în spate întregul popor român și, în special, întregul corp de generali”.

(Continuare în pag. V)

Trepte spre ziua de azi

De-aș fi fost reporterul naționalizării

Precum am și fost. Dovedesc cu carnele profesiei. Dar nu tocmai atunci, ci ceva mai târziu, prin deceniul opt. Fapt care nu m-a împiedicat să consemnez ceea ce, de exemplu...

● Mi s-a răspuns la întrebarea cum arăta cartierul dumneavoastră înainte de 11 iunie 1948? Așa: 1. „Rețeaua de transport — Un tractor «Hanomag» cu două remorci care te luau din barieră și te tirau printre cocioabe și prin gropi până în fața la Malaxa. 2. Rețeaua de apă — două cisteme, una pe strada Vișoara, iar alta pe strada Elena Teodorescu. Cei cu oarecare dare de mină erau serviți la poartă de către nea Iancu sacagiul... 3. Rețeaua comercială. Firme — «la Nae brutarul»; «la Ștefan măcelarul»; «la Jenică birt»; «la Aristide bufet»; «la Frunzescu restaurant volant dăm și pe datorie». În plus: vinzătorii de ceai, de goșoi și de cirnăți și telalii din fața uzinelor domnului Malaxa. În pauza de prinz puteai leși la poartă și minca unde doreai: pe iarbă ori în zloată — după anotimp. 4. Rețeaua sanitară — Îți luai copiii în circă și plecai după un doctor, în centru, dacă aveai cu ce-l plăti. 5. Timpul liber — Ți-l petreceai după caz. Aveai de lucru? N-aveai timp liber. N-aveai de lucru? Pierdeai timpul ca să cauți. Duminica mai mergeam la horă, în groapă, cam pe unde este acum patinoarul artificial. Acolo se organizau și «Moșii». 6. Legea — Depinde unde te aflai. În uzină încă mai domnea legea patronului și a oamenilor lui. Afară încă își mai făceau de cap cei din banda lui Solea cuțitarul. „Răspunsurile le-am primit de la: Nenciu Dumitru, lăcătuș la «Republica», Alecu Tănase, maestrul la secția cazangerie a Uzinelor «23 August», și Aurica Tudorache, casnică, soția lui Alexandru Tudorache, lăcătuș energetic la «Republica». Tustrei locuiesc demult și dincolo de barieră. (Dacă cele de mai sus le-aș fi consemnat pe viu, atunci declar pe propria-mi răspundere că oricât de mult bine doresc eu oamenilor n-aș fi îndrăznit să imaginez binele pe care-l trăiesc astăzi foștii locuitori ai Vergului și ai Bălții. Spre convingere vă invit să dați o raită pe Bulevardul Muncii din București.)

● La arhiva uzinei am găsit o fotografie. Cineva a avut fericita inspirație ca atunci, în dimineața zilei de 11 iunie 1948, să immortalizeze momentul într-unul dintre ateliere. Am arătat-o unui grup de muncitori aflați la sediul comitetului sindicatului: simplarul Gheorghe Vlad, rectificatorul Dumitru Balica, controlorul de calitate Dumitru Zamfir. De la „metrologie” împrumutam o lupă și examinăm cu toții, atent, vechea imagine. O junglă de curele de transmisie (strungurile acționate astfel erau foarte plastice denumite... cu hături). Pe lângă peretii coșcoviți, bancurile de lucru cu menghinele.

Oamenii — toți cu fața la fotograf: foarte mulți copii — ucenicii. Fără bocanci prin span... „Asta, primul, cu picioarele goale, dar cu șapca pe cap este Nicolae Șurdu. Celălalt la fel de spulcuit este Alexandru Tața. Știu când a fost făcută poza, am fost acolo. Îndreptam axa de la o batoză. Uită-mă, asta-s! — îmi arată rectificatorul Dumitru Balica. Eh, aveam 20 de ani. Au trecut... Bine cel puțin că-n favoarea noastră. Arătați-le poza și altora. S-a muncit mult până s-a ajuns la condițiile de astăzi. Nu muncă, luptă a fost. Nu întâmplător fabricuțele care prin comasare au format mai târziu uzina noastră — Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova! — n.r. — au fost numite cindva «Dezrobirea» și «Lupta». Naționalizarea ne-a dezrobit din „lădă” lui Brățășanu” — cocseria fostului patron, iar rezultatele de azi sint consecințele luptei”. Ce s-ar fi întâmplat în România fără acel 11 iunie 1948? În primul rînd și sigur n-ar fi existat uriașele armate ale inimilor accelerate de efort și pulsind sub ecusoanele industriei. N-ar fi existat setea de alb, nemaipomenita setea de oameni-de-omenie. Călea spre un astfel de scop trece prin satisfacția muncii. Pentru că munca este mijlocul, nu scopul. „Am hotărît! În faptulm!” — nu-s interjecțiile unor demagogi, ci stări de spirit și de decizie ale unor întregi colectivități ale muncii. Cine a hotărît așa? Ei — urmașii celor care au preluat la 11 iunie 1948 soarta producției țării în miinile proprii. Ei — adunarea generală a oamenii-

lor muncii. Ei — consiliul oamenilor n. cii. Aceștia hotărăsc de jos și pînă în sus. Nu cu vorbe, ci cu fapte. Atunci, Ștefan Gheorghită era șeful strungar la Industria Sirmif. Acum inginer și deputat în Marea Adunare Națională. Cuvîntul lui este acolo cuvîntul celor pe care-i reprezintă — laminorul brăileni. Șeful de echipă Spiridon Băl laminorist, este membru în Consiliul Național al Oamenilor Muncii. Maistrul sile Ionascu face parte din conducerea Centralei industriale de prelucrări metalurgice. Lazăr Iftode și Constantin reea, ambii laminoristi, sint în consiliul oamenilor muncii din întreprindere. fel strungar Ștefan Răhăianu, electricianul Ionel Gurgu, maistrul Albu Sir Repet: Aceștia-s fapte, nu vorbe. fapte care înseamnă probitate muncitorească, conducere muncitorească, de creație muncitorească. Sint faptele și oamenii obișnuiți care s-au remarcat muncă. Oameni ca aceștia l-au detru pe Cronos și au evadat în viitor. Tri intens timpul s-au deprins a vedea pe el, la jaloanele dinspre care vine, înd dînd către zările unde vor să-l d. Muncitori care au înlocuit secunde pieritoare cu fapte ridicînd terro proaspete succesele, replicîndu-ne i exemple că se poate. Ei au angajat ținea în competiție cu timpul și au cîștig de cauză acțiunii. Prieteni și c manii ai duratei au asigurat spor de vi Nouă și lor.

Scene de pe Columna Libertății

La 30 kilometri de frontiera dictatului de la Viena

● Un focar important de lupte se creează la extremitatea estică a dispozitivului Armatei 1 — în zona Brașov ● Pînă la granița cu Ungaria horthystă sint numai 30 km și prin oraș trece cea mai importantă comunicație ce străbate Carpații Meridionali ● În ziua de 23 august, o importantă grupare inamică se află pe Valea Prahovei încercînd să ia sub control această comunicație ● Hitleriștii ocupă principalele instituții din oraș ● Trupele fasciste din zona Sfintu Gheorghe se pregătesc să asigure prin Brașov joncțiunea cu grupările militare în retragere din zona Intorsura Buzăului—Valea Prahovei ● Misiunea de acțiune în zona Brașov revine Corpului de munte de sub comanda generalului Ion Dumitrache ● Corpul de munte trebuie să facă față în toate direcțiile, întrucît, paralel cu luptele pentru nimicirea trupelor hitleriste dislocate în zona Brașov și a celor ce veneau de dincolo de munți, trebuie să aibă dispozitivul îndreptat spre nord, pentru a zădărnici eventualele încercări ale inamicului de pătrundere peste frontiera dictatului de la Viena ● În noaptea de 23 august sint ocupate și puse sub pază instituțiile de stat, Palatul telefoanelor, de unde sint luați 42 de prizonieri germani, sint întărite găzile de la întreprinderile industriale, fabricile de armament și muniție, postul de radio Bod și alte obiective. Sint organizate puncte de foc în diferite sectoare ale orașului. Numărul patrulelor și al posturilor fixe din oraș este dublat și se trece la controlul vehiculelor de toate categoriile ● Se emite ordinul general de operații nr 1 ● O formațiune de circa 50—60 de hitleristi înconjoară Palatul telefoanelor și o altă formațiune — posta ● Cuiburi de rezistență alcătuite din 5—6 ostași apar la încrucișări de drumuri ● Alte unități fasciste ocupă înălțimile din jurul Brașovului ● Pe dealul Warthe sint organizate puncte de sprijin ● Un divizion inamic de artilerie antiaeriană deschide foc asupra orașului de la

liziara dinspre Sinpetru ● Gara Brașov este, de asemenea, ocupată ● Urmează găurile Prejmer, Hărman și aerodromul Ghimbav ● De la Făgăraș sint aduse în sprijin alte unități fasciste ● Acțiunea de zdrobire a inamicului și de eliberare a punctelor ocupate începe din zona de nord a orașului ● În ziua de 25 august o companie din Batalionul 3 vînători de munte ocupă prin lupte aeroporturile Brașov și Ghimbav, capturînd avioane întoarse din misiune și personal de aviație ● Trupele militare primesc sprijinul oamenilor muncii din oraș ● Ofițeri ai armatei de uscat hitleriste, care izbucniseră să se strecoare din București pînă la Brașov, sint dezarmați și duși la Craiova, unde sint internați în lagăr ● Acțiuni energice ale militarilor sprijiniți de forțele patriotice împotriva nucleelor de rezistență inamică ● Grupurile de rezistență de la încrucișările de drumuri se retrag ● Sint nimicite, cu ajutorul populației, rezistențele organizate în case și alte locuri ● Către orele 11, grupurile de rezistență în retragere părăsesc localitatea și se îndreaptă spre Prejmer ● În sear aceleiași zile orașul este complet sub stăpînirea forțelor patriotice și militare ● Corpul de munte trece la acțiunea îndreptată împotriva trupelor fasciste din împrejurimi ● Postul de radio Bod este atacat prin surprindere de cîteva camioane de hitleristi, avînd și tunuri de însoțire ● Comandantul subunității de pază este sechestrat și folosit de inamic ca ostatic pentru a obliga ostașii baricadați înăuntru să se predea ● Sublocotenentul Sebastian Rădulescu își avertizează camaradul să se culce la pămînt și, sub focul năpraznic declanșat concomitent, comandantul reușește să se salveze și să conducă mai departe operațiunea ● Lupta durează cîteva ore ● Către seară, hitleristii sint încercuți de o subunitate de vînători de munte și obligați să se predea ● Un ajutor prețios în apărarea postului de radio este dat de un grup de ti-

neri din comuna Bod, cu care prilej est grav rănit Ion Lăcătuș, în vîrstă de 1 ani ● La Tohanu Vechi, 57 de lucrători organizează o baterie de artilerie și pornesc spre zona de operații, spre surprinderea ostașilor aflați pe malul sfîng a Oltului care vād venind în sprijinul lotunuri minuite de civili ● În luptele de la 29 august cadenta tragerilor este atît de intensă încît țevile tunurilor se înroșesc ● Muncitorii uzinei brașovene „As tra” trimit tunuri noi ● Sprijiniți de artileria civililor, ostașii români apără orașul și mențin pozițiile în acest sector pînă cîntînc sînt preluade de alte unități ● Cei 57 de civili din bateria de artilerie muncitorească sint citați prin ordin de zi pe armată ● Trupe germane în retragere prin Intorsura Buzăului sint dezarmate de trupele noastre în comuna Tellu ● În această acțiune participă grupuri de tineri înarmați de grăniceri ● O a-doua coloană hitleristă ajunsă la marginea comună este stopată de locuitorii care comunică nemților că în comună se află o armată de peste o mie de oameni ● A doua zi ostașii și tinerii patrioți aruncă în aer cîntînc în calca coloanei inamică ● Ostașii și locuitorii înarmați, întîmpînîndu cu foc coloana germană, provocîndu-i numeroase pierderi și obligînd-o să se retragă ● Grupurile de patrioți, împreună cu ostașii, urmăresc grupurile în retragere și fac numeroși prizonieri ● Pentru faptele de vitejie săvîrșite în luptele de la Tellu, mulți tineri, printre care Iancu Hillohe, Gheorghe Șerban și Ioan Nistor, au fost decorați cu medalii de război ● În comuna Dobrițiu, Gheorghe Olaru în vîrstă de 20 de ani, printr-o acțiune personală, dezarmează 17 fasciști ● Locuitorii ai comunelor prin care trupele germane trec în retragere capturează zeci de ostași și ofițeri ● La 30 august are loc prima acțiune ofensivă a trupelor române, ocupînd prin lupte înălțimi ce aveau să constituie ulterior bune baze de pornire.

apte spre ziua de azi

Republica, un nume al suveranității poporului, în nume al democrației noastre de fiecare zi

În 1947, Nicolae Vasu abia ieșise din lescentă. A avea 21 de ani și era strună la Uzinele „Lemaitre”. Nu știa dacă a la mai mult decât să nu fie conce- pentru a-și putea câștiga existența. pentru el atunci suprema demnitate. istoria îi croiește curind alt destin. primul rind munceste. și devine primul muncitor Erou al Muncii Socialiste România. În al doilea rind, munceste interesează ce se petrece și dincolo poarta casei sale și de poarta uzinei și, munceste la refacerea orașului după boi, și devine deputat în Parlamentul i, deputat în Marea Adunare Națio-ă. Învață și devine inginer, conduce devine director al fostelor uzine olf”, ceea ce este și astăzi la Intren-rea „Steaua roșie”. ...În 1947, Viria Bolocan era încă un copil de 12 intr-unul din satele românești devas- de război, secetă, foamete. De- muncitoare textilistă, este trisă să învețe mai departe, pe nii statului, și ajunge maistru, teh-ian, președinta comitetului sindicatu- din întreprinderea textilă „7 Noieme-” din Capitală, devine unul dintre ce conduc și decid în toate proble- le fabricii, în cea mai nouă calitate a de membră în consiliul oamenilor nții din unitate, decide și conduce in te problemele economice românești în mai noua calitate a sa de membră în nsiliul Național al Oamenilor Muncii. n 1947, platforma industrială a elec- nției nu exista în București. Zilnic, în tforma industrială Pipera intră astăzi populație de peste 15 000 muncitori, unicii, ingineri, cercetători. Media de stă a muncitorilor nu depășește 25 de i, ei au cel puțin treapta întâi de eu, cei mai mulți având liceul termi- t, de 12 clase. Și dintre ei mai mult jumătate sînt femei. Generațiile fe- mine ale electronicii fiind un alt punc- sibil al reflecțiilor noastre despre ublica noastră.

Așadar, cînd reflectăm la ceea ce în- amnă ea în viața tuturor românilor, tem porni de la viața fiecăruia dintre i, de la destine individuale și vom găsi desigur marile ei valori, marile adevăruri.

Printre primele mari acte poli- e inițiate și conduse de către Partidul omunist Român, ca moment și fapt oric necesar în continuarea revoluției, cepute la 23 August 1944, a fost pro- amarea, la 30 Decembrie 1947, a Repu- icii. Nu orice fel de republică. Repu- ica Populară Română, Republica noastră parcurs etape istorice și salturi istorice. egic, necesar, tot ca un act politic, ur- înd o acumulare dialectică de cantități

sociale, ea a devenit Republica Socialistă România, marcînd o altă treaptă calita- tiv superioară a valorilor ei, o treaptă calitativ superioară a Participării po- porului la întreaga viață și treburile statului. O participare tot mai amplă pe orizontala populației, deci numeric, și pe verticala ei, conținutul fiind tot mai de substanță. Idealurile națiunii regăsiindu-se și contopindu-se cu marile Programe ale dezvoltării, ale devenirii României, jalona- te de către Partidul Comunist Român. Intrat în natura vieții noastre de fiecare zi, aproape că nici nu mai vorbim astăzi despre un drept fundamental pe care ni l-a dat și ni-l asigură Republica noas- tră și prin intermediul căruia ne impli- nim în primul rind, și în supremul rind, actul participării — Dreptul la muncă. Nu mai vorbim, aproape nu-l mai în- scriem între cifrele indicative ale dezvoltării țării — nici de Dreptul la învățătură, intrat și el în reflexele noastre de civili- zatie. Vorbim, în schimb, despre învă- țămîntul general, obligatoriu și gratuit de 10 clase, pînă la treapta a doua de liceu, despre faptul că toate, dar absolut toate generațiile după 23 August 1944 posedă cel puțin 7 clase și că la sfîrșitul lui 1990 învățămîntul obligatoriu va fi de 12 clase. Nu mai vorbim, doar îl exercităm ca pe orice exercițiu sau gest social, nici despre Dreptul de a alege și de a fi ales în toate treptele și forurile

de conducere ale statului, ale activității economice, sociale, culturale. Ceea ce exprimă, în fapt, primul act al Parti- pării, care evaluează cel mai exact ni- velul Democrației dintr-un stat. 56 855 cetățeni ai României, de toate profesiile, vîrstele majore și naționalitățile, sînt de- putați aleși în consiliile populare jude- țene, orășenești, comunale. Aproape 35 la sută sînt femei, condiția lor fiind ia- răși, astăzi la noi, un etalon de înălți- me, al stării de Echitate, de Egalitate, al șanselor egale de realizare umană, deci al stării Democrației. Ca și procentul de 10 la sută pe care îl dețin deputații-re- prezentanți ai minorităților naționale care trăiesc pe teritoriul României, co- respunzător proporțional cu numărul acestora. Probind mereu identita- tea dintre interesele națiunii, și actele politice ale partidului nostru. 150 000 ce- tățeni, în covârșitoarea lor majoritate oameni din sectoarele producției mate- riale, fac parte din consiliile oamenilor muncii care conduc direct întreprinderi și centrale economice. Dacă lor le adă- găm pe cele citeva sute de mii care ac- tivează în echipele de control ale oame- nilor muncii, pe cei din comitetele de cetățeni, din comisiile lărgite pe proble- me ale comitetelor de partid și ale con- siliilor populare, numărul e aproape egal cu al populației adulte, al forței de mun- că active a României.

Scene de pe Columna Libertății

Supraviețuitor la Oarba de Mureș

Una dintre cele mai grele lupte pe te- oriul României s-a dat la Oarba de ureș. Aici au murit peste 11 000 de mâni. Unul dintre supraviețuitorii de unci, învățătorul Vasile Pop, povestin- i-ne viața, în urmă cu mai mulți ani s-a relatat și episodul luptelor de ar- ba de Mureș. Reluăm acest frag- ent:

„...A urmat un măcel cum nu se poa- e descrie. Nu știai ce se întimplă. În- o luptă mori sau supraviețuiești. Habar -ai ce se petrece. Atacam de cinci-sase ri pe zi. Atacam și noaptea. Atacam con- nuu. Incepea pregătirea de artilerie, se ermina pregătirea de artilerie, atacam. oi eram în cîmp deschis, inamicul ocu- a versantul de dincolo de Mureș. Întă- ituri. Fortificații. Pe dealul din față — ranșeele. Ne lăsau să ne apropiem la 20 e metri și abia atunci deschideau focul. mi amintesc fețele de tineri, ca și mine e atunci, fugind, ținîndu-și arma cu aîna. Ranițele și sacii de merinde bă- îndu-le pulpele. Mureșul și apa ducîndu- le leșurile. O lună de zile aproape, ne- ontenit, pregătirea de artilerie, termina- ca pregătirii de artilerie, atacul, fețele le tineri, miinile ținînd arma, ranițele și acii bătîndu-le pulpele, Mureșul și apa ucîndu-le leșurile.

Pe 9 octombrie, după aproape o lună de ile de cînd ne aflam în fața Mureșului, i fost creată o subunitate de voluntari. Comandantul — un învățător ca și mine — cerut două lucruri: planul la care s-a gîndit să fie aprobat integral; nefiînd ofițer profesionist, să i se dea voluntari dintre învățători.

Am luat mitraliere cit pentru o com-

panie. Branduri. Ordinul era cit se poa- te de limpede. Nu se răspunde la focul inamicului. Fiecare grupă își ocupă di- pozitivul de luptă dincolo de Mureș. Am luat mîncare și muniție pentru trei zile. S-a tras continuu asupra noastră. Con- form ordinului, n-am răspuns. Am trecut Mureșul, ne-am oprit într-o vale îngus- tă și am oprit să hotărîm cum acționăm mai departe. Comandanții de grupă și co- mandantul subunității ne-am constituit într-o grupă de cercetare și am pornit pe versantul dealului spre cea mai apropi- ată casă. A început să latre un ciine și apoi o voce de bătrîn a întrebat: cine-i acolo? Cînd a fost suficient de aproape, i-am spus: soldați români. Moșul s-a bucurat. Cînd am început însă să-l întrebăm ciîi nemîi se află în sat, cine le este comandant și altele, s-a speriat. Credea că sîntem provocatori. Spaima i-a crescut cînd, cerînd voie să vorbească bătrînei, l-am refuzat. Războiul e război, nici noi nu aveam încredere absolută în el. L-am dus la ai noștri. Uite, moșule, i-am arătat, toți ăștia sînt soldați români. Moșul tot mai tremura. Am așezat mitralierele spre sat, cu bătaie pînă la marginea lui. La fel și brandurile. Am mîncat, am băut. Moșul a mîncat și el cu noi.

Grupele s-au desfășurat. Același ordin: nu se răspunde la focul inamicului. Am ocupat pozițiile de luptă. Mitralierele erau în așteptare. Dinspre sat au început să se audă lătrături de ciini care se înteb- țeau. Comandantul nostru a tras o ra- chetă cu stele verzi. Nu știam ce înseam- nă. Mai tirziu numai am aflat că acesta era semnalul prin care anunțam că am

ocupat pozițiile stabilite. Nu cunoșteam efectivele din față. Ciinii lătrau de parcă se luau la întrecere. Nemții aflaseră de venirea noastră și trimiseseră grupe de recunoaștere. În prima încăierare n-am folosit decât grenadele, pentru că inamicul să nu-și dea seama de mărimea efectivului nostru. I-am lăsat să se apropie la 20 de metri depărtare, cum făcuseră și ei cu noi, și am deschis focul. Din spate au început să tragă și brandurile. Apoi — mi- tralierile cu gloanțe trasoare. Gloanțele trasoare fac o impresie înspăimîntătoare și creează o atmosferă sinistă. În acest timp, ai noștri, Regimentul 2 Dorobanți, au trecut Mureșul, fără pregătirea de ar- tilerie obișnuită.

Ce-a urmat este de nedescris: luptele baionetă, strigătele de ura, brandurile, mitralierele, gloanțele trasoare, grenade- le... Am primit ordin să strigăm ura. Tot cîmpul striga ura. Era numai un ura prelung. Și branduri, mitraliere, gloanțe trasoare, grenade... Nemții au crezut că sînt inconjurați. Apoi n-am mai crezut nimic. Ai noștri ajunseseră în sat. Se purtau lupte pentru fiecare casă, pentru fiecare pod, pentru fiecare fîntînă, căpi- ță de fin, și după fiecare se ascundea moartea: un soldat, o mitralieră, o gre- nadă. Se trăgea de peste tot. Se trăgea peste tot. Ardea satul, bubuiau grenade- le, puștile, în zăpăceala aia inamicul a renunțat la artilerie. Și-au luat închiză- toarele și au fugit. Noi aveam însă în- chizătoarele noastre. Le-am montat și...

„Dimineața am fost schimbați de ca- valerie și noi am pornit mai departe spre Ungaria.”

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. IV)

În schimb, baronul Manfred von Killinger, ministrul celui de-al III-lea Reich la București, a preferat sinuciderea. Încă o dată se verifica, la scara istoriei popoare- lor, proverbul conform căruia cine ridică sabia de sabie va pieri.

În zilele următoare se spulberă și nedu- merirea prizonierilor din gruparea de tru- pe Gerstenberg-Stahel. Nu putuseră primi întăriri deoarece forțele germane din ju- rul Ploieștiului și de pe Valea Prahovei erau strîns hărțuite și scoase, subunitate după subunitate, din luptă de muncitori înarmați, de unitățile militare ale Corou- lui 5 teritorial și de Divizia 18 infanterie română, cărora, la 29 august, li se alătura- se o brigadă mecanizată din Armata 6 de tancuri sovietică. Alte mii de prizonieri se alăturau convoaielor de militari ger- mani capturați în București. Încă de la 27 august, se consemna în jurnalul de ope- rațiuni al Grupului de armate german Ucraina-Sud: „Situatia din spatiul Bucu- resti și Ploiesti nu este deloc bună”.

Cu aceeași hotărîre au fost dezarmate trupele germane și în Dobrogea, pînă în scara zilei de 25 august, de către ostasii Diviziei 9 infanterie, care, în plus, au sal- vat de la distrugere instalațiile portuare și întreprinderile Constantei. Sau la Turnu Severin, Virciorova și Orșova, la 26 au- gust, unde de asemenea căile de comu- nicație cu o deosebită importanță strate- gică au fost scoase de sub controlul ger- manilor, care pierd cu acest prilej 3 300 soldați și ofițeri, precum și totalitatea ar- mamentului și a tehnicii de luptă concen- trate în zonă.

„La luptele duse între 23 și 31 august 1944 de forțele insurecționale românești — conchide istoricul citat — au participat 37 de divizii, diferite alte unități și școli militare, 10 regimente de artilerie antiaer- iană, unități de aviație și de marină, de jandarmi, pompieri și premilitari cu un efectiv total de peste 460 000 oameni, pre- cum și numeroase Formațiuni de luptă pa- triotice. Inamicul a suferit pierderi cifrate la peste 5 000 de morți, circa 56 500 prizo- nieri, dintre care 14 generali, 1 224 ofițeri și 4 088 de subofițeri; au fost capturate 222 avioane, 438 de nave fluviale și maritime, numeroase mijloace de transport, precum și alte numeroase mijloace tehnice de război”.

Promptitudinea și devotamentul cu care au acționat armata și Formațiunile de luptă patriotice au îngăduit noului guvern să se concentreze asupra problemelor poli- tice cărora era dator să le afle rezolva- rea, în primul rînd asupra obligațiilor ce decurgeau din noua situație a României și raporturilor ei cu noii aliați.

La 30 și 31 august populația Bucu- restiului eliberat întîmpina primele mari unități sovietice și divizia română de vo- luntari „Tudor Vladimirescu”, iar în pri- mele zile ale lui septembrie Armata 4 ro- mână acoperise linia de demarcație vre- melnică, impusă țării prin Dictatul nedrept de la Viena, în timp ce Armata 1 română se regrupa pe frontiera dintre Munții Apu- seni și Dunăre.

Trecătorile peste Carpați erau libere de orice amenințare a germanilor și armata sovietică avea căile deschise prin Dobro- gea spre Bulgaria și Peninsula Balcanică, prin Cîmpia Română spre țările riverane Dunării și înainte de toate spre Iugoslavia, prin Podisul Transilvaniei spre Ungaria și Cehoslovacia. Germanii erau astfel lipsiți de posibilitatea de a se fortifica pe cre- stele unuia dintre cele mai importante ob- stacole naturale de pe continent.

Semnificației interne a insurecției i se adăuga semnificația ei internațională, care consta cu deosebire în contribuția adusă la răsturnarea definitivă a raportului de forțe în favoarea aliaților antifasciști. În acest fel se explică și amploarea ecoului actului de la 23 August în lumea întreagă.

În Franța, la 24 august, ziarul **Le front national** consemna: „Această știre, care sosește în plină insurecție a Parisului, va umple de bucurie pe luptătorii noștri”. Tot la 24 august își exprima opinia cu privire la evenimentele și cotidianul ameri- can **Christian Science Monitor**: „...pierde- rea României înseamnă dispariția rapidă a tuturor vestigiilor dominației Axei în Balcani. Bulgaria îi va urma, fără îndoială. Apoi, cu ajutorul mareșalului de partizană Iosip Broz (Tito), garnizoanele germane din Grecia și insulele Mării Egee vor fi izolate și lăsate în minile grecilor, care au multe să le spună”. Sobrul ziar londonez **Times**, la 25 august, se referă la efectul tonic pe care îl are insurecția de la Bucu- resti.

Și mărturiile de acest gen se amplifică. În Argentina, în ziarul **La Prensa** din 25

(Continuare în pag. VI)

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. V)

august: „În mod virtual este creată, astfel, o barieră continuă în nordul Balcanilor, care va implica pierderea tuturor forțelor germane din Grecia, Marea Egee și Creta”. În U.R.S.S., în ziarul *Pravda* din 28 august: „Importanța ieșirii României din Axă depășește cadrul României. Presa străină are dreptul să spună că aceasta înseamnă prăbușirea întregului sistem german de apărare în Balcani”. Sau în revista *Voina i rabociei klass* din 1 septembrie 1944: „Distrugea completă a tuturor pozițiilor hitleriste în Balcani — iată adevărata perspectivă a viitorului cel mai apropiat. Or, aceasta înseamnă că, pentru Germania, este pierdută definitiv, în general, întreaga Europă de sud-est”.

Pe plan intern, înainte și după încheierea Convenției de Armistițiu, s-au consumat o serie de acțiuni care confirmau fără putere de tăgadă că drumul ales de România era acela al unei democrații reale. La 24 august, a doua zi după declanșarea insurecției, apărea primul număr legal al ziarului antifascist *România liberă*. La 1 septembrie lua ființă Comisia de organizare a mișcării sindicale unite, având la bază Frontul Unic Muncitoresc. La 5 septembrie, în ședința comună a delegațiilor Uniunii Tineretului Comunist și ai Uniunii Tineretului Socialist s-a hotărât constituirea Frontului Unic de luptă al tineretului comunist și socialist. La 21 septembrie, apărea și primul număr legal al ziarului *Scinteia*, organ central de presă al C.C. al P.C.R., la 26 septembrie era dat publicității Proiectul de platformă a Frontului Național Democrat din România, iar la 8 octombrie s-a desfășurat la București un mare miting prin care peste 100 000 de cetățeni au cerut demisia guvernului cu majoritate reacționară condus de generalul Constantin Sănătescu și instaurarea unui guvern al forțelor democratice.

Reorganizarea activității P.C.R. în condiții de legalitate, creșterea influenței sale în mase se dovedeau a fi factorii dominanți ai vieții politice românești. „Partidul Comunist din România, partid al clasei muncitoare — se spunea în Declarația Comitetului Central al partidului din 24 august — reprezintă interesele întregii colectivități românești, deopotrivă, ale muncitorimii și țărănimii, ale intelectualității și ale tuturor păturilor orășenești, ale întregului popor român, în lupta sa de eliberare națională, în lupta sa pentru câștigarea drepturilor cetățenești și democratice”.

Concomitent desfășurând o neobosită activitate, zecile de mii de membri și simpatizanți care luptaseră în ilegalitate au reunit noi forțe în jurul partidului, care își statornicește în scurt timp organizațiile în toate centrele țării, în majoritatea unităților de producție și instituțiilor culturale. Crearea sindicatelor unice a mărit capacitatea de luptă a clasei muncitoare, a întărit rolul ei conducător în revoluție, astfel încât, cu prilejul marșii adunări sindicale ținute la 24 septembrie, la București, s-a constatat crearea numai pînă la acea dată a 14 sindicate, dintre care cele mai multe numărau zeci de mii de membri. Paralel cu lărgirea și întărirea organizațiilor P.C.R. în mediul sătesc și extinderea în întreaga țară a organizației Frontului Plugarilor, în toamna anului 1944, mii de echipe de muncitori au mers la sate, explicând țărănilor scopurile politice ale partidului, ajutându-i să se unească, să lupte pentru pămînt, pentru susținerea frontului antihitlerist. Reorganizarea mișcării de tineret, cuprinderea intelectualității în Uniunea Patrioților și Apărarea patriotică, înființarea Uniunii femeilor antifasciste din România au fost tot atîția pași săvîrșiți energic pe drumul unirii tuturor forțelor democratice în lupta pentru sprijinirea frontului și dezvoltarea democratică a țării.

Eliberarea completă a țării, alungarea ocupanților din partea nord-vestică a Transilvaniei s-ar fi realizat în condiții mult mai dificile, ar fi pretins mult mai multe jertfe dacă trupele românești nu ar fi păstrat și dezvoltat, la nord de Carpații Meridionali și la vest de Carpații Occidentali, un vast cap de pod strategic. Tocmai în vederea lichidării acestui cap de pod au fost declanșate, între 5 și 8 septembrie în centrul Transilvaniei și între 1 și 18 septembrie în Crișana și Banat, ofensivele comandamentului germano-maghiar. Întimpinînd rezistența hotărîtă a marilor unități românești, care acopereau frontierele de atunci ale țării, aceste ofensive au eșuat, laolaltă cu intenția înaltului Comandament German de a stabili un dispozitiv strategic defensiv, cu prelungiri în nordul Greciei sau în sudul Iugoslaviei, pînă la Marea Adriatică.

Prima ofensivă a solicitat trupele românești cu deosebire în zonele Turda, Luduș, Tîrnăveni, iar a doua în zonele Arad, Timișoara, Oravița, Reșița. În luptele care s-au purtat, s-a acoperit de glorie celebrul Detasament Păuliș, comandat de colonelul Alexandru Petrescu și constituit din Școala de subofițeri de rezervă de infanterie de la Radna, Batalionul 1 din regimentul 96 infanterie și Divizionul 61 artilerie grea. Instalate din timp în dispozitiv, unitățile

(Continuare în pag. VII)

Țara, la scara valorilor socialismului și comunismului

ROMÂNIA MODERNĂ. O aspirație, o devenire, o realitate, în marș a țării noastre, a poporului, a națiunii.

Cu sacrificii asumate demn și prin munca noastră săvîrșită mai totdeauna cu eroism, căreia îi spunem scurt **construcție**. **Construcția noastră socialistă**. Ne construim economia, nu orice fel de economie și nu oricum, o economie racordată la competitivitatea internațională, ne modernizăm agricultura, ne edificăm o cultură nouă cu aspirație la universalitate prin gândire și valoare națională, prin calitate. Ne construim pe noi înșine ca oameni noi, la scara valorilor tradițiilor și la scara valorilor socialismului și comunismului. Dezvoltarea în ritm înalt sau ritmurile înalte, accelerate ale dezvoltării, această sinteză socio-economică, definiție a marilor Programe ale construcției socialiste, elaborate de către Partidului Comunist Român, a început, s-a deschis în istoria noastră la Congresul al IX-lea. Și pe care o asociem cu drept și real temei de personalitatea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și ea se probează, se demonstrează cu chipul însuși al țării de azi, cu treptele și calitățile ei. Ea se poate numi, și se numește, Combinatul de aluminiu Slatina, Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, oțeluri înalt aliate de Tirgoviște, autoturismul „Dacia” și „Oltcit”, se poate numi platforma de foraj marin „Gloria”, Canalul Dunăre — Marea Neagră și noul port Agigea, caruselul de 16 m., și calculatoarele românești din ultima generație a tehnicii, cargoul de 150 000 t.d.w. și unul din cele mai mari furnale din lume la Galați, o nouă cetate siderurgică la Călărași, avioane la Craiova... Se mai poate numi 3,5 milioane de apartamente pentru oameni în mai puțin de un deceniu și jumătate, mai poate purta numele acelor numeroase orașe noi apărute acolo unde altădată nu era nimic, ori al orașelor provenite din foste sate, ori al comunelor cu o viață și o înfățișare absolut urbane...

A **construi** a devenit, este și rămîne un verb fundamental, o metaforă polivalentă a națiunii noastre. Al **României moderne**.

Inceput de temelie la temelia unei vieți noi

Scene de pe Colunna Libertății

Bătălia pentru capitala Ardealului

În seara zilei de 11 octombrie 1944, două santințele române duceau spre comandamentul diviziei un lanț tăcut de prizonieri. Erau ultimii din cei 115 luați în acea zi în care întreaga țară lua cunoștință de eliberarea marelui centru administrativ, economic și cultural din nord-vestul României. Bătălia pentru Cluj se sfîrșise. Divizia 18 infanterie română, susținută de Divizia 4 infanterie din Corpul 104 sovietic, învăluisese orașul pe est și nord-est și căzuse în spatele trupelor fasciste. Totodată la est de Cluj, după lupte grele, trupe din Divizia 9 infanterie și batalionul blindat al Armatei 4 române (constituit prin contopirea tancurilor și motorizatelor detașamentului ce venise din Muntenia și ale celui ce străbătuse Carpații Orientali) tomandat de locotenent-colonelul Gheorghe Matei, au luat Apahida, important nod de cale ferată, placa turnantă a comunicațiilor feroviare ale Clujului. Apahida constituie un obiectiv pe care trupele fasciste au căutat să-l mențină cu dirzenie cît mai mult timp cu putință. Duelul de foc s-a desfășurat aici cu înverșunare atît înainte de intrarea trupelor noastre în localitate cît și pe dealurile de la vest de ea. După cucerirea Apahidei, regimentul 40 infanterie din Divizia 9 infanterie română, se îndrepta, înaintînd în lanț de trăgători spre înălțimile din jur. Printr-o acțiune de învăluire el reușește să facă inofensive avansposturile dușmane și să ia peste 40 de prizonieri. Cînd însă focurile au încetat pentru cîteva minute, iar ostașii români își săpau amplasamentele, dintr-o perdea de pădure au apărut ca niște colosi trei tancuri dușmane urmate de infanteriști, improșcînd din flanc mii de gloanțe și schije de obuze. Compania antitanc a

regimentului a întors tunurile în direcția tancurilor și a deschis foc concentrat asupra lor. Mașinile nemțești au fost scoase din luptă, dar pierderile au fost mari de ambele părți.

Dăpășite dinspre est și nord de români, lovite puternic de trupele sovietice dinspre sud, unitățile fasciste au fost nevoite să abandoneze Clujul, unde, de asemenea, muncitorii și alți cetățeni trecuseră la acțiune spre a împiedica distrugerile. În oraș au intrat unități sovietice. În același timp, în spațiul situat imediat la est, au pătruns trupele române. Ministrul de război român, generalul M. Racoviță, a felicitat călduros ostașii români care au contribuit cu pricepere și vitejie la acest mare succes și a adus profunde mulțumiri forțelor sovietice care au făcut încordate eforturi pentru dezrobirea acestui colț de pămînt românesc („August 1944 — mai 1945” — Editura militară). În oraș, muncitorii români și maghiari, sub conducerea comunistilor, se organizaseră în gărzi, avînd ca scop „să sprijine lupta eliberatoare a armatei române și să apere bunurile obștești de la distrugerile și jafurile hitleriştilor și horhyștilor. În momentul cînd trupele germane încercaseră să demonteze utilajul din unele întreprinderi clujene pentru a-l transporta în Germania, să jefuiască ori să arunce în aer fabrici, uzine și instituții oamnenii muncii din Cluj, „luptători fără uniformă”, mobilizați de comunisti și în frunte cu aceștia, au făcut pavăză în jurul fabricilor și uzinelor apărîndu-le cu arma în mînă și salvîndu-le de la distrugere. În noaptea de 10 spre 11 octombrie, pentru a împiedica intențiile nemților de a arunca în aer cazangeria

atelierului mecanic și alte obiective de la atelierele de cale ferată din Cluj, o grupă de muncitori s-au strecurat printre santințele fasciste, tăind o parte din cablurile care făceau legătura cu minele instalate de dușman.

La clinicele din Cluj, patrioții au ascuns aparatele și medicamentele, iar clădirile au fost transformate în puncte de rezistență. La fabrica de mezeluri din localitate și la fabrica „Dermata”, muncitorii s-au constituit în gărzi înarmate patrulînd zi și noapte în jurul și în interiorul întreprinderilor. Acțiunea unită a forțelor armate și a clasei muncitoare a pus în evidență încă din aceste zile caracterul larg patriotic al războiului antifascist, semnificațiile cu ramificații multiple în întreaga evoluție a țării, anunța profundele prefaceri sociale și politice de mai tîrziu. În aceste zile, populația Clujului, indiferent de naționalitate, opta ștrîns unită, semna actul de voință și de luptă împotriva imperialismului, pentru democratizarea țării, pentru unitatea deplină întru prosperitate și fericire, pentru libertate și neatințare, pentru dreptul de a construi în folosul propriu, demn și tenace, o societate la a cărei temelie să fie așezate aspirațiile seculare ale celor ce s-au statornicit în această parte a țării. Voința de libertate socială și națională a dobîndit în aceste zile și în aceste lupte caracterul ferm și limpede al comunistilor care au condus și organizat desfășurarea operațiilor din interiorul orașului, operații ce au permis armatelor române și sovietice să acționeze cu întreaga lor capacitate de luptă și să obțină una dintre cele mai strălucite victorii pe teritoriul României.

Trepte spre ziua de azi

Congresul IX — ctitor al României moderne

„Dragi tovarăși,

„În numele și din însărcinarea Comitetului Central, declar deschise lucrările celui de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. Congresul urmează să analizeze activitatea desfășurată de partid, de Comitetul său Central în perioada de la Congresul precedent, să stabilească obiectivele de viitor, să dezbată proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970, proiectul de Directive cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975, precum și proiectul de Statut al partidului.

La Congres participă 1357 de delegați cu drept de vot deliberativ și 209 delegați cu drept de vot consultativ, aleși de conferințele regionale ale partidului din întreaga țară. Fiind prezentă aproape totalitatea delegaților, Congresul își poate începe lucrările”.

Acetia au fost cuvintele de început din cuvintarea de deschidere a Congresului roșite de cel mai de seamă român al ultimelor decenii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. După alegerea prezidiului și după ce a făcut cunoscută hotărârea Comitetului Central de a supune aprobării Congresului propunerea privind schimbarea denumirii „Partidului Muncitoresc Român” în „PARTIDUL COMUNIST ROMÂN”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat: „În cazul aprobării de către Congres a noii denumiri a partidului, apare necesitatea să se schimbe numele congreselor, reflectându-se astfel continuitatea activității partidului nostru de-a lungul istoriei sale. Începându-se numărarea de la Congresul din mai 1921, care a marcat crearea partidului marxist-leninist al clasei muncitoare din țara noastră, și fiind seamă că au avut loc cinci congrese ale partidului Comunist, iar după unificarea Partidului Comunist cu Partidul Social-Democrat, trei congrese ale Partidului Muncitoresc Român, Congresul nostru ar urma să fie cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român”. Supuse votului, ambele propuneri au fost aprobate în unanimitate într-o atmosferă de mare entuziasm. Imediat tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat:

„TOVARĂȘI, DIN ACEST MOMENT, PARTIDUL NOSTRU VA PURTA DENUMIREA GLORIOASĂ — PARTIDUL COMUNIST ROMÂN —, SUB CONDUCEREA CĂRUIA AU FOST RĂSTURNATE CLASELE EXPLOATATOARE ȘI CUCERITA PUTEREA POLITICĂ”.

„Este un moment emoționant, notează cronicarul. Întreaga asistență, în picioare, aclamă îndelung, minute în șir răsună aplauze furtunoase, urale”. Locul: marea sală a Palatului Republicii. Data: era în dimineața zilei de 19 iulie 1965. Astfel, acolo și atunci s-au consumat primele minute ale noii României. Pentru că ni-l marțoră țara — aceasta care nu peste mult timp va sărbători 2050 de ani de la con-

stituirea primului stat centralizat și independent — Nicolae Ceaușescu și Congresul al IX-lea al P.C.R. sint ctitorii noii României. Și dacă România se înalță azi, în rîndul statelor lumii, ca o țară a demnității și a progresului, a libertății și a democrației socialiste, a prieteniei și a păcii, demonstrând prin împliniri istorice inoitoare anvergura covârșitoare a operei de edificare a noii orînduri — înfăptuiri de și pentru un popor stăpîn pe soarta sa — aceasta este pentru că o contribuție covârșitoare și esențială la accelerarea progresului țării și la prefigurarea viitorului ei comunist, la înnoirea întregii noastre vieți social-politice și de stat, a avut-o Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român care a marcat cea mai rodnică, cea mai dinamică și cea mai temerară etapă în aspirații și realizări din întreaga istorie contemporană a României. Remarcabilele împliniri ale acestor cincisprezece ani care au trecut de la acel de neuitat iulie au cimentat pe deplin structura socialistă, au creat baza tehnico-materială a trecerii la etapa construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, au permis afirmarea viguroasă a României pe multiplele planuri ale vieții internaționale, ca țară socialistă independentă și suverană.

Capacitate analitică de o limpezime de cleștar, și capacitate de producție confirmată pînă la amănunt — iată ceea ce a caracterizat raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R., raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Clarviziune, rigoare, spirit creator, dragoste nețărmurită față de partid, patrie și popor** — iată ce se degajă fie și din simpla etalare a capitolelor aceluia strălucit document: **cap. I** — bilanțul marilor înfăptuiri ale poporului; **cap. II** — direcțiile de dezvoltare a României socialiste în următorii cinci ani (capitol din care cităm: „Congresul al IX-lea al P.C.R. hotărăște acum direcțiile de dezvoltare a României în următorii cinci ani, în vederea continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică, culturală”.

Directivele Congresului constituie, prin conținutul lor, programul înfloririi multilaterale a României socialiste”. Care direcții au fost menționate atunci? 1. Industrializarea socialistă a țării, obiectiv central al politicii economice a partidului. 2. Dezvoltarea intensivă, multilaterală a agriculturii. 3. Un vast program de investiții. 4. Ridicarea bunăstării oamenilor muncii — scopul întregii politici a partidului. 5. Dezvoltarea și perfecționarea cercetării științifice și a învățămîntului. 6. Îmbunătățirea și perfecționarea activității de planificare și conducere a economiei.

Cap. III. Orînduirea socialistă; înflorirea națiunii și a statului socialist. Vă amin-

țiți? «Națiunea și statul vor continua să constituie încă multă vreme baza dezvoltării societății socialiste. Dezvoltarea națiunii, întărirea statului socialist corespund cerințelor obiective ale vieții sociale; aceasta nu numai că nu vine în contradicție cu interesele internaționalismului socialist, ci, dimpotrivă, corespunde pe deplin acestor interese, solidarității internaționale a oamenilor muncii, cauzei socialismului și păcii. Dezvoltarea și înflorirea fiecărei națiuni socialiste, a fiecărui stat socialist egal în drepturi, suveran și independent, constituie o cerință esențială de care depind întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, creșterea înrîurii lor asupra mersului înainte al omenirii spre socialism și comunism». **Cap. IV.** Partidul Comunist Român — conducătorul încercat al poporului în construcția socialistă. 1. Creșterea continuă a forței și coeziunii partidului: „comunistul trebuie să se distingă prin energia, pasiunea și devotamentul cu care luptă pentru înfăptuirea politicii partidului, să manifeste un înalt simț de răspundere în îndeplinirea sarcinilor și o grijă deosebită pentru apărarea și întărirea proprietății obștești, să fie model de corectitudine, principialitate și conduită morală în activitatea sa profesională și obștească”. 2. Conducerea și munca colectivă — principiu suprem al conducerii de partid. 3. Activitatea internațională a partidului: „esențial pentru realizarea și întărirea unității este respectarea consecventă a normelor de bază ale raporturilor dintre partide, a principiilor independenței, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne ale altor partide. De cea mai mare însemnătate este dezvoltarea relațiilor de încredere, stimă și respect reciproc între partide, orice problemă de interes comun discutându-se nemijlocit de la partid la partid, de la conducere la conducere, în mod sincer, tovarășesc”. 4. Munca ideologică a partidului, dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. **Cap. V.** România, factor activ în lupta pentru triumful cauzei păcii și socialismului.

Nu-i de mirare că atunci, pentru prima oară, datorită felului în care a fost gândit, elaborat și prezentat acest extraordinar document de partid și de stat, ca de altfel și celelalte documente ale Congresului — strălucite MODELE, sub toate incidențele umane — s-au făcut auzite cuvinte și expresii superlative la adresa conducătorului încercat, personalității distinse și distincte a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Atunci, în iulie 1965, timp de 6 zile, în fața comunistilor români, dar și a aceluia din delegațiile reprezentînd 57 de partide comuniste și muncitorești **gîndirea Ceaușescu a deschis o nouă etapă în drumul spre progres și civilizație a României. Cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. va rămîne înscris cu litere de aur în istoria României** — s-a apreciat atunci, iar în acești cincisprezece ani glorioși și denși evenimentele au confirmat întru totul acea previziune.

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. VI)

detasamentului organizaseră lucrări genistice ingenios dezvoltate, mai ales la vest de Păuliș, unde, în afară de șanțuri de tragere și rețele de sîrmă, dispuneau și de un șant antitanc. Pierderile suferite de Detasamentul Păuliș în aceste lupte s-au ridicat la 10 ofițeri, 10 subofițeri, 148 elevi și 209 soldați, iar ale inamicului la 387 prizonieri, 919 morți lăsați pe teren și 21 tancuri distruse.

Prin măreția actelor de eroism individual și colectiv săvîrșite de soldații, elevii și ofițerii Detasamentului Păuliș, lupta din gura defileului Mureșului constituie una din cele mai strălucite pagini de vitejie înscrise de unitățile române în istoria războiului antifascist. Totodată, se forjau tradițiile de luptă ale unei armate noi, a muncitorilor și țărănilor, a poporului.

Răsunător a fost și eșecul suportat de Divizia 4 moto SS „Prinz Eugen” și Divizia moto „Langemarck”, care au încercat să pătrundă dinspre Iugoslavia spre Timișoara. Tînutе două zile în loc de pichetele și subunitățile Regimentului 9 grăniceri, ele au fost, în sfîrșit, respinse cu pierderi grele înaintea Timișoarei de ostașii Diviziei 9 cavalerie române.

Către jumătatea lunii septembrie, în ajutorul trupelor românești deja angajate în lupte grele, sosesc unitățile Frontului 2 ucrainean, care se angajează în ostilități imediate, cu toată oboseala pricinuită de marșuri și, din acest moment, speranțele germanilor de a reface o linie de rezistență în trecătorile Carpaților se spulberă.

Acum încep ca atare operațiile de eliberare a părții sud-estice a Transilvaniei, zonă în care afluează și trupele Armatei 7 de gardă sovietice, trecînd peste Carpații Orientali. În centrul podisului transilvan, linia frontului este împinsă pînă la Mureș și Ariș. Cu toate că, între timp, comandamentul germano-maghiar reușise să reconstituie un front continuu de apărare înaintea Frontului 2 ucrainean, aducînd pe front 27 divizii, dintre care 6 divizii și brigăzi de tancuri și mecanizate, în ultimele zile ale lunii septembrie, Divizia 3 munte și Divizia „Tudor Vladimirescu”, împreună cu unitățile Corpului 33 sovietic, au înaintat rapid în lungul Crișului Negru, ajungînd la marginea de sud a orașului Oradea, unde au înfruntat o puternică contraofensivă executată de inamic.

În unele locuri, trupele sovietice și române au cucerit capete de pod la nord de riurile Mureș și Ariș. Trupele române angajate în aceste lupte, între 1 și 20 septembrie au însumat 18 divizii de infanterie, 5 divizii de vînători de munte, 5 divizii de cavalerie, 31 unități corp aparte, Corpul 1 aerian, Brigăzile 1 și 2 artilerie antiaeriană și unități de marină. La 28 septembrie, aceste trupe eliberaseră orașul Tîrgu Mureș, iar la 11 octombrie, după declansarea marilor operații ofensive, este eliberat Clujul, capitala simbolică a Transilvaniei. La 12 octombrie, este eliberat și orașul Oradea, apropiindu-se astfel ceasul eliberării totale a Transilvaniei.

Privind lucrurile retrospectiv, 12 octombrie reprezintă, în același timp, data la care se constituie la București Consiliul Frontului Național Democrat, ca urmare a aderării tuturor organizațiilor democratice și patriotice la Platforma F.N.D. Prin componența și țelurile urmărite, Frontul Național Democrat, inițiat de Partidul Comunist Român, exprima interesele marii majorități a poporului nostru.

Procesul de polarizare a forțelor politice românești se afla în plină desfășurare. Izolarea grupărilor reactionare, în frunte cu conducerea partidelor național-tărănesc și național-liberal și cercurile monarhice, interesate să-și mențină dominația politică și economică asupra maselor populare și să stăvilească lupta pentru înnoirea vieții social-politice, devenise evidentă. Era din ce în ce mai limpede că participarea lor anterioară la alianța politică ce declanșase insurecția fusese dictată de grija de a conserva vechile rînduiri. Regele acționa deschis de partea cercurilor reacționare și s-a opus timp îndelungat eliminării din guvern a elementelor reacționare și înlocuirii lor cu reprezentanți ai F.N.D.

Pe fondul acestei conjuncturi politice are loc, la 18 octombrie, retragerea reprezentanților Frontului Unic Muncitoresc din guvernul generalului Constantin Sănătescu, iar la 19 octombrie, Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat denunță Blocul Național Democrat, ca urmare a refuzului Partidului Național-Tărănesc și Partidului Național-Liberal de a adera la proiectul de Platformă a Frontului Național-Democrat.

Obiectivele acestei platforme exprimau

(Continuare în pag. VIII)

Scene de pe Columna Libertății

De la înălțimea încrederii în Steaua Victoriei

Toamna își reintrase în drepturi deplin... Cețurile se cumpăneau între pămîntul jilav și norii încărcați cu ploi nesfîrșite... În seara zilei de 12 octombrie, trupele Corpului 6 armată română ajung la 2 km sud de Carei. Atacînd în lungul șoselei spre Ghenci, Divizia 9 infanterie realizează aceeași apropiere dinspre sud-estul localității. Prin lupte grele, infiltrîndu-se în Viile Careilor, unitățile înaintate ale Diviziei 18 infanterie închid alte flancuri ale dispozitivului inamic. Ostașii, istoviți de marșurile lungi, de vitregiile unui anotimp aspru, de infernul unor ploii pătrunzătoare pînă la os, luptau pentru ultimele palmе de pămînt românesc și totuși nici căderea apropiată a nopții nu izbutea să le stăvilească elanul. „Prin dirze atacuri de noapte — spun cărțile istoriei noastre — diviziile Corpului armată au nimicit trupele fasciste de la sud de Carei și după un asalt impetuos executat în zorii zilei de 25 octombrie au eliberat orașul”.

Așa se clădesc în durata anilor sărbătorile unui neam: pe valuri de sînge, pe tenacitate, pe speranță, pe încredere neștrămutată în steaua victoriei. Și toți ostașii Corpului 6 armată român priveau Careii, în dimineața acelei zile, de la înălțimea încrederii în steaua victoriei...

Sînt mulți care nu izbutesc să ajungă la capăt, dar din toate aceste drumuri neajunse la capăt, mai devreme sau mai tîrziu, se împlinește drumul cel fără sfîrșit al poporului și al patriei. S-au rărit peste noaptea aceea fierbinte rîndurile regimentelor 34 și 36 infanterie, care au

manevrat cu abilitate rezistența inamică, reușind s-o anihileze. Mulți ostași au mușcat pămîntul înaintea fermelor Stăvăria Haiducilor și Ritul Tărițelor, fortificate cu dichisul unor combatanți încercați, experimentați, pentru care pacea ajunsese un cuvînt străin, aproape de neînțeles și tocmai în fața acestor fortificații și-a adus prinosul de jertfe regimentul 40 infanterie. Spre satul Marna Nouă — un nume care amintează tuturor un alt război și o altă claie de morți, din cealaltă zare a continentului —, s-au avîntat ostașii batalionului 2 din regimentul 4 dorobanți, înflăcărați, nesîmțitori la moartea care le cutreiera rîndurile. Betele regimentului 1 vînători îi dislocau pe fasciști din satul Berea, iar baionetele regimentului 30 dorobanți tăiau norurile apărării inamice din jurul satului Sanislău. Calea ferată Carei—Satu Mare era interceptată pe numeroase tronșoane și, iată, încep să scліpească în privirile ostașilor și străfulgerările punctelor de foc instalate de germani chiar în periferiile acestui orașel prea mic pentru un război atît de mare și atît de puștiitor. Și peste o noapte care a fost a curajului, a abnegației trecute în sacrificiu, a eroismului și a uitării de sine pe care fiecare ostaș o îndură cu stoicism doar la gîndul că patria mal este cu un deget ciuntită, să adunăm din pulberea zorilor care au urmat numele celor neîntors din război, despărțiți pentru totdeauna de satele, de vetrele și de familiile lor.

Într-un atac declanșat în ziua de 22 octombrie, sublocotenentul transmisionist Victor Neghină, din proprie inițiativă,

preia comanda unei subunități al cărei comandant era grav rănit, o conduce la victorie, dar cade la datorie ca un erou. Soldatul Ion Cercel și caporalul Andrei Zbarcea, din compania 1 a regimentului 40 infanterie, au aruncat și ei prețul vieții lor în balanța victoriei. Cel dintîi după te a redus la tăcere un cuib de foc hitlerist, iar al doilea după ce a stopat, împreună cu grupa sa, un înverșunat atac inamic. Pe alții i-au secerat gloanțele în spatele fermei Bergher, unde se infiltraseră călăuziți de cetățeni inimoși ai orașului, care așteptau cu sufletul la gură eliberarea. Eliberarea care aici, la marginea de nord-est a țării, se înscrisa în gîndurile tuturor cu majuscule, asemenea inscripțiilor din piatra unui arc de triumf.

Și un cuvînt li se cuvine și acestor soldați fără uniformă, cetățeni anonimi care nu s-au sfiit să sîdize destinul, numai și numai pentru a contribui la dezrobirea cu un ceas mai devreme a locului lor de bastiună. Unii îi călăuzeau pe ostași pe căi adăpostite și scurte, ajutîndu-i să cadă chiar în spinarea pozițiilor germane. Alții indicau pionierilor zonele în care se plantaseră mine.

Astăzi, din pămîntul care a fost întors patriei atunci, la 25 octombrie 1944, se ridică unul dintre cele mai frumoase monumente închinatе luptelor purtate pe pămînt românesc. Cuprînzător și inspirat, piatra lui închipuie cîteva date fundamentale ale identității eroilor și, totodată, cîteva semne distincte de recunoaștere a aspirațiilor lor.

Zile eroice care au împlinit un vis

ROMÂNIA LIBERĂ, ROMÂNIA INDEPENDENTĂ!

(Urmare din pag. VII)

cele mai acute deziderate ale maselor populare: formarea unui guvern cu adevărat democratic, larg reprezentativ; înfăptuirea necenzurată a reformei agrare prin exproprierea moșiilor în folosul țăranilor fără pămint sau cu pămint puțin; refacerea economiei naționale și ridicarea nivelului de trai; continuarea energică a democratizării vieții publice și susținerea de către toți cetățenii a efortului de război al țării.

În primul rînd muncitorii, în numeroase mitinguri și adunări, au votat moțiuni în care și-au manifestat adevărată dorință la această platformă și hotărîrea de a lupta pentru înfăptuirea prevederilor ei. De asemenea, este elocvent faptul că, în consens cu atitudinea maselor, toate partidele și organizațiile democratice au aderat imediat la Proiectul de Platformă a F.N.D.: Frontul Plugarilor și Uniunea Patriotilor la 27 septembrie, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România la 6 octombrie, Apărarea Patriotică la 9 octombrie etc.

Se vădea cu acest prilej marea forță mobilizatoare a clasei muncitoare, hotărîrea fermă a maselor largi de a urma proletariatul în înfăptuirea aspirațiilor lor de veacuri. Astfel încă, la 12 octombrie, constituirea Frontului Național Democrat a determinat încetarea existenței Blocului Național Democrat și lăzirea și criza cercurilor reacționare s-a adîncit considerabil.

Erau tocmai zilele în care, pe pămîntul însingurat al Transilvaniei, armatele române și sovietice desfășurau lupte de o amploare crescînd împotriva ocupanților hitleriști. La 25 octombrie, Armata 40 sovietică și Armata 4 română eliberează orașele Satu Mare și Carei, zdrobind ultimele rezistențe germane mai importante de pe teritoriul României. Se încheia, în acest fel, prima etapă a unui drum presărat cu victorii, dar și cu un șir prelung de jertfe.

Poporul român obține prima sa mare izbîndă întru consolidarea unei independente reale și victoria aceasta nu ar fi fost posibilă dacă armata nu ar fi avut sprijinul necondiționat al întregii țări, al clasei muncitoare, care a continuat cu eroism să producă bunurile, echipamentele și muniția necesare truocelor angajate în luptă, al țăranimii muncitoare, care nu a precupețit nici un efort pentru a asigura hrana ostașilor, al tuturor celor curajoși și temerari pe care indeobște îi numim soldați fără uniformă, și care au pus atunci mina pe armă luptînd cot la cot alături de ostașii plecați dintre ei. Efortul prestat în războiul antifascist a fost, într-adevăr, un efort al întregului nostru popor, o cauză a națiunii române.

Sînt neînumărate pîdele de eroism care ilustrează acest efort colectiv, fără număr sînt fiii țării care au ascultat în acele zile dramatice, în acele zile eroice, chemarea datorică înalte ce le era hărăzită. Sînt fapte și oameni care nu vor trece nicînd în uitare. Si din ceea ce se mai poate număra, amintim că efectivele totale ale armatei române care a participat la eliberarea teritoriului patriei s-au ridicat la 266 000 de oameni. Cu totul, pierderile românești din luptele purtate între 23 august și 25 octombrie 1944 s-au cifrat la 58 000 oameni, morți, răniți și dispăruți.

Jertfa lor, laolaltă cu lupta forțelor democratice și patriotice desfășurată în spațiile frontului, pentru abolirea vechilor rînduiri sociale și politice și făurirea unei Românie de celor mulți, cinstiți și harnici, a deschis calea unei înnoiri fundamentale a societății românești, a făcut posibilă declanșarea unui șir de acte de o importanță cardinală pentru viața de astăzi a întregului nostru popor. În jertfele și luptele de atunci reșăsim temeliele României socialiste de astăzi, fundamentul trainic al societății socialiste multilaterale dezvoltate în făurirea căreia e angajat întregul nostru popor.

Instaurarea guvernului de largă concentrare democratică, condus de dr. Petru Groza, la 6 martie 1945, reforma agrară, victoria în alegerile din toamna anului 1946, abolirea monarhiei și proclamarea Republicii, la 30 decembrie 1947, naționalizarea mijloacelor de producție, a băncilor și a bogățiilor subsolului românesc, la 11 iunie 1948, sînt acte care decurg firesc dintr-o politică necesară și consecventă, pe care Partidul Comunist Român le-a realizat bucurîndu-se de un larg sprijin al maselor, contopindu-se cu masele, exprimîndu-le aspirațiile și luptînd pentru înfăptuirea lor neabătută. „În aceste împrejurări — se subliniază în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism — s-a demonstrat că politica Partidului Comunist Român corespunde pe deplin năzuințelor și intereselor vitale ale întregului nostru popor. Partidul și-a dovedit țaria și capacitatea de unire a tuturor forțelor democratice și patriotice în lupta pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste și asigurarea dezvoltării libere, independente și democratice a țării”.

„România se situează astăzi în al patrulea rînd în ceea ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului”

Postul de radio Londra: „Acțiunea românilor a dus la scurtarea războiului și a salvat viața a mii de soldați aliați”. Postul de radio Paris: „România a dus, prin contribuția ei, la o scurtare a războiului cu cel puțin șase luni”.

Ziarul „Pravda” (17 septembrie 1944): „Agățindu-se cu disperare de orice întăritură naturală a terenului, fasciștii luptă pentru fiecare sat, pentru fiecare înălțime. Li s-a ordonat să stăvilească prin orice mijloace înaintarea armatei roșii care luptă umăr la umăr cu armatele române. Dar toate acestea n-au putut opri înaintarea noastră. Românii luptă alături de noi cu aceeași dirzenie, cucrînd cu vitejie fiecare metru de pămînt, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat. Deseori duelurile de artilerie sînt urmate de lupte corp la corp. Pămîntul Transilvaniei arde sub picioarele ocupanților germani și unguri”.

Efortul militar și material făcut de țara noastră în lupta pentru înfrîngerea Germaniei naziste a fost apreciat de numeroase personalități ale vremii. Astfel, într-un mesaj adresat premierului britanic W. Churchill, la 27 mai 1945, I. V. Stalin menționa, printre altele, că forțele armate române „și-au adus aportul la cauza înfrîngerii hitlerismului și au contribuit la terminarea victorioasă a războiului în Europa”. La rîndul său, ministrul de externe al Marii Britanii, A. Eden, declara în luna septembrie 1944, în Camera Comunelor, că „România a dat ajutor substanțial cauzei aliaților”. În același sens, în discursul rostit în fața Conferinței de pace de la Paris, în 1946, V. M. Molotov, șeful delegației sovietice, ministrul de externe al U.R.S.S., arăta: „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democratică a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi toți recunoaștem serviciile aduse de poporul român acestei cauze”. La aceeași conferință, locțiitorul șefului delegației sovietice, A. I. Vișinski, spunea: „La 24 august, cînd nu se conturaseră perspectivele evoluției ulterioare a evenimentelor și cînd soarta Germaniei hitleriste încă nu se vedea cu suficientă claritate, România a făcut o cotitură hotărîtoare în politica ei externă... Prin acest act România a acordat ajutorul său Națiunilor Unite, și în primul rînd Uniunii Sovietice, care a suportat într-o măsură mai mare decît alte țări greutățile agresiunilor militare ale Germaniei și sateliților ei”.

Radio Londra, la 7 ianuarie 1945: „Dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste, România se situează astăzi în al patrulea rînd în ceea ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului”. În același spirit, ziarul italian „L'Unità” consemna: „România contribuie cu o armată importantă, a patra în ordine, printre

cei care luptă împotriva Germaniei”. La rîndul său, istoricul militar polonez W. Tuszynski aprecia că România a fost una dintre țările care „au folosit împotriva Reichului trupe numeroase, efective mari”. În ianuarie 1945, laburistul englez I. Thomas, declara în Camera Comunelor următoarele: „De vreme ce România este a patra țară ca efective pe frontul împotriva Germaniei, ar fi cazul să i se acorde un statut de cobeligerant”.

Din telegrama adresată de I. V. Stalin președintelui Consiliului de Miniștri de atunci al României, dr. Petru Groza: „După cum se vede din ordinul de zi de azi, pe frontul de luptă împotriva armatelor germano-fasciste s-au distins nu numai trupele Armatei 4 române, ale generalului Dascălescu, dar și trupele Armatei 1, ale generalului Atanasiu. Permiteți-mi să vă felicit pentru succesul armatelor române și să le urez continuarea

acestor succese în luptele duse împreună cu Armata roșie”.

Elogiind sacrificiile poporului român pentru eliberarea teritoriului Ungariei de sub dominația hitleristă și fascistă, în telegrama pe care tovarășii János Kádár, dr. Ferenc Münich și István Dobi au adresat-o, în aprilie 1969, conducerii de partid și de stat a Republicii Socialiste România, se sublinia: „Poporul nostru nu va uita niciodată că pentru libertatea sa și-au vărsat sîngele, alături de viteaza armată sovietică, și eroicii fii ai poporului român”. La rîndul său, apreciînd aportul României la eliberarea Cehoslovaciei, Ludvik Svoboda, fostul președinte al R. S. Cehoslovace, spunea: „Unitățile române, împreună cu cele sovietice, au eliberat leagănul răscoalii noastre slovace — Banská-Bystrica (...). În decurs de cinci luni, cele două armate române și Divizia Tudor Vladimirescu au luptat fără întrerupere pentru eliberarea Cehoslovaciei”.

VIDA GEZA, CAREI — MONUMENTUL EROILOR

La o sută de locuitori ai țării, un cetățean al României nu s-a mai întors acasă, a fost rănit sau dat dispărut

● Începînd de la 23 August 1944 și pînă la victoria finală, România a angajat în lupte efective care au însumat 538 536 de militari; prin efectivele cu care a participat la campania antifascistă țara noastră s-a situat la valorile cele mai ridicate în rîndul statelor care au înfruntat Germania hitleristă ● Aportul românesc de efective se întregeste „sui-generis” cu mii de militari încorporați în formațiunile de jandarmi și în cele de pompieri (din statisticile întocmite după război rezultă că au luat parte la diferite acțiuni de luptă în perioada războiului militar din 34 de legiuni de jandarmi și pompieri din șapte batalioane ale țării), ca și cu mii de luptători români fără uniformă: membrii formațiunilor patriotice, premilitari, patrioți din alte grupări înarmate, subunități de voluntari etc. ● În perioada 23 August 1944 — 12 mai 1945, trupele române au slăbit forța Wehrmachtului nazist cu peste 136 000 de militari (morți, prizonieri, răniți), ceea ce echivalează cu efectivele a 14 divizii germane. ● Trupele române au luat parte efectiv la război, fără pauze, timp de aproape 9 luni, adică de la 23 August 1944 pînă la încheierea ostilităților pe frontul european. ● Din sintezele întocmite de specialiștii noștri rezultă, între altele, că numai completările și întăririle trimise pe front pentru înlocuirea pierderilor și sporirea capacității de luptă a trupelor române s-au ridicat la cifra de 165 735 de oameni ● De la 23 August 1944 pînă la 12 mai 1945, trupele române au acționat, alături de trupele sovietice, pe un spațiu de dimensiuni continentale, care a acoperit practic teritoriul a patru țări europene: România, Ungaria, Ceho-

slovacia și Austria. Puțin sate din rîndul țărilor europene participante la războiul antihitlerist se pot mindri cu faptul că și-au adus din plin contribuția la eliberarea propriului teritoriu și au participat activ, dînd grețe jertfe, la eliberarea altor popoare ● Înfruntînd dușmanul timp de 260 de zile, armata română a străbătut prin lupte aproape 1 500 de km, de la fărmlul Marii Negre pînă în Boemia, în inima Europei. Consemnînd acest lucru, un ziar al vremii aprecia astfel itinerarul parcurs de trupele române pe frontul antihitlerist: „1 500 de km de lupte și jertfe, 1 500 de km de drumuri udate cu sînge și presărate cu trupuri de eroi, 1 500 de km de dăruire pentru un ideal al tuturor: libertatea” ● O notă pregnantă a potențialului de luptă al armatelor române a fost eficiența. Astfel, numai în etapa inițială a participării noastre la războiul antihitlerist — insurtecția armată antifascistă și antimperialistă — forțele române au eliminat trupele Wehrmachtului de pe un spațiu însumînd 150 000 de kilometri pătrați, adică de pe 75 la sută din suprafața teritoriului aflat atunci sub autoritate statală românească. Altfel spus, în numai 8 zile de aspre înfruntări, forțele insurtecționale române au alungat trupe hitleriste de pe un teritoriu egal cu suprafața Belgiei, Olandei, Danemarcei și Elveției la un loc ● S-a creat astfel un adevărat „cap de pod”, întins pe o suprafață de circa 50 000 km pătrați, care a dat posibilitatea trupelor române și sovietice să se concentreze rapid și nestingherite, într-o zonă în deplină siguranță, în vederea executării ampleror acțiuni militare de mai tirziu. ● Pe planul participării României la campania antihitleristă, trupele române au traversat 17 masive muntoase (cele mai multe dintre ele pe timp de iarnă, cu temperaturi scăzute, cu lapoviță și ninsoare), au forțat 12 cursuri de apă și

au eliberat peste 3 800 de localități, între care peste 130 de orașe ● Forțele militare române au capturat 222 de avioane inamice și alte importante cantități de tehnică de luptă. Aviatorii Corpului aerian român au doborât 101 aparate germane, au distrus 83 de tancuri, 651 vehicule, 26 baterii de artilerie, au scos din funcțiune sau au avariat 63 de gări utilizate de inamic și peste 5 200 de vagoane Unitățile de marină au capturat sau scufundat 438 de nave fluviale și maritime germane și au determinat sabotarea unui număr de 60 de vase inamice. La rîndul lor, tanchiștii români, care au acționat pe teritoriul Cehoslovaciei și Austriei, au capturat de la inamic 13 tancuri, 49 tunuri, 58 aruncătoare de mine, 55 de autovehicule, au luat peste 4 000 de prizonieri — fapte de arme apreciate în dese rînduri pînă la nivelul comandamentului suprem sovietic ● Din statisticile întocmite după război rezultă că pe frontul antihitlerist și-au dat jertfa sa, premă, au căzut răniți ori au fost dați dispăruți aproape 170 000 de fii ai patriei, ceea ce înseamnă că la o sută de locuitori ai țării un cetățean al României nu s-a mai întors acasă, ori a fost rănit sau dat dispărut. Dintre aceștia 58 000 de militari au pierit pe pămîntul României, 42 000 de luptători pe teritoriul Ungariei, iar peste 66 000 pe teritoriul Cehoslovaciei. ● La efortul militar al țării noastre mai trebuie adăugat, ca parte componentă a potențialului său de luptă, efortul economic sau, altfel spus, potențialul economic. În mod sintetic acesta s-a ridicat la următorul indice valoric: 770 milioane de dolari valută 1938. Dacă la acestea se adaugă și valoarea pagubelor și distrugerilor provocate de trupele fasciste în retragere (aproximativ 350 de milioane dolari valută 1938), efortul economic al României în războiul antihitlerist depășește un miliard de dolari.

Ediție specială realizată de: MIRCEA BUNEA, NICOLAE CRISTACHE, DUMITRU ELIADE, DUMITRU GRAUR, CICI IORDACHE, LIONEL NIȚESCU, MIHAI PELIN

Destinul unei comune

LA STOICĂNEȘTI, oamenii au prins timpul din urmă

La Stoicănăști, lumina verii depline curge riuri-riuri prin aerul dintre case și imaginea comunei se dezvoltă în privirile noastre cu lentoarea unei fotografii care nu în revelator își regăsește originea, ci în apele limpezi ale memoriei. Într-adevăr, memoria care duce în spate un trecut cinstit nu poate fi decât o memorie limpede, fără hățisuri impenetrabile, fără nimic de ascuns în teritoriul ei vulnerabil de candoare. Și dacă am ajuns aici, în inima cimpiei Boianului, pe malurile Călmățuiului care curgea altădată de-a dreptul spre descultii lui Zaharia Stancu, într-un spațiu în care tovarășii unui cioban legendar, parcă Stoica pe nume, au aflat cu uimire că se poate întemeia o așezare de oameni și se poate trăi între hotarele unui rost, e firesc să căutăm un început, un capăt de cărare de-a lungul carcia, în oameni, s-a prășit neodihna și iar neodihna. Și de unde pornim? De la faptul că vatra Stoicănăștilor s-a ancorat de pământul ce i-a fost hărăzit cu flintini care coboară-găleata până la 40-50 de metri sub scoarța de cernoziom și de loess, învrăstă cind și cind cu fișile de sol brun-roșcat dezvelite de sub pădurile de pe vremuri? Sau de la memoria amintită mai sus?

Din memoria aceea limpede, care nu are

nimic de ascuns, mai exact din memoria lui Constantin V. Spătaru, un cercetător al folclorului românesc, într-o singură zi, la 16 aprilie 1967, a scos la lumină nu mai puțin de o duzină de dansuri populare aproape uitate: Alunelul, Băltăreasca, Băluța, Bătaia și Bătrineasca, Boiereasca, Dindina și Hora din casă, Joiana, Ciurdeaua și Ursarul, sau Rustemul, joc aspru și vechi, luat în picioare cu îndirjirea cu care haiducii armau altădată cocoșele flintei, la mare ananghie. Iar flintinile cu care Stoicănăștii s-au legat de pământ te coboară într-un hău răcoros ca lumina de candelă. Flintina de la Cimitiri trece de 30 de metri, flintina de la Papacica coboară sub 45, a lui Sandu Vieru ajunge mult mai adînc... Încit te întreb: cum vor fi orbescit prin beznele din adîncul pământului un Ilie Fintinaru din Drăgănești de Olt, sau flintinari care ajungeau aici de prin Teleorman, de dincolo de Mandrea, care au risipit prin Stoicănăști și prin toată cimpia Boianului aceste monumente întoarse cu capul în jos? Cert este că acest meșteșug a prins aici rădăcini trainice. A murit nu demult Gheorghe Iacobescu, un pionier al flintinilor săpate în pământ cu burghiul, dar se îndărătnicesc să-i pășească pe urme Constantin și Nicolae Moraru, sau Pantelie Zăvelcă, toți membri ai unei prospere secții de prestări de servicii. Au furat de la alții o meserie frumoasă: ei răsucesc burghiile mari, ei toarnă tuburile și ei le coboară spre straturile freactice, încit Oltul și Teleormanul s-au întesat de flintine săpate de ei. Pînă și în inima Bucureștilor au săpat o flintină...

Mai devreme sau mai tîrziu, aici, la Stoicănăști, setea de apă a pământului trebuia potolită cu mijloace care nu mai erau la îndemîna acestor artizani ai flintinilor. Pămînturile arabile ale cooperativei agricole de producție se întind pe o suprafață de 3 488 ha, alte 123 ha sînt ocupate de plantațiile cu pomi fructiferi și alte 20 sînt pășune. Gheorghita Stuparu, Marin Niculescu, Aurica Matei sau Boța Stoian, pentru a numi doar cîțiva dintre cooperatorii

frunțași ai comunei, nutriseră încă de la nașterea lor speranța că toate aceste pămînturi, în sfîrșit, vor putea fi sustrate din imperiul hazardului meteorologic. Și iată că visul li s-a împlinit: în 1976 s-au forat în jurul comunei nu mai puțin decît 16 puturi de mare adîncime, la dispensar, în Comuna veche, pe locul zis La Gogora, sau la Pădurea Călugărească, fiecare înzestrat cu pompe submersibile, fiecare debitînd cam 60 mc de apă pe oră. Aceasta fiind o avere care nu se mai vede, o pușculiță îngropată adînc în pămînt.

Dar să prefirăm prin sîta rîndurilor noastre mai cu seamă averile care se vîd, ale cooperativei înainte de toate, pentru că din acestea se pare că își adună puterea și oamenii și comuna. Și nimeni nu înșiră mai repede și mai exact valorile citoriilor noi ale obștii decît un contabil versat precum Marin Dogaru, mai-marele scriptelor din Stoicănăștii de Olt. Să ne încredem în el și să așternem pe rînd pe hîrtie ceea ce am văzut noi cu ochii și ceea ce se mai poate alege din vorba lui repezită și strînsă, de om care nu-și mai vede capul de treburi.

Ciupercăria e mîndria lor și începem cu ea: cuprinde o suprafață de un hectar în cap și e înzestrată cu centrală termică și frigorifică; din 1972, funcționează aici o stație-pilot de miceliu, produs pînă ieri procurat integral pe valută; ea produce cam 40 tone pe an și, curînd, va ajunge la 250 tone, încit, în 1981, cei din Stoicănăștii vor determina pe plan național sistarea importului de miceliu; deocamdată, marfa lor pretioasă ia drumul ciupercărilor din Bucov, Neptun, Lucușteni și Arad, sau e expedită prin colete spre sute și mii de producători particulari din țara întreagă; iar ciupercele lor se îndreaptă spre toate marile restaurante din București și alurea; de regulă, mîncecă ciuperce cine are bani în chimir și este demn de remarcat faptul că cei 90 de oameni conduși de inginerul Gheorghe Nicolescu produc peste 300 tone de ciuperce într-un an, ceea ce înseamnă, în bani gheață, cam vreo 6 milioane; cînd stația de miceliu va produce din plin, la Stoicănăști, într-un an, se vor aduna alte 6 milioane.

Ce am putea spune despre secția de mezeluri, condusă de medicul veterinar Toma Tilciu, decît faptul că e o instituție care miroase frumos? Cu excepția salamului de Sibiu și de vară, se produce aici întreaga gamă a sortimentelor cunoscute de preparate din carne, în ritm de o tonă pe schimb. Și numai 19 oameni, printre care Constantin Dumitrescu, Marin Tuinea, Ion Chioareanu și mătușea Constanța Barabas, împlinesc aici o producție globală de 9 milioane lei. Nu mai puțin rentabile se dovedesc și secțiile de prestări-servicii și confecții metalice, brutăria, atelierele de strungărie și dogărie, sau fierăria din grija lui Năstase Barabas, care pune pe roate de cauciu zeci și zeci de căruțe. Pentru că la Stoicănăști s-a întimplat ceva care, s-o recunoaștem, ține de domeniul neverosimilului: cei din Stoicănăști, într-un trecut relativ apropiat, nu și-au omorît caii! Caii lor, adunați la un loc, ar intru o herghelie de patru sute de coame, asupra cărora oameni cu mîntea întregă nu au permis să se abată blestemul unei civilizații superioare, nimic de zis, dar care dă uneori cam orbește din coate. În sfîrșit, se ține țare în rîndul acestor doțări și fabrica de cărămidă condusă de tehnicianul constructor Ilie Ghiuseu. Din cărămida presată și arsă de Ion Voica, Constantin Spătaru — altul decît cel despre care a fost vorba mai sus, cînd cu dansurile acestui meleag — Constantin Popescu și Gheorghe Dogaru s-au construit absolut toate edificii publice și casele particulare din sat. Și toate aceste activități industriale-anexe ale cooperativei agricole de producție din Stoicănăști rotunjesc o producție globală anuală de 30 milioane lei. Și dacă am ajuns la cărămizi, am ajuns la pămînt...

Ei bine, peste toate, pămîntul a fost și rămîne marea avuție a celor din Stoicănăști... Cu ce întoarce el oamenilor, dacă e muncit cu nădejde, cifra așternută mai sus pe hîrtie se rotunjește la 75 de milioane. El a fost rațiunea lor de a fi chiar și atunci cînd Stoicănăștii erau jupuși fără milă de nu mai puțin decît 16 moșieri. El rămîne nava-amiral a flotilei cu care Stoicănăștii navigă spre un viitor mai prosper, mai fertil, ca o țară a unei făgăduințe rivnite. Spre România de mîine, cu alte cuvinte. Și cînd peticele risipite printre mejdinele acestui pămînt generos s-au unit

laolaltă, la 7 august 1949, în prezența și din îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, în prima cooperativă agricolă de producție de pe aceste meleaguri, viitorul era încă învăluit în ceturile care, îndeobște estompează țărurile oricărei lumi noi. De pildă, comunistul Stan Croitoru, primul președinte al cooperativelor de aici, lucrează și astăzi la ferma nr. 4 și poate depune o mărturie solidă în favoarea acestui punct de vedere. Iar din 18 februarie 1955, obșteea l-a ales în fruntea ei pe Dumitru Tudose. Și, de atunci, aspirațiile celor din Stoicănăști, una cite una, caută căle implinirii. Care, tot de atunci, se dovedește a fi și căle certitudinii. În 1976, cooperativa lor agricolă de producție a fost distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. În 1962, în 1971, de două ori în 1972 și încă o dată în 1975, adică de cinci ori în total, i s-a conferit Ordinul Muncii clasa I. De la un an la altul, producția medie de griu la hectar a urcat de la 4 120 la 4 665 kg. Tot de la un an la altul producția medie de lapte pe cap de vacă furajată s-a ridicat de la 3 131 la 3 392 litri...

Desigur, ar fi o greșală să credem că tot ceea ce s-a realizat aici în două decenii și jumătate de muncă fără istov s-ar datora exclusiv lui Dumitru Tudose. Dumitru Tudose, și el Erou al Muncii Socialiste, e un om ca oricare altul, supus legilor acestui pămînt. Și una din legile acestui pămînt este și cunoscutul proverb conform căruia omul sfințește locul. Dar, în plus, Dumitru Tudose are o vocație certă de pionier. Nu, nu neastîmpărul de a-și lua lumea în cap și de a întemeia peste mări și țări rosturi noi îl animă... Dimpotrivă, el a crezut și crede cu țarie că fiecare dintre consătenii lui a fost și este dator să devină pionier între hotarele teritoriului propriu lui existențe. Că propria lor viață este tot atât de vastă ca întinderea unui continent cu mereu noi și noi frontiere. Și lumea cea nouă a descoperit-o toți fără să se miște din loc, sfințind și resfințind locul băștinei lor, supunîndu-se cu o mîndră umilînță legilor iscate din înțelepciunea acestui popor. Și celor scrise, și celor nescrise...

La Stoicănăști, lumina verii depline curge riuri-riuri prin aerul dintre case și imaginea comunei se dezvoltă în privirile noastre cu lentoarea unei fotografii al cărei negativ a fost aruncat demult în debara istoriei. Pe ulițele satului flutură încă steagurile unei sărbători care le-a însuflețit tuturor inimile: tovarășul Nicolae Ceaușescu, recent, s-a aflat din nou printre ei, împreună cu Ahmed Sekou Touré, președintele Republicii Guineea, un prieten statornic al României. Din nou au fost scoase la lumină dansurile acelea vijelioase păstrate în memoria cuprînzătoare a lui Constantin V. Spătaru. Și ar mai fi ceva de spus de aici, din inima cimpiei Boianului: miracolul traversat de pămînturile cooperativei agricole de producție condusă de un sfert de veac de Dumitru Tudose și-a lăsat amprenta și asupra vieții de zi cu zi a comunei. Și facem această afirmație chiar dacă Marin Tutunaru, vicepreședintele consiliului popular comunal, se arată a fi de părere că nu ar trebui să amestecăm lucrurile chiar pînă la indistinție. Și dacă stîm strîmb și judecăm drept, omul acesta cumsecade chiar are dreptate. Într-adevăr, în cei 35 de ani care au trecut de la Eliberare, Stoicănăștii și-au făurit viața lor, statura lor, stema lor, pe scutul căreia cooperativa aceasta

vestită ocupă doar un cartier, nu mai mult. Da, fără doar și poate, Marin Tutunaru are dreptate. Printre altele, Stoicănăștii sînt o comună care au izbutit un lucru intrucitva rar: să-și țină fiii acasă, să-i scutească de migrație și dezrădăcinare, să-i readucă acasă chiar și pe cei plecați de aici în vremuri mai vitrege, oferindu-le tuturor un rost, un loc sub soare, o stea a lor și numai a lor.

Vrei să devii strungar? Stoicănăștii îți oferă strungurile cu care să cîștiți o piine cit roata carului. Nu știi altceva decît să minuiști raboteze? Există și raboteze la Stoicănăști. E nevoie aici și de mecanici de precizie, și de electricieni, și de instalatori, și nu ar fi exclus ca, mine-poi-mine, să fie nevoie aici chiar și de meteorologi sau jochei. Au fost isprăvite aici, nu demult, un dispensar cuplat cu o casă de nașteri și un bloc cu patru apartamente. Alt bloc, cu 12 apartamente, e în curs de construcție și pînă la toamnă se vor muta în el, printre alții, inginerul agronom Vasile Rădulescu, tehnicianul Constantin Zorzoliu, profesorul Gheorghe Grosu, economistul Constantin Zăvelcu. Iar primarul Dumitru Prună caută deja amplasamentul

August, bătălie ne-nteruptă

August, bătălie ne-nteruptă,
Demnitate-a țării românești
Ca la cel dintîi semnal de luptă,
Tu, cu arma-n mînă, ne găsești.

Hotărîrea noastră-nseamnă faptă,
Sîntem neam străvechi de luptători!
Suflet are-acest pămînt, nu rabdă
Niciodată pe cotropitori.

Ne e-nțelepciunea legendară:
„Apa trece pietrele rămin“.
Că sîntem uniți — popor și țară —
Cu Partidul Comunist Român.

NICULAE STOIAN ■
(Din volumul „35 de poeme sub scut“)

blocului cu 24 apartamente, a cărui edificare va începe la anul. Zeci și zeci de meserii își află aici un cîmp larg de exercitare și de ce s-ar mai trage oamenii spre orașe, ca să rămînă acolo așa, între uși, nici pe jos, nici călare? Chiar și cei 70-80 intelectuali ai comunei sînt aproape toți oameni de băștină, iar cei care s-au stabilit aici, venind de pe alte meleaguri, ca profesorii Ion Moldoveanu sau Gheorghe Fărămuș, s-au tras aici după „porumbițele“ Stoicănăștilor. (Vorba nu-mi aparține, a zis-o chiar Marin Tutunaru!) Înșă, iată, dintre fiii comunei, în toamnă aceasta, Alexandru Dogaru va lua drumul Facultății de geologie, Ioana Nicolescu și Elena Puiu au ales Politehnica. Pe aceștia, întreb, sînt șanse să-i mai readuceți acasă cîndva? „De ce nu?“ — se miră lung Marin Tutunaru. „Credeti că numai o dată am prins noi timpul din urmă?“

MIHAI PELIN ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Sint unul dintre numeroșii admiratori ai Munților Făgărașului, pe care-i vizitez an de an, ne scrie **Marcel Dumitrescu** din Brașov, str. Piatra Craiului 1. Anul acesta am avut o surpriză plăcută, în comuna Breaza Făgărașului, aproape de ruinele cetății legendarului Negru Vodă. Am vizitat acolo un admirabil muzeu sătesc, organizat și îngrijit de pionieri. Tia să-i felicit pe elevi și pe întregul lor profesor de istorie, Mihai Goian.

Mă numesc **Socaci Ioan** și locuiesc în satul Peșteana, județul Hunedoara. Prin intermediul acestor rânduri aș întreba, cu respect, Ministerul Sănătății unde pot găsi medicamentul Ulocosilvanil, că la farmaciile din Deva, Arad, Timișoara și Cluj-Napoca nu l-am găsit, iar eu am nevoie de acest medicament ca de aer.

Consiliul popular al municipiului Ploiești. În urma verificărilor făcute în str. Horia, s-a constatat că cel reclamat de tovarășa **Axinte Valeria** este Erescu Aurelian, de la nr. 28, în curtea căruia s-a găsit un atelier improvizat de reparatii auto. Conform art. 6 din HCM 68/1970 i s-a aplicat amendă și stabilirea impunerii fiscale. Totodată i s-a atras atenția să nu mai tulbure liniștea vecinilor în orele de odihnă.

D.P.M.O.S. Mehedintzi. S-a luat legătura cu autorul scrisorii trimisă la redacția dv., **Cobzaru Florin** din Drobeta-Turnu Severin. El și-a exprimat dorința de a lucra la I.C.S. mixtă Orșova, unde, prin adresa nr. 17370/381.08.1979, a fost repartizat și a început activitatea.

Consiliul popular al municipiului Craiova. Din verificările rezultă că într-adevăr petentul **Diță Gheorghe**, pensionar, a fost plecat câteva luni la țară, pentru îngrijirea părinților săi, bătrini și bolnavi, lăsând în locuință o rudă, care a fost evacuată. Analizând situația lui, în sedința din 14 iulie a.c., Comitetul executiv al C.P.M. Craiova a aprobat să i se repartizeze garsoniera 67 din bl. GI Brazda lui Novac, în care urmează a se muta.

Salutăm apariția, în Editura Sport-Turism, a lucrării „Itinerare arheologice și istorice oltene” de prof. dr. docent Dumitru Tudor. Descriind cercetări și săpături arheologice efectuate de autor în întreaga Oltenie (Sucidava, Romula, Malva, Slăveni, Buridava, Aqual, Arutela), cartea e un excelent ghid pentru amatorii de drumeție și, totodată, o sursă de informații extrem de interesante pentru cetățeanul dornic să cunoască mai în amănunt istoria țării, sale. Tot aici vreau să rectific o eroare strecurată în textul lucrării, și anume: Bechetul nu se află în județul Olt, ci în Dolj. (Scrisoarea este semnată de **George Hurmuzescu** din Bechet)

Luna trecută am expediat la Focșani un colet conținând 2 cupe textile în valoare de 350 lei, ne scrie **Constantin Grosu** din Brașov, str. Lalelelor 21, bl. 84, sc. C, ap. 2. Coletul (recipientul seria L nr. 436564) a sosit la destinație destul de repede (3 zile), însă cu vădite urme de violare și, mai ales, cu conținutul schimbat: 2 cremoane de la calea ferată, un ziar și un sac de plastic vechi. Când am aflat nu-mi venea să cred, dar m-am convins curînd, cu prilejul unei călătorii la Focșani. Sper că poșta va face lumină în acest caz și va lua măsuri ca asemenea fapte să nu se mai poată produce pe viitor.

Vă scrie **Ion Pazargie**, în numele mai multor săteni din Luncașița, județul Tulcea. Trăiește la noi în sat o bătrînă, de 76 de ani, Ioana I. Popa, care a născut și a crescut 7 copii. S-a trudit din greu, că a rămas văduvă de tinăra, oamenii spun despre ea că poate fi dată drept pildă. Păcat că acum, la bătrînețe, copiii ei, mai cu seamă cei trei fii, se poartă neomeneste cu ea. Noi am dori ca ei să-și schimbe purtarea, că ne fac satul de ris, iar dacă ei nu-și înțeleg datoria, primăria ar trebui să se ocupe

de acest caz, să-i dea pe brazdă pe fiii nerecunoscători ai Ioanei Popa.

De aproape doi ani, scrie **Ion Martin** din Glogova, județul Gorj, drumul dintre Motru și Baia de Aramă, care trece prin comuna noastră, e de nefolosit din pricina podului surpat de peste riul Motru. Minerii din satele Negoiești, Târnița, Ponoare, Padeș și Călugăreni fac acum cu o jumătate de oră mai mult cînd merg la lucru și cînd se întorc acasă, deoarece autobuzele trebuie să ocolească. E o risipă de timp și de combustibil care acum sperăm că va fi curmată cît mai curînd, dacă cei în drept vor auzi apelul nostru.

O.J.C.V.L. Timiș. Dînd curs scrisorii adresate revistei **Flacăra** de către **Bălan Gabriela** din Timișoara, am făcut demersuri în repetate rânduri la constructor pentru atacarea și terminarea în timpul cel mai scurt a blocului A 14/b, Zona Negoi, demersuri rămase fără rezultat. Considerăm că T.C.M.T. nu a avut motiv să amine atîta construcția blocului în cauză, fiind asigurate toate condițiile necesare atacării lucrărilor. Anexăm în copie procesul-verbal încheiat la data de 23 iulie a.c. prin care conducerea T.C.M.T. dispune Grupului 1 de șantier începerea atacării construcției la data de 1 august.

Sint **Viorel Faur**, factor poștal la oficiul Timișoara 4. Doresc să fac prin **Flacăra** o sugestie Direcției regionale C.F.R. Să deschidă o casuță poștală la oficiul nostru, aici avînd un volum foarte mare de corespondență, 160-170 recomandate pe zi. Chiar instrucțiunile existente prevăd deschiderea unei casuțe poștale de la 10 recomandate pe zi în sus. La insistențele mele de pînă acum, tovarășii de la regională au obiectat că nu dispun de curier, cînd în realitate curierul vine zilnic la Oficiul Timișoara 4 pentru a depune corespondența regională și a ridica abonamentele la presă.

Aproape 3 ani am plătit chirie pentru o casă în care nu mai locuim, pînă cînd am făcut o sesizare la redacția dv. Atunci, **I.J.G.C.L.** mi-a eliberat adeverința prin care notifică — în sfîrșit! — întreprinderii **Progresul** sistarea chiriei cu pricina. Vă mulțumesc! (Semnează **Manole Antohi** din Brăila, str. Unirii 185)

Am contractat, ne scrie **Zoia Ștefănică** din Craiova, un apartament în blocul D3 din Bd. 1 Mai. Primul termen de predare la beneficiar (de fapt, al doilea, deoarece la contractare mi se spusese un alt termen) era 31 mai 1979. Cu cîteva zile înainte am fost invitată la **O.J.C.V.L.** și pusă să semnez un act adițional la contract prin care se fixează un nou termen de predare: 30 decembrie 1979. Așadar, un al treilea termen și probabil nu ultimul, fiindcă acest bloc face parte dintr-un grup de blocuri „D” din care au și fost construite pînă acum D1, D2, D4, D5 și D6. Iar D3, fiind pe colț, este mereu aminat. Cunos-cînd situația, **O.J.C.V.L.** Dolj trebuia să fixeze un termen mai îndepărtat, să zicem în 1980, iar dacă totuși îmi preda locuința mai devreme merita felicitări. Așa însă merită orice, numai felicitări nu merită!

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca. Verificînd sesizarea adresată revistei de către **Benga Gheorghe**, am constatat că **Petrașcu Silvia**, de 74 de ani, este chirieașă unui apartament din str. 6 Martie nr. 36. Este adevărat că proprietarul imobilului, Parohia Ortodoxă Română, a somat-o să părăsească locuința, oferindu-i alta în schimb, dar aceasta a fost refuzată ca necorespunzătoare în ce privește confortul. Urmează ca în momentul acceptării altei locuințe de către **Petrașcu Silvia**, prin bună înțelegere, să elibereze locuința în chestiune, punînd-o la dispoziția parohiei.

Am plătit abonament pentru revista dv. de pe 16 decembrie 1978, ne scrie **Petru Găitanu** din Hilișeu, județul Botoșani, dar pînă azi, 1 august 1979, n-am

primit nici un număr. Vă rog respectați legalitatea — în caz că nu puteți trimite revista, trimiteți banii plătiți de mine pentru un abonament semestrial. (N.R. Ceea ce pare să ignore corespondentul nostru este că de difuzarea revistei nu redacția se ocupă, ci poșta, care îi va da de sigur — și ne va da! — răspuns la această sesizare.)

Mă numesc **Ioja Martin** și locuiesc în Galați, str. Constructorilor 22, bl. H4, ap. 20, Tiglina II. Fiind cardiac, am fost internat de mai multe ori în spitale și întotdeauna m-am bucurat de o bună îngrijire. La Galați mai întii, unde dr. docent **Ion Grigore** mi-a salvat viața, cînd am avut un infarct miocardic. Mai de curînd, la Spitalul clinic Fundeni din Capitală, am avut parte iarăși de îngrijirile unui medic minunat, care m-a făcut bine. Acest doctor de inimă și om de inimă este **Silvia Mărcuș**. Doresc să fie publicate aceste rânduri ca mulțumire adresată în numele tuturor suferinșilor către cel ce-și pun stîința în slujba vieții și omnia în slujba sănătății oamenilor.

Consiliul popular al municipiului Timișoara. Administratorul **Uțanu Mihai** nu a fost suficient instruit de către Comitetul asociației de locatari cu privire la scutirea legală de unele taxe a locatarilor ce lipsesc mai multe luni din imobil. I-am atras atenția să nu mai acorde scutiri pentru absențe de 1-24 zile, așa cum v-a sesizat **Moț Ion** din Calea Aradului 12, ap. 27. Cu ocazia investigațiilor făcute nu s-a putut constata că administratorul ar fi încasat sume de bani fără a elibera chitanțe.

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca. Cererea tovarășului **Olaru Constantin**, care s-a adresat și redacției dv., este cuprinsă în tabelul de prioritate al întreprinderii unde este încadrat în muncă, la poziția 12, structura 3 camere. De asemenea, fratele lui figurează pe tabel la I.R.E. Cluj-Napoca, unde lucrează, la poziția 1 structura 2 camere. Nu demult i s-a oferit un apartament de 2 camere în bl. B 9 din str. Fintinele 63-65, pe care l-a acceptat.

Consiliul popular al municipiului Oradea. Sesizarea adresată redacției de către **Oros Victor** s.a. are un caracter pur subiectiv, neținînd seama de condițiile locale și de interesele generale ale locuitorilor din zonă. Cînd merg la gară sau în zona gării, cetățenii din străzile **Spartacus**, **Iza** și **6 Martie** folosesc în exclusivitate tramvaiele 1 sau 4. După cum vi s-a comunicat în răspunsul la o sesizare anterioară, reamplasarea stației la distanța de peste 400 m se va face cu ocazia modernizării străzii, cînd liniile de tramvai vor fi montate în mijlocul carosabilului, îndepărtînd astfel stația de ferestre locuitorilor din bloc. De atunci (10 mai) s-a retras în parte șantierul și s-a curățat trotuarul, asigurînd un acces mai bun la stație.

Sint **Jordan Stavăr**, om al muncii în cadrul I.C.P.E. Vă aduc la cunoștință că în urma publicării în **Flacăra** a sesizării cu privire la activitatea defectuoasă de la **Ciclop Pantelimon**, necazurile mele au încetat. Mulțumesc redacției și tovarășului **Marin Călin**, reprezentantul întreprinderii **Dacia-Pitești**, precum și conducerii secției **Ciclop** din str. **Paul Greceanu**, pentru modul operativ în care mi-au fost rezolvate dolanțele.

Consiliul popular al județului Bistrița-Năsăud, cu privire la sesizarea tovarășei **Mihorda Ana** din Târlpui, comuna Dumitra. Pentru nedepunerea dosarului la Oficiul de pensii în termenul prevăzut de art. 49 al Legii 3/1977, funcționarul vinovat din cadrul serviciului personal al I.J.G.C.L. a fost amendat convențional, conform art. 10 litera „b” din H.C.M. 2494/1969. Prin decizia 20181 din 11 iulie 1979 a Comisiei județene de pensii, tovarășei **Mihorda Ana** i s-a stabilit pensia de urmaș, care îi va fi plătită retroactiv, începînd cu data de 9 ianuarie 1979.

O.J.C.V.L. Bihor. Verificînd sesizarea lui **Hatasszekoeder Bela**, trimisă nouă de redacția **Flacăra**, se confirmă că în apartamentul respectiv se produc infiltrații cînd plouă, ca urmare a unor defecțiuni la hidroizolația refăcută în mod necorespunzător anul trecut. S-a stabilit cu constructorul, T.C.L.O., ca lucrările de remediere să fie terminate negreșit în cursul acestei luni. În momentul de față se lucrează la refacerea hidroizolației pe întreg tronșonul în care se află și apartamentul în cauză.

Mă numesc **Iacob Gheorghe**, lucrez la I.A.P. Colibași și vreau să vă scriu despre un obicei supărător ce s-a înrădăcinat în întreprinderea noastră. Este vorba despre vînzarea unor bilete și invitații fictive. La prima chenzină din iulie, de pildă, ni s-au reținut cîte 15 lei pentru invitații — care de fapt nici nu ni s-au înminat! — la o manifestare sportivă și cultural-artistică pe Stadionul 1 Mai din Pitești, care avusese loc cu vreo zece zile înainte. Apoi la 26 iulie ni s-au reținut cîte 6 lei de căciulă pentru un bilet — pe care casierul doar ni l-a arătat, neavînd decît un singur exemplar, și acela modificat prin corecturi făcute cu cerneală. Biletul era pentru serbarea cîmpenească organizată pe stadionul Asociației sportive **Dacia** din Ștefănești la... 8 iulie. Unde se duc oare acești bani?

Comitetul municipal Bacău al P.C.R. Petentul Cioată Gheorghe din Săucești, județul Bacău, om al muncii la I.J.L.F., este căsătorit și are 4 copii. La data de 30 iunie a.c. i s-a repartizat un spațiu rămas disponibil prin mutarea unei alte persoane din cadrul aceleiași întreprinderi.

În numele locatarilor blocului C 1 din str. Gh. Racoviță 191, Vaslui, scrie **Elena Nantu**, vreau să semnlez un fapt ce contravine actualelor măsuri de economisire a energiei. Deși terminat de 3 ani, blocul nostru nu este încă finisat la exterior. Iarna frigul pătrunde în voie prin crăpăturile dintre planșee și dintre elementele de BCA, obligîndu-ne să folosim radiatoarele ca să nu stăm în frig, noi și mai ales copiii și părinții noștri, care sint mai sensibili. Am fost în audiență la cei răspunzători de situație și am primit bizarul răspuns că de ce să ne grăbim noi cînd alții au așteptat și 6 ani?!

Regionala C.F. Galați. Privitor la scrisoarea adresată revistei **Flacăra** de către tovarășa **Cogălniceanu Cecilia** vă comunicăm următoarele. Din dispoziția Departamentului CF din M.T.Tc., s-a aprobat cu data de 23 iulie a.c. transferarea soțului petentei, **Cogălniceanu Mihai**, șoful gării **Odobești**, la stația **Lețcani** din Regionala CF Iași.

D.P.M.O.S. Cluj, cu privire la scrisoarea adresată redacției de **Ghic Vasile** din Cluj-Napoca, str. Gr. Alexandrescu 28, bl. O2, ap. 123. Conform recomandării Spitalului clinic tbc Cluj, am intervenit la conducerea întreprinderii **Tehnofrig**, care a fost de acord cu schimbarea locului de muncă al petentului și ca urmare, la alegerea acestuia, de la data de 6 august a.c. urmează să-și desfășoare activitatea ca lăcătuș în cadrul Secției tineret.

De trei luni de zile caut un potențiomtru pentru radio **Gloria** și nu găsesc. E posibil să nu pot folosi un aparat de 1450 lei din lipsa unei piese de 16 lei? Nici televizorul nu-mi merge fiindcă nu se găsesc tuburi electronice **PY 88**. Vă rog foarte mult să mă ajutați să găsesc aceste piese, fie la magazinele de specialitate, fie la cooperativele de reparații. (**Ioan Burlacu**, Galați, str.

Furnaliștilor nr. 9, bl. S2, ap. 33)

Sint **Mircea Dan Lazăr**, din Deva, și vă scriu în numele locatarilor blocului 67 de pe str. **Bejan**. Responsabilul aprozarului de la parter și-a construit, fără autorizație, un depozit improvizat de ambalaje, lipit de blocul nostru, chiar peste gura de canal, care nu mai funcționează. Tot pe trotuar și pe zona verde au mai fost amplasate și niște chioșcuri comerciale, iar numărul lor crește mereu. Am sesizat situația la Consiliul popular municipal și ni s-a promis că se va cerceta și se vor lua măsuri. Asta a fost în februarie și măsurile se lasă încă așteptate.

Tribunalul județean Olt. Întrucît petentul se adresase greșit Judecătorei Caracal, măsura declinării competenței a fost corectă. Potrivit articolului 453 din Codul de procedură civilă, cererile de poprire se adresează instanței de la domiciliul debitorului (I.F.E.T. Pitești) sau terțului poprit. La 8 august Judecătoria Caracal a înaintat dosarul Judecătorei Pitești, de unde **Cristea Traian** va fi citat ca creditor.

Iată ce am constatat deunăzi, ne scrie tovarășul **Ion Ticărau**. În dimineața zilei de 24 iulie, între orele 7.00-7.20, pe Bd. Gh. Gheorghiu-Dej, unde locuiesc, am numărat 100 de automobile particulare, dintre care numai 16 transportau două sau mai multe persoane. Ce risipă de cai-putere și de benzină! După mine, principala soluție rămîne bicicleta, care trebuie sprijinită să se răspîndească masiv prin marile orașe (în cele mici se răspîndește ea și singură). Chiar în condițiile actuale de organizare a circulației municipale, în care bicicleta este o tolerată, viteză medie a unui biciclist nu este mai prejos decît a vehiculului ITB. Scoțînd-o din situația — nemeritată! — de tolerată, bicicleta își va mări viteza și ne va oferi o circulație confortabilă și ieftină prin marile orașe. Să-i acordăm niște privilegii, în propriul nostru interes.

Din partea Comitetului județean **Brăila** al P.C.R.: „Urmasare scrisorii adresate redacției de către **Paul Ciuca** din Brăila, strada **Bolintineanu 13**, prin care reclamă neplăceri cu privire la intrarea în spațiu ce i s-a atribuit de către Consiliul popular al municipiului Brăila, vă comunicăm: la finele lunii iunie a.c., prin grija I.J.G.C.L. Brăila, pe baza deciziei de evacuare nr. 243/79, numitul a intrat în spațiu respectiv. Cu privire la celelalte probleme, în urma cercetărilor făcute, nu s-a constatat că **Paul Ciuca** ar fi întîmpinat greutăți la intrarea în spațiu”.

Mă numesc **Marin Puicîn**, domiciliu în Craiova, strada **Valea Roșie**, bloc **G4**, scara **C**, etajul III, apartamentul 13. Sint căsătorit de 17 ani și pentru faptul că nu am copii, doresc să infiez o fetiță în vîrstă de 4 pînă la 12 ani, sperînd că ne va aduce lumină și bucurie în casă. Sint secretar la un consiliu popular comunal din apropierea municipiului Craiova, iar soția este dirigintă la un oficiu poștal în municipiu. Locuim într-un apartament proprietate personală confort I și dispunem de condițiile materiale și morale pentru creșterea și educarea fetiței pe care ne-o dorim. Fac un apel călduros tuturor caselor de copii și centrelor de educare a minorilor din țară, precum și oamenilor muncii care doresc să mă sprijine în obținerea acestei infierii, rugîndu-i să-mi comunice în scris consimțămîntul sau orice relații pentru infiere.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Fochistul Ciocionoiu, un om bombănit pe nedrept

În ansamblul de locuințe de lângă Parcul Tineretului există două centrale termice. Una este alimentată cu gaze naturale iar cealaltă cu combustibil lichid, cu păcură. Cele două centrale se află la cîteva metri una de alta. În privința preturilor pe care le pretind locatarilor pentru încălzire și apă caldă cele două centrale se află însă foarte departe. Blocurile racordate la centrala cu combustibil lichid „Tineretului 2” primesc energie termică la un preț de vreo trei ori mai ridicat decît cele racordate la centrala cu gaze „Tineretului 1”, o familie ajungînd să plătească în medie pentru aceste servicii cîteva sute de lei pe lună. Cerînd o explicație Grupului întreprinderilor de gospodărire comunală și secției din strada Radu Vodă nr. 15 a acestui grup, locatarilor li s-a răspuns că situația în care se află de vreo doi ani încoace este una de provizorat, în anul 1980 fiind planificată transformarea centralei în punct termic și legarea acestui punct termic, prin conducta magistrală ce urma să se construiască, de Centrala termoelectrică Sud. Locatarii au înțeles de bună seamă acest lucru și s-au bucurat că începînd cu anul viitor, fiind racordați la rețeaua cea mare de termoficare a orașului, vor fi obligați să plătească mai puțin. Ce n-au înțeles este de ce această sărbătoare a bugetelor familiilor lor trebuie să întîrzie pînă la anul. Cînd afirmă aceasta, ei au două argumente: 1) conducta magistrală s-a apropiat la vreo treizeci de metri de centrala termică; 2) „schimbătoarele de contracurent”, adică utilajele necesare transformării centralei din punct de vedere termic, deja au sosit și sînt depozitate la cîteva metri de ușa aceleiași centrale. La rîndul său, G.I.G.C. prin secția sa din strada Radu Vodă nr. 15 răspunde că lucrarea este prevăzută să înceapă și să se încheie în anul 1980.

„Oamenii, ne spune fochistul Florea Ciocionoiu, vin și mă bombăne pe mine, că de ce nu începe odată lucrarea. Dar eu ce vină am? Eu sînt nevinovat. Eu sînt mic, eu nu sînt șef și nu pot să le răspund nimic. Cînd aflu ceva, le mai dau cite o veste care să-i bucure dar nu trebuie să pună prea mult temei pentru că sînt vorbe auzite, nu sînt cuvinte scrise. Mai adineauri, acum vreo jumătate de oră, a trecut pe aici un inginer. Zicea că dumnealui face proiectul de schimbare a centralei în punct termic și mai zicea că lucrarea o să înceapă la primăvara următoare. Nu știu cum îl cheamă și de unde e, dar așa zicea”.

La secția din strada Radu Vodă nr. 15 a G.I.G.C. vorbim cu inginerul Alexe Doina Rodica. Ne spune sincer că nu știe mai nimic despre această problemă decît că lucrările vor începe atunci cînd au fost planificate, adică în cursul anului viitor, și rămîne oarecum surprinsă că „schimbătoarele de contracurent” au sosit deja iar conducta magistrală s-a apropiat foarte mult de centrală. Ne cere răgaz două zile pentru a se interesa asupra posibilităților de grabire a lucrărilor. După două zile, ne spune: „Proiectul este în curs de execuție. Îl lucrează inginerul Alexandru Dolinschi de la Institutul Proiect-București. În noiembrie proiectul va fi terminat. Știți și dumneavoastră cum e acum: concediile... La racordarea centralei cu conducta magistrală va lucra Grupul 8 șantiere și întreprinderea de montaj instalații izolate. Dar dacă începem lucrările în pragul iernii, cum vom asigura oamenilor apă și căldură?” „Fochistul centralei susține că ea a fost proiectată pentru a alimenta vreo 38 de blocuri și la ora această alimentează doar zece. Centrala funcționează, așadar, aproximativ cu un sfert din capacitatea ei. Avînd asigurată această rezervă, înseamnă că lucrările de transformare a centralei în punct termic se pot executa chiar și în pragul iernii”. „Puteti nota: lucrările de demontare a instalațiilor de centrală și montarea celor de punct termic vor începe, sigur, în luna decembrie”. „Și cit ar putea dura?” „Aproximativ două luni. Oricum, prin martie-aprilie blocurile acestea vor trece pe termoficare”.

După cum se vede, proiectantul afirmă că lucrările vor începe în primăvara anului viitor iar beneficiarul, adică secția G.I.G.C., că lucrările se vor termina în același an și același anotimp. Și încă o nedumerire: dacă proiectul va fi gata abia în noiembrie, atunci cum o parte dintre instalațiile — care nu pot fi hotărîte decît de proiect — se află deja lângă ușa centralei „Tineretului 2”?

Între timp locatarii trec prin fața centralei, caută insistent privirea fochistului iar fochistul Ciocionoiu se retrage în penumbra ușilor centralei termice și zice iarăși:

— Tovarășii mă bombăne pe mine. Dar eu sînt fochist și sînt nevinovat.

E. DUMITRU ■

A FOST O LUNĂ BUNĂ, CU 30 DE GRADE LA UMBRĂ

Soții Alexandrina și Dumitru Badea ne-au trimis la redacție un memoriu din care spicuem: „În baza aprobării Direcției comerciale a județului Dimbovița, cooperativa din Gura Ocnitei a înființat un punct fix de desfacere a produselor menționate în zona Autogara I.T.A. Tirgoviste. Astfel cooperativa la care lucrăm ne-a dat delegațiile nr. 437 și 438 din 13-04-1979 prin care am fost trimiși să vindem produsele menționate la punctul Autogara I.T.A. Tirgoviste. Arătăm că am fabricat înghețată și cornete pentru înghețată cu respectarea rețetelor aprobate de U.J.C.C. Dimbovița, pe bază de acte legale — foi de fabricație — iar sumele rezultate din vânzare au fost depuse la casieria cooperativei conform borderourilor anexate. Menționăm că s-au efectuat vânzări și prin virament din producția pentru înghețată cu plata prin B.N.R.S.R., filiala Tirgoviste. Producția s-a realizat cu materialele puse la dispoziție de cooperativă. Fată de cele arătate, vă redăm unele situații care sînt anacronice și anume: la 18 iulie 1979, tovarășul inspector principal Popa Liviu de la Circumscripția financiară a municipiului Tirgoviste întocmește un proces-verbal în care se menționează că s-a constatat că numiții Badea au în stoc 80 kg de înghețată pe care o comercializează clandestin și stabilește o amendă contravențională de 4000 de lei. Procesul-verbal nu exprimă realitatea. În dreptul ocupației este scris pensionar, iar noi înmădram în muncă. În plus, existau foi de fabricație pentru întreaga cantitate de înghețată. În mod abuziv mi s-a ridicat autorizația de funcționare. Ne permitem să afirmăm că reprezentanții Circumscripției financiare au încălecat legalitatea și au dispus cu foarte mare ușurință măsuri nelegale și netemeinice”. Aceasta este pe scurt părerea familiei Badea.

Iată, pe scurt, cum stau lucrurile în realitate, mai exact ce am aflat în urma anchetei noastre la Tirgoviste și Gura Ocnitei.

Cooperativa de consum Gura Ocnitei nu are dreptul să desfacă produsele în cauză pe teritoriul municipiului Tirgoviste fără aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular municipal. Situația este reglementată de art. 44 din Legea nr. 3/1972. Dealtfel, în adresa Direcției comerciale a județului, care-si dădea acordul privind înființarea acestui punct fix de desfacere a înghețatei, este scris foarte limpede: „Rugăm luați măsuri pentru buna lui funcționare în conformitate cu Legea nr. 3/1972”.

Tot prin lege este interzisă producerea și vânzarea înghețatei, a produselor de patiserie etc. de către producători particulari sau în laboratoare improvizate neavizate de Sanepid.

Rezultatul controlului efectuat de către organele financiare (inspectorii Popa Liviu, Popescu Vasile, Dragomir Severica și Trică Ion) și organele de miliție (locotenent Nica Mihăilescu Ion de la militia municipiului) este ceva mai complet decît apare în procesul-verbal de înmănare trimis la redacție de cei doi Badea. Redăm din procesul-verbal întocmit în urma verificării gospodăriei lor: „La domiciliul acestora a fost găsit doar individul Negru Gheorghe care ne declară că Badea Dumitru și soția nu sînt acasă și că el a rămas să primească o cantitate de gheață. În prezenta acestuia am constatat că numitul Badea are o instalație de fabricat înghețată: că într-un bidon se găseau circa 40 kg amestec de înghețată, bidon aflat în instalație, iar în alt bidon de plastic, aflat în cada de baie se găseau alte 40 de kg de înghețată. S-au mai găsit o mașină pentru fabricat vată de zahăr, două tipare pentru confecționat cornete pentru înghețată, cuptor pentru copt cornetele, două bidoane de ulei cu aproximativ 50—60 de litri de ulei, coji de ouă rezultate de la circa 300—400 de ouă sparte”.

Au fost prinși cîteva indivizi vînzînd clandestin înghețată care au declarat că au cumpărat cornete de la Dumitru Badea.

Situația este limpede: cooperativa n-are dreptul să-și desfacă produsele în Tirgoviste, iar familia Badea poate produce și fabrica înghețată doar în Gura Ocnitei. „Sîntem bolnavi, eu am 53 de ani, și nu sîntem lăsați să muncim în orașul nostru de baștină. Vom ajunge să cersim din cauza lui Vasile Zaharia, șeful circumscripției financiare, care ne urmărește de ani de zile”. Toate acestea mi le explica Badea Dumitru pe un ton patetic, în timp ce ne îndreptam cu autoturismul său, condus de un nepot, spre Gura Ocnitei.

La Gura Ocnitei mai aveam să aflăm că: președintele Adrian Cotenescu regretă că n-a controlat mai îndeaproape activitatea soților Badea; că laboratorul de preparat înghețată, o cameră de 1,5 metri pe 2 metri, aparține unei rude de-a lui Badea și nu este proprietatea cooperativei; că familia Badea cumpără ouă de la gostat din Tirgoviste, le sparge la domiciliu și dădea fuga cu ele, cale de vreo 11—12 kilometri, la Dacia proprie, la Gura Ocnitei și făcî înghețată pe care apoi o aduceau din nou la Tirgoviste.

Și iată că tot la Gura Ocnitei am descoperit un lucru care ne-a făcut să ne întrebăm cui folosește, de fapt, această secție de înghețată: cooperativei sau familiei Badea? Secția avea nevoie de doi oameni sau cei doi oameni aveau nevoie de o secție? Deoarece din scriptele cooperativei reiese că, pe luna iunie a.c., cooperativa a cîștigat de pe urma secției de înghețată suma de 5000 de lei, iar familia Badea 10030 de lei. A fost o lună bună, cu 30 de grade la umbră.

Așa stau în realitate faptele și relatarea lor pe larg are drept motiv nu insistența cerere a familiei Badea ci faptul că asemenea cofetari și negustori amatori se întîlnesc încă în prea multe părți!

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

Ionescu Iulian, Pitești: Pentru început trebuie să vă adresați procuraturii locale ● **Nicoară Ioan, Pitești:** 4 copii orfani și un bieț bunic — asta ca să-l cităm pe Petre Sălcudeanu — stau în lipsa de grijă a tuturor. Deși nu prea credem, rugăm autoritatea tutelară a județului să rezolve cazul ● **Mihoci Neculai, Răducaneni, Iași:** Dacă lucrurile stau așa, conducerea C.A.P.-ului din localitate este obligată să vă dea adeverință ● **Grager Elena, Mangalia-Nord:** Trebuie să vă adresați procuraturii locale ● **Mihăilescu Paraschiva, Topoloveni, Argeș:** Copiii dv. v-au scos din casă. Adresați-vă procuraturii și cereți sprijinul comitetului de partid din localitate ● **Asociația locatarilor din Cartierul Craiovei, blocul 28, Pitești:** Așteptați recepționarea blocului și, dacă mai aveți necazuri, mai reveniți ● **Darie C-tin, Dragodana, Botoșani:** Este de competența Inspectoratului școlar Botoșani să schimbe pe învățătorul Gaspar. Firește, dacă e cazul ● **Un grup de părinți din Constanța, un grup de cooperatori din Codlea și alții anonimi:** Să fim bine înțeleși: Flacăra nu ia în considerație sub nici o formă anonimele sau alte lucruri de acest fel ● **Gheorghe Ojică, Războieni, Neamț:** Nu aveți dreptate, cel

puțin în faza actuală. Mutați-vă întii ● **Manolache Nicolai, Ciobotaru Mihai, IMMR Pașcani:** Aveți, în cazul detașării la o altă de mare distanță, dreptul la diurnă ● **Temboe Mihai, Pitești:** Așteptați-vă rîndul la Direcția de poștă și telecomunicații a județului Argeș ● **Boznea Mihai, Tecuci, Galați:** Trebuie să vă înscrieți pe lista de acordare a locuințelor la întreprinderea unde lucrați ● **Curelaru Vasile, Birlad:** Pentru locuință și butelie vă rugăm să vă adresați Consiliului popular al orașului Birlad unde, sîntem siguri, veți găsi înțelegerea și sprijinul de care aveți nevoie ● **Munteanu Saveta a lui Dumitru, Vicovul de Jos, Suceava:** Am trimis urgent scrisoarea dv. Ministerului Muncii, pentru a afla cum un tînar fără ambele picioare nu primește gratuit nici proteze și nici ajutor social. Vă rugăm să reveniți ● **B. A., Galați:** Într-adevăr, răspunsul C.S. Galați în situația dv. (om cu 7 copii) apare superficial. Pe această cale ridicăm din nou problema dumneavoastră ● **Petrache Nicolae, Cilibia, Buzău:** Deciziile ni se par juste. Totuși am trimis memoriul dv. Ministerului Muncii ● **Toader Iancu, Pechea, Galați:** Nu aveți program redus, ci jumătate de normă, ceea ce este altceva ● **Birz Sofia Valeria, Băișoara, Cluj:** Conducătorul instituției are dreptul să vă treacă din funcția de barman în cea de ospătar. Pot fi necazuri și mai mari ● **Chlivu**

C-tin, Birnova, Iași: Scrisoarea a fost trimisă la cei competenți.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

Dumitru Tudor — Gîrbovi (Ilfov): Nu vi se poate întocmi dosar de pensionare pentru că nu îndepliniți condițiile statutare, 10 ani de muncă în C.A.P. și numărul de norme stabilit de adunarea generală în cei 10 ani ● **Tudor Cazacu — Chitila (București):** Pierderea capacității de muncă se stabilește prin decizie de către comisiile de pensii ale sectorului în care se află unitatea, la propunerea comisiilor de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, iar dosarul de pensionare pentru invaliditate se întocmește de către comisia de pensii și asigurări sociale din unitatea unde lucrați, pe baza concluziilor expertizei medicale confirmate de medicul de întreprindere ● **Gabriel Pridon — București:** La scrisoarea dv. ați primit răspuns din partea M.T.Tc. în data de 4 iunie a.c. ● **Gheorghe Răducu — comuna Cervenia (Teleorman):** Soția dumneavoastră a avut lot în folosință în curtea proprie, plus via ce o deține în cîmp. Dacă nu va mai lucra în C.A.P. nu va mai avea drept la lot ● **Ion**

Bătrînea — București: Modul de acordare a sporurilor pentru condiții nocive, inclusiv precizarea locurilor de muncă și a cuantumului sporului se face de către C.O.M. din unitate, pe baza regulamentului de acordare a sporurilor elaborat de ministere, celelalte organe centrale ale administrației de stat și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, de acord cu uniunile sindicatelor de ramură. În cazul unităților de industrie ușoară, din care face parte și unitatea în care lucrați, numai Ministerul Industriei Ușoare și Uniunea sindicatelor de ramură sînt competente de a arăta criteriile pe care le-au avut în vedere la stabilirea cuantumului sporului pe fiecare loc de muncă din unitățile subordonate.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

Maria Șerban — Lipănești, Prahova: M.E.I. ne comunică faptul că direcția școlii sesizate în cauză nu ar aplica principiul muncii colective; se afirmă totuși că în relațiile cu învățătorii aceasta a folosit un ton care lasă de dorit. I s-a atras atenția spre a-și schimba stilul de muncă și pentru a aplica bine și metodele pedago-

gice în școală ● **Mircea Buta — Luduș, Mureș:** Afi în problema postului vacant nedeclarat, cit și în cea a transferului pe care îl doriți, este firesc să vă adresați mai întii Inspectoratului școlar județean ● **Iulian Lepăduța — Galați:** Conform funcției pe care o dețineți puteți participa la concursul de admitere în învățămîntul superior, în cursul anului viitor, la secția serală ● **Smaranda Ionescu — București:** Ne scrieți: „apelez la dv., pentru bunele servicii aduse cetățenilor, v-aș ruga să-mi răspunde-ți (s.n.) și mie la următoarea problemă... etc”. Problema fiind aceea dacă, după „terminarea unei facultăți de sport”, puteți obține un post în învățămînt? Firește că da. Cu condiția să vă „răspunde-ți” dumneavoastră înșivă, dacă nuți ocupa un astfel de post ● **Adriana I. Dumitrescu — Filiași:** Adresa solicitată — Școala profesională nr. 8, municipiul Craiova, strada C. Brăncuși 9, telefon 14090: funcționează pe lângă Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, cu specialitatea mecanică.

HORIA PATRAȘCU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

ROMÂNIA — anul 35 al libertății

MOMENTUL CALITĂȚII

Treizeci și cinci de ani — cîți au trecut de la 23 August 1944 — ne permit bineînțeles un bilanț a ceea ce s-a creat pe plan cultural în acest răstimp. Opere care s-au clasicizat, au devenit bunuri spirituale și au intrat în conștiința publică alături de creațiile unor mari epoci de cultură din trecutul țării noastre. Unele din ele au intrat în circuitul internațional și astăzi sînt cunoscute unui public pentru care literatura și arta română nu mai reprezintă doar noțiuni vagi în timp și spațiu, ci autori și opere de o certă originalitate ideatică și artistică. Bilanțurile din paginile publicațiilor literare și culturale ne-au prilejuit reînălțarea cu multe din asemenea opere. Unele din ele au jalonat un drum, au răspuns unor acute necesități sociale, morale și spirituale. Ele au rămas mai ales în amintirea celor ce au trăit aceleași evenimente și au regăsit în aceste pagini momente ale existenței lor. Altele s-au impus ca valori de sine stătătoare deoarece din fluxul faptelor au reușit să cristalizeze semnificații sociale, simboluri morale și esențe artistice elocvente, însușiri ce duc la crearea operei autentice care pornind dintr-un timp anume, dintr-o realitate concretă devine o permanență națională și universală.

Bineînțeles, altele s-au oșilit imediat, s-au vestejit instantaneu fără să lase în urma lor nici cea mai mică diră de lumină, și-au trecut în anonimatul din care nimeni nu le mai poate deosebi. Istoriile literare ale contemporaneității care au început să fie scrise vor explica acest proces de evoluție cu toate meandrele sale, cu toate sușurile și coborîșurile, cu toate experiențele reușite și ratate.

Astăzi însă nu am vrea să alcătuim liste de opere, șiruri de nume, bilanțuri exprimate în cifre. Ceea ce interesează este în primul rînd stadiul la care am ajuns acum, modul în care din tot ceea ce s-a sedimentat, din tot ce s-a cîștigat, din tot ceea ce a însemnat progres dar și din tot ceea ce a dispărut în uitare, din tot ceea ce nu a rezistat, din tot ceea ce nu a avut aripile înălțării s-a desăvîrșit acea înțelegere a culturii românești care îi va permite în viitor o expansiune și mai elocventă.

Cred că ceea ce am cucerit nu numai pe plan teoretic ci și pe cel practic, nu numai din perspectiva criticului ci și din aceea a adevăratului creator cit și a beneficiarului este înțelegerea faptului că fenomenul cultural este unul de ordin calitativ și anume că operei de artă trebuie să-i fie intrinsecă valoarea, că durata ei în timp este direct proporțională cu aceste atribute. Momentul actual este acela al calității, deoarece creatorii — cei mai înzestrați, cei care au simțit chemarea autentică, cei care au avut sentimentul răspunderii față de cititor — au jalonat acest drum cu opere de valoare. Fiecare generație a înțeles că trebuie să caute, să încerce să ducă mai departe ceea ce s-a făcut înaintea ei, să contribuie la progresul culturii românești printr-o lărgire a perspectivei sociale, printr-o adîncire a analizei psihologice, prin aflarea celor mai adecvate mijloace de expresie raportate la sensibilitatea, gradul de cultură și psihologia cititorului. Și dacă astăzi cînd se împlinesc treizeci și cinci de ani de literatură nouă putem vorbi de calitate ca de o realitate și un imperativ aceasta se datorează faptului că generațiile care s-au succedat nu s-au privit nici cu un respect administrativ și necritic care ar fi paralizat orice efort creator și nici cu o apriorică iconoclastie care să ducă la reluarea trudei anticului Sisif. De aceea momentul de astăzi al culturii românești este unul al calității, deoarece el s-a realizat nu prin opere izolate, prin apariții întâmplătoare ci printr-o înaintare pe un front larg care a dus nu numai la apariția unor opere ci a unui climat care să încurajeze și să facă posibilă afirmarea unei literaturi substantial noi. Climatului acesta al calității s-a repercutat nu numai asupra creatorilor ci și asupra cititorilor care au început într-o proporție nebănuită în trecut să privească opera de artă dintr-o perspectivă mult mai gravă, să facă distincție dintre valoare și nonvaloare, să o recepteze pe di-

mensiunile ei cele mai grave, să o înțeleagă ca pe un subiect de reflecție și meditație.

Dar acum la ceasul bilanțului cînd ne aflăm sub zodia calității putem oare spune că acest proces se încheie aici? Nicidecum. Pentru că progresul în artă nu-i un dat, nu-i un factor care se impune de la sine și nici nu-i privit cu unanimă aprobare de către toți cei ce își arogă titlul de creatori. Dimpotrivă — calitatea reprezintă pentru unii — și aceștia dacă nu-s puțini mai au și însușirea de a fi agresivi — o primejdie. Deoarece operele mari, operele adevărate, operele înzestrate cu atributele artei autentice creează o altă scară a valorilor, alte ierarhii calitative, duc la perimarea a ceea ce este rodul improvizăției, al grabei și chiar — de ce să n-o spunem — al imposturii. Și atunci nu o dată pe cîi lăaturalnic se caută a se aboli aceste criterii fără de care așa cum realitatea noastră literară ne-a dovedit-o plenar că în ultimii ani nu se poate concepe progresul real al unei culturi.

De aceea calitatea ca principiu al unei vieți spirituale, rezultantă a unui climat care de un deceniu și jumătate a restituit operei de artă nu numai sensurile multiple, subtile și adînci ale funcționalității ei sociale ci și specificitatea sa artistică nu se cucerește o dată pentru totdeauna. Ea trebuie susținută neconștient prin opere și în același timp însoțită de o permanentă atitudine critică împotriva a tot ceea ce poate duce la stricarea gustului public, la denaturarea direcțiilor fertile de afirmare a unei literaturi.

O zi de sărbătoare în istoria unei culturi înseamnă un prilej de a privi ceea ce s-a împlinit pînă acum. Dar în același timp această privire realizată cu luciditate și discernămint în momentele de bucurie colectivă ne dă posibilitatea să descifrăm și drumul pe care vom merge de acum înainte. Drumul acesta, singurul care se află în consonanță cu aspirațiile de astăzi ale poporului român, cu idealurile sale, cu ceea ce omul de astăzi dar și cel de mine vrea și cere de la cultura română, este cel al calității.

Sub semnul lui, treizeci și cinci de ani de la emberarea țării capătă pentru omul de cultură română nu numai satisfacția unor împliniri ci și pe aceea a unor orizonturi care l se deschid pentru crearea unor opere de mare valoare. Opere care fiind prin toate fibrele lor ale timpului nostru să depășească timpul, să se înscrie ca o mărturie nemuritoare în vremurile viitoare.

VALERIU RAPEANU

Mihai Rusu — Portret

Profesiune de credință

Cred în dramaturgie și în actori

Se spune despre mine că sînt un regi-zor de modă veche. E adevărat, dacă a fi de modă veche înseamnă a iubi și a stima dramaturgia, a respecta ideile și textul autorului. Dintre toți dramaturgii, cel mai mult i-am simțit aproape de mine pe cei români.

În textele lor am găsit probleme care mă preocupau și pe mine, idei care îmi erau apropiate, puncte de vedere pe care le împărtășeam și eu. Dealtfel, nu cred că un teatru național poate trăi fără o dramaturgie națională. Artă spectacolului, legată intim de ființa neamului, de trăsăturile caracteristice ale poporului, are nevoie, pentru a se exprima plenar, organic, la cota valorică cea mai înaltă, de o dramaturgie care încorporează în ea tocmai aceste trăsături specifice, deci de o dramaturgie națională, singura care răspunde acestui deziderat.

Nu sînt singurul regi-zor care a montat multe, foarte multe piese românești. Dimpotrivă, sprijinirea dramaturgiei naționale este un caz al multora dintre colegii mei de breaslă. Ceea ce vreau însă să subliniez este faptul că a sprijini dramaturgia națională nu înseamnă a monta orice și ori-cum. Pentru mine, a iubi dramaturgia națională înseamnă a sprijini tot ce este cu adevărat valoros în ea și, în egală măsură, a respinge, cu aceeași hotărîre, cu aceeași fermitate, tot ce este nonvaloare, impostură, mediocritate. A stima dramaturgia națională înseamnă, cum spuneam și la început, a avea încredere în autor, în text.

Se spune despre mine că sînt un regi-zor cumințe. E adevărat, dacă a fi cumințe înseamnă a pune pe prim plan, în spectacol, actorul. E ușor să găsești strălucitoare rezolvări exterioare, să „iei ochii“ spectatorilor cu tot felul de trucuri, mult mai greu, dar infinit mai valoros este să migălești cu interpretul la realizarea unor personaje complexe, profunde. La stabilirea unor relații organice, la găsirea unor soluții simple dar emoționante, care să aibă la bază „trăirea“ actorului. Pentru asta însă trebuie să-i iubești pe actori și să ai încredere în ei, pentru asta trebuie să nu fii egocentric, să nu vrei să strălucești tu, ci să vrei să strălucească spectacolul, să strălucească ei, actorii, iar mulțumirea ta să fie să-i vezi pe ei mari, extraordinari. Teatrul adevărat, teatrul care rămîne, am convingerea, este teatrul bazat pe actori, pentru că actorii, prin jocul lor expresiv și emoțional, sînt cei care rămîn în conștiința publicului. Ideile și sentimentele transmise de ei pătrund în mintea și inima spectatorilor, în timo ce cele propulsate fără ei, prin mijloace care ignoră ființa vie a actorului, se uită repede, ca orice truc formal, lipsit de căldură omenească.

Cred deci în dramaturgie și în actori. Iubesc dramaturgia și actorii. Sînt, se spune, un regi-zor de modă veche și cumințe. Sau, poate, această credință și această iubire a mea nu sînt nici modă veche, nici cumințenie?

DAN ALECSANDRESCU
directorul Teatrului național din Tîrgu Mureș

3 CAP LIMPEDE

MUZICA

ELOGIU FRUMOSULUI

Mărturisesc că m-am gîndit mult la un posibil titlu al acestui material, capabil să sintetizeze ceea ce se petrece în superbul Nord moldovenesc, vară de vară, la Piatra Neamț. Nu știu dacă am reușit, dar peisajul immortalizat de pana lui Hogas este frumos, pictura și poezia sînt frumoase, dacă trupa teatrală este superbă în frumusețea curajului de a fi mereu ostilă inchiștării, dacă muzica și-a cîștigat un loc în cotidian, atunci cred că merită.

Pledoaria mea se rezumă la muzică. De fapt la o acțiune care, privită cu un ușor zîmbet la început, își dovedește azi viabilitatea. În urmă cu 8 ani, cînd învățămîntul era chemat să-și imbine orele de clasă cu practica în producție, conducerea Conservatorului „George Enescu“ din Iași, impre-

nă cu Comitetul de cultură și educație socialistă Neamț, au hotărît organizarea „Vacanțelor muzicale“. Deci recitaluri, concerte, cursuri, simpozioane la Biblioteca județeană, Muzeul Calistrat Hogas, Teatrul tineretului, Centră de fire și fibre sintetice Săvinești, Fabrica „Reconstrucția“, Fabrica „8 Martie“. Căminul cultural Băltățești, Clubul tineretului, Casa de cultură Roman, Cetatea Neamț. Față în față, tineri muzicieni, unii pentru prima dată pe un podium de concert, alții binecunoscuți în țară și peste hotare (Cvartetul „Voces“, la această oră printre primele în Europa) și publicul avizat și neavizat, dar azi, după 8 ani, mai bine pregătit să recepteze frumosul decît din marile și mindrele noastre centre de cultură care au adesea sălile goale.

Să faci an de an o stațiune, care presupune pe lângă energie organizatorică și cheltuieli financiare, iată evident un risc. În cazul frumos al accep-

țării riscului, forurile de resort din Iași și Piatra Neamț au cîștigat partida. Cei din Iași, fiindcă viitorii lor muzicieni vor avea la activ un imens beneficiu — contactul cu un public care nu neapărat trebuie să te și iubească. Dar care va sfîrși prin a te iubi. Și a înțelege că acolo, pe scenă, îi spui ceva ce altfel nu poate fi spus. Publicul are de cîștigat mai mult. În sală, o dată adus, pe urmă de bună voie, apoi la un bilet în plus, fiecare a trăit atracția frumosului sonor, toți, indiferent de meserie și pregătire, au simțit că ceva se petrece în orașul lor. Ceva cu care orașul lor era obișnuit prin teatru, ceva prin care a devenit „la zi“ prin muzică.

Cursuri de canto cu Ella Urmă, de compoziție cu Ștefan Niculescu, prezențe prestigioase prin nume și uneori nu doar prin nume, ci prin interpretări, un climat de efervescență și de integrare în cetate a muzicii, transformă an de an orașul Piatra Neamț într-o urbe

a muzicii, a culturii, a educației.

MIHAI MOLDOVAN

● În colecția „Clasicii filosofiei universale“ s-a publicat volumul I (partea I: CCLVI + 216 p.; partea a 2-a: 626 p.) din **Filosofia greacă pînă la Platon**. Editura științifică și enciclopedică își prezintă astfel noua și remarcabila apariție: „Lucrarea cuprinde colecția fragmentelor rămase din opera pierdută a filozofilor dinainte de Platon, precum și a mențiunilor și comentariilor asupra lor, aflate la autorii antici. Spre deosebire de colecțiile de pînă acum din literatura de specialitate, colecția ia în considerare nu numai pe filozofi, ci și pe aceia care, în epocă, ne-au dat reflecții filozofice aparținînd, potrivit criteriilor moderne, altor

sfere de creație spirituală decît cea filozofică. Textele sînt însoțite de un studiu istoric, de note și comentarii explicative. Studiul istoric aparține lui Ion Banu. Transcriem numele tuturor celor care au colaborat la o astfel de prestigioasă lucrare: Ion Banu, Maria Marinescu-Hîmu, Mihai Nasta, Stela Petecel, Adeline Piatkowski, Dionis M. Pippidi, Alexandru Ponescu, Constantin Săndulescu, Felicia Ștef, Mariana Tătu. ● O carte de reportaje despre nordul Moldovei: **Albastru de Bucovina** de Ion Beldeanu. Reporterul își știe meseria și o exercită cu pasiune fiindcă scrie despre locuri apropiate inimii sale: „Așadar, o călătorie în Bucovina înseamnă nu numai parcurgerea unor spații geografice pline de farmec, pătrunderea într-un univers silvestru și fabulos, ci contactul cu o spiritualitate, cu o atitudine umană distinctă. Și unghiurile sînt atât de diverse, sensurile mereu

alte, încît orice drum printre aceste locuri și spre acești oameni rămîne continuu deschis altor călătorii. ● **Clar de pămînt** se intitulază noul volum al lui Romulus Cojocaru. Cităm din cuprinsul cărții poezia **Vis**: „Deodată cerul, frunzele, aripile / Nu mai sînt, / Deodată copacii cresc invers, / Deodată cîmpia aleargă despletită, / Arborii se fac păsări cu flăcări / În ochi, deodată ploile spală / Păsările pînă devin de zăpadă / Pînă trec una prin alta / Pe rînd, în rînduri, cu miile...“

Pentru „căutare“ dicționarele de sinonime află o mulțime de cuvinte, toate în sfera de înțeles a termenului, toate pline de nuanță: cercetare, tatonare, anchetare, chestionare, spionare, lscodire, „cunoașterea“, „descoperirea“, „examinarea“ a-vînd, la rîndu-le, sfere proprii de înțeles și, deci, familii proprii de sinonime. Pe aici trebuie să punem și cuvinte precum: a scormoni, a bijbii, a ră-

**Vorbiți și scrieți
românește**

**Nedreptățit
și neîndreptățit**

Printre prefixele moderne, productive, apar frecvent **re-, pre-, sub-, stră-, trans-**, dar și mai des încă la alte elemente (**contra, supra, hiper**), numite acum tot prefixe în cadrul general al cercetării publicate de Institutul de lingvistică al Academiei: „Formarea cuvintelor în limba română”, vol. II, 1978, un tratat documentat, bogat și instructiv, care ilustrează acest aspect important al modernizării și îmbogățirii limbii române în faza actuală. Acest nou volum se ocupă tocmai de „prefixe” și pune în evidență atât valoarea vechilor prefixe (**in-, des-, cu-, ne-, răs-**), cât și frecvența mare a celor moderne, neologice. Ca să dăm doar un exemplu: de la **face** avem cu ajutorul acestor prefixe: **reface, desface, contraface, preface**, iar de la **inoda** se pot face: **desnoda, reinoda**, folosind un dublu prefix, ceea ce nu e deloc surprinzător: dubla și chiar tripla prefixare fiind un procedeu curent în limba de azi.

„Se pot cita numeroase alcătuirii noi de cuvinte prin dubla prefixare, care odată cu forma nouă aduc și sensuri noi, complexe; ele se cer asimilate și folosite cu discernământ, chiar dacă elementele sînt banale, vechi în limbă: **nedreptățit** este altceva decît **neîndreptățit**; primul indică pe cineva, sau ceva, care a suferit o nedreptate, — al doilea pe cel ce nu are drept la ceva, nu i se cuvine ceva (deși o cere): „Măsura luată l-a făcut să se simtă **nedreptățit**, deși ierarhic i s-a explicat, i s-a dovedit că nu e **îndreptățit** la ceea ce cerea”; era cu alte cuvinte, mai pe scurt spus, folosind procedeul larg al prefixării duble: era **neîndreptățit**, nefiind o negație la cuvîntul uzual: **îndreptățit**. Iată alte cîteva cuvinte care atrag atenția asupra complexității formei și sensurilor implicate în prefixele folosite: **nereajustat, nerecalificat**, sau mai frecvente, mai accesibile: **nedesfăcut, nestrăbătut**, în vreme ce alte elemente de formare a cuvintelor de ultimă oră solicită adesea atenția noastră: **suprasolicitare, intercooperativist, supraponderal, maxiconcurență, miniprefuri** sau chiar, în concurența magazinelor occidentale, inventive în terminologia reclamelor: **superminiprefuri**, ceea ce vrea să spună, în această combinație paradoxală de prefixe antinomice: **prefuri mici**, care nu suferă concurență. S-a spus nu o dată și în presa noastră că **supra, super, extra, maxi, mini** sînt elemente ale stilului, mai ales publicistic, în căutare de formule noi, de superlativ atrăgătoare prin inedit și pitoresc; ele conțin nu numai o retorică a mesajului voit, **impozibil, personal, răsător**, dar sugerează și nevoia de **inoare** a vocabularului, sub presiunea realității dinamice și a afectelor explozive, care totdeauna au **inoit resursele expresive ale limbii**.

GH. BULGAR ■

Mult zgomot pentru nimic

Nu cu mult timp în urmă a apărut un disc mic al formației „Ethos” din Iași. Orice apariție discografică în muzica tinărilor nu poate decît să ne bucure. Bucuria ar fi cu atât mai mare cu cît această apariție ar fi de valoare sau, mai bine-zis, ar fi reprezentativă pentru mișcarea artistică tinărilor. Consider totuși că după atîția ani de muzică „pop” calitatea trebuie să primeze în fața cantității. Acest disc ar fi trecut neobservat dacă nu ar fi scos în evidență, în mod strident, toate, dar absolut toate, defectele pop-ului nostru, și anume: lipsa de originalitate, neconcordanța dintre text și muzică, armonizarea defectuoasă, crearea unei binecunoscutre atmosfere „mult zgomot pentru nimic”. Chiar după primele măsuri de pe fața întii a discului realizezi că băieții din „Ethos” au ascultat foarte mult în ultima vreme „Jethro Tull”, dar cînd să recunoști că au făcut-o totuși bine, un „Roșu și Negru” din perioada Iași îți umple urechile, ca apoi să îți se reamintească faptul că mai există și Sfinx. Și pentru ca tacîmul să fie complet, grupul „Ethos” vrea să ne convingă că la Iași miezul nopții este primit cu 8 (opt) dangăte de clopot (vezi piesa **Miezul nopții**). După ce ascuți totul, îți exprimi regretul că dacă discul nu ar fi fost mic, ci mare, ai fi putut asista la o trecere în revistă a tuturor formațiilor din Europa, America, eventual Asia, minus „Ethos”!

Pe de altă parte, asistăm la minimalizarea în sensul valorii a poeziei **Caut nume** de Lucian Blaga. Și aici ar trebui spus că de cele mai multe ori alegerea textelor viitoarelor cîntece se face fără nici un discernământ. Pentru acest tip de interpreti singura concordanță dintre text

și muzică este încadrarea în măsură. Ei nu simt, că o linie melodică cu o anumită atmosferă nu poate îmbrățișa o poezie de o cu totul altă atmosferă, lucru care mi se pare elementar. Și dacă te detașezi de text! atunci o faci impunînd un punct de vedere personal.

Cel de-al doilea cîntec se intitulă **Miezul nopții** de Vasile Foica, pe versurile lui Mihai Eminescu (așa stă scris pe coperta discului) și este format din două părți atît de deosebite încît îți vine să crezi că grupul „Ethos” a vrut să demonstreze că, dacă arunci cu o nucă în perete, se lipește.

După toate acestea, discul formației „Ethos” nu poate fi calificat decît penibil. N-aș vrea să fiu acuzat de răutate, personal nu am nimic cu formația „Ethos”. Sînt un paznic, dintre cei foarte mulți, ai unei grădini curate și frumoase, care este muzica tinărilor. Prin cele scrise iată că am făcut și un nesperat bine grupului „Ethos” pentru că, să o recunoaștem, curiozitatea unor cititori înseamnă mai mult de 10 lei, cît costă discul. Ceea ce este mai grav este faptul că aceste greșeli nu aparțin doar grupului „Ethos”. Din multele trupe care există în țară, cam 80% din ele (o cifră îngăduitoare) se află la limita superficialului. De acest mod de a trata arta nu avem nevoie acum, cînd cauza muzicii tinere trebuie susținută mai mult ca oricînd cu fapte de artă de înaltă ținută și valoare. Pentru că doar pentru trei-patru grupuri „pop” și patru-cinci cîntăreți folk de valoare nu putem emite pretenția de a avea o revistă proprie, emisiuni zilnice de muzică tinărilor la radio și la televiziune și o casă de discuri.

VICTOR SOCACIU ■

Cronica literară

Vasile Rebreanu, Miron Scorobete:

„Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx”

Prozatorul și dramaturgul Vasile Rebreanu și poetul Miron Scorobete au strîns într-un volum apărut la Editura „Dacia”. **Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx**, o seamă de convorbiri pe care le-au purtat cu 20 de oameni de știință și cultură, discuții înregistrate pe bandă magnetică și oăstrate în Fonetica de aur a Studioului de Radioteleviziune Cluj. Cartea se citește cu mare interes, este de-a dreptul captivantă în unele pasaje ale sale și poartă semnificații adînci. Ea demonstrează, în primul rînd, că în România de azi se află conștiințe care meditează cu multă responsabilitate la problemele majore ale vieții noastre social-politice și culturale, la probleme care frămîntă întreaga omenire în secolul XX. Ion Agârbiceanu, Ion Baci, Eugen Barbu, Lucian Blaga, Alexandru Căprariu, Constantin Daicoviciu, Iosif Constantin Drăgan, Victor Eftimiu, Dumitru Ghișe, Veturia Goga, Létay Lajos, Ștefan Pascu, Francisc Păcurariu, D. R. Popescu, Marin Preda, Aurel Rău, D.D. Roșca, Zaharia Stancu, Maria Țuculescu, Ion Vlad transformă interviurile pe care le acordă în luări de poziție ferme față de evenimentele petrecute pe meleagurile noastre sau în alte colțuri ale planetei. Abilitatea celor doi reporteri — și a celor care i-au ajutat în munca lor — a fost aceea de a surprinde din unghiul cel mai potrivit personalitatea fiecărui interviuevat. În carte întîlnim convorbiri desfășurate după un protocol savant, — ca aceea cu Constantin Daicoviciu —, dar și altele de o fermecătoare spontaneitate, scînteietoare ca niște conversații de salon — cum este aceea cu Victor Eftimiu, sau de o tensiune a ideilor expuse în așa fel încît să intereseze pe cît mai mulți — interviurile cu D.D. Roșca, Dumitru Ghișe. Uneori, cel care pune întrebări pare să dispară după ce o provocat confesiunea și își lasă interlocutorul să se mărturisească nestînjinit, ca și cum ar fi singur — ca de pildă în cazul interviului cu Zaharia Stancu. Alteori, reporterul e prezent în permanență, e mereu insistent pentru a smulge dezvoltarea senzațională, întîrîne atmosfera pentru ca să nu existe nici un moment de lincezeală — vezi tulburătoarea discuție cu Veturia Goga, soția lui Octavian Goga, discuție în finalul căreia se citează un fragment din zguduitorul testament al marelui poet.

Fiecare pagină din carte dovedește că nici una din persoanele abordate nu a rămas un spectator în epocă, martor pasiv și indiferent la tumultul istoric. Dimpotrivă, la fiecare dintre ele se constată capacitatea de a reacționa, de a lua o atitudine, uneori chiar cu prețul unor sacrificii și riscuri. Este reconfortant să citești aceste mărturisiri ale unor oameni importanți pentru noi care nu numai că nu cruță greșelile altora ci în primul rînd se scrutează pe ei înșiși cu luciditate și fără nici o părtinire și nu se iartă atunci cînd își descoperă vreo culpă. Ei știu că ochii tuturor se află îndreptați asupra lor și nu-și pot permite luxul de a susține altceva decît cred în intimitatea ființei. Orice minciună i-ar descalifica în ochii opiniei publice și i-ar cobori de pe soclul pe care aceasta i-a urcat. De aceea, **Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx** devine un adevărat îndreptar de învățură pentru cei mai tineri care au prilejul să afle citind cartea atît fapte din existența unor personalități ale României cît și modele umane demne de urmat.

Acest volum este un extraordinar document de epocă, elaborat cu mîgăle și știință gazetărească. Trecerea din „galaxia Marconi” în „galaxia Gutenberg” a păstrat intactă autenticitatea convorbirilor. Care sînt importante și din altă pricină decît aceea a datelor — de cele mai multe ori inedite — pe care le conține. Cartea oferă garanția că astăzi, în țara noastră, este instaurat un astfel de climat de democrație încît dialogul deschis între oameni este posibil fără a mai însemna un act de curaj. A avea dreptul să pui întrebări în numele colectivității în care trăiești și a avea obligația să răspunzi sincer la aceste întrebări a devenit cît se poate de firesc în societatea noastră de azi. Pentru că, printre altele — și este meritul lui Vasile Rebreanu și Miron Scorobete că au înțeles acest lucru și l-au folosit cu talent — interviul este o expresie a libertății.

GEORGE ARION ■

CAP LIMPEDE

văși, a ispitii, în fine, multime de cuvinte care dau ideea de urmărire și de urmăritor, de țel căutat cu mijloace foarte variate. E greu, e foarte greu, de aceea, să spui ce este și ce nu este romanul polițist și de aventuri. Cît timp cartea își centrează acțiunea pe o cercetare, avem de-a face cu genul deosebit de popular al literaturii de acțiune și plăcerea de a ajunge la un rezultat cu personajul ori personajele care cercetează, caută, chestionează, bijbiie, iscodesc etc. Totul este să fie literatură, să fie vorba, adică, de o narațiune bine pătrunsă de adevărul vieții, de o povestire cu viață în ea. Romanul lui Ionel Săndulescu „ALARMĂ LA BIROUL 2” (Editura Militară, 1979) se citește cu interes pentru că e viu, pentru că urmărirea se petrece într-un cadru plauzibil, cu eroi plauzibili și cu motive credibile. Întîmplările cărții au loc într-un tîrg din Moldova

în preajma zilei de 23 August 1944, într-o unitate militară. Cel care caută — căpitanul **Volbură** — are un țel pe față și un altul ascuns. Omul pe care-l caută are și el două țeluri. În multimea de întîmplări și căutări dramatice din preajma frontului și a zilelor dramatice ce stau să vină, căpitanul cercetează și totodată ascunde rezultatul iscodirilor sale. Mai bine zis, el dirijează o seamă de întîmplări, de acțiuni astfel încît descoperirea să se producă la timp și într-un cadru premeditat. Cadru acesta e miza romanului. Povestirea, antrenantă și cu proprietate — în tîrgul sau, mai bine zis, în comuna aceea din Moldova oamenilor vorbesc și acționează cum se și cuvine, nu ca niște versați anchetatori dintr-o mare metropolă — ne arată cum a fost pregătit de către comuniști momentul întoarcerii armelor, ce a însemnat și cum s-a produs

arestarea, cu un minimum de risc, a ofiterimii germane și anihilarea forței trupelor germane răspîndite în țară. Între atîtea cărți de aventuri, cîte apar, scrise cu dinadins și cu mistere limpezi ea bună ziua, romanul lui Ionel Săndulescu ne probează ce virtute mare e onestitatea.

MIHAI NICA ■

Doă expoziții ale lunii acesteia — „Design în sfera jocului” la Orizont 35 și „Tyl Ulenspiegel” la Căminul Artei, la etaj — interesează în chip deosebit. Mihai Nazarie, Dan Vellescu și Radu Vișan — absolvenți ai secției de design a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu”, promoția 1979 — prezintă nouă jocuri

„functionînd independent ca mecanism” și care „se subordonează unei organizări de ansamblu, cu legi proprii de creștere în grad de dificultate și conținut, ajungînd pînă la a oferi jucătorului o treaptă mai înaltă, aceea de joc cu sine însuși și mai departe, de a transpune concluziile jocului în viața materială”. (Autorii). Scopul e, cum se vede, foarte ambițios. Mijloacele (jocurile propriuzise, cu reguli ținînd la matematici și la satisfacțiile proprii exercițiului matematic) sînt și ele foarte ambițioase. Cum pot fi transpuse concluziile jocului în viața materială, iată o chestiune pasionantă. Opinia noastră este că jocul cu sine însuși nu este, neapărat, „o treaptă mai înaltă” cît timp lucrul cel mai bun al lumii, faptul cel mai înalt al societății omenestii e colaborarea — și dacă vrem să-i spunem joc, atunci putem vorbi de jocul

înalt al legăturilor, al relațiilor interumane. Nu există învingător fără învins, nu există cîștig fără pierdere. Plecînd de la teza înălțimii jocului cu tine însuți, cei trei design-eri au inventat o sumă de hăzdrăvăni, folositoare probabil în lecțiile de teoria mulțimilor și poate chiar agreabile unor persoane cu gustul ascezelor constructiviste. Cum design-ul e o manifestare a creativității eficiente (vezi și participarea celor trei la o mai veche expoziție „Design, creativitate și eficiență”) să convenim că jocurile propuse aici semnifică voința de eficiență a unor tineri într-un domeniu — producția de jocuri — trăind o preatîrzie copilărie. În urmă cu cîțiva ani, o expoziție de jocuri și jucării a design-erilor clujeni, realizată cu ajutorul citorva grădinițe și școli din municipiu, arăta cu limpezime căror vîrste de adresează acestea, căror inte-

rese și, la drept vorbind, cărei secțiuni a inteligenței umane. Jocurile de la „Orizont 35” par a fi făcute spre desfătarea design-erilor însuși, au leji multe și labirintice, constructia lor reclamînd un univers „s.f.”.

La „Căminul Artei”, Liana Axinte, sculptor cu o foarte susținută activitate de monumentalist, prezintă păpușile create pentru spectacolul cu Tyl Ulenspiegel al Teatrului Tăndărică. Marionetele „40 de portrete” cum spune Liana Axinte în însemnările din catalog — catalog care, trebuie spus, slujește cu multă finețe actual artistic — vin din o lume și nasc o lume. Traditia măști populare a fost cercetată cu un substantial profit, umorul acestor creaturi — sagace, grotesc, emblematic — mărturisind o vibrație filozofică originală la spectacolul pașunilor omenesti.

O. TUDOR ■

„Caminante”

Jurnal mexican (76)

Epilog

Totul în jurul meu e ca o flacăra. Aerul, apa cu miros de alge și nisipul de pe aceasta plajă unde caminante devine o vorbă ciudată; trumoasă ca un noroc și tristă ca o eroare. Căci pe un țărniș, firesc e să rămânem pe loc și să privim.

Aici nu mai e nevoie de nici o retorică pentru a da un sens vieții. Trupul singur umple lacunele filosofiei. El găsește o mângiere într-un adevăr care pe filosofi nu-i satisfacă: că există. Dar nu e o nebulă să disprețuiești acest adevăr? Totdeauna la mare m-am simțit mai tânăr și mai bătrîn decît sint. Aroma aspră a nisipului și amărăciunea apei mă fac să străbat dintr-un singur pas distanța de la fericiere la tristețe și invers. Ca acum. Mă simt aici ca un pirat azvîrlit de valuri pe plajă, un pirat care nu mai vrea să prădeze decît propriile sale iluzii, înfrînt de soare și de muzica monotonă a mării. Nu mai sint călător, ci un om pe o plajă la ceasul cînd se poate vorbi despre lume cu ajutorul nisipului și al mării.

Observ că scriu în continuare „mare” în loc de „ocean”. Mi-e mai simplu astfel să spun ceea ce vreau să spun. Ce intimitate poate exista între un om și un ocean? În schimb, sint convins că lumea ar fi la fel de tristă fără mări, ca fără Parthenon. Ele au fost pentru mine cea mai rodnică revelație, după aceea a munților, și le datorez, poate, mai mult decît școlii și cărților. Deși sună, probabil, bizară această mărturisire în gura cuiva ai cărui strămoși n-au văzut niciodată marea, dacă nu cumva vreunul dintre ei va fi fost dus la Roma în lanțuri pe o corabie și eu i-am moștenit o umire neexpiată...

O pasăre planează deasupra țărnișului. Se rotește ca și cum ar fi oarbă și se învîrte în cerc închipindu-și că zboară departe. Dar nu facem și noi de atîtea ori la fel? Orbit de soare, imi lipesc obrazul de nisip. Zei ai recunoștinței, recunosc că există! Niciodată nu m-am simțit mai păgîn și mai apt să ingenunchez în fața voastră ca în ceasurile cînd m-am mulțumit cu atît de puțin avînd senzația că am totul. Valurile inspumate și calde aproape imi ating degetele picioarelor și încă o dată aflu, și eu, ce înseamnă să ne pecetluim lumina buzele. Acum e momentul cel mai potrivit să-mi închei jurnalul. Cine știe dacă în vacarmul străzilor din Ciudad de Mexico voi mai reuși să fiu atît de împăcat cu toate? Aici mă pot referi la Mexic ca și cum mi-aș aminti o poveste. Nimic nu mă constrînge pe această plajă să mă simt străin. Dimpotrivă, dacă închid ochii și ascult valurile, pot să fac abstracție că zgomotul aparține unui ocean. E marea pe care am iubit-o din prima clipă cînd am descoperit-o. Nu e acesta momentul cel mai greu de atins al unei călătorii? Cînd frica de necunoscut dispare și nervii se relaxează într-un echilibru fericit. Aici pot spune: nu regret decît greșelile pe care nu le-am săvîrșit încă. Și le pot răspunde celor care mi-ar reproșa că am vorbit prea mult despre mine, în loc să vorbesc, ca în enciclopedii, despre Mexic: nu, n-ați priceput că eu n-am fost în Mexic, ci într-o țară cu acest nume.

E un miracol că această plajă e goală acum. Într-o asemenea zi, nicăieri nu e mai puțină liniște decît pe o plajă ce se transformă în bulevard peștriș. Atunci tot ce ne poate oferi marea este un bazin de înot în care trebuie să fii atent cum te miști ca să nu lovești pe nimeni sau să nu fii lovit. Afrodita? Să lăsăm glumele. Secolul XX își etalează pe nisip propriile mituri, cum își desfășurau altădată învingătorii drapelele la soare. Și trebuie să cauți locuri izolate pentru a restabili comuniunea cu marea, pe o plajă ca aceasta unde, cu puțină fantezie, poți înțelege Geneva.

Poate nicăieri firea oamenilor nu se arată mai bine. Cei învățați să aibă public pentru fiecare gest și fiecare gînd, vor găsi absurdă o asemenea pustietate. Oceanul gol și un nisip abrutizat de soare, ah ce plictiseală. La începutul lumii n-a fost cuvîntul, ci plictiseala, vor adăuga ei.

Eu m-am socotit totdeauna norocos pe un petic de nisip lîngă mare, pentru că am avut totdeauna ceva de spus în privința iluziei. Și dacă m-aș plictisi aici, aș ști că a murit în mine un personaj în stare de elanuri gratuite, care n-a crezut niciodată că totul trebuie cîntărit, contabilizat. Într-o seară, demult, un american imi povestea că idealul său e foarte precis: un cont la bancă, o limuzină elegantă și, vara, o călătorie în Europa. Cită tristețe în această aritmetică aridă. Va veni oare ziua cînd idealurile vor fi programate ca calculatorul? Ea ar fi, vai, do-vada că totuși singurătatea e iremediabilă, în mijlocul oamenilor chiar. În timp ce aici, pe această plajă pustie mă simt foarte departe de acea morală care așeza cîndva în America afișe pe care scria: „Rideți! E în interesul sănătății Dvs.” Știu că e deajuns să fiu eu însumi, să-mi cunosc setea, să privesc în jur și să constat că viața e un miracol. În lumea aceasta poți suferi din multe motive, dar nici unul nu e destul de puternic pentru a accepta că lumea e o plajă inutilă care nu se află la nici o mare. Cel puțin acest lucru l-am înțeles de la Don Quijote care a unit iluzia cu inima omenească.

Și de ce m-ar interesa că Fata Morgana e o fantomă a nisipului cită vreme ea mă ajută să înaintez încă? A căuta înseamnă un motiv în plus într-o strategie a speranței. Cum spune Blaga: „Caut, nu știu ce caut. Sub stele de ieri, / sub trecutele, caut / lumina stînsă pe care-o tot laud”.

Unde o fi Tatle acum? Soarele trece de amiază și nu se împlinî nimic deosebit. Dincolo de gardul de ciment vîrîit care separă plaja de șosea, autobuzul ne așteaptă să ne ducă la aeroport. Un baobab azvîrlit pe asfalt un enorm sombrero de umbră. Dar țipătul pescărușilor se transformă în nisip.

Mexic! Parcă am fost demult în Mexic. Deși mă aflu încă aici.

OCTAVIAN PALER ■

N. Red. Incepînd de săptămîna viitoare, Octavian Paler va semna tot în această pagină a revistei un nou ciclu: Un muzeu în labirint.

AMINTIRI

O seamă de cuvinte... contemporane

Se știe că pe lîngă Letopisețul lui Ion Neculce, „O seamă de cuvinte” sint o serie de anecdote istorice, transmise prin tradiție orală și familială. Ca toate anecdotele de acest fel, numai unele au fost confirmate, istoricește vorbind, dar și altele inspiră toată încrederea. Imi propun, în rîndurile care urmează, nu să-l concurez pe marele cronicar moldovean, pe propriul teren, al darului povestirii, ci pur și simplu să amintesc cîteva din cuvintele memorabile ale unor scriitori din zilele noastre, pe care i-am cunoscut și din gura cărora, unele din ele, le-am cules. Din gura sau din condeiul, adaug, deoarece unele din aceste cuvinte au fost scrise și sint mai mult sau mai puțin notorii. Le pun și pe acestea pe scama unui cuvînt al lui Victor Eftimiu.

Am citit care va să zică într-o bună zi, în *Dimineața* sau în *Adevărul*, un articol ocazional, semnat Victor Eftimiu, dar care imi suna în urechi cunoscut. Întîlnindu-l în timp-lător a doua zi, îl întreb:

— Coane Victore, nu cumva ai mai publicat odată articolul ocazional de ieri?

— Numai odată? C'ești copil? Nu știi că la noi și ceea ce a fost publicat este inedit?

Cu alte cuvinte, Victor Eftimiu înțelegea a spune că la noi nu se prea citea... și de aceea își putea permite luxul de a publica și republica de n ori același articol.

M-am războit multă vreme cu Ioana Postelnicu, de cite ori o auzcam spunînd și repetînd cuvintele:

— Eu nu sint scriitoare, sint scriitor.

Citînd însă ciclul *Vlașinilor*, în care unanim i se recunoaște autorului o forță epică neobișnuită, și avînd în vedere că forța este atribuită prin excelență al bărbăției, am fost silit să convin că Ioana Postelnicu se poate socoti pe drept cuvînt un „scriitor”.

În paranteză fie zis, nu-mi place însă masculinizarea generală a funcțiilor, indiferent de sexul celor în cauză. Femeile își spun azi *locotenent, profesor, doctor, avocat, cercetător, bibliograf* etc. Să fie oare o consecință a egalității politice și juridice? Vorba lui Tănase:

— Mă rog, mă rog, o întrebare!

Ce este un clasic? În literatură clasicii se recrutează dintre scriitori mari din trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat. De exemplu, la noi, de la Grigore Ureche la Tudor Arghezi. Mai sint însă și „clasicii în viață”, adică acei scriitori care se consideră egali cu cei mai mari din trecut. Unul dintre aceștia, astăzi cu totul uitat, a fost Mircea Dem. Rădulescu, ilustrat înainte de primul război mondial prin poemele sale eroi-

ce, premiate de Academia Română în urma raportului lui Barbu Delavrancea. După război, scriitorul s-a semnalat, scriînd în colaborare cu nu știu cine textul revistelor le-jere *Di granda* și *Pisică pe orez*, din care se fredonau versurile stupide:

„Cotoiul e pe varză.

Pisica-i pe orez”.

Mai tirziu, versificatorul rutinat a reușit să i se reprezinte pe scena Teatrului Național din Bucu-rești piesa *Serenada din trecut*, al cărei erou principal era Petru Cercel, voievodul poet. Cu tot succesul acestei piese, scriitorul n-a reușit să reprezinte ceea ce credea, în vanitatea sa, despre valoarea lui. Numele îi era adesea luat, vorba aceea, în bășcălie.

Cum a reacționat îmbătrînitul poet laureat? Într-un cerc de prieteni, cam de aceeași vîrstă și cam la fel de devalorizați (prin inflație verbală!), a rostit aceste cuvinte memorabile:

— Bine, bine, inteleg ca tinerii să fie frondeuri. Dar să se lege și de noi, clasicii?

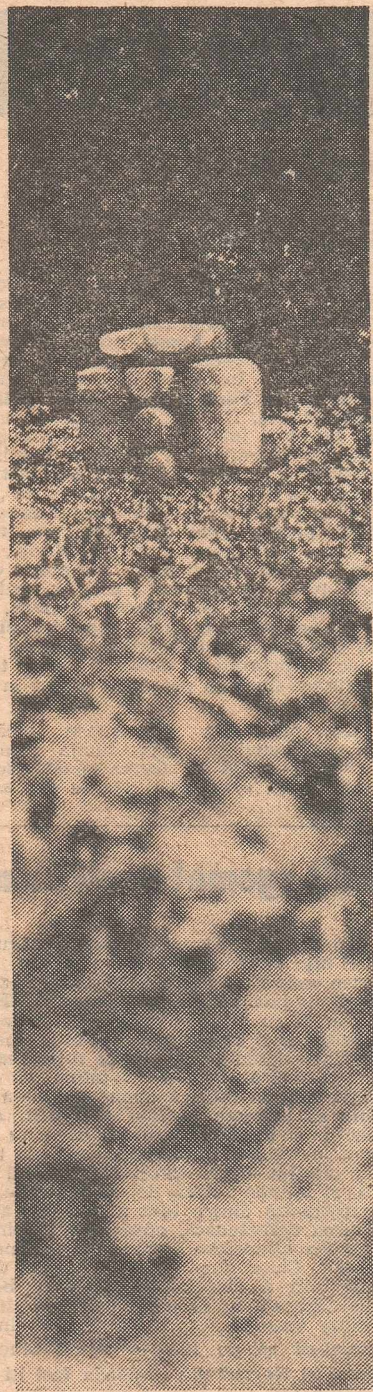
Prin „complexul lui Atlas”, cum ar zice Elena Tacciu, după Gaston Bachelard, Mircea Dem. Rădulescu se credea un pisc în relieful literar al țării.

Voi încheia astăzi seria de „o seamă de cuvinte contemporane” cu o vorbă a lui F. Aderca. Poet, nuvelist, romancier, estetician și om de spirit, a publicat după încheierea celui de-al doilea război mondial cîteva aforisme. Se știu sinonimele acestui gen scurt: sentențe, cugetări, maxime. Avînd să aleagă titlatura cea mai nimerită, omul de spirit, conștient că unele-s bune, altele mediocre, le-a spus:

„Maxime și minime”

Veți zice că e un joc de cuvinte. Sint de acord, dar este de două ori remarcabil: o dată pentru că e reușit, și a doua oară pentru că denotă o rară calitate scriitoricească: modestia.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

NICAPETRE ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Totenkopfheiten

Fasciștii nu pot fi ierarhizați decît după un singur criteriu: care au fost mai singeroși?

Locul întii îl ocupă, indiscutabil, fasciștii hitlerişti. Și l-au cucerit dezlănțuind fluvii de sînge și ridicînd mîunți de cadavre. În sinul lor s-au diferențiat, prin cruzime și sadism, naziștii, membrii partidului hitlerist. Un corp aparte — de o ferocitate fără asemănare în istorie — l-au constituit SS-iștii. Iar dintre ei s-au detașat, prin fărâdelegie săvîrșite, cei înregimentați în faimoasele *SS-Totenkopfheiten*, unități SS cap-de-mort. Din ele au făcut parte aproximativ 100 000 de SS-iști. Cei care au însoțit transporturile de deportați spre lagărele de concentrare și transporturile de *Häftling*-i între aceste lagăre. Cei care de-a lungul nopții fasciste au asigurat ca „fabricile morții” să funcționeze fără întrerupere...ca flăcările crematoriilor să nu se stingă... flăcările deținuților spre camerele de cazare să nu se întreru-pă... Cei care au asigurat ca din milioanele de deținuți nici măcar unul să nu treacă viu *dincolo* de sîrma ghimpată.

Au fost dotați cu automate, cravașe și ciini-lup. Aveau dreptul să lovească orice deținut, să tragă în oricare și în oricîți, să-i sfîșie asmuțînd ciinii-lup asupra lor.

Tinerii fără căpătii, oameni primitivi, majoritatea ratați în viața civilă, măcelari concediați și bu-cătari nerealizați, servitori concediați și liber-profesioniști fără nici o perspectivă, vîzîndu-se *Sturm-mann* ¹⁾, *Rottenführer* ²⁾ și *Schar-führer* ³⁾, se credeau mici dumnezei. Puterea nelimitată asupra unor oameni dezarmați îi ațîța și-i sălbăticea.

Bine echipat, bine hrănit, cu bor-delul lui doi pași de comandatură, stăpîn atotputernic peste *Häftling*-i, *SS-Mann* ⁴⁾-ul din oricare subuni-

tate *Totenkopf*, cap-de-mort, se simțea pe deplin satisfăcut. Rînjea mereu de plăcere, convins că așa va fi cel puțin 1 000 de ani: — va minca și va izbi cu cravașa, va trage un chef zdrăvăn după care va mai impușca 10—20 de deținuți, va da o fugă pînă la bordel, apoi va mai gaza cîteva sute.

Un singur lucru îi nemulțumea pe SS-iștii membri ai unităților *Totenkopf*, cap-de-mort. Uneori se plictiseau. Mai ales cei care însoțeau detașamentele de *Häftling*-i în afara lagărului, la diferite locuri de muncă: la carierele de piatră, la construirea de drumuri prin păduri, la săpatul tunelurilor. Făcînd cordoane și pîzînd *Häftling*-ii, se plictiseau de moarte. Și atunci căutau distracții. Încereau să se înveselească. Și reușeau.

...Smulgeau șapca unui deținut și o aruncau în afara cordonului strîngînd batjocoritor:

— Fugi și prinde-o!

Häftling-ul, speriat, începea să alerge după șapcă. În clipa cînd trecea cordonul, era impușcat mortal pentru evadare. SS-iștii izbucneau în ris. Reușita farsei îi înveselea. O repetau zilnic și nu se plictiseau.

...În timp ce *Häftling*-ii, lihnîți de foame, cădeau sub povara traverselor, a sacilor de ciment sau trunchiurilor pe care le cărau în spate, SS-iștii se adunau în grupuri mici și își desfășeau tacticos, pe o foaie de cort, pachetele cu hrană rece. După ce terminau de mîncat, cite un SS-ist îi striga unui *Häftling* să se apropie.

— Închide ochii și deschide gura! Așa... Acum închide-o!

Häftling-ul mesteca nerăbdător și înghițea lacom bucata de piine cu o feluță de *crenvurst*, apoi mulțumea supus.

— Bravo, *Häftling*-ule! Mai închide o dată ochii și deschide din nou gura!... Așa... Gata.

Häftling-ul se repezea să mes-tece, dar n-apuca să și apropie făl-

cle, rîcînd ca un animal injun-ghiat, se prăbușea în pămînt și se tăvălea de durere în timp ce SS-iștii nu-și puteau stăpîni hohote-te. Cocoloșul de piine era plin cu ace sau așchii de sticlă.

...Înaintam pe creasta abruptă cu uriașe blocuri de piatră în brațe. De jos de la carieră și pînă sus în virf era drumul de doi kilome-tri. Drumul morții. De cite ori ridicaî blocul de piatră și făceai primul pas spre creastă, îți luai ră-mas bun de la viață. Pe parcurs n-aveai timp. Nu numai genunchii, tot trupul îți tremura sub povară. Îți încordai voința să privești doar în față, să-ți fixezi mereu locul pe care vei face următorul pas. În dreapta era cordonul de SS-iști. În stînga, prăpastia. O privire spre ea te amețea. Îți pierdeai echilibrul și te prăbușea.

Cite un SS-ist ridica cravașa și atingînd cu ea umărul *Häftling*-ului care tocmai trecea prin fața lui, îl împingea ușor, abia perceptibil. Suficient însă să-l dez-echilibreze. Deținutul se inclina spre prăpastie, tipă disperat. Blocul se dezlipea parcă de *Häftling*-ul care lovea caraghios aerul cu bra-țele cîutînd un punct de sprijin inexistent și amuzîndu-i pe SS-iști. Uneori tipetele celui ce se prăbu-sea dezechilibra și pe alți *Häftling*-i care se rostogoleau în hăuri cite trei-patru deodată. Zbaterile, „dansul” lor caraghios printre blocu-urile de piatră pentru a-și redobîndi echilibrul, încercările lor neputîn-cioase de a găsi un ultim punct de sprijin inexistent îi făceau pe cei ce alcătuiau cordonul să se prăpă-dească de ris, în timp ce-și stru-neau ciinii-lup și își depărtau pu-țin picioarele crăcănate ca să se simtă mai stăpîni pe situație.

...*Häftling*-ii continuau să se tîrască cu blocuri de piatră în brațe pe drumul morții, iar SS-iștii din *SS-Totenkopfheiten*, din uni-tățile SS cap-de-mort, își alungau, din cînd în cînd, plictiseala împin-gînd în prăpastie cite un deținut sau cite trei-patru deodată.

OLIVER LUSTIG ■
fostul *Häftling* nr. 112 398

¹⁾, ²⁾, ³⁾ Soldat fruntaș, caporal, subofiter în SS.
⁴⁾ Soldat în SS

Zilele genezei

O evocare
de
Teodor Balș

ZIUA A TREIA

Toată noaptea două avioane s-au rotit cu schimbul deasupra liniilor noastre, la mare înălțime, aruncând bombe la intervale de timp egale. Bombardament psihologic, ineficient din punct de vedere militar, de mare eficacitate însă, cred specialiștii nazisti ai șocurilor psihice. Fără prea mare efect asupra noastră, însă; după ce ne-am obișnuit, somnul nu ne-a mai fost rupt de exploziile lor gratuite.

Răsare soarele din Bărăgan și lacurile își limpezesc oglinzile. Vara e pe sfârșite; simt după lumina în care încep să ardă faguri de miere. La vremea asta, începeau să vină pe strada bunicilor oțelii cumpănind pe cobilițe coșurile pline de lubenițe și struguri, iar lăptarii-iaurgii aduceau iaurtul legat ca piftia, în străchini mari și plate, special comandate olarilor. Trecearea de la un sezon la altul mi-o anunțau mirosurile zarzavaturilor și fructelor din coșurile atârând ca două talgere de cîntar în care aduceau grădinițele-n oraș...

Cele cinci Stukasuri mă trezesc brutal din visare. Vin în formație și trec în șir indian înainte de a se arunca în picaj. Fac aceleași manevre stereotipe ca ieri, în vreme ce noi pîndim atenți mișcările soldaților pe pod. Nu mai tragem decît cînd încearcă pregătiri de atac.

Două din bombele celui de-al treilea val au lovit podul frîngîndu-i jumătatea nordică-n lungime și prăbușindu-i-o, cu una din cele două linii de cale ferată, în șosea. Un zgomot infernal de fiare rupte amplifică exploziile, de parcă însăși axa-pămîntului s-a rupt. Mă proptesc în pereții de pămînt de teamă să nu fiu smuls de suflul pe care-l simt ca un sorb uriaș în văzduhul din jur.

Și iar fixez cătarea carabinei, ochesc și trag în tot ce se mișcă dincolo, pe pod. Nu știu dacă și ceilalți sint obsedați de POD ca mine; privirile îmi sint atrase, ca de-un magnet, de porțiunea aceea de șosea arcurită peste lac, aglomerată de mașini, de arme și de oameni ca un iarmaroc peste care-a trecut uraganul... Imi dau seama că odată depășită acea blocadă nu mai putem opri puternica coloană inamică înșirată pe șosea, care se reface continuu, cu forțe proaspete, ca gușterii cu coada rețezată, în vreme ce nouă ne scad efectele. Încă doi camarazi răniți, de la plutonul 4, sint duși spre ambulante...

Spre prînz, schimbul de focuri se rărește odată cu consumarea rației zilnice de bombardament aerian. E foarte cald; brize ușoare reușesc să ajungă din Bărăgan pînă la noi. Turla bisericuței de pe dimbul din stînga șoselei strălucеște în soare ca o calotă de staniol. Cel puțin pentru aviație cred că este un reper ideal pentru a ajunge la pozițiile noastre. E ora zilei cea mai propice toropelii. Dar poți oare să te lași furat de somn cînd liniștea ce coboară peste fronturi este atît de-nșelătoare?

Ceasul este aproape patru; sfîrșitul siestei... Primim ordin de regrupare în pădurice de salcimi din spatele căii ferate. Aici, o surpriză plăcută: trei care de luptă și un batalion de recruți din Regimentul 6 Mihai Viteazul. Deci mai avem și noi rezerve care pot completa rîndurile rărite.

Brandurile noastre încep pregătirea de artilerie de dinaintea atacului. Aud detonările scurte și suierul ascuțit al proiectilelor. Se pierd în văzduh, într-o ascensiune de ciocirle, aproape perpendiculară și cad fără să le vezi, în punctul calculat, explodînd și împrăștiindu-și schijele necruțătoare, razant cu solul. Sint poate cele mai perfide proiectile, temute ca gloantele dum-dum...

Înșirați în spatele carelor de luptă sintem gata de atac. Se dă semnalul și cele trei țestoase ale noastre trec calea ferată. Senilele scrișnesc pe fierul liniilor, pietrele tersamentului se sparg sub greutatea lor. Încep să coboară dimbul dealului peste gropile noastre și peste bomba neexplodată; dar și sub presiunea lor se încapăținează să rămîna întregă. Înaintăm desfășurată în trăgători, acoperiți de tancuri, șre șosea. Oamenii lui Gerstenberg — care, probabil, așteaptă, cu același aer de baron jignit undeva spre aeroport, să i se deschidă poarta de acces spre Capitală — soldații lui, zic, trag cu disperare răspunzînd nu știu cui; tunurilor noastre anticar, brandurilor, carelor de luptă ale căror tunuri trag în invălmășeala de pe pod sau salvelor noastre declanșate în reprize bine sincronizate. Pînă jos înaintăm cu acoperire aproape totală. Urmăresc destul de relaxat ce se petrece în jur pînă ajungem în șosea. Acolo carele de luptă se opresc. Așteaptă să ne regrupăm în formație de atac. De aici încolo, ieșind în cîmp deschis, trebuie să înaintăm în salturi rapide, pe marginea șoselei. Carele de luptă își întesc tirul acoperindu-ne, pe cit le este cu putință, înaintarea. Proiectilele anti-aeriene nemțești trec pe deasupra suierînd înspăimîntător. Deși nu fac victime, avînd bătaie prea înaltă, te înfioară cînd le auzi. Carele de luptă s-au oprit; încep o serie de manevre ciudate, care vor să însemne pregătirea retragerii. De ce? N-am ajuns nici măcar pînă la linia frontului inamic... Merg aplecat, la nivelul senilelor, apărat de mașina care traversează șoseaua spre piciorul dimbului; acolo sintem mai în siguranță.

Ajungem din nou în păduricea din spatele căii ferate. Intrăm într-un repaus pe care ni-l impunem singuri pînă se hotărăște ce vom face. Se pare că nu revenim în amplasamentele noastre ocupate acuma de alții. Treptat, treptat, focurile de armă se răresc pînă cînd liniștea se lasă peste fronturi odată cu inserarea.

Primele stele se ridică peste verdele închis al pomilor din orizontul Piperei. În spatele nostru respirația orașului neliniștită, încordată. Ne regrupăm la celălalt pod de cale ferată, acolo unde apa lacului Băneasa, gîtuată sub picioarele viaductului, face un cot spre oraș trecînd pe sub calea ferată și devenind lacul Herăstrău. Ne reîntîlim aici: plutoanele 1, 4 și cel de branduri — din Garda călare, un batalion din Regimentul 6 Mihai Viteazul și recruții abia instruiți al unui regiment de infanterie adus în mare grabă dinspre Olt. Stăm răspîndiți de voie, deocamdată, pe cele două maluri ale lacului.

După o zi atît de agitată simt nevoia să fac o baie. Mă dezbrac și sar în lac. Apa mai păstrează ceva din dogoarea

soarelui de peste zi. Înot, mă afund, fac pluta și sparg oglinzile innoptate în care se inecă stelele sfîrșitului de august. După mine sar încă vreo cițiva. Dar se retrag speriați cînd își fac apariția cele două avioane care duc războiul psihologic de noapte. Știu că sint greu de observat seara, de la înălțimea la care zboară, așa că imi continui baia în voie...

Cînd revin pe mal îi găsesc pe sergentul major Gheorghe Jorăscu, pe caporalul Traian Pietraru și pe soldatul Alexandru Păun într-o discuție aprinsă despre retragerea de după-amiază. Le spun părerea mea; a fost un atac fals, pentru înșelarea inamicului, să nu bănuiască deplasarea grosului trupelor noastre aici. Abia cînd comandantii de plutoane primesc ordinul de intrare în dispozitiv de luptă pentru atacul din zori asupra satului Băneasa, toți trei imi dau dreptate.

Se stabilesc plintoanele, apoi ne tragem sub salcimi în somn de voie, frînți de oboseală. Nu mai înregistrăm nici zborul și nici exploziile provocate de cei doi țînțari de noapte hitleriști. O lună tîrzie trece peste lacuri spre toamnă...

ZIUA A PATRA

Ne spălăm cu roua de pe față și ne adunăm grăbiți pe malul nordic al lacului, dinspre satul Băneasa. Primim ultimele instrucțiuni și ni se comunică ordinea de desfășurare a trupelor: parașutiștii căpitanului Țanțu vor fi virf de atac; în stînga lor, batalionul din Regimentul 6 Mihai Viteazul, Garda călare îi dublează pe parașutiști pentru lărgirea breselor. În dreapta, recruții din Regimentul de infanterie sosit ieri.

Un element inedit în peisajul frontului nostru: flăcării în bluzoane, cu fel de fel de buzunare închise de fermoare, cu pistoale automate și nenumărate scule, de la armele albe la cele explozive, pe care, la nevoie le scot de te miri undeva, ca niște mecanici deținători ai tuturor șurubărilor războiului. Cred că dacă ar fi nevoie de un elicopter ei l-ar scoate, piesă cu piesă, din buzunare și l-ar monta imediat. Comandantul lor, căpitanul Țanțu, un om potrivit la stat, pare tot un fel de marșian afiliat frontului nostru...

Nu se vede încă soarele rămas sub orizontul uliței ce urcă flancată de case și grădini, panta dealului spre aeroport. Un cer limpede se întinde peste noi, peste păduri și peste lacuri. Văzduhul miroase a pepene sau vîntul aduce din Bărăgan mirosme de bostănării.

Dar și dimineața asta atît de frumoasă, de promițătoare, este marcată de Stukasurile care bombardează acum calea ferată de-a lungul ei, cel de-al doilea val stăruind cu osebire asupra podului sub arcadele căruia eu și vreo treizeci de soldați ne-am adăpostit. Dar bombele se încapăținează să cadă alături de el, cele mai multe în apele lacului care țîșnesc în trimbe de nămol și apă, ca niște gheizere din care se desprind apoi valurile ce mătură furioase țărnul. Zgîlțit de suflul exploziilor, mă trezesc la un moment dat că un vlăjgan mă trage spre el, protector, întrebîndu-mă cum am ajuns aici. Cu Garda călare, îi spun; el, cu recruții regimentului de infanterie sosit aseară de la Potcoava-Olt. O mare bucurie imi umple sufletul că într-un moment de cumpănă mă aflu lîngă frațele meu. Căci el este! Terminînd școala militară a fost repartizat la un regiment de dorobanți refugiați la Potcoava-Olt și de acolo la Băneasa... Sintem împreună și acest lucru mă liniștește.

„SINT COMUNISTUL GHEORGHE TALAZ...”

După bombardament ne regrupăm în grabă și pornim la atac. Sintem încă în zona mai joasă care coboară spre lac, într-un unghi aproape mort; deci în siguranță. Dar iată că dinspre sat coboară în fugă, în cămașă, bandajat la cap, un om care ne avertizează, subliniindu-și cuvintele cu gesturi energice, aproape disperate:

— Sint comunistul Gheorghe Talaz! Aveți grijă că-n podurile caselor nemții și-au instalat mitralierele. Curățaiți mai întii podurile!! I-am văzut cu ochii mei!

Într-o parte, prin bandaj, pătrundeau singele. Ne-am continuat drumul lăsîndu-l în grija sanitarilor.

Era poetul și pictorul Gheorghe Talaz, vechi ilegalist, cu care aveam să mă reîntîlesc, după unsprezece ani, la Uniunea scriitorilor; el, îmbătrînit, eu, trecut de treizeci. Locuia în satul Băneasa, pe una din străzile care urcă spre aeroport. Avertismentul lui avea să ne ferească de pierderi inutile de vieți omenești, ușurîndu-ne tactica de luptă. Era pentru a doua oară cînd vedeam — și în ce împrejurări — un comunist român în carne și oase, așa cum arăta el, la cîteva zile de la ieșirea din ilegalitate, și nu cum aveau să ni-l prezinte, cițiva ani mai apoi, nefericite cărți ale perioadei dogmatice care făceau din el un exemplar stas, realizat după un anumit rețetar.

Urcăm printre case, în salturi lungi, ulița pietruită al cărei capăt se pierde sus, în umbra verde a unor pomi. Nu ne vorbim decît rar, cînd avem să ne comunicăm ceva mai important. Cînd și cînd se aud scurte rafale de automate care ne țin mai îndelung lipiți cu burta de caldarim. Printre pietrele de riu ale pavajului au crescut buruienile specifice zonelor aride. O buburuză își desfășe aripile și zboară de lîngă timpla mea lipită de caldarim. Se spune că zborul ei îi dezvăluie linia norocului. Și n-am văzut încotro s-a dus!

După cîteva salturi, o rafală de mitralieră ne mătură urmele. Ne tirim pe coate lîngă gard. Se trage din dreapta grădinii. Urmăm sfatul comunistului Talaz: lăsăm trei soldați în uliță să tragă în direcția casei, să-i țînă „în priză”, iar noi (Jorăscu, Pietraru, Păun și cu mine) intrăm printr-o curte vecină și de acolo, rupînd două uluci, pătrundem în spatele casei. Înaintăm tîrș pînă cînd ușa intrării cade cum nu se poate mai bine în calea grenadelor pe care le aruncăm toți patru, la un semn. Sintem lipiți pămîntului cînd explodează acoperînd răpăitul mitralierei. Jorăscu face semn să stăm pe loc; prea tîrziu însă, pentru că eu dintr-un salt ajung lîngă ușa de la intrare. Stau lipit de zid, în picioare. Mă ghemuiesc apoi în grabă cînd aud împuscăturile alor noștri din uliță. Ajung între ușa intrării și geamul din dreapta. Arunc o grenadă pe ușa și imediat alta, pe geamul spart, în cameră. Sint zidurile scaturîndu-se. Ceilalți trei se destind ca niște arcuri și ajung și ei sub zid. Ne înțelegem prin semne: vom pătrunde primii pe ușa, Jorăscu și cu mine. Avem automate și putem curăța cu cite o rafală ce-ar mai fi de curățat și, după noi, dacă nu apar surprize, ceilalți doi. Ceea ce și facem. Din hol tragem o rafală în susul scării care urcă la etaj cu balustrada ruptă. Nimeni nu ne răspunde. Ochiul acomodat cu lumina din interior vede sus o ușă deschisă și o altă scară care urcă la pod. Arunc rapid o grenadă pe ușa deschisă. Nici o reacție. Năvălim pe scară în camerele de la etaj: sint goale. Urcăm pe scara podului după ce, Jorăscu, acum în frunte, aruncă o grenadă de control pe ușa ce dă sub acoperișul ars. În pod, nimeni. Doar o mitralieră părăsită, fixată pe un ochi de fereastră tăiat în șarpantă, benzi con-

sumate, aruncate în preajmă și urme de sînge care duc în fund, la o spărtură mare în zidul ce dă pe un fel de platformă-terasă și spre acoperișul casei vecine. desfăcut cit să poți trece în fugă prin el. Pe aici s-au retras cînd au explodat primele grenade. (Teava mitralierei este încă fierbinte și petele de sînge proaspete...)

Prin spărtura acoperișului se vede aeroportul. La vreo trei sute, trei sute și ceva de metri spre nord, unul lin hangare; în dreapta, un loc viran, după care — tot pe linia hangarului — cîteva bărci, camuflate ca și hangarul. Apoi cîmpul deschis al aerodromului, cu pista de beton din mijloc asaltată de ierburi. Aici sintem aproape la marginea satului; spre direcția Piperei, casele sint oprite brusc de lanurile de porumb. Cițiva plopi cu semne de toamnă în frunze au incremenit lîngă acoperișul casei de alături. Ce excelent punct de observație sau de tragere se poate instala aici pentru brandurile noastre — îi spun lui Jorăscu. Ajuns jos, a trimis un soldat să-i anunțe pe brandiști că-i așteaptă o platformă nesperată.

Nu ajungem în capătul străzii cînd, înaintînd la pas printr-o zonă de liniște, un camarad din stînga mea se prăbușește din mers cu pieptul spart de un glont. Mă plec asupra lui: respiră greu, se aude un hordăit precocitat sub coaste. Fața palidă i s-a golit de sînge. Strig după brancardieri. Nu știu dacă aude cineva. Mă întorc în goană spre lacuri. Una din ambulante urcă în viteză, în marche-arrière, panta uliței. Săr pe scară și ajung odată cu ei. Rănitul suflă acum mai regulat iar fața și-a mai pierdut din paloare. L-au pus pe țargă și l-au urcat în ambulanță atît de repede că nu mă dezmeticesc decît cînd demarează mașina. Plec mai departe cu speranța că omul pe care glonțul l-a ales în locul meu va fi salvat. Un ciudat sentiment de vinovăție (de ce, oare, cînd amindoi am fost la fel de expuși, iar eu nu am făcut nimic ca să mă sustrag hazardului) imi fixează, ca un stop-cadru, scena cînd l-am văzut prăbușindu-se. Nu cumva încerc o explicație sofisticată pentru frica de moarte? Nu, nu este teama de moarte! Nu m-a-ncecat pînă acum pentru că nici un moment nu m-am gîndit că pot să mor. Fîndcă mecanismele stricate nu le pot concepe decît în anagramele altora, eliminîndu-mă automat, ca variantă posibilă, sub acest aspect, din momentele tensionate în care sint implicat. Inconștiență, neașare, detașare? Nu. Cred că, singura explicație o constituie cel 20 de ani care nu am admit, ca firească, decît existența. A fi, a exista, a trăi, a rezista. Iată verbele preferate. Este, poate, resortul care m-a determinat să alerg, fără teamă de gloantele ce se buteau declanșate, după ambulanța care trebuia să salveze un om.

Asemenea speculații imi trec fulgerător prin minte și pier, din fericire, odată cu pașii pe care-i las în urmă.

UN PRIETEN PIERDUT...

Îi ajung pe-ai mei în curtea elegantă a unei vile cu etaj. Stau așezați în jurul unui havuz andaluz unde și-au răcorit fețele. De pe treptele de marmură ale terasei din spate îi pîndește un enorm cîine-lup, el însuși speriat de explozii, de vinzoleala oamenilor, de caruselul celor care au venit, au plecat și iar au venit în casa părăsită de trei zile de stăpîni...

În garaj o mașină elegantă, decapotabilă, cu cheia lăsată în contact. Urc treptele încet, vorbind cu ciinele și întinzîndu-i o coajă uscată de piine pe care am găsit-o în sacul de merinde, printre grenade. Se apropie și el, circumspect față de mina care-i întinde piinea. Înaintează totuși. Privirea blindă, fără umbre, imi întărește convingerea că nu mă va mușca. Cînd ajungem unul lîngă altul se oprește, soarbe aerul cu nările tremurătoare, imi lunge mina întinsă și apoi, cu un fîresc dezarmant, apucă bucata de piine pe care a început să o mestec liniștit. E nemîncat. Îl las și pătrund pe ușile deschise în living-room-ul plin pe jos de gloante trase de mitralieră. Împreună cu cei care s-au hotărît să urce, controlez rapid casa — parter, etaj și subsol. E goală, cu foarte puține urme ale celor ce o folosiseră ca punct de apărare. În hol, frigiderul suficient de încărcat: unt, ouă, conserve de carne, sardele, un mic platou cu salam, maioneză... Îi dau ciinelui să mînce tot ce vrea. Ne infruptăm și noi în fugă. Imi iau în sacul de merinde ce rămîne dintr-o sticlă de lichior de ouă din care am tras cu toții cite o dușcă. Și două cutii cu țigări de foi. Cobor treptele în grădină și ies în uliță reintrînd în tensiunea luptei. Ciinele se ia după mine... Mă întorc, îl mingîl, și-l chem în curte. Inchid poarta dar sare peste zid. Îl chem din nou în grădină, urc cu el treptele, traversez terasa și intru în casă. Îi mai caut ceva de mincare și, în timp ce clefăie lîngă frigider, inchid ușa de la terasa și fug în stradă trîgînd și poarta după mine. Nu știu dacă Mișu Sontag, proprietarul casei, și-a mai găsit ciinele care l-a așteptat nemîncat, după ce, fără voia lui, a trecut dintr-o tabără în alta a frontului, păzindu-i și păzindu-și casa. Eu însă știu că mi-am pierdut un prieten căruia, de teama de a nu fi împușcat pe front, i-am refuzat devoțiunea...

Sintem în apropierea hangarelor, a gardului de sîrmă ghîmpată ce separă aeroportul de sat. Dăm colțul după ultima casă și ne aruncăm cit mai deoarte de start. Ne tirim pe burta, urmăriți de rafalele trase la firul ierbii. Soarele arde ca o vatră de var aprinsă. Ne rostogolim în dreapta și în stînga să ieșim din cîmpul de țînță al armelor inamice și ne tirim, din nou, lipiți de pămînt, spre gard. Mai avem 60, 50, 40 de metri... În dreapta noastră parașutiștii taie sîrma ghîmpată pe toată întinderea dintr-un hangarul din față și baraca din dreapta lui. Pătrund pe aeroport atrăgînd asupra lor tirul inamicului. Ne susțin din flanc, cu rafale dezlîntuite de automate și un avantaj de grenade, pătrunderea în incinta aeroportului. Sintem lîngă parapetul de beton al intrării care coboară într-un garaj din subsolul hangarului. Aruncăm pe gura de acces, în două reprize, grenadele; ascultăm exploziile amplificate de cutia de rezonanță a garajului. Sărim parapetul ca la alergările de garduri, poate chiar mai iute, sub focul automatelor și flakurilor naziste, împuscînd cu rafale trase în fugă golul din care inamicul se retrăsese, marcîndu-și trecerea doar prin cartușele împrăștiate pe jos. Așteptăm un timp să se domolească prăpădul de afară. Urcăm pista de acces a mașinilor. Din capătul ei ocolim parapetul de beton și ne-aruncăm în iarba de lîngă colțul hangarului, spre cîmpul de aterizare. Mișcările noastre au dezlîntuit din nou gurile de foc inamice. Se trage atît de mult că aerul se oxidează de gloante. Din dreapta, de dincolo de baracă apare un camion trîgînd o platformă joasă, cu două mitraliere instalate pe margini și întesată de soldați hitleriști. E un gen de fortăreață mobilă care trece prin fața liniei noastre măturînd tot ce-i stă în cale. Parașutiștii îi întîmpină eu aruncîndu-le de flăcări și complexul mobil se retrage în mare grabă, în derută, spre linia de fund a aeroportului. Cui pe cui se scoate imi zic: hitleriștii fug ca iepurii din fața propriei lor arme: aruncătorul de flăcări.

Pe măsură ce soarele coboară împerecătibil spre apus, împuscăturile scad din intensitate oînză amușesc complet și din văzduhul ciuruit de gloante incense să curgă o liniște de crepuscul. O adiere de vînt dinspre cîmpuri ne ametește nările cu miros de fin cosit.

(Va urma)

„Daciada” — marea competiție a tuturor sportivilor țării

Creată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, competiția sportivă națională „Daciada” se află la cea de a doua ediție a sa, întrecerile de vară fiind în plină desfășurare. După cum se știe, ediția inaugurală, la care au luat parte peste 8 milioane de tineri de la orașe și sate, s-a încheiat, la București, cu un grandios spectacol, care s-a constituit într-un emoționant act de recunoștință la adresa conducerii de partid și de stat, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru excelențele condiții de viață și de sport puse la dispoziția tineretului nostru, a tuturor oamenilor muncii din România socialistă.

Urmărind și reușind să dezvolte pe un plan superior cele mai valoroase tradiții ale sportului românesc, „Daciada” s-a înscris și se înscrie ca o amplă manifestare menită să asigure dezvoltarea educației

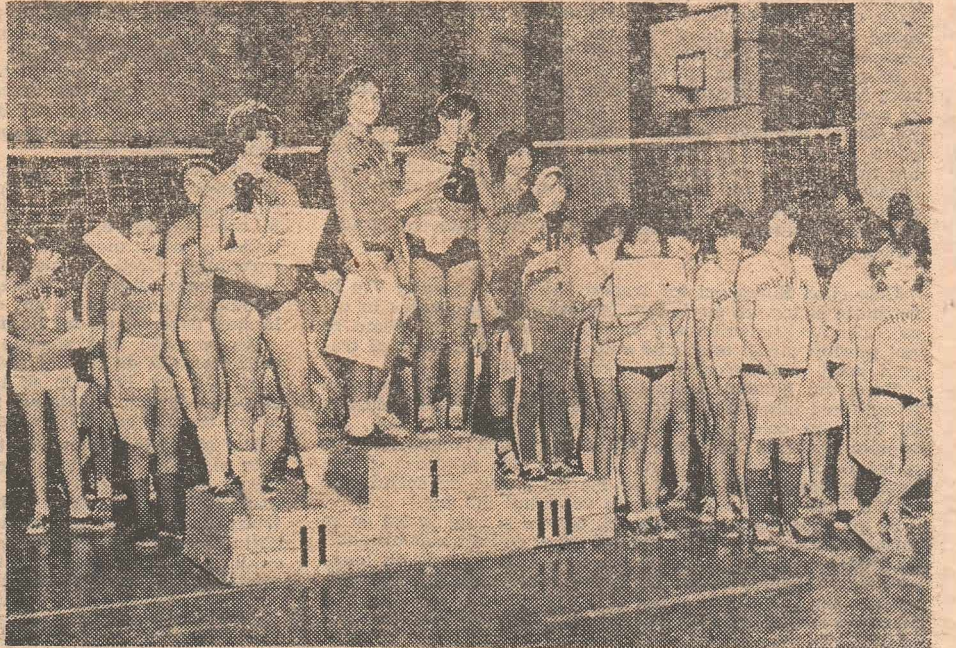
fizice și a sportului de masă, atrăgând un număr cit mai mare de amatori de la orașe și sate în practicarea sistematică a exercițiilor fizice, a sportului și turismului, în scopul creșterii unor generații sănătoase, dezvoltată armonios din punct de vedere fizic și intelectual, temeinic pregătite pentru muncă și pentru apărarea patriei. Parte integrantă a concepției partidului nostru, privind formarea omului nou, multilateral dezvoltat, „Daciada” a constituit și constituie, prin competițiile ei mari și mici, desfășurate în toate județele țării, un mijloc eficient de îmbinare a muncii cu sportul, această competiție sportivă națională fiind întrecerea din stadioane și săli a celor mai buni tineri din uzine și școli, de pe ogoare. Ea a izbutit, pe de o parte, să antreneze un număr imens de participanți, în etapa de iarnă a acestei a doua ediții s-au înscris

la startul ei peste 3 milioane de sportivi, asigurându-se astfel o elocvență continuată a activității, precum și, pe de altă parte, să contribuie la ridicarea nivelului general al sportului românesc de performanță.

Grație condițiilor oferite sportului, unei bazei materiale temeinice, funcționează azi 14 377 de cluburi față de 400 cite erau înainte de 23 August 1944, 12 088 de baze sportive față de 655, 495 de stadioane față de 104 etc., sportul românesc s-a impus și se impune tot mai serios pe plan internațional, comparațiile fiind, prin această prismă, mai mult decât grăitoare. Dacă până la Eliberare bilanțul olimpic al sportului românesc se reducea la două medalii, el a ajuns azi la 98 de medalii, între care 22 de aur. Nu alta este situația în ceea ce privește zestrea sportivilor tricolori la campionatele mondiale și europene, 323 și,

respectiv, 470 de medalii, față de numai 16, 5 la mondiale și 11 la europene, dobândite până la 23 August 1944.

Multe din aceste succese de prestigiu, cu care sportul românesc vine să întimpe, cu fruntea sus, cea de a 35-a aniversare a Eliberării patriei, trebuie explicate prin virtuțile „Daciadei”. Competiția națională a mobilizat energii și a scos la iveală noi și robuste talente, unele din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, conducând la perfecționarea continuă a activității de educație fizică, a sportului de masă și de performanță, la sporirea contribuției acestora la realizarea exemplară a tuturor obiectivelor stabilite de conducerea partidului într-un important domeniu de activitate, în vederea dezvoltării mișcării sportive în pas cu progresul multilateral economico-social al României socialiste.

„Singurătatea alergătorului de cursă lungă nu-i decît o poveste ca oricare alta”

— Ilie Floroiu, dumneata ești, la propriu și la figurat, toată ziua pe drumuri, și încă ce drumuri, de cite 5 și 10 kilometri fiecare! Ce-ar fi să faci o pauză și să încerci să te prezinți cititorilor?

— Ei, prea multe n-ar fi de spus! În orice caz, m-am născut în satul Iulia din județul Tulcea, la 29 noiembrie 1952. Asta vrea să însemne că voi avea 27 de ani și jumătate la Olimpiada din 1980.

— Și ce dacă vei avea 27 de ani și jumătate?

— E virsta la care se ating, de regulă, marile performanțe în probele de fond.

— Clar, îți iei un angajament.

— Dacă vrei, luați-o și așa. Visul meu e să câștig o medalie olimpică. Am fel de fel de titluri, dar o medalie olimpică n-am. Pentru mine, Moscova va fi, cum se spune, momentul cel mare. Mă pregătesc din răsuferință, sperînd să urc pe podiumul de premiere.

— Ce înseamnă fel de fel de titluri?

— Sint campion național din 1973, pe ambele distanțe. Deși am ieșit primul, în 1977 nu mi s-a acordat titlul, intrucît n-am îndeplinit baremul impus de federație. Era pe atunci moda baremurilor, bine că s-a renunțat la ea! Apoi am ieșit învingător într-o seamă de concursuri, unele mai mari, altele mai mici, iar recent, la Atena, am câștigat a nu știu cîte medalie balcanică de aur.

— Cred că, mai devreme, te-am întreput. Te rog să revii.

— Anul trecut am absolvit Facultatea de educație fizică din cadrul Institutului de învățămînt superior din Constanța, oraș în care m-am stabilit, refuzînd o serie de propuneri din partea cluburilor din Capitală. De atunci, funcționez ca profesor suplinitor la Școala generală numărul 36. Nu insist, dar se vede treaba că n-a existat soluția unui post sigur. Cam asta ar fi, ajunge?

— Mi-e teamă că da, cel puțin pentru început. Alergi, iubitorii atletismului știu, 5 și 10 mii de metri. Care e proba dumitale favorită?

— Imi plac amîndouă, se ajută de mine una cu cealaltă, dar pe 5 mii am alergat mai des. În 1978 am avut a doua performanță din lume pe această distanță, cu 13:15,0. Anul acesta am mers ceva mai slab, dar tot am obținut, la Stockholm, la cîteva zile după Cupa Europei, unde am câștigat la 10 mii, 13:21,73, al treilea timp din carieră. M-a bătut, ca și la Malmö, de altfel, în Cupa Europei, sovieticul Abramov. Mi-aduc bine aminte de concursul de la Stockholm, pentru că, pe de o parte, Copu a fugit atunci 3 mii obstacole în

8:23,41, cel mai bun rezultat al sezonului, lăsîndu-l pe Rono cu multe secunde în urmă, kenianul a venit abia al șaptelea, și, pe de altă, pentru că au asistat la competiție peste 15 mii de spectatori. Cit la un meci de fotbal!

— Chiar cu riscul de a te intrerupe din nou, te-aș ruga să ne spui de ce crezi că atletismul nostru și-a pierdut priza la public?

— Din vina fostei conduceri a federației, bănuiesc. Aceeași conduceră care l-a silit pe Nicolae Mărășescu, soțul și antrenorul Nataliei, tehnician de mare valoare, să plece. Mai întîi din federație, apoi din București. Federația aceea se confundase în hirtii, uitînd de atleți. Mie, ca să dau numai un exemplu, mi-au ascuns mai multe invitații sosite din străinătate, citeva prin care eram chemat să particip la crosul de la São Paulo, din noaptea Anului nou, competiție capabilă să lanseze, ea singură, un alergător în elita mondială.

— Din cite știu, ai participat o dată și acolo, așa-i?

— Am fost de două ori, dar numai eu știu cum! În 1974, de pildă, am ajuns în Brazilia în prețuia crosului, rupt de oboseală, după ce stătusem 48 de ore pe aeroportul din Madrid! Firește, nu mi-am revenit și am terminat cursa pe locul 30. Peste 3 zile, refăcîndu-mă, am câștigat dețasă la 10 mii, am povestit întreaga pătanie la federație, ca să fie învățatură de minte pentru alții, dar pe-o ureche le-a intrat și pe alta le-a ieșit. Ce te mai plîngi, Ilie, mi-a zis careva, ai fost tu în Brazilia, ai fost, ce mai vrei?! Parcă eu mă dusesem pînă la capătul pămîntului ca să mă plîmb.

— Să trecem la altceva. E grea o cursă de fond?

— Doar n-o fi ușoară?! Consumul fizic

și nervos e extraordinar. Ai nevoie de suflu, de picioare și de nervi în același timp, căci una e să fugi o sută de metri și alta e să fugi de o sută de ori pe-atît. Pentru mine e cu atît mai dificil cu cit, în țară, nu prea am adversari de valoare apropiată, băieți care să se inhamă și ei la dus trena, cu care să te aliezi împotriva unui record. Eu, nu că trag spuza pe turta mea, alerg mai mult de unul singur, lupîndu-mă cu cronometrul. Într-o vreme a fost Cătălin Andreica, dar a renunțat, preferînd maratonul.

— Cum, cînd și cit se antrenează Ilie Floroiu?

— Mă antrenez cu Constantin Craiu, cel care l-a descoperit pe Horia Poboc. Cum? Alergînd, de regulă, pe plajă, de la Mamaia spre Năvodari. Cînd? Zilnic, intercalînd sala, halterele, prințre alergările pe distanțe lungi. Fug cu teniși de-ai noștri, obișnuiți, imi merg mai bine decît cei Adidas, lăudați de alții. Cit? Pînă la 35 de

kilometri pe zi, dimineața mai ales, dar și după-amiaza, după cum prevede graficul de antrenamente.

— Cum te simți după parcurgerea a 35 de kilometri?

— În nici un fel. M-am obișnuit.

— Spune-mi, Ilie Floroiu, ce-i cu singurătatea alergătorului de cursă lungă?

— Ce să fie, o poveste ca oricare alta. N-am nici un motiv să mă simt singur. Sint, cel puțin așa imi place să cred, un om ca toți ceilalți, cu o viață a mea, cu bucurii și, uneori, cu necazuri. Condițiilor care mi s-au creat, dintre cele mai bune, le-am răspuns și le răspund cu sudoare și cu seriozitate. Peste puțin timp, veți vedea, le voi răspunde și cu o medalie olimpică.

— Vom vedea. Mult succes și drum bun, Ilie Floroiu!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

9 MEDALII LA MONDIALELE DE CAIAC-CANOE DE LA DUISBURG

De la campionatele lumii, ținute la sfîrșitul săptămîinii trecute pe canalul Wedau de lângă Duisburg, caiacistii și canotorii noștri s-au întors, conform obișnuinței, cu o bogată zestre de medalii, cîștînd astfel, prin victorii sportive de mare răsunet, aniversarea zilei de 23 August.

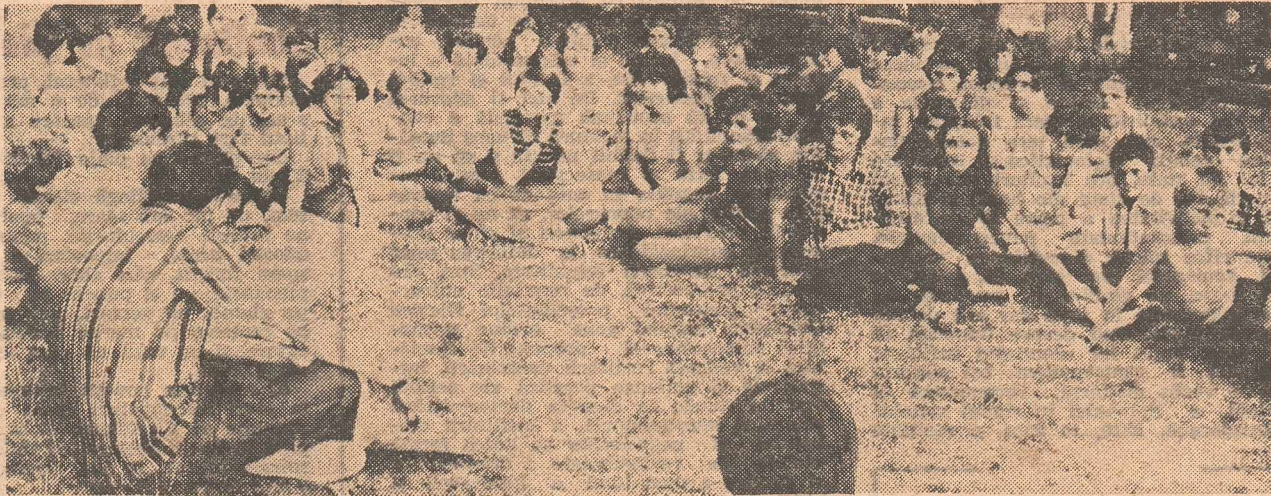
Flotila noastră a adunat 9 medalii, între care două de aur, dobîndite de cuplurile Ivan Patzaichin — Petre Capusta și Ion Birlădeanu — Nicușor Eșeanu, cele mai rapide în probele de canoe 500 de metri și, respectiv, caiac 10 000, în timp ce minunatul campion care a fost și a rămas Ivan Patzaichin a reușit, în ciuda celor 30 de ani, să urce de încă două ori pe podiumul de premiere, terminînd al treilea în cursa care l-a consacrat, simplu 1 000 de metri, ca și în cea de fond, desfășurată pe lungimea a 10 kilometri. La canoe 10 000 de metri, Gherasim Munteanu și Gheorghe Titu s-au clasat pe locul secund, ocupat și de caiacistul gălățean Ion Birlădeanu în proba de simplu, 1 000 de metri. Întregînd acest bilanț cu medaliiile de bronz obținute de cuplurile Agafia Orlov — Nastasia Nichitov, Maria Nicolae — Adriana Tarasov și Gheorghe Simio-

nov — Toma Simionov, nu ne rămîne decît să-i felicităm pe componenții flotei noastre, ca și pe antrenorii lor, urîndu-le noi și noi succese, spre gloria sportului românesc.

Ivan Patzaichin, un campion care nu se dezmințe

Taberele de copii

Ideea acestui raid-anchetă ne-a venit duminică 29 iulie, când un echipaj de miliție, condus de maiorul Haralambie Cioinea a oprit pe Bulevardul Bucureștii Noi lângă mașina cu nr. 23-B-3961. În mașină se afla doar Gheorghe Agarliță. Aveam să aflăm că este administratorul taberei pionierilor și școlărilor din Mogoșoaia.

Întrebat cu ce treburi se află prin București, administratorul ne spune că a venit după niște cumpărături necesare taberei. Au cumpărat, pentru toți cei de acolo, 200 de piini, 185 de prăjituri și 185 de sticle de Cico. Deplasarea confirmată și de foaia de parcurs. Rugat să deschidă ușile mașinii, am avut surpriza să constatăm cum sînt transportate cele cumpărate. Piinea era aruncată peste cauciucuri și lăzi cu scule, iar prăjiturile aproape topite erau deja acoperite de un strat de praf.

Intr-un tirziu apare la mașină și șoferul. Ducea anevoite o ladă cu bere. Aflăm că se numește Victor Vlădoi. Ne explică că această bere este pentru tabără — mai precis pentru cadrele didactice. Rugat să sufle în fiolă, acesta ne explică că aseară a fost în tabără un banchet prilejuit de terminarea seriei. Atunci a băut o sticlă, două cu bere. În timp ce fiola se inverzea, șoferul Victor Vlădoi ne mărturisește că în timp ce stătea la rind să cumpere lada cu bere a băut, așa în picioare și la repezeală, o sticlă cu bere. Ne spune în continuare că nu există nici un pericol să conducă mașina fiindcă distanța-i mică, nu sînt controale și că acest drum l-a făcut de multe ori, cunoscându-l pe dinafară.

După câteva zile ne-am deplasat la tabăra de pionieri și școlari de la Mogoșoaia. Aflăm că organele de miliție au amendat și au suspendat carnetul pe o lună lui Victor Vlădoi și că acesta în urma acestui fapt a plecat la mare să se odihnească. Supărat, desigur.

Tabăra se află amplasată în pădurea Mogoșoaia, la intrarea în comună, în vecinătatea lacului. Pitoresc așezată, cu gust și cochetă, tabăra este destinată elevilor din țară ce vin să-și petreacă zilele de vacanță aici. Acum, cei care au venit sînt elevii din județul Bacău. Stăm de vorbă cu cițiva dintre aceștia care la ora respectivă nu sînt la ștrand ci sînt de serviciu în tabără. Elevii Cristian Anițoiaie, Adriana Avădăni, Ileana Iștan din Bacău, dau o mină de ajutor celor de la bucătărie. Elevul Daniel Botezatu din comuna Comănești își trece în jurnal primele impresii din tabără. Numai

cuvinte de laudă. Daniel Botezatu ne recită câteva poezii pe care, acum dimineață, le-a învățat și pe care le va recita seara colegilor, cînd va avea loc șezătoarea. Cu prezenți la acea oră în tabără nu au de spus decît cuvinte de laudă — mulțumind astfel celor care îi ajută să-și petreacă zilele de vacanță la Mogoșoaia.

În jurul prinzului, toată această mică așezare din mijlocul pădurii prinde viață. Se întorc toți cei care au fost la ștrand. Copiii au fost însoțiți la plajă de profesorii Ana Verdeș — comandantul taberei, și de director, profesorul Ion Dumitrache.

Ce aflăm în discuția cu cei din conducerea taberei?

— Copiii de aici, ne spune Ana Verdeș, ne au pe noi și pe profesorii delegați. În schimb noi nu avem pe nimeni. La rîndul nostru sîntem ca niște copii fără părinți. Să vă explic. Cî ce să începem? Chiar cu ștrandul. Încă nu s-a ajuns la o înțelegere oficială între inspectoratul școlar, cel care ar trebui să coordoneze activitatea taberei, și cei de la plajă Mogoșoaia. De fiecare dată, în fiecare zi, se plătește pentru intrare 3 lei pentru fiecare elev. Dar acolo, în afară de cele două bazine, nu mai avem nimic. La cofetăria de lângă ștrand se vind țigări iar la restaurant înghețată și apă gazoasă. În tabără, nu există un club, un televizor. Așa că, în ciuda faptului că sîntem la o azvirlitură de băi de Capitală, sîntem complet izolați. Nu există amenajat nici un teren de sport, iar pentru mesele de ping-pong paletele le-am adus de acasă.

Ce ne spune directorul taberei, Ion Dumitrache: „Cele mai mari greutăți le avem cu aprovizionarea. Nu înțeleg cum fiind situați în perimetrul comunei Mogoșoaia, unde există un I.A.S., un sector zootehnic și un sector legumicol, noi facem aprovizionarea de la București. De exemplu, ieri am avut greutăți în a procura piine. Cei din comună ne-au spus că ei nu pot livra piine pentru tabără. Așa că mergem la București toată ziua, bună-ziua. Conducța de gaz la bucătărie este fisurată. În afară de faptul că se consumă foarte mult, acest lucru reprezintă un mare pericol. De aceea de multe ori gătim afară pe pirostrii. Am fost la inspectorat, am fost pe la tot felul de cooperative. Toți au promis, dar nimeni nu a venit pînă la noi”.

Ce ne spun Olimpia Hanganu și Valeriu Doagă, profesori, comandanți de detașamente, din județul Bacău.

„Mîncarea-i foarte bună. Cei de aici

fac eforturi pentru a ne simți foarte bine. Dar se merge pe o alimentație foarte scumpă. Acum în sezonul fructelor și al legumelor aici nu se aduce nimic. Toată mîncarea-i preparată din conserve. Sîntem de patru zile aici dar nu am văzut nici o roșie. Am auzit că nici în seria trecută nu a venit nimeni „în control” să vadă cum este tabăra. Ar trebui o mai bună legătură între cei care conduc și dirijează activitatea taberelor și unitățile producătoare din comună. Nu înțeleg faptul că la 1 km de aici există o fermă zootehnică, iar copiii taberei consumă lapte praf”.

Aceștea sînt doar cîteva din părerile celor din tabără de la Mogoșoaia — lucruri constatate și de noi pe teren.

Nu există nici un fel de indicator care să ne arate unde e amplasată tabăra de la Buda — Argeș. Dacă n-am fi găsit un localnic dispus să ne arate drumul prin pădure, n-am fi nimerit. Aflăm de la directorul taberei, profesorul Teofil Vultur, că în noaptea trecută a fost schimbarea seriei. Au venit aici elevii din județul Alba. Conform contractului, cei care au venit trebuiau transportați de la gară pînă la tabără. Fîind tîrziu, trecut de miezul nopții, șoferii mașinilor i-au lăsat pe copii la șosea. Aceștia au parcurs distanța de 3 km noaptea prin pădure. Ce greutăți mai sînt? Multe. Nu-i suficient că mîncarea-i gustoasă și că de acest aspect toți sînt mulțumiți. La chioșcul de lângă tabără nu se găsesc decît cîteva sticle de Cico și băuturi alcoolice. Motorul care ar trebui să asigure cu apă plaja de pe malul Argeșului, unde funcționează dușurile, nu merge — el fiind dat la reboșat de foarte mult timp. Băieții sînt cazați în dormitoare fără uși și geamuri. Desigur, acum este cald — dar în cazul cînd ar fi furtună sau vreme ploioasă — ce se întîmplă? Aflăm că nici aici toată vara nu a venit nimeni de la Inspectoratul școlar al municipiului București să rezolve deficiențele ridicate în activitatea taberei.

Desigur, aceștea sînt cîteva din concluziile anchetei noastre prin tabere din jurul Capitalei. Este necesar să se ia măsurile cuvenite, astfel ca taberele elevilor din jurul Capitalei, în cel mai scurt timp, să poată concura cu taberele existente la munte și la mare. Baza de plecare există — lipsesc doar spiritul gospodăresc și inițiativa.

SORIN POSTOLACHE ■

În marginea omeniei

Neculai Dulea, de 25 ani, de fel din Cîmpeneanca județul Vrancea, locuia de cîțva timp în Focșani, împreună cu Vasile Raniță, de 19 ani, din comuna Tulnic, același județ.

Se aflau acasă, liniștiți. N-aveau motive nici de supărare, dar nici de veselie, însă, așa ra să mai treacă timpul, au desfumat o sticlă, apoi alta, pînă ce ochii au început să li se împăienjescă, limbile să stilcească vorbele, iar mințile să li se întunece. Și din una în alta, din senin, cum se spune, s-a iscat mai intîi o mică gilceavă, un fel de duel cu vorbe urite, apoi amenințări belicoase transformate repede din vorbe în fapte.

Întîmplarea a făcut — punea mai tîrziu un vecin — ah! mereu această justificare, întîmplarea, cînd nimic nu poate fi întîmplător în astfel de situații, cînd totul este determinat de cauze certe, dar atît de stupid ignorate; întîmplarea a făcut, deci, să fie prin apropiere un cutit și Dulea a pus mîna pe el și a lovit...

Cînd s-a trezit din beție și a înțeles că ceea ce i se pîruse un coșmar, era o crudă realitate, nu-și putea inchipui cum a putut el să comită o faptă atît de înspăimîntătoare.

Cam în același timp, în satul Lanurile din comuna Mereni, județul Constanța, frații Constantin și Ion Iloiu, primul de 24, celălalt de 30 ani, s-au așezat la o masă pe care mama pusese două pahare și o sticlă cu vin. Cel mic era în vizită, locuia departe și mamei îi plăcea să-i privească atunci cînd îi vedea pe amîndoi împreună. Creașteră mari, avea pe cine să se bizuie la bătrînețe — zicea în sinea ei. Băieții s-au rîst cu vorba și cu paharul, mama a mai adus o sticlă și încă una, cum se golea ura, aducea repede alta. Să se simtă băieții bine, să fie veseli în casă.

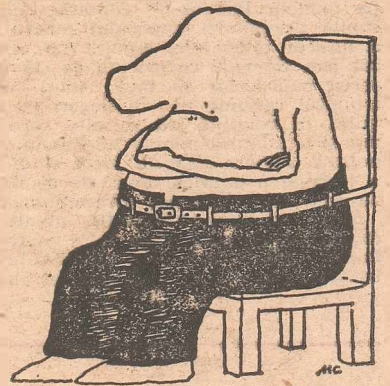
De cite ori și-or fi spus „noroc, frate”, cite pahare să fi golit oare?

Este adevărat că de la un timp dialogul dintre cei doi frați devenise de neînțeles, ba chiar supărător, vorbeau simultan, și pe un ton tot mai ridicat, uneori strident. Ar fi fost cazul ca mama să fie mai atentă la ce se întîmplă, să-și dea seama că jignirile și amenințările dintre doi oameni ajunși în stare gravă de ebrietate, fie ei și frați, pot degenera în fapte periculoase. Ar fi fost înțelept să intervină, să-i liniștească, eventual să cheme vreo rudă, vreun vecin care ar fi putut avea influență morală sau putere fizică de a-i despărți în cazul cînd ar fi devenit agresivi.

Dar mama nu s-a gîndit la așa ceva și cînd l-a văzut pe Constantin infuriat punînd mîna pe o rețevă la rîmas năucită. În clipa următoare l-a văzut pe Ion prăbușit. O lovitură fatală, în urma căreia a decedat a doua zi.

Doi prieteni, doi frați, patru victime ale paharelor fără număr — cum se obișnuiește să se spună — ale băuturii fără măsură.

MIHAI GROZAVU ■

CONSTANTIN MARINESCU ■

Lucrează la pădure și se poartă ca-n codru!

Evenimentul rutier de pe D.N. 57 B, km 77 + 80, întîmplat la 23 iulie 1979, precizează telegrama sosită de la Miliția județeană Caraș-Severin, a avut următoarele consecințe:

IOSIF BORCHESCU, conducătorul autovehiculului 21-CS-3220, aparținînd Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții: traumatism cranio-cerebral acut deschis, fractură deschisă a femurului stîng, luxația soldului drept.

ELISABETA DUMITRESCU, traumatism cranio-cerebral deschis cu plagă la nivelul occipitalului stîng și arsuri de gradul 4 la baza piciorului drept.

MARIA DUMITRESCU, arsuri de gradul 2 și 3 la partea inferioară a picioarelor.

Pagube materiale prin avarierea gravă și incendierea celor două autovehicule, în valoare de aproape 100.000 lei.

Cum s-au întîmplat lucrurile: Deși

neposesor al permisului de conducere categoria E, lui Iosif Borchescu — ajutor de șofer — i se incredințează de către pilotul titular, Nicolae Miulescu, conducerea unui autotrailer încărcat cu lemne, pentru a le duce la descărcat. Titularul rămîne la coloană să-și facă o pană de cauciuc. O asemenea mașină nu se conduce deloc ușor. Lungimea și gabaritul mare ale autovehiculului cer pricere și multă îndeminare în conducerea lui. Deși lipsit de experiență, I.B. pilota mastodontul în cea mai agresivă manieră. În punctul susmenționat se angajează în depășirea altui autotrailer, în ciuda faptului că din sens contrar se apropia un autoturism. „N-are decît să mă ferească, doar nu i-o conveni să intre în mine”, i-a spus ajutorul de șofer celui ce se găsea în dreapta sa. Observînd totuși că autovehiculul ușor nu are unde să se replieze pentru a evita coliziunea, I.B. virează spre dreapta însă, neavînd spațiul necesar, ia cu asalt

pe celălalt mastodont, condus de șoferul titular N.N. și în a cărui cabină se mai afla și soția acestuia, doi copii și un alt ajutor de șofer.

Acroșat puternic, autovehiculul depășit se răstoarnă, iar cel ce a comis grava încălcare a normelor de depășire intră în plin într-un pom. Ulterior, ca la un semnal, ambele autovehicule iau foc.

De ce se grăbea I.B., de ce apăsa cu toată puterea pe pedala de accelerație? Care era motivul pentru care nu numai „agresorul”, dar și șoferul mașinii depășite dorea să ajungă cit mai repede în comuna unde urmau să descarce bustenii? Foarte simplu, în localitatea cu pricina avea loc o serbare populară de la care ambele echipaje împreună cu familiile nu doreau să lipsească.

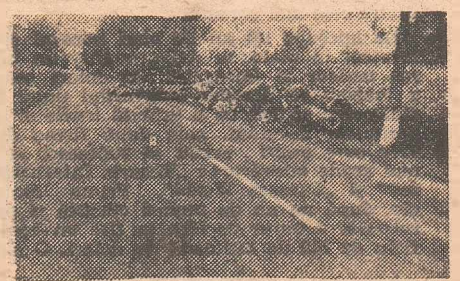
De subliniat că I.B. a obținut permisul de conducere (fără categoria E) doar la sfîrșitul lunii februarie 1979, fiind școlarizat la școala de șoferi aparținînd tot de M.E.F.M.C. din Domnești, județul Argeș. Ce fel de educare și instruire realizează această școală cu elevii, cum pregătește ea viitorii șoferi, o spun cele 4 accidente grave comise numai în acest an în județul Caraș-Severin de către absolvenții ai acestei școli.

Nu demult un instructor de la școala amintită, cadru care trebuie să-i învețe pe elevi cum să conducă preventiv, a comis un accident mortal, fiind în stare de ebrietate și în cursă clandestină.

Multe din unitățile aparținînd Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții din acest județ se înscriu cu numeroase accidente dintre cele mai grave, cauza cauzelor fiind spiritul de toleranță, de îngăduință, lipsa de preocupare pentru controlul șoferilor înainte de plecare în cursă și pe traseu, manifestate de factorii de răspundere respectivi. Fiecare pleacă unde vrea, urcă pe cine vrea în cabină, consumă cit combustibil dorește, uneori îi mai și vinde, fără ca cineva din șefii respectivi să-i deranjeze cițuși de puțin.

Chiar dacă lucrează în pădure, ordinea și disciplina trebuie grabnic instaurate și în rîndul acestor conducători auto.

Colonel VICTOR BEDA ■

ROMÂNIA — anul 35 al libertății

În centrul politicii mondiale

Azi, de la înălțimea celor 35 de ani scurși de la 23 August — în fapt, o perioadă înfrimă la scara istoriei noastre mult milenare — apare mai pregnant ca oricând saltul atotcuprinzător al României socialiste. Citeva exemple sînt edificatoare: forța industrială a țării este, la ora actuală, de 42 de ori mai mare decît a României anului 1938: o Românie de azi însumează cu mult peste 30 de Români din anul de vîrf al regimului burghezo-mosieresc. Pe plan afectiv, din această ultimă perioadă — a regimului burghezo-mosieresc — am moștenit și această lamentație tulburătoare a lui Nicolae Titulescu: „Despre țara mea, domnilor, se știe prea puțin! Și e păcat”.

Ne reamintim aceste cuvinte ce definesc exact adevărul lumii vechi și le juxtapunem adevărilor lumii noi, ale României socialiste contemporane care atestă afirmarea puternică, originală și prestigioasă a națiunii noastre — liberă, independentă și suverană — în rîndul națiunilor lumii.

Succesele pe plan intern, impresionanta dezvoltare a României au reprezentat, desigur, izvorul adevărat și viu al prestigiului de azi al României în concertul statelor, al elogiilor ce se rostesc mereu, pe diferite meridiane, la adresa țării noastre și a poporului român constructor al socialismului. Edificînd cu succes societatea nouă, socialistă, și prefigurînd, sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român, zorile comunismului, națiunea română înțelege și conferă acestei zidiri „urieștii” cum ar zice poetul, existența și durabilitate într-o lume mai dreaptă și mai bună, o lume a păcii și înțelegerii internaționale, a egalității și respectului, a colaborării multilaterale, în avantajul reciproc.

De aceea, atunci cînd pe drept cuvînt, pe baza faptelor concrete, a adevărilor vietii de zi cu zi, spunem că acești 35 de ani — și cu precădere perioada de după Congresul al IX-lea al partidului — au fost cei mai densi în împliniri din întreaga noastră istorie, constatarea are în vedere, evident, și activitatea României socialiste pe tărîm internațional. În relație directă, implicită cu această realitate este și aceea că arhitectul ascensiunii noastre neîntrerupte pe culmile civilizației și progresului, al tuturor succesorilor românești — fie ele interne sau externe — este Partidul Comunist Român.

Satisfacția noastră sporește și mai mult cînd refacem acest traiect glorios în fireasca lui conexiune cu lumea, cu problemele complexe și complicate pe care ea le-a moștenit — sau, uneori, le-a creat — după al doilea război mondial. Din această perspectivă, întotdeauna, România socialistă și-a subsumat activitatea externă făuririi liniștii și păcii pe planeta Pămînt — condiție indispensabilă dezvoltării poporului nostru ca și a tuturor popoarelor lumii. Azi a devenit mai limpede ca oricînd că stă în puterea popoarelor să facă totul pentru triumful rațiunii, al înțelegerii și dialogului în relațiile dintre ele, spre a se uni și a înlătura pentru totdeauna vechea politică imperialistă de forță și dictat și a impune o politică nouă, de egalitate și respect, de colaborare internațională.

Supunînd unei radiografii atente, lucide și responsabile, pe baza materialismului dialectic și istoric, realitățile lumii contemporane, secretarul general al parti-

dului și președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat cu ideea și fapta, cu gîndul și acțiunea necesitatea prezenței active și dinamice a României socialiste în sfera relațiilor internaționale. Azi, cînd țara noastră întreține relații diplomatice și consulare cu 131 de state, are legături comerciale cu peste 140 de state ale lumii și participă la activitatea a peste 50 de organizații internaționale guvernamentale, aceste cifre relevă dimensiunea pătrunderii românești pe glob. Și, astfel, în mod firesc, ne gîndim la perioada nu prea îndepărtată în timp dar atît de departe în fapte, cînd despre România se știa prea puțin iar regretului justificat de atunci îi contrapunem azi mîndria față de vocea distinctă, recunoscută și elogiată a României în rîndul statelor contemporane. Este, în fapt, o realitate

„Popoarele văd în politica de prietenie și pace a României o politică ce corespunde pe deplin năzuințelor fiecărei națiuni. Tocmai de aceea țara noastră este prețuită, are ațiția prieteni în lume”.

NICOLAE CEAUȘESCU

definitorie a lumii de azi, este o realizare prestigioasă a politicii externe românești ale cărei atribute — umanism și democratism, principialitate și fermitate, viziune realistă a momentului și a perspectivelor istorice, angajare plină, directă, dinamică, militantă, sens constructiv și caracter creator, echilibru, continuitate și consecvență, inițiativă și originalitate — au consacrat-o pe eșichierul politic internațional, au impus-o pe drept pe ecranul realităților contemporane.

Acest prestigiu și această prețuire ce se întîlnesc în lume la adresa României sînt făurite prin ideea clarvăzătoare și fapta concretă, prin gîndul cutezător și acțiunea neobosită ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, acest „bărbat de stat aflat în centrul politicii mondiale”, cum îl aprecia, pe baza unor impunătoare argumente, unul dintre editorii operei sale.

Politica externă românească are un caracter activ, ea este în consens deplin cu interesele poporului nostru, ale păcii, socialismului și colaborării internaționale, fiind, acestea, orientările programatice stabilite de congresele partidului nostru comunist. Ca atare, ea este o politică de largă deschidere internațională, de dezvoltare continuă a raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate cu toate țările socialiste, de amplificare a relațiilor cu statele în curs de dezvoltare, cu cele nealiniate, de largire a legătur-

rilor cu toate țările, indiferent de orientarea lor socială. Fiecare dintre acestea sînt, în fapt, direcții de acțiune vastă, concretă și bogată ale politicii externe a României socialiste.

Deopotrivă, în anii din urmă, pe arena mondială — complexă, contradictorie uneori, cu probleme ce-și așteaptă rezolvarea, cu situații ce presupun o rapidă evaluare și promptitudine în acțiune — România a impus printr-o analiză cuprinzătoare, lucidă și responsabilă a locului și rolului său, a locului și rolului tuturor popoarelor. De aici și adevărul că nu există problemă esențială a contemporaneității în legătură cu care România să nu-și fi definit poziția și să nu fi acționat, ferm și consecvent, pentru rezolvarea acesteia în consens cu aspirațiile nobile, ale popoarelor, să nu fi contribuit prin ideile, propuneri și programe cuprinzătoare la definirea unor concepte de acută actualitate. Sînt, din această perspectivă, de reputație universală: conceptul președintelui Nicolae Ceaușescu privind noua ordine economică internațională, propunerile României în vederea realizării dezarmării inițiativele și acțiunea practică ale șefului statului român în direcția democratizării relațiilor internaționale, a instituirii dialogului și negocierilor ca unică formă viabilă de reglementare a diferendelor și făurire a unei lumi a înțelegerii și păcii.

Orice privire retrospectivă a acestor ani va consemna însemnate acțiuni românești externe de pionierat ce si-au găsit o deplină confirmare în evoluția evenimentelor.

Orice analiză obiectivă a conceptului românesc de politică externă va scrie în dreptul său atributele: revoluționar, nou, original, eficient și în deplin consens cu vocația umanistă a poporului român și aspirația popoarelor spre bine și progres social.

Orice scrutare a dimensiunii pătrunderii României în lume va avea ca element determinant „cele peste 65 de volume dedicate președintelui Nicolae Ceaușescu, apărute în diverse țări ale lumii și care-l definesc ca pe una dintre cele mai proeminente personalități ale contemporaneității, fixînd totodată o identitate autentică și durabilă în conștiința lumii — „România — Ceaușescu”.

Orice studiu al raporturilor României cu statele cu care ea întreține raporturi diplomatice va inscrie în dreptul lor: excelente sau foarte bune, aspect calitativ determinat îndeosebi de vizite ale șefului statului român în aceste țări ca și de prezența la București ale unor șefi de stat și de guvern din aceste state — prilejuri cu care s-au încheiat documente importante — tratate, declarații solemne comune, declarații etc. — cu implicații majore atît pe plan bilateral cît și internațional.

Orice diagramă a relațiilor partidului nostru comunist, ale poporului nostru cu mișcările de eliberare națională are ca elemente definitorii: sprijinul multilateral, constant și eficient al drepturilor imprescriptibile ale popoarelor aflate încă sub dominația străină la libertate, independență, suveranitate și bunăstare, la viață demnă.

Definiția politicii externe a României socialiste este una singură: politică de prietenie și pace care corespunde pe deplin năzuințelor fiecărei națiuni. Iar rezultatele sale firești, în deplină consonanță cu țelurile sale sînt: prestigiu și prieteni pretutindeni, în lume, respectul și admirația cu care pe diferite meridiane ale planetei Pămînt sînt pronunțate numele președintelui Nicolae Ceaușescu și al României.

PETRE NICOLAE

Cu zarul și buldozerul...

Atlantic City s-a trezit. După o lungă și mohorîtă apatie cînd se părea că „nimic nu mai cade”, aproape din senin, o viață nouă a început să bîntuie prin ulițele sale plitcitate.

Gongul unui destin nou a bătut la Atlantic City stîns, dar dulce și promițător, cu aproape trei ani în urmă. Pe atunci orașul își ajungea se însuși, se împacăse cu soarta de „bătrînă mătușă” a coastei de est și se lăsa mototolit de o nostalgie vag confortabilă, cum îi stă bine unui oraș de coastă evitat de turiști. Atunci, în 1976, un paragraf mititel s-a intercalat între alte paragrafe ale legislației din New Jersey. Era vorba de intrarea în legalitate a industriei jocurilor de noroc, industria aceea care produce zaruri și bile și automate și cite și mai cite gugumăni mecanice în care neșansa se manevrează cu manivela într-un delicios efort fizic cu aparențe dintre cele mai corecte.

La aproape un an de cînd norocul și-a reîntors în piele la Atlantic City un miros acrisor și îmbătător de dolari mulți a început să domine bulevardul unde își ridicaseră sediul, cu o grăbită trufie și un optimism decutant, cele două firme despre care mulți aveau să șoptească cele mai crude adevăruri: „Resorts International” și „Caesars World”. Prima dintre ele, după un an de muncă ciustită și norocoasă, a putut declara la fisc un beneficiu de 220 de milioane de dolari. O sin-

ceritate cu un asemenea număr de zecouri în fața oficiului de impozite creează o firească invidie în rîndul concurenței. O invidie puternic stimulativă din moment ce asupra orașului s-au năpustit, cu un apetit organizatoric riguros și tenace, perfect echivalent conținut cu goanele haotice mai vechi după aur, zeci de societăți și companii, toate specializate în scoaterea de dolari din cele mai seci pietre. Dolarii au început să curgă nu din pietre ci din buzunarele zecilor de mii de naivi veniți în fuga mare în acest nou Eldorado.

Polta de a ciștiga a „turistilor de cazinou” a fost numai luna trecută atît de imprudentă încît au pierdut 22 de milioane de dolari!

În pas cu revanșa în masă a acestora, „Resorts International” a anunțat cu o scrobîtă corectitudine că beneficiile sale pe primul semestru al anului au atins 300 la sută în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut. S-a făcut cunoscută și fireasca hotărîre de extindere: va fi construit un nou cazinou cu 1.000 de camere aferente unde păgubașii se vor putea refăce mental în condiții optime de confort. Stabilimentul va costa 80 de milioane de dolari și va fi amortizat, e cert, la repezeală.

Bineînțeles că febra jocurilor aduce după sine, cu teribila simplitate a drumului de la cauză la efect, o proliferare

galopantă a peisajului moral crescut pe zgomotul de fond, atît de percutant, al bilelor care zgirie ruletele: drogurile, alcoolismul, prostituția, banditismul...

Jucătorii ruinați îngroasă, acum, la Atlantic City rîndurile somerilor tradiționali, creînd o atmosferă multicoloră într-un climat care a atins o nesperată picanterie dramatică. În valori relative, dar și absolute, săracii orașului devin mai săraci și mai mulți. Prețurile terenurilor cresc vertiginos, metrii pătrați se acaparează în năvală, și zone întregi sînt demolate pentru a lăsa loc liber strălucitoarelor fabrici unde materia primă este neșansa cea mai perfect organizată.

La citeva sute de metri de sediul impozant și atît de sobru al mamutului „Resorts” se află cartierul „South Inlet”. Cartierul cu pricina e cam scund și răpaciug, nu are străzi ci cărări, oamenii se cunosc bine între ei pentru că fac zilnic coadă cu gălețile la cișmelele montate în „intersecții”. Bidonville-ul „South Inlet” va fi demolat pentru că umbra sa proximitate perturbăază optimismul bolnăvicios al jucătorilor. Înainte ca aici să se instaleze clinchetul ruinător al bilelor se va auzi huruitul necruțător al buldozerelor care vor mătura un peisaj pentru a-l înlocui cu altul nichelat, capitonat și învălțor, singurul în care miza are ce căuta.

La Atlantic City istoria se scrie acum cu zarul și buldozerul, dur și la scenă deschisă, în umbra generoasă a legii.

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Sentiment de plajă

Poate că sînt unilateral, prea pămîntean, incapabil de a mă simți pescăruș, albatros, pasăre a unor lumi fără țarmuri,

dar pășind pe plaja Vămii

Vechi, căutîndu-mi, lîngă cițiva prieteni, un loc sub soare, pentru a ne întinde cearșafurile, pentru a adormi acolo, impostori ai unui somn liniștit, căci abia inchizînd pleoapele, ne și punem pe vorbă, pe glume, pe versuri, pe poeme, pe romane, pe marile povești cu cutare și cu unul cu care am făcut armata,

o, superbe povești bucureștene, în mari incregnături epice, luate dinainte de 23 August '44 și duse pînă în zilele noastre, cu îndelungi spirale în sus, în jos, Doamne cît e de frumos,

întinzîndu-ne în fastul comentariilor, ca deodată, unul să rupă falsa moțaială și rezumatul capitolelor precedente, sărînd în picioare și aruncîndu-se în apă, toți ceilalți așteptîndu-l să se întoarcă, să ne spună cum e marea,

ascultîndu-l, pînă vine amical, Radio-Vacanța cu ale ei chemări ce nu suferă aminare pentru alde Gheorghe Vasilescu din București, pe care-l caută ministerul, cu ai ei copii rătăciți de părinți dar în bună pază la redacția ce ia în mîntea-mi fierbinte proporțiile unei circi de miliție hibridizate cu o grădiniță,

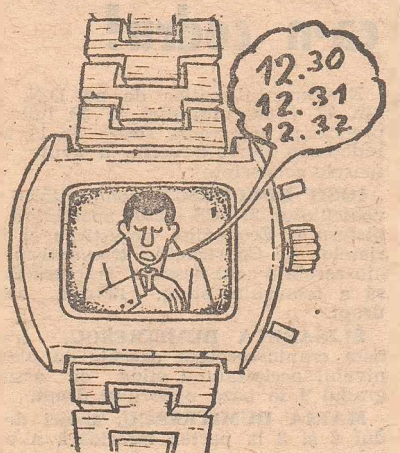
ridicîndu-ne în capul oaselor să vedem ce e cu omul nostru dacă nu l-au mințat rechini, recunoscîndu-i chelia, departe, căci am ajuns la chelii lucioase în apă, toți înțelegînd că apa e o minune și lăsîndu-mă singur,

singur, sub șapca albă, pusă pe față ca vizieră la orice gînduri negre, începînd să murmur, pentru mine, ce-mi vine, „nu voi morminti bogat” și aria Luciei de Lamermeer, începînd Eroice și „Din Moldova”, desigur, a lui Sadoveanu, aceea cu hulpea din Valea morii care alta nu poate fi dar de care nici nu pot scăpa, intrînd în repertoriul stagiunii mele lirice de sub șapcă, rătăcîndu-mă printre romanțe și subiecte nescrise, taine al căror lacăt mă sperie și sunet de table venit de alături,

lăsîndu-mă în voia acelor zaruri și a vorbelor care le înșoțesc cădere, savurînd inteligența din asemenea sfaturi nemaiauzite: „Să ai noroc la ghinion!”, „Să nu iei avans la supărare!”, atunci înfiorat, simt că m-am născut la Bacău și cu o bucurie strict personală mă ridic și mă duc spre mare, străbătînd în acei 5-6 metri tot drumul părinților mei de la Bacău la București, cu mine în circă, toate drumurile mele prin București, Timișoara, Sighet și Ialomița. Unilateral cum sînt, nu încerc nici un sentiment cosmic, aici la un pas de Marea Neagră. Doar cînd intru în valuri mă gîndesc că acolo unde am lăsat pe plajă un prosop, ochelarii și ceasul de mină — se termină Europa. Copil de Bacău, băiat de București, om cu armata făcută la Oradea, înot cu sentimentul ultimei plaje europene.

RADU COȘAȘU

Lumea se amuză

(Din „Les Nouvelles de Moscou” — U.R.S.S.)

Mondo umano ?

Rebuturile imaginației

În recenziile ce o consacra, în ziarul „La Stampa”, cărții la care ne vom referi și noi, Francesco Rosso scrie că „la sfârșitul lecturii se poate spune: din fericire nu este nimic adevărat, doar un general englez ne furnizează un cadru apocaliptic al unui război mondial, în 1985, adică peste șase ani”. Într-adevăr, generalul W. John Hackett are imaginație, iar unii dintre cei care i-au citit cartea susțin că ea este de-a dreptul bolnăvicioasă. Autorul vede peste tot numai legături între fapte, între idei, între evenimente între care, normal, nu există nici o relație și care, lui, îi argumentează scenariul, îi susțin ideile și, în final, conturează imaginea apocalipsei, a infircoșătorului viitor destul de apropiat. Dar generalul Hackett nu merge pe un teren virgin, el prevede totul după ce se vor îndeplini cele scrise de un anume George Orwell într-o carte intitulată scurt „1984” și în care evocă etapa finală a împărțirii zonelor de influență între cercurile imperialiste.

Ce e straniu de-a dreptul este că W. John Hackett vehiculează nume de țări, inversează situații foarte clare și bine precizate de decenii, recurge la fapte istorice mai vechi sau mai noi pe care le subordonează integral viziunii sale. Toate acestea nu sînt făcute de dragul jocului pur sau al speculațiilor hazardate ci pentru a-și conduce sigur cititorul spre „concluzii uluitoare”, să-l facă să se infioare în fața „perspectivei” ce se deschide și îndeosebi să-l trezească unele sentimente sau resentimente.

Acest sui-generis autor descrie incidente concrete așa cum descriu meteorologii cum a fost vremea, anunță ziua sigură a izbucnirii conflictului global cum anunță teatrele data unei premiere din lungul sir al spectacolelor lor, vorbește de riposte și contrarioposte atomice cum ar vorbi de contracarării mediurilor de box, este neîngăduitor cu viitorul națiunilor — fie ele mari sau mici — la fel cum sînt de neîngăduitori agenții de asigurări ai cunoscutelor firme „Lloyd's” cu armatorii. S.a.m.d.

Nu mai că încă de pe cînd își scria opul W. John Hackett, unul dintre pilonii „războiului său” s-a prăbușit, iar autorul a fost contrazis de însăși dialectica vieții. Dar cartea lui Hackett nu e fără o a-nume bătaie, mai ales că despre aceasta, fost comandant al grupului înarmat de nord al N.A.T.O., se spune „că se pricepe la strategie și tactică”. Implicat, el pledează pentru înarmarea continuă, pentru perfecționarea neîncetată a arsenalelor trupelor pe care le-a condus cîndva, intrucît flancul nordic (al N.A.T.O. — n.n.) este mai vulnerabil la „o acțiune rapidă a forțelor adverse”. E firesc deci ca pornind de la ideile și argumentele lui Hackett unii omologi de-ai săi să zică: „Se pune întrebarea de ce nu avem o puternică prezență navală staționată în această zonă (nordică) vitală? De ce nu există un echivalent nordic al Flotei a VI-a?” (a S.U.A. — n.n.)

Ajunși aici îl cităm din nou pe Rosso care spune că respectiva carte are numeroase erori care, odinioară, pe vremea tiparității cu plumb, se numeau rebuturi. Parcă numai atunci.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „Zivot” — R.S.C.)

Un moment deosebit de important în cronica relațiilor de prietenie româno-siriene

De pe întreg cuprinsul țării au sosit în aceste zile pe adresa Comitetului Central al partidului numeroase telegrame și mesaje prin care organizațiile județene de partid, organizații obștești, colectivele întreprinderilor și instituțiilor, oameni ai muncii fără deosebire de naționalitate dau o înaltă apreciere și își exprimă totala adevărată față de rodnicul bilanț al vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a întreprins-o în Siria.

Cu sentimente de îndreptățită mîndrie patriotică, întregul nostru popor apreciază că vizita oficială de prietenie efectuată în Republica Arabă Siriană constituie un moment deosebit de important în relațiile internaționale ale țării noastre și o contribuție valoroasă la dezvoltarea raporturilor României cu această țară, la promovarea cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între popoare, la creșterea continuă a prestigiului țării noastre pe plan internațional.

Noua solie de pace a președintelui României a evidențiat pregnant conținutul principal, caracterul dinamic și constructiv al politicii externe a Partidului Comunist Român, a României socialiste, care promovează statornic dezvoltarea colaborării pe multiple planuri cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările ce au pășit pe calea afirmării de sine stătătoare.

Primirea făcută solilor poporului român în capitala prietenă, în toate regiunile și la toate obiectivele vizitate, manifestările de prețuire și simpatie față de țara noastră, față de președintele țării, întreaga atmosferă de caldă prietenie în care s-a desfășurat vizita, constituie elocvente confirmări ale prestigiului de care se bucură România pe arena internațională, ca rezultat al justei politici externe promovate de Partidul Comunist Român, al prețurii muncii unui popor hotărît să-și consacre energiile și voința de mai bine propășirii și construcției pașnice, înțelegerii și păcii în lume. S-a afirmat, astfel, încă o dată, personalitatea politică a președintelui României, unul dintre cei mai de seamă oameni de stat ai lumii contemporane, militant neobosit pentru instaurarea în lume a unor relații noi de justiție, egalitate, încredere și respect între state, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Dialogurile la nivel înalt, întâlnirile cu personalități ale vieții politice, economice și culturale științifice, importante documente semnate deschid noi posibilități de extindere a raporturilor de conlucrare multilaterală, ridicarea acestora pe o treaptă calitativ superioară. În acest spirit, Comunicatul comun dat publicității reafirmă hotărîrea comună ce, în spiritul Declarației Solemne Comune semnate de cei doi președinți la București în 1974, să se confere în continuare durabilitate și dinamism legăturilor strînse de cooperare existente între cele două țări, să se amplifice ansamblul relațiilor româno-siriene, ansamblu la care anii din urmă au pus temelii trainice, raporturile de prietenie și cooperare cunoscînd o diversificare și o adîncire fără precedent, ilustrate la Baniyas de rafinăria de petrol, rezultat al eforturilor depuse în comun de muncitori, tehnicieni și ingineri români și sirieni.

În cadrul vizitei a fost reafirmată voința fermă a partidului și poporului nostru de a trăi în pace, prietenie și colaborare cu toate popoarele lumii, într-un climat de securitate și conviețuire pașnică, subliniindu-se, în contextul general al apropiării sau identității pozițiilor față de principalele probleme ale vieții internaționale, rolul sporit ce revine forțelor progresiste din întreaga lume în vederea promovării unei politici noi, de destindere, încredere, securitate și pace în lume, de deplină egalitate și respect între națiuni suverane și independente.

Rodnic dialog pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Turcia

Deși scurtă, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Turcia se încheie cu rezultate benefice pentru dezvoltarea colaborării dintre popoarele români și turci. Greutatea în semnificații politice și economice a acestor câteva ore este dată de puterea continuării și exemplifică strălucit caracterul relațiilor româno-turce din ultimul timp. „România este una din țările cu care în ultimul an și jumătate am înregistrat cea mai mare dinamică în dezvoltarea relațiilor comerciale”, a spus premierul turc Bülent Ecevit. Și mai departe a adăugat: „Dumneavoastră personal, domnule președinte, ați avut o contribuție destul de mare la dezvoltarea relațiilor noastre. Pentru aceasta vă mulțumesc și vă sînt recunoscător”.

Pentru Balcani, colaborarea luminată de înțelegere este binefăcătoare. Balcanii tind să se transforme într-o zonă a păcii și prieteniei și în această întreprindere pozitivă un rol de seamă revine președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cînd se vorbește de dorința sinceră de a așeza mai presus de caracterul orînduirii, de ceea ce ne deosebește, nevoia și interesele profunde, vitale și grave ale popoarelor, cooperarea și înțelegerea, punțile de legătură se numesc realism și răspundere. „În cursul scurtei

întrevederi pe care am avut-o eu domnul prim-ministru Bülent Ecevit, a arătat președintele României, am trecut în revistă atît relațiile bilaterale — pe care le considerăm, împreună, bune — cît și unele probleme internaționale. Am constatat că există perspective ca, în perioada următoare, să inițiem noi acțiuni de colaborare, inclusiv de cooperare în producție, atît bilateral cît și în țerte țări. Am convenit ca specialiștii din țările noastre să se întâlnească și să discute aceste probleme, iar cu prilejul vizitei primului ministru român în Turcia să se ajungă la concretizarea pe plan mai larg a acestor probleme”.

Interesele dezvoltării, ale progresului economic și social, dorința de construcție liberă în interesul propriu și al păcii în lume leagă popoarele români și turci printr-o prietenie constantă și durabilă. Durata ei se măsoară în obiective pașnice, stringente pentru viața și propășirea economică-socială și reflexul acestei deveniri se concretizează în apropierea și, uneori, în identitatea pozițiilor țării noastre în ce privește căile de urmat în efortul general pentru securitate și pace în lume. „În ce privește problemele internaționale, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-am preocupat îndeosebi de problemele securității europene, de necesitatea pregătirii

temeinice a Conferinței de la Madrid din 1980. Am discutat despre necesitatea de a se acorda mai multă atenție, în acest cadru, dezangajării militare pe continentul nostru. Este de înțeles că am discutat și problemele dezvoltării colaborării în Balcani, inclusiv necesitatea soluționării pe calea tratatelor a problemelor din Cipru astfel ca, pe această bază, să se contribuie la accentuarea politicii de destindere și de pace.”

Am acordat, de asemenea, atenție problemelor subdezvoltării și noii ordini economice internaționale, dezarmării, și în primul rînd dezarmării nucleare. Asupra tuturor acestor probleme am ajuns la concluzii comune cu privire la necesitatea intensificării colaborării; pentru a contribui la soluționarea acestora în interesul politicii de destindere, de pace, de independență națională.”

Relațiile de prietenie dintre popoarele români și turci se află astăzi la cea mai ridicată cotă din istoria lor și efectul lor este în cel mai înalt grad bogat în semnificații pozitive, fiindcă ele corespund atît intereselor reciproce ale popoarelor noastre, cît și intereselor celorlalte popoare din Balcani, tuturor popoarelor interesate de securitate, pace, dezvoltare și independență.

NICOLAE CRISTACHE ■

FAPTE ȘI ZILE

Recunoașteți-l pe Gaspi !

Presă, televiziunea, radioul, afișele plasate din abundență pe străzi i-au familiarizat, în această vară fierbinte, pe francezii cu imaginea unui omuleț roșu denumit „Gaspi” — simbolul risipei de energie. Acest personaj inedit se află în centrul campaniei lansate de guvernul francez pentru economisirea energiei, campanie ce urmează să fie intensificată odată cu începerea toamnei. Intrucît multe dintre măsurile preconizate — contingentări la petrol, gaze și energie electrică, instituirea unei limite de temperatură etc. — vor intra în vigoare la iarnă, în lunile de vară campania se concentrează asupra economisirii energiei pe șosele. Pînă în 1985, în Franța se preconizează, într-adevăr, o economie anuală de petrol de 3,5 miliarde litri, din care 20 la sută urmează să rezulte din urmărirea și pedepsirea „risipitorilor de pe șosea”.

Un hectar de paie — 1 250 litri de petrol ?

Cel puțin așa afirmă Institutul de tehnică agricolă de la Fresno, de lângă

München, în cuprinsul unui studiu ce evaluează valoarea calorică a paielor. Cu paiele ce ard în fiecare an în R.F.G. — se arată în acest studiu — ar putea fi asigurată încălzirea a 150 000 de case. Calculele specialiștilor spun, într-adevăr, că paiele de pe un hectar de teren pot furniza, printr-o ardere rațională, o cantitate de energie calorică echivalentă cu cea degajată de 1 250 litri de petrol. Numai în landul Hessa, de exemplu, dacă agricultorii n-ar mai arde paie pe cîmp, ci în cuptoare special adaptate, s-ar putea economisi 46 000 000 litri petrol!

Numai unul !

Renumiți prin dexteritatea de a imita orice produs tehnic, japonezii aplică acest talent pînă și la fabricarea unor agenți de circulație. După cum afirma recent revista italiană „OGGI”, pe șoselele nipone au fost instalate manechine imitînd atît de perfect agenții de circulație, încît circulația a devenit mult mai prudentă, iar contravențiile s-au diminuat sensibil. Pentru că, se știe de către conducători, din 45 de agenți de circulație unul este autentic și majoritatea preferă să nu risce amenzi substanțiale ignorin-

du-l tocmai pe cel adevărat. Rezultatele acestei neobișnute idei sînt foarte bune. Cel puțin deocamdată, nu-și poate reține maliția „OGGI”.

Întrecere

În fiecare an, în luna august, în Guatemala se organizează o întrecere de „trăsuri cîntătoare”, ale căror roți scîrție și cîntă pe... 10 tonuri. Asemenea trăsuri se construiesc numai în această țară latino-americană. Concursul, ce are loc în orașul Quezaltenango, constă în identificarea de către cunoscătorii, după sunete specifice, a regiunii guatemaleze în care au fost construite năstrușnicele vehicule.

Trădare de sine

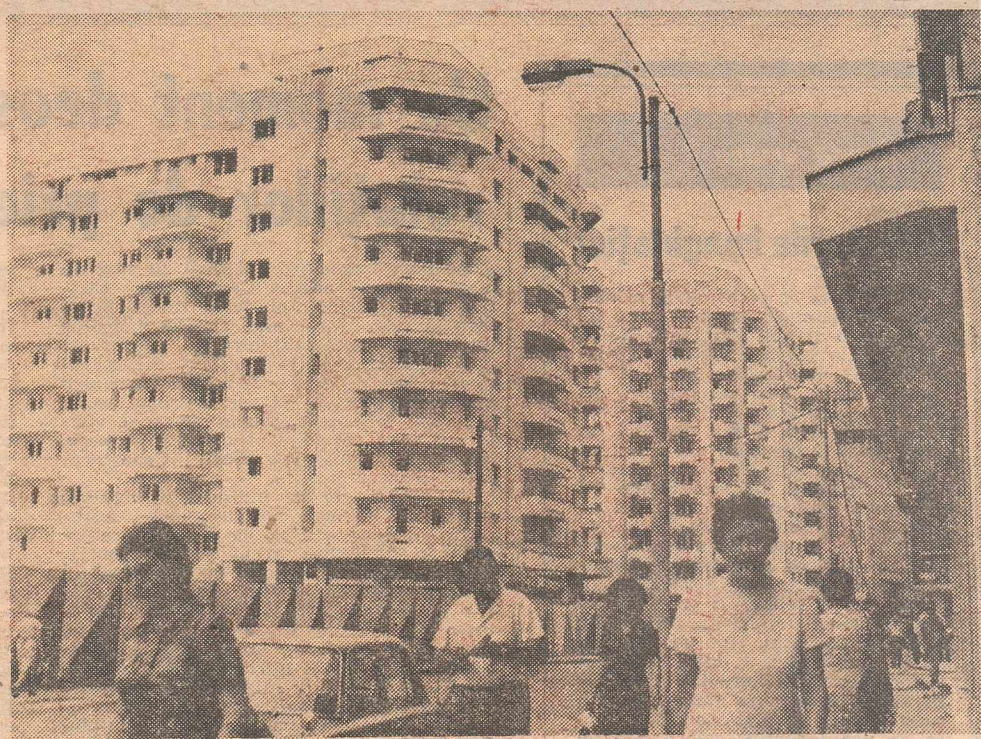
Trădat de propria electricitate! Acesta este principiul — derutant — pe baza căruia a fost construit aparatul din fotografie. Cercetătorii au descoperit, într-adevăr, că organismul uman modifică cîmpul electrostatic natural al Terrei. Un efect cu totul neplăcut pentru amatorii de spargeri, pentru că aparatul-minune intră în funcțiune în momentul în care răufăcătorul se apropie la mai puțin de trei metri, acționînd sone-

ria, camera TV sau telefonul comisariatului apropiat. În plus, cu acest aparat — care nu poate fi detectat prin mijloace clasice, intrucît nu emite nici o radiație — sînt excluse și falsele alarme, deoarece nimic nu-l face să se miște, nu-l face să-și iasă din apatie (după cum se exprimă *Le Point*) în afara corpului uman.

Intre Lipscani și Stavropoleos, două unicate de arhitectură cu personalitatea arhitectei Ruxandra Verona.

La intersecția cu str. Nufurilor, pe unde era odată teatrul Domniței Ralu.

CALEA VICTORIEI

Am lipsit din București citava săptămâni și lăsasem Calea Victoriei în starea ei de șantier și mă obișnuisem cu această nouă imagine a ei și nu era deloc paradoxal pentru nimeni faptul că pe artera-inimă a orașului, columnă a istoriei lui, se așază zidiri noi. Dimpo-

trivă, bucureșteni sau nu, cu toții am trăit durerea de a o vedea sub ruine ori grav avariata de tragicul seism de la 4 martie 1977. O vreme a fost, precum iarăși știm, timpul reconstrucției. Un timp încordat și eroic prin faptele lui, în care am șters urmele seismului, am refăcut și edificiile Căii Victoriei, casele ei-mărturii, casele ei-monumente, casele ei pentru oameni. Și ne-am refăcut optimismul, iar viața a intrat în normal. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicat să se treacă neîntârziat la umplerea acestor goluri ca niște pete și amintiri triste pe trupul orașului. Calea Victoriei să-și poarte simbolurile ei și să se încarce de noi simboluri ale victoriei. Astfel, la Institutul „Proiect“-București a început o cursă a unei munci severe, a unei veritabile burse de idei. Proiectele pentru aceste clădiri au fost subiecte de concurs și au câștigat și s-au impus cele care, aliindu-se în tradițiile locului și ale arhitecturii Căii Victoriei, aduc totodată plusul lor de noutate, exprimă această stare a renașterii moderne a orașului și a arhitecturii românești.

Prin februarie-martie anul acesta se așază fundații. Și iată-le, în termene record au apărut, sint gata să intre în zestre orașului. De aceea noile blocuri de pe Calea Victoriei nu sint înfăptiri oarecare, chiar într-un oraș unde se construiesc într-un an, în anul 1979, 46.500 apartamente. Ele sint evenimente. Evenimente pentru timpul în care s-au înălțat, pentru arhitectura lor unicat, — mergeți

și le vedeți! —, fiecare este altfel, vădind personalitate, vădind un ce aparte și vor rămâne, sint sigură, puncte de început, puncte de referință ale noii epoci în arhitectura modernă a României. Și tocmai de aceea să reținem, atunci, numele acestor arhitecți de azi care ar trebui să figureze pe zidurile acestor edificii. Blocurile aflate de o parte și de alta a bisericii Zlătari, între două puncte de istorie, — Lipscani și str. Stavropoleos —, aparțin arhitectei Ruxandra Verona (din secția a V-a arhitectură). Frumoasă ideea de a face blocuri cu acoperiș, cu acoperiș din solzi de tablă arămită, cu ferestre înalte și înguste, echilibru inteligent între trecut și prezent. Blocul „Delta Dunării“, de la intersecția cu Bd. Republicii, în locul fostei clădiri care a adăpostit magazinul cu același nume. Prezența lui este în primul rînd una de asanare urbanistică a locului, și de a-i reda Căii Victoriei perspectiva, fosta clădire, kitsch de arhitectură (v-o mai amintiți?). Ieșită din rîndul celorlalte, o strangula și o urîtea. Aici, în februarie se săpa fundația. Acum, constructorii i-au și finisat fațada și ne dezvăluie o operă arhitectonică savant compusă în armonie cu cea în fata căreia stă, pe diagonală, cu a Casei Centrale a Armatei, în splendorul ei stil neoclasic francez. Ele se completează, se aseamănă, creează o atmosferă, cea nouă rămîind însă modernă, rămîind originală, distinctă. Concepția ei aparține unuia dintre veritabilele mari talente ale arhitecturii noastre de astăzi, lui Antonio Todorov. Profesor la Institutul de arhitectură, lucrînd însă efectiv la planșetă, în „Proiect“-București de aproape 20 de ani, este și unul dintre autorii proiectului noii săli a Teatrului Național și a multor altor clădiri unicate care dau farmec și inedit Bucureștiului modern. Blocul „Comedia“,

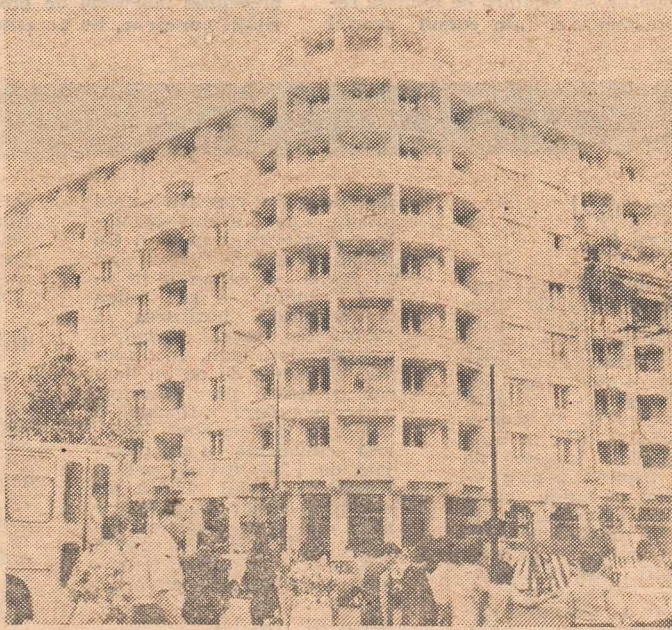
așezat vizavi de Teatrul „C. Tănase“, în vecinătatea sălii Majestic, așezat în locul celui răpus de cutremur, este conceput de arhitectul Petre Vraciu, din secția a VI-a. El a gîndit o casă cu două aripi și două înălțimi, parter plus 6 și parter plus 8 etaje, pentru a lăsa vederii noastre, pentru a pune în valoare fațada teatrului, respectîndu-ne astfel tradițiile, amintirile, obișnuințele. În vecinătatea artelor, a gîndit totul cu minuție, dar discret, fără orgolii de a umbri ceea ce se află în jur. Intreaga siluetă a casei lui, dacă o privim bine, dacă știm să o privim, ne dă o imagine despre cum se pot transpune, fără stridențe, tradițiile arhitecturii populare românești în edificiile de beton și sticlă ale secolului nostru. Cele două clădiri, față în față, marcînd intersecția Căii cu actuala stradă a Nufurilor, care în anii viitori va intra și ea în sistematizare, un alt loc de amintiri și de istorie (aici a fost Cișmeaua Roșie unde în casa Domniței Ralu a luat ființă primul teatru românesc), sint la fel și totuși diferite. Blocuri de colț, cu 10 etaje, cu siluete zvicnînd spre cer, marchează o stare de spirit, a tineretii, precum și două personalități ale tinerilor arhitecți, talente certe și mari speranțe — Dana Pascal și Radu Ranetescu. Le putem privi, le putem descoperi. De 23 August, în cinstea mării sărbători a libertății noastre, constructorii au promis, și, iată, și-au finit cuvîntul, ca acestea să fie pe deplin în zestre orașului, în beneficiul locatarilor, în beneficiul nostru al tuturor, Capitala avînd o Cale a Victoriei, artera ei inimă și suflet, mai întregită și totodată deschisă viitorului, deschisă înnoirilor.

CICI IORDACHE

Fotografii de ION PREDOȘANU

În vecinătatea sălii „Majestic“, o casă pe măsura locului

Un stil neoclasic? Nicidecum, o operă autentic modernă, originală.

Bloc alb, cu ecouri de pridvor române (arhitect, Nadejda Urum).

FLACĂRA. Redacția București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312. Oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache Ilie Purcaru) — 1619; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu) — 1606; Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu) — 1618; Scrieri anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea) — 1787 și 1617; Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1619; Fotoreportaj — 1595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu) 1782, 1621; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611) redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10, int. 1822.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU